

**UCHWAŁA NR XXX/581/2016
RADY MIEJSKIEJ W NAKŁE NAD NOTECIĄ**

z dnia 29 grudnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z póź. zm.¹⁾), Rada Miejska Nakła nad Notecią uchwala, co następuję:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jan Światłowski

---

¹⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2016 r., poz. 1579.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXX/581/2016
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 29 grudnia 2016 r.

***GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY
NAKŁO NAD NOTECIĄ
NA LATA 2016 - 2023***

Opracowanie

Ingenis Sp. z o.o.

ul. Łąkowa 21/19, 61-879 Poznań

Tel: (+48) 61 622 29 74

www.ingenis.pl

2016

SPIS TREŚCI

1.	STRUKTURA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	7	
1.1.	ZAWARTOŚĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	7	
1.2.	OKRES REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	9	
1.3.	METODOLOGIA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	9	
1.3.1.	<i>Konsultacje społeczne</i>	11	
1.3.2.	<i>Uzasadnienie wyboru obszaru wsparcia</i>	12	
2.	POWIĄZANIE PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	13	
2.1.	PROGRAMY KRAJOWE.....	13	
2.2.	PROGRAMY REGIONALNE I SUBREGIONALNE.....	14	
2.3.	PROGRAMY LOKALNE	16	
3.	DIAGNOZA SYTUACJI GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ – WNIOSKI.....	19	
3.1.	PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ, WSKAZANIA WYNIKAJĄCE Z ANKIET	19	
3.2.	WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY OBSZARÓW GMINY	24	
3.2.1.	<i>Sfera społeczna</i>	24	
3.2.2.	<i>Sfera gospodarcza</i>	27	
4.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO GMINY	29	
4.1.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO DLA MIASTA NAKŁO	30	
4.2.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO DLA GMINY WIEJSKIEJ.....	33	
5.	WYZNACZENIE OBSZARÓW REWITALIZACJI	37	
6.	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	45	
6.1.	OBSZAR REWITALIZACJI 1 – GIMNAZJALNA	46	
6.2.	OBSZAR REWITALIZACJI 2 - MICKIEWICZA.....	47	
6.3.	OBSZAR REWITALIZACJI 3 – CENTRUM	48	
6.4.	OBSZAR REWITALIZACJI 4 – NOWA/MROTECKA	49	
6.5.	OBSZAR REWITALIZACJI 5 – ROZWARZYN.....	50	
6.6.	OBSZAR REWITALIZACJI 6 –MINKOWO	51	
6.7.	OBSZAR REWITALIZACJI 7 –KAZIN.....	52	
6.8.	OBSZAR REWITALIZACJI 8 –PATEREK	53	
6.9.	OBSZAR REWITALIZACJI 9 –OLSZEWKA	54	
7.	WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	56	
8.	CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE	ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK	63
9.	LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	65	
9.1.	PROJEKTY WYNIKAJĄCE Z ANKIET	65	
9.2.	PROJEKTY PODSTAWOWE WYBRANE DO REALIZACJI.....	67	
9.2.1.	<i>Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego – Obszar rewitalizacji nr 1 - Gimnazjalna .....</i>	<i>70</i>	

9.2.2.	Przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury - Obszar rewitalizacji nr 2 - Mickiewicza	74
9.2.3.	Przebudowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych w mieście - Obszar rewitalizacyjny nr 3 – Centrum	77
9.2.4.	Rewitalizacja Kościoła p.w. Św. Wawrzyńca - Obszar rewitalizacyjny nr 3 – Centrum.....	81
	W ramach projektu przewiduje rewitalizacja Kościoła p.w. Św. Wawrzyńca w Nakle nad Notecią.	81
9.2.5.	Utworzenie Centrum Przesiadkowego wraz z parkingami Park&Ride, Bike&Ride oraz ścieżki rowerowej - Obszar rewitalizacji nr 4 - Nowa/Mrotecka	82
9.2.6.	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową - Obszar rewitalizacyjny nr 5 – Rozwarzyn.....	83
9.2.7.	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Minikowo wraz z drogą dojazdową - Obszar rewitalizacyjny nr 6 - Minikowo.....	86
9.2.8.	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin wraz z infrastrukturą towarzyszącą - Obszar rewitalizacji nr 7 - Kazin.....	89
9.2.9.	Stworzenie Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku - Obszar rewitalizacji nr 8 - Paterek.....	91
9.2.10.	Rewitalizacja Dworu w Olszewce na potrzeby utworzenia Domu Wsparcia osób starszych i przewlekle chorych oraz ich rodzin - Obszar rewitalizacji nr 9 - Olszewka.....	96
9.3.	PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE	98
9.3.1.	Od pomysłu do przedsiębiorczości - Obszar rewitalizacyjny nr 1 Gimnazjalna.....	98
9.3.2.	Projekt „Bank czasu” / „Podaj Rękę” - Obszar rewitalizacyjny nr 2	99
9.3.3.	„Późne debiuty” - promocja Miasta oczami seniorów - Obszar rewitalizacyjny nr 2.....	100
9.3.4.	Utworzenie małych punktów targowych dla właścicieli ogródków działkowych - Obszar rewitalizacyjny nr 3.....	101
9.3.5.	Czytanie w plenerze – podwórkowa czytelnia - Obszar rewitalizacyjny nr 3.....	102
9.3.6.	Targi pracy – oferty od przewoźników /pracodawców – Obszar rewitalizacji nr 4.....	103
9.3.7.	Bajkoterapia dla dzieci i rodziców - Obszar rewitalizacyjny nr 5,6,7	104
9.3.8.	Pociąg do kultury - Obszar rewitalizacyjny nr 5,6,7.....	105
9.3.9.	Cykl spotkań pod hasłem „Rozwój lokalny to nasza inwestycja w przyszłość” Obszar rewitalizacyjny nr 5,6,7.....	106
9.3.10.	Projekt kolorowe biblioteki/ czytanie na podwórkach - Obszar rewitalizacji nr 5, 6, 7	107
10.	MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANIAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PR.....	115
11.	MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI.....	124
12.	SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PREDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	126
13.	SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI.....	139
13.1.	PLAN FINANSOWY REWITALIZACJI NA LATA 2014 – 2020	139
13.2.	SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU	139

14. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PR.....	143
14.1. EWALUACJA I MONITOROWANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	143
14.2. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	144
14.3. SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN W PROGRAMIE REWITALIZACJI /PROCEDURY UAKTUALNIANIA .	144
INDEKSY I SPISY	146
SPIS TABEL.....	146
SPIS MAP	146
SPIS WYKRESÓW	146
SPIS FOTOGRAFII	146

WPROWADZENIE

Władze Gminy Nakło nad Notecią dostrzegając problem degradacji części tkanki gminnej w połączeniu z występującymi niepokojącymi i negatywnymi zjawiskami o charakterze społeczno-gospodarczym podjęły decyzję o przystąpieniu do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nakła Nad Notecią na lata 2016-2023 (zwanego dalej: **Programem** lub w skrócie **GPR**).

Dokument ten ma charakter strategiczny, a jego celem jest diagnoza zagadnień społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i infrastrukturalnych wraz ze wskazaniem obszarów kryzysowych w gminie. Właściwa analiza uzyskanych danych posłuży również do zdefiniowania kompleksowych działań i projektów rewitalizacyjnych, których realizacja pozwoli na istotne zmniejszenie dysproporcji w zakresie jakości występującej infrastruktury miejskiej i obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych w różnych częściach miasta, wprowadzenie ładu przestrzennego, a także skuteczną walkę z wykluczeniem społecznym, poprawę jakości życia mieszkańców i podniesienie bezpieczeństwa na obszarach zdegradowanych.

Zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanymi przez Ministerstwo Rozwoju i zatwierdzonymi 2 sierpnia 2016r., **„Rewitalizacja” to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych** poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Tym samym w celu przeprowadzenia rewitalizacji:

- a. dokonano pełnej diagnozy obejmującej kwestie społeczne, gospodarcze przestrzenno-funkcjonalne, środowiskowe i infrastrukturalne;
- b. wyznaczono obszary rewitalizacji wraz ze wskazaniem celów rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk
- c. ustalano hierarchie potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. dobrano narzędzia i interwencje do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. zsynchronizowano działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. ustalono zasady koordynacji prowadzonych działań oraz monitorowania i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. włączano partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych i przeprowadzono otwarty dialog podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

1. STRUKTURA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

1.1. Zawartość Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią na lata 2016-2023 zgodny jest z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowane przez Ministerstwo Rozwoju i zatwierdzone 2 sierpnia 2016r. (zwanych dalej **Wytycznymi MR**), oraz z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 stanowiącymi załącznik nr 10 do SZOOP RPO WK-P (zwanych dalej **Zasadami programowania**).

W załączniku Wytycznych MR „Cechy i elementy programów rewitalizacji” wskazany jest wymagany zakres zawartości gminnego programu rewitalizacji, który powinien zawierać co najmniej :

- a. opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- b. diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- c. zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- d. wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- e. cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- f. listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g. charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
- h. mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;

- i. indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
- j. mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- k. system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- l. system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Diagnoza (o której mowa w lit. b) zawarta w programie rewitalizacji (o ile nie została dokonana w innym dokumencie strategicznym lub planistycznym gminy przyjętym uchwałą rady gminy) winna obejmować analizę wszystkich sfer, tj. sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną dla całego obszaru gminy oraz pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji. Szczególne znaczenie ma pogłębiona **analiza kwestii społecznych** dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (dotyczącym rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzającym aktywność lokalną), co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Takie działania mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.

Zasięgi przestrzenne obszaru lub obszarów rewitalizacji (o których mowa w lit. c) dokonywane są (o ile nie zostały dokonane w innym dokumencie strategicznym lub planistycznym gminy przyjętym uchwałą rady gminy) przy założeniu, że dany program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia. Zasięg każdego z tych obszarów wyznaczany jest przy założeniu, że jest to terytorium ograniczone przestrzennie, tj. **obejmujące tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotne dla rozwoju danej gminy**. Ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonuje samorząd gminny, w oparciu o rozstrzygnięcia wynikające z innych dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy lub w oparciu o indywidualne kryteria (wraz z odniesieniem ich do wartości referencyjnych dla danej gminy) i przy uwzględnieniu kryteriów wskazanych przez IZ RPO WK-P.

Program rewitalizacji łącznie nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców.

Opis planowanych działań rewitalizacyjnych, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji powinien zawierać przede wszystkim:

- identyfikację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (o których mowa w lit. f), tj. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji,
- charakterystykę (zbiorczy opis) innych (o których mowa w lit. g), uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. W opisie przedsięwzięć uzupełniających należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji.

Zarówno przedsięwzięcia główne (podstawowe), jak i uzupełniające (pozostałe), są przedsięwzięciami zaplanowanymi/wynikającymi z programu rewitalizacji.

1.2. Okres realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Ramy czasowe Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nakło nad Notecią zostały określone na podstawie okresów programowania i budżetowania funduszy z Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

W ramach Programu przewiduje się przeprowadzenie działań naprawczych w latach 2016 – 2023 w układzie krocącym z możliwością zmian, zarówno pod względem terminów realizacji poszczególnych zadań jak i merytorycznym, tj. poszerzenia zakresu planowanych zadań pod warunkiem utrzymania ich w obszarze planowanej rewitalizacji.

Realizacja Programu poprzedzona została przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji, uwzględniającym elementy wynikające z Wytocznych MR oraz Zasad programowania określonych w Załączniku nr 10 do SZOOP RPO WK-P.

1.3. Metodologia opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nakło nad Notecią opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy w pracach nad GPR, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za opracowanie dokumentu pn. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nakło nad Notecią.

Przy opracowaniu GPR kierowano się zasadami wskazanymi w następujących dokumentach:

- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowane przez Ministerstwo Rozwoju i zatwierdzone 2 sierpnia 2016r.;
- Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 stanowiącymi załącznik nr 10 do SZOOP RPO WK-P;
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. nr 2015 poz. 1777).

Etapy prac nad GPR obejmowały następujące działania:

1. Przeprowadzenie badań ankietowych mających na celu określenie potrzeb mieszkańców gminy oraz podmiotów tam działających w zakresie realizacji przedsięwzięć jakie powinny zostać ujęte w GPR. Badania ankietowe prowadzone były w okresie od 3 do 24 października 2016 r. Ankiety były dostępne na stronie www Urzędu Gminy w Nakle nad Notecią oraz rozdawane mieszkańcom w miejscach użyteczności publicznej,
2. Zorganizowanie i przeprowadzanie konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Nakło nad Notecią mające na celu poznanie opinii na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju Gminy Nakło nad Notecią oraz propozycji projektów i zadań rewitalizacyjnych, które mogłyby zostać ujęte w GPR,
3. Przeprowadzanie diagnozy obecnej sytuacji w Gminie Nakło nad Notecią w celu wyznaczenia obszarów problemowych oraz wskazania działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze, tj.: pozyskanie danych statystycznych i rejestrowych nt. sytuacji Gminy Nakło nad Notecią,
4. Zbieranie oraz opracowanie bazy kart projektów składanych przez mieszkańców oraz podmioty działające na obszarze Gminy Nakło nad Notecią w zakresie propozycji projektów do realizacji na terenie zdegradowanych obszarów gminy w latach 2016–2023.
5. Opracowanie i zredagowanie Projektu Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z wypracowanymi ustaleniami przez ekspertów zewnętrznych.
6. Przeprowadzenie konsultacji społecznych Projektu GPR podczas spotkania z Radą Gminy, przedstawicielami gminy, zaproszonymi gośćmi oraz poprzez wywieszenie Projektu GPR na stronie www Urzędu Gminy.

7. Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nakło nad Notecią na lata 2016–2023 przez Radę Gminy Nakło nad Notecią.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nakło nad Notecią powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji publicznych, przedsiębiorców i pracowników Urzędu Gminy Nakło nad Notecią, przy współudziale ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców gminy, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji. Jednym z jego etapów było przeprowadzenie konsultacji społecznych.

1.3.1. Konsultacje społeczne

Ze względu na kompleksowy charakter procesu rewitalizacji, kilkuletni czas realizacji oraz długofalowe rezultaty i oddziaływanie zadań realizowanych w ramach GPR – Gmina Nakło nad Notecią podjęła szereg działań zmierzających do szerokiej popularyzacji problemów w przedmiotowym zakresie. **Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały przy pomocy ankiety wśród mieszkańców gminy Nakło nad Notecią.** Ankieta dotyczyła w swojej tematyce szeroko pojętej jakości życia w gminie oraz określeniu kluczowych inwestycji i inicjatyw rewitalizacyjnych możliwych do zrealizowania na obszarze tej jednostki terytorialnej. Badanie ankietowe stanowiło jeden z elementów szerszych konsultacji społecznych zaaranżowanych w związku z planowanym przez Urząd Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią przystąpieniem do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w którym zawarte zostaną najważniejsze i najbardziej potrzebne działania i inwestycje służące rewitalizacji.

Zebrane podczas ankietowania dane pochodzą zarówno z ankiet audytoryjnych przeprowadzanych z użyciem wydrukowanego kwestionariusza rozdawanego mieszkańcom w miejscach użyteczności publicznej, jak i z ankiet przeprowadzonych drogą internetową. Informacja o badaniu tą drogą była zamieszczona między innymi na **oficjalnym portalu internetowym Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.**

Dodatkowym elementem, konsultacji były **przeprowadzone bezpośrednio spotkania konsultacyjne, które odbywały się zarówno w samym Nakle, jak i w sołectwach gminy.** Ich celem nadrzędnym była próba wypracowania wraz z mieszkańcami szczegółowych pomysłów dotyczących planowanych działań rewitalizacyjnych pozwalających podnieść jakość życia w gminie.

Bezpośrednim celem konsultacji społecznych było:

- zapoznanie mieszkańców z szansami, jakie daje proces rewitalizacji,

- konsultacja i gromadzenie pomysłów projektów,
- udział przy wyznaczeniu obszaru wsparcia – obszaru problemowego,
- zapoznanie mieszkańców z wynikami wcześniej prowadzonych konsultacji.

Konsultacje społeczne prowadzono w październiku 2016r.

Łącznie w konsultacjach wzięło udział 379 mieszkańców Gminy Nakło nad Notecią, w październiku 2016 r. prowadzone były badania ankietowe za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Nakło nad Notecią. Wskazana forma komunikacji stworzyła możliwość zgłaszania uwag i projektów przedsięwzięć odnośnie zakresu Gminnego Programu Rewitalizacji. Prowadzone badania ankietowe miały charakter anonimowego zestawu pytań z możliwością zamieszczenia uwag o charakterze opisowym.

1.3.2. Uzasadnienie wyboru obszaru wsparcia

Obszary, w których zaplanowano potrzebę realizacji działań rewitalizacyjnych wyznaczono biorąc pod uwagę wyniki wszystkich prowadzonych analiz i konsultacji społecznych. Dzięki przeprowadzonej analizie społeczno-gospodarczej określono obszary kryzysowe wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych. Działania zaplanowane do realizacji w GPR przyczynią się do odnowy zarówno struktur społecznych jak i gospodarczych w gminie. Realizacja założonych projektów o charakterze infrastrukturalnym i nieinfrastrukturalnym realizowanych przez gminę oraz innych partnerów procesu rewitalizacji pozwoli na osiągnięcie synergii efektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Będzie to możliwe dzięki strategicznemu podejściu do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także objęciu wsparciem projektów komplementarnych realizowanych przez kilka podmiotów. Wyznaczone cele rewitalizacji wynikają ze zdiagnozowanych problemów, które skumulowały się na obszarze gminy. Ich realizacja wpłynie na rozwiązanie lub zminimalizowanie najistotniejszych problemów gminy oraz przyczyni się do wzrostu jej atrakcyjności w ocenie inwestorów a przede wszystkim mieszkańców.

2. POWIĄZANIE PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

2.1. Programy Krajowe

✓ **Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**

Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią jest zgodny z następującymi celami w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

- Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Kapitał Ludzki;
- Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju, Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny.

✓ **Strategia Rozwoju Kraju 2020**

Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy, jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą.

- Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego.
- Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.

- Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

2.2. Programy Regionalne i Subregionalne

✓ Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2011-2020.

Celem nadrzędnym zawartym w dokumencie „Strategia Rozwoju Województwa kujawsko – pomorskiego na lata 2007 – 2020” jest poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. GPR wpisuje się w :

- Cel strategiczny gospodarka i miejsca pracy - celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Gospodarka i miejsca pracy” jest zwiększenie liczby miejsc pracy, a więc ograniczenie bezrobocia poprzez aktywne działania związane z poprawą warunków tworzenia miejsc pracy i zwiększania zatrudnienia, ale celem pośrednim jest także rozwój przedsiębiorczości, rozumiany zarówno jako zwiększanie liczby zarejestrowanych podmiotów, jak i zwiększanie potencjału podmiotów już funkcjonujących.
- Cel strategiczny aktywne społeczeństwo i sprawne usługi - celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi” jest podniesienie kapitału ludzkiego i społecznego województwa, a także zapewnienie wysokiego standardu usług publicznych dla mieszkańców regionu. Rozwój społeczny jest jednym z największych wyzwań rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego, a w Strategii modernizacji regionu odgrywa kluczową rolę, bowiem niezbędnymi warunkami jej powodzenia jest zasadnicza zmiana postaw społecznych mająca na celu zwiększenie poziomu kompetencji, wiedzy, umiejętności, zwiększenie poziomu aktywności i zaangażowania społecznego, poprawę stanu zdrowia.

W ramach realizacji celu nadrzędnego zdefiniowano 3 priorytetowe obszary działań:

Priorytetowy obszar działań 1. Rozwój nowoczesnej gospodarki, Działania w ramach priorytetu:

- Działanie 1.1 Kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechniania innowacji;

- Działanie 1.2. Wzmacnianie konkurencyjności regionalnej gospodarki rolnej;
- Działanie 1.3. Promocja rozwoju turystyki.

Priorytetowy obszar działań 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu. Działania w ramach priorytetu:

- Działanie 2.1. Wspieranie rozwoju sieci osadniczej;
- Działanie 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej;
- Działanie 2.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego;
- Działanie 2.4. Rozwój infrastruktury społecznej;
- Działanie 2.5. Promocja dziedzictwa kulturowego;
- Działanie 2.6. Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego.

Priorytetowy obszar działań 3. Rozwój zasobów ludzkich. Działania w ramach priorytetu:

- Działanie 3.1. Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy;
- Działanie 3.2. Budowa kapitału społecznego;
- Działanie 3.3. Promocja zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą;
- Działanie 3.4. Promocja i profilaktyka zdrowia;
- Działanie 3.5. Integracja społeczno-zawodowa i bezpieczeństwo ludności.

Wiodące znaczenie mają wszystkie priorytety, bowiem określają one podstawowe czynniki, które charakteryzują podjęcie działań rewitalizacyjnych, nadanie terenom czy tkankom urbanistycznym nowego życia, ożywienia przedmiotowego obszaru.

Realizacja zadań w zakresie wszystkich priorytetów z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju jest jednak bardzo trudna, głównie ze względu na duże koszty inwestycji oraz czasochłonność. Dlatego też należy szczególnie pilnie poszukiwać środków ze wszystkich możliwych źródeł finansowania, łącznie ze środkami pomocowymi UE.

✓ **Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko – Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego**

- Cel strategiczny 3 Rozwój społeczno – gospodarczy
  - Działanie 3.2 Przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym obejmujące rozwój usług społecznych wspierających proces aktywizacji społeczno-

zawodowej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

- Działanie 3.3 Rewitalizacja, w tym: Zagospodarowanie przestrzeni miejskich, w tym przebudowa, modernizacja, adaptacja, remont zdegradowanych obiektów/budynków wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów społecznych, gospodarczych na obszarze rewitalizowanym wynikającym z Lokalnego/Gminnego Programu Rewitalizacji, przebudowa, modernizacja infrastruktury dróg lokalnych w celu poprawy dostępności do rewitalizowanego obszaru

✓ **Strategia Rozwoju Powiatu Nakielskiego na lata 2014 – 2020+**

- Cel operacyjny 3.1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców - Kierunek działania zakłada zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez uczestnictwo w imprezach organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice, poprzez zachęcanie do udziału w różnego rodzaju kursach, jak również poprzez angażowanie ich w zajęcia organizowane na terenie powiatu.
- Cel operacyjny 3.2. Promocja dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienie rozwoju instytucji kultury - Kierunek działania zakłada renowację i modernizację infrastruktury oraz wypracowanie wspólnego planu wsparcia finansowego instytucji kultury, a także wsparcie dziedzictwa kulturowego regionu.

2.3. Programy Lokalne

✓ **Strategia rozwoju Miasta i Gminy Nakło Nad Notecią 2009 – 2020.**

- Priorytet tworzenie miejsc pracy - Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu przez miasto i gminę (samorząd miejsko-gminny i jego instytucje) poprzez stwarzanie zachęt inwestycyjnych oraz zachęt do tworzenia miejsc pracy, wspierania lokalnego rynku pracy, zamówień i robót publicznych, stymulowanie przedsiębiorczości i samodzielności, kreowanie nowych usług i potrzeb, pomoc organizacyjna, przekwalifikowanie, gwarancje, rozbudzanie, uczenie i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców, szczególnie młodych, zdobywanie nowych umiejętności.
- Priorytet bezpieczeństwo - Zmniejszenie oraz redukcja zachowań przestępczych i aspołecznych, przeciwdziałanie zagrożeniom cywilizacyjnym

(kulturowym, systemom wartości, zdrowotnym i związanym ze środowiskiem przyrodniczym). Działania na rzecz bezpieczeństwa socjalnego (zapewnienia dobrej pracy, godziwych warunków życia) oraz zapewnienie przestrzegania podstawowych praw obywatelskich.

- Priorytet rozwój kultury - Upowszechnianie uczestnictwa w kulturze, w tym własnej lokalnej, rozwój instytucji i organizacji kulturalnych, odbudowanie bądź ożywienie kultury i tradycji miejscowych, tożsamości kulturowej społeczeństwa.
- Priorytet edukacja wszystkich - Wszechstronny, nowoczesny i nakierowany na wszystkie grupy mieszkańców program podnoszenia jakości poziomu oświaty uwzględniający z jednej strony tempo zmian cywilizacyjnych, kulturowych, a z drugiej przeciwstawiający się negatywnym tendencjom i skutkom tych zmian.
- Priorytet integracja społeczna - Odbudowanie tradycji i tożsamości społecznej poprzez cele integrujące mieszkańców: ochrona środowiska, bezpieczeństwo, ład i estetyka otoczenia, budowa wspólnej infrastruktury komunalnej, wybory samorządowe, pomoc sąsiedzka, działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, tworzenie lokalnych organizacji pozarządowych, uspołecznienie procesów decyzyjnych, uaktywnienie jednostek pomocniczych (sołectw, obwodów miejskich), promocja i budowa pozytywnego wizerunku

✓ **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nakło nad Notecią.**

Cel podstawowy w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nakło nad Notecią” formułowany jest jako „wielofunkcyjny, zrównoważony rozwój gospodarczy gminy gwarantujący wysoką jakość życia jej mieszkańcom”.

Cel ten ma być realizowany poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju w sferach:

- Społecznej;
- Gospodarczej;
- Ekologicznej;
- Przestrzennej.

Z punktu widzenia realizacji celu szczególnie ważne jest:

- Zachowanie zasobów krajobrazowych środowiska oraz zasobów dziedzictwa kulturowego;

- Gospodarowanie rolniczą przestrzenią produkcyjną, gwarantujące ochronę wód, powierzchni ziemi oraz istniejącej zieleni;
- Wyznaczanie obszarów rozwoju przestrzennego jednostek osadniczych, gwarantujące spójność urbanistyczną z istniejącą zabudową, właściwe kształtowanie krajobrazu oraz uzbrojenie techniczne terenów i obsługę komunikacyjną.

Dla zrealizowania celu podstawowego wyznaczone zostały cele strategiczne. Ich wdrażanie ma w konsekwencji doprowadzić do podniesienia potencjału gospodarczego, społecznego i przestrzennego gminy. Cele te obejmują:

- Wielofunkcyjny rozwój zespołu jednostek osadniczych Miasta Nakła nad Notecią i wsi Paterek jako ośrodków obsługi ludności o charakterze ponadlokalnym;
- Zachowanie i ochronę wysokich walorów przyrodniczych obszaru oraz zasobów dziedzictwa kulturowego;
- Wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla rozwoju gospodarczego gminy.

✓ **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nakło nad Notecią, Lipiec 2015.**

- Zadania z zakresu modernizacji dróg gminnych oraz budowy ścieżek rowerowych na terenie Gminy w celu zmniejszenia emisyjności poprzez udostępnienie infrastruktury służącej rozpowszechnieniu transportu nie - samochodowego.
- Rewitalizacja „Centrum miasta”

✓ **Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu nakielskiego na lata 2015 - 2020.**

- Cel strategiczny nr I Wzrost aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców Powiatu Nakielskiego, prowadzący do ograniczenia zjawiska bezrobocia i jego negatywnych skutków:
  - Cel operacyjny nr I.1. Upowszechnianie wiedzy na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz form wsparcia adresowanych do osób bezrobotnych.
  - Cel operacyjny nr I.2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy w uzyskaniu zatrudnienia i samozatrudnienia
  - Cel operacyjny nr II.1. Budowanie modelu współpracy z instytucjami działającymi na lokalnym rynku pracy Powiatu Nakielskiego, na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej.

3. DIAGNOZA SYTUACJI GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ – WNIOSKI

Diagnoza sytuacji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią została przeprowadzona w zakresie pięciu sfer:

- Sfery społecznej
- Sfery gospodarczej
- Sfery funkcjonalno-przestrzennej
- Sfery środowiskowej
- Sfery infrastrukturalnej

Diagnozę oparto o:

- dane pochodzące z odpowiednich wydziałów urzędu gminy Nakło nad Notecią,
- dane statyczne
- programy strategiczne
- konsultacje rynkowe / ankiety

Diagnoza sytuacji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią została opisana w załączniku nr 1 do niniejszego Programu.

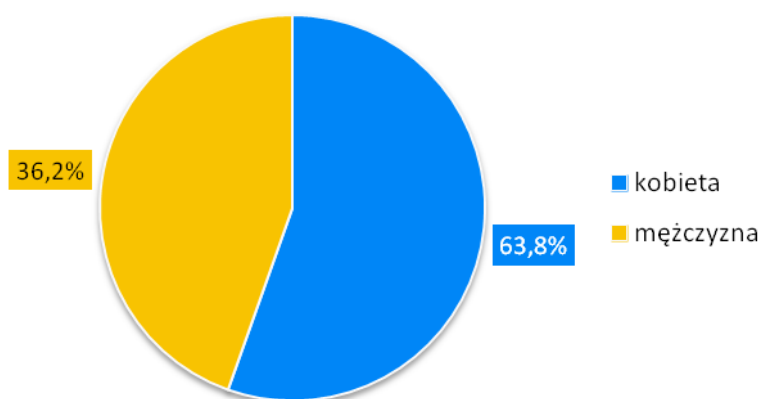
3.1. Podsumowanie wyników badań, wskazania wynikające z ankiet

Przeprowadzenie konsultacji miało na celu zdiagnozowanie na podstawie przeprowadzonych badań ilościowych przy użyciu narzędzia ankiety poziomu jakości życia w gminie Nakło nad Notecią oraz najważniejszych potrzeb wyrażanych przez mieszkańców, których realizacja powinna przyczynić się do poprawienia wspomnianej jakości.

W badaniu wzięło udział 379 mieszkańców gminy Nakło nad Notecią. Nieznaczną większość badanych stanowiły kobiety (63,8%).

Wykres 1. Płeć respondentów – rozkład procentowy

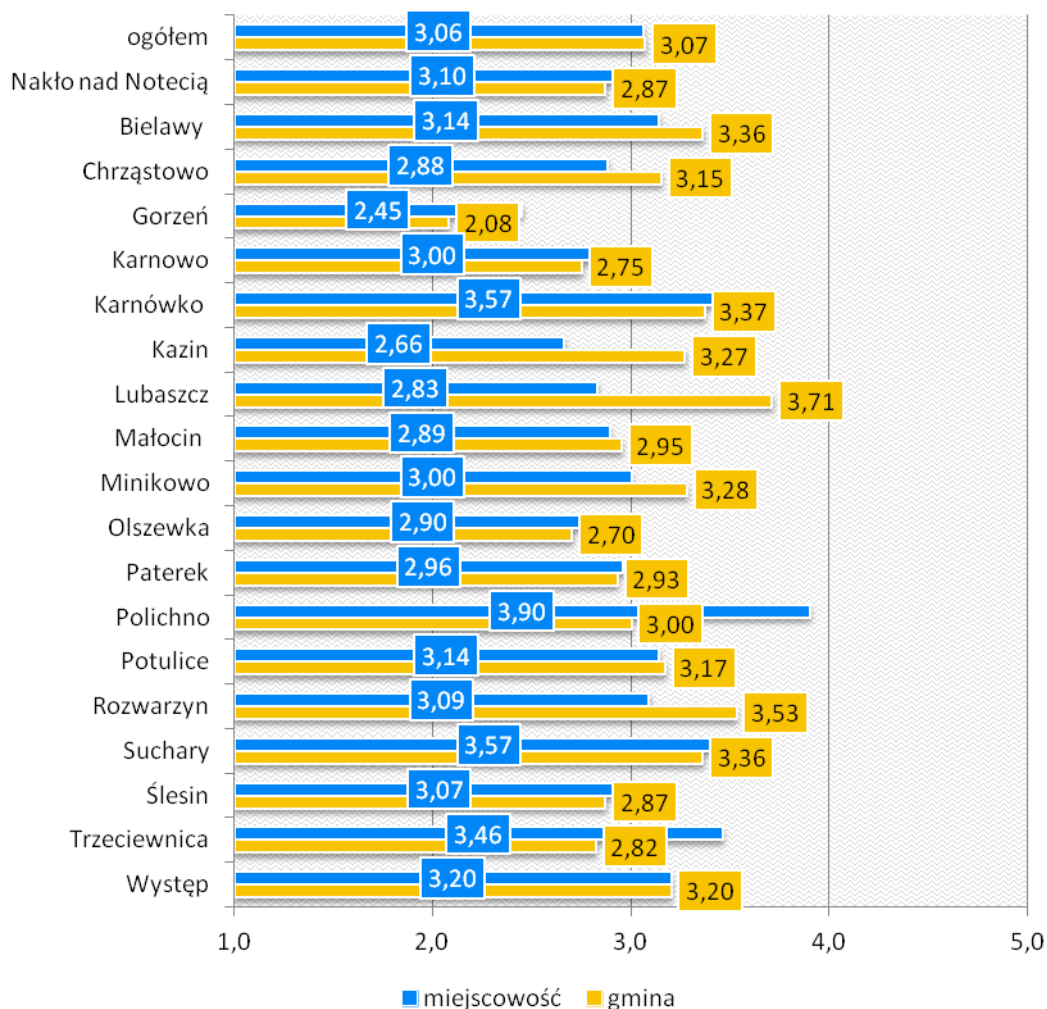

Źródło: opracowanie własne

Generalnie, osoby biorące udział w badaniu oceniały poziom jakości życia w całej gminie oraz w miejscu swojego zamieszkania raczej przeciętnie. Uzyskana średnia ocen na skali pięciostopniowej wyniosła dla gminy 3,07, zaś dla miejsc zamieszkania respondentów dokładnie 3,06. Najwyższe osiągnięte średnie oceny jakości życia w gminie nie przekroczyły noty „4” (Lubaszcz - 3,71, Rozwarzyn - 3,53, Karnówko - 3,37), najniższe oscylowały natomiast wokół wartości od „2” do „3” (Gorzeń - 2,45, Olszewka (2,70), Karnowo (2,75)).

Wykres 2. Ocena jakości życia w gminie Nakło nad Notecią oraz w miejscu zamieszkania respondentów

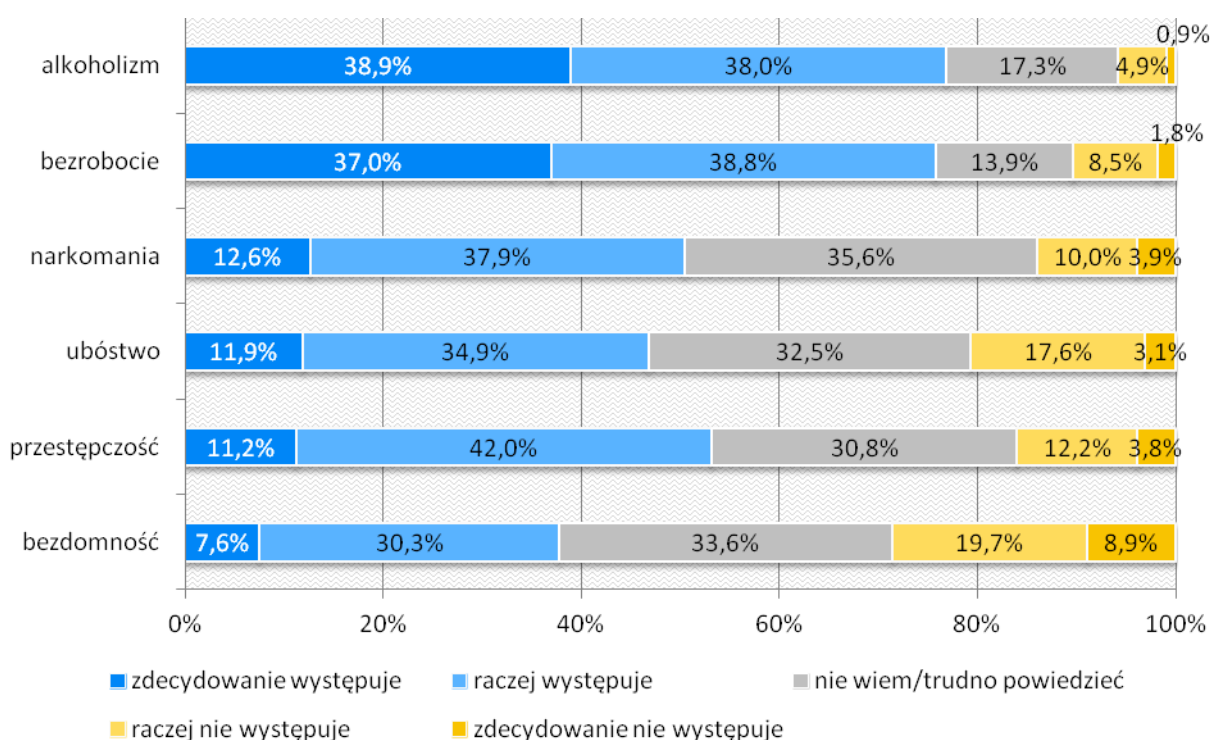
Źródło: opracowanie własne.

Ważnym elementem poddanym diagnozie było określenie najważniejszych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy gminy. Badani oceniali występowanie następujących problemów: bezrobocie, alkoholizm, narkomania, przestępczość, ubóstwo, bezdomność. Uzyskane wyniki wskazują, że największymi problemami w gminie są alkoholizm i bezrobocie niezależnie od tego, czy respondenci oceniali gminę jako całość czy tylko miejsce swojego zamieszkania. Na występowanie bezrobocia wskazało łącznie 75,8% badanych odnosząc się do całej gminy oraz 65,9% osób odnosząc się do miejsca swojego zamieszkania. Na występowanie alkoholizmu wskazało odpowiednio 76,9% oraz 70,8% mieszkańców. Na nieco niższym poziomie występowania odnotowano trzy problemy: narkomanię, ubóstwo i przestępczość. Bezdomność jest najmniej spotykanym problemem, jednak 37,9% badanych wskazało, że dotyczy on Nakło (7,6% zdecydowanych w tej kwestii). Na podstawie wyników badań należy wnioskować, że program rewitalizacji powinien uwzględniać działania na rzecz ograniczenia zjawisk alkoholizmu i bezrobocia wśród

mieszkańców gminy Nakło nad Notecią. W odniesieniu do swoich miejscowości respondenci częściej niż w odniesieniu do gminy wskazywali na brak występowania problemów lub na brak wiedzy/ trudność udzielenia odpowiedzi na tak postawione pytanie. Wyniki te pokazują, że mapa problemów nie jest jednorodna dla każdego miejsca zamieszkania w gminie, a subiektywnie postrzegana sytuacja w swoim miejscu zamieszkania jest lepsza, niż sytuacja w całej gminie Nakło nad Notecią. Warto zauważyć, że bezdomność, przestępczość i ubóstwo w czołówce wskazywanych problemów społecznych występowały przede wszystkim w ankietach wypełnionych przez mieszkańców miasta Nakło.

Wykres 3. Natężenie występowania problemów społecznych w gminie Nakło nad Notecią w opiniach respondentów

Źródło: opracowanie własne.

W dalszej kolejności respondenci mieli możliwość wskazania najważniejszych problemów infrastrukturalnych w gminie. Największą bolączką stanowi niska jakość istniejących dróg – 67,6% badanych uznało, że ów problem dotyka gminę. Drugą najpilniejszą potrzebą infrastrukturalną jest budowa nowych dróg – na ich brak wskazała niemal połowa badanych (48,2%). Nieco mniej badanych (43,9%) zgodziło się, że w gminie znajdują się opuszczone bądź zniszczone budynki. Niecałe 40% respondentów wskazało na zaniedbaną przestrzeń publiczną, zaś o niewystarczającej liczbie obiektów o charakterze sportowym i rekreacyjnym jest przekonanych odpowiednio 30,2% i 28,4% badanych. Najmniejsze problemy w gminie związane są z niewystarczającą liczbą obiektów o charakterze edukacyjnym, kulturalnym oraz z niską dostępnością transportową. W miejscowościach zamieszkiwanych przez

badanych, największym problemem również jest niska jakość istniejących dróg (64,8%). Na drugim miejscu znalazł się natomiast brak obiektów o charakterze rekreacyjnym (48,3%), minimalnie przed wskazaniem dotyczącym braku nowych dróg (45,7%).

Dość często wspomniano również o niedostatecznej ilości obiektów o charakterze sportowym (43,5%). Biorąc pod uwagę najczęściej wymieniane problemy infrastrukturalne w sołectwach i Nakle zdecydowanie najczęściej respondenci wspominali o kwestii inwestowania w szlaki komunikacyjne. Niska jakość istniejących dróg 12 razy pojawiała się na pierwszym miejscu wszystkich wskazań w poszczególnych sołectwach (na 14 przypadków), zaś brak nowych dróg pojawiał się 12 razy, z czego trzykrotnie na pierwszej pozycji.

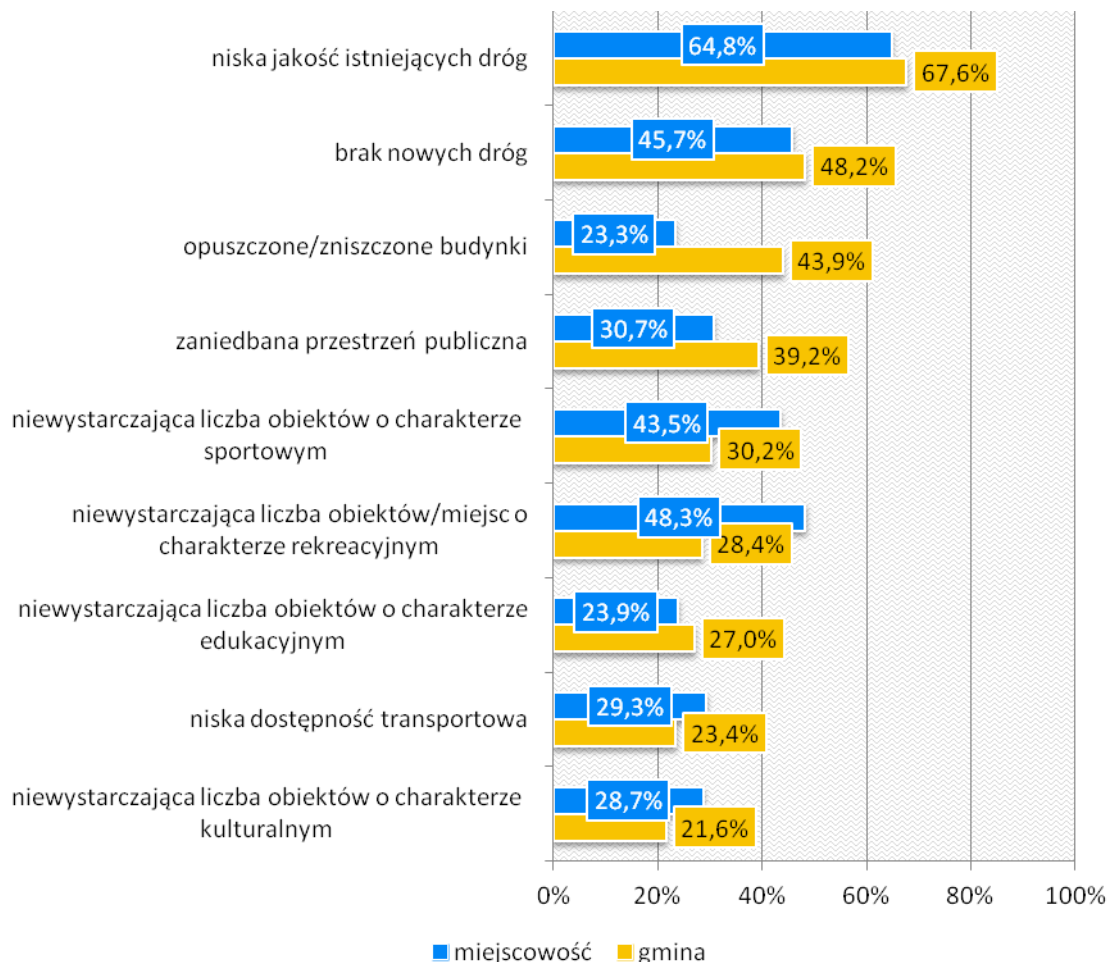
Trzecia pod względem liczby wskazań (10) był niewystarczająca liczba obiektów/miejsc o charakterze rekreacyjnym. Warto zauważyć, że mieszkańcy sołectw wyróżnili więcej różnych problemów niż mieszkańcy samego Nakła. Większość uwag o złym stanie dróg była domeną okolic Nakła, podobnie działo się w przypadku wskazań o potrzebie wybudowania obiektów o charakterze sportowym, kulturalnym czy sportowym. Mieszkańcy miasta z kolei częściej stawiali nacisk na potrzebę odnowienia przestrzeni publicznej oraz budynków.

Problemy infrastrukturalne zatem, analogicznie do problemów społecznych, są odmienne w zależności od przyjętej perspektywy terytorialnej.

Wykres 4. Natężenie występowania problemów infrastrukturalnych w gminie Nakło nad Notecią oraz w miejscu zamieszkania respondentów

Źródło: opracowanie własne.

3.2. Wnioski wynikające z diagnozy obszarów Gminy

3.2.1. Sfera społeczna

Łącznie w gminie obecnie zameldowanych na pobyt stały jest 30 920 mieszkańców (stan 31.12.2015). Przy czym 6 178 są to dzieci i osoby niepełnoletnie, osoby dorosłe stanowią 80% wszystkich mieszkańców czyli 25 174. Miasto n. Notecią zamieszkuje 17 946 mieszkańców, co stanowi 58,04 % ogólnej grupy mieszkańców Gminy, w części wiejskiej zamieszkuje 12 974 osób, co stanowi w Gminie wiejskiej 41,96%.

Można zauważyć również **tendencję spadkową w statystykach urodzeń**, gdyż przed pięciu laty liczba wszystkich dzieci w gminie była o 597 wyższa od obecnej. Co skutkuje tym, że społeczeństwo gminy Nakło jest społeczeństwem starzejącym się.

Miasto ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -44. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,3 na 1000 mieszkańców Nakła nad Notecią. W 2014 roku urodziło się 153 dzieci, w tym 50,3% dziewczynek i 49,7% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 425 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,22 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Nakło nad Notecią wynosi 3 122,28 PLN, co odpowiada 78% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Bezrobocie w gminie Nakło nad Notecią wynosiło w 2014 roku 19,3% (23,7% wśród kobiet i 15,3% wśród mężczyzn). Natomiast w samym mieście Nakło nad Notecią wynosiło w 2014 roku 33,9% (41,4% wśród kobiet i 27,0% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia dla całej Polski.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 3 008 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 2 335 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -673.

Bezrobocie w mieście wynosiło w 2014 roku 33,9% (41,4% wśród kobiet i 27,0% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia dla całej Polski.

Długotrwałe bezrobocie jest kluczowym zjawiskiem wpływającym na niedostatek materialny powodujący konieczność ubiegania się mieszkańców o wsparcie z Ośrodków Pomocy Społecznej. Do kluczowych czynników powodujących konieczność ubiegania się o wsparcie ze strony pomocy społecznej należy zaliczyć ubóstwo wynikające często z długoterminowego bezrobocia. Kolejnymi czynnikami kwalifikującymi do wsparcia z pomocy społecznej są niepełnosprawność (fizyczna i umysłowa), zły stan zdrowia oraz uzależnienia.

W latach 2013-2015 odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w gminie (1438+2230 = 3 668) wahał się między 9,0% a 8,6 %. Warto przypomnieć, że podobszary przeznaczone do rewitalizacji zamieszkuje 7,5% ludności całej Gminy.

Według lokalnych ekspertów ilościowa dominacja kobiet wśród osób korzystających z pomocy społecznej wynika m.in. z podejścia do tego typu formy pomocy – kobiety częściej i chętniej zgłaszają się po nią z własnej inicjatywy. Wśród klientek MGOPS dominują matki (z małymi dziećmi lub z rodzin wielodzietnych), a także samotne seniorki ok. 80-90 r.ż., często,

z racji wieku, o ograniczonej sprawności fizycznej. Na obszarach miejskich koncentruje się ponad połowa wszystkich interwencji na terenie Gminy, w każdym podobszarze zdarzają się sytuacje związane z przemocą domową i według lokalnych ekspertów każdy ze wskazanych podobszarów nadaje się do rewitalizacji pod względem bezpieczeństwa. Działania, które umożliwią zmianę tej sytuacji powinny z jednej strony koncentrować się na stwarzaniu miejsc i oferty spędzania czasu wolnego – szczególnie dla młodzieży (zapewnienie alternatywy dla łatwo dostępnych używek) czy na intensyfikacji programów motywacyjnych związanych z wychodzeniem z uzależnień, a z drugiej być uzupełniane o rozwiązania techniczne np. doświetlenie niektórych ulic i osiedli oraz obszarów we wsiach Gminy.

Na obszarach miejskich koncentruje się ponad połowa wszystkich interwencji na terenie gminy, w każdym podobszarze zdarzają się sytuacje związane z przemocą domową i według lokalnych ekspertów każdy ze wskazanych podobszarów nadaje się do rewitalizacji pod względem bezpieczeństwa.

W strefie społecznej zdiagnozowano następujące problemy:

- Niski poziom średniego wynagrodzenia.
- Rosnąca ilość osób starszych.
- Zmniejszanie się na przestrzeni lat stanu ludności w wieku przedprodukcyjnym a zwiększanie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.
- Wysoki poziom bezrobocia w porównaniu z pozostałymi gminami Powiatu Nakielskiego i średnimi: wojewódzką i krajową.
- Niskie kwalifikacje osób pozostających bez pracy.
- Niska stopa życiowa mieszkańców Gminy mierzona wysokim wskaźnikiem przyznawanej pomocy społecznej z powodu ubóstwa.
- Wysoki odsetek gospodarstw domowych, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł jak emerytury, renty, zasiłki.
- Problemy z dostępnością miejsc w domach pomocy społecznej dla seniorów
- Niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy (23,1% mieszkańców posiada ukończone wykształcenie na poziomie podstawowym)
- Alkoholizm
- Przestępczość

3.2.2. Sfera gospodarcza

W chwili obecnej szacuje się, że większa liczba osób zatrudniona jest w handlu detalicznym oraz w usługach. Cechą charakterystyczną struktury zatrudnienia w Nakle nad Notecią, oddająca struktury typowe dla całego województwa kujawsko-pomorskiego, jest duży udział zatrudnienia w działalnościach handlowych (zarówno detalicznych i hurtowych), jak również w działalnościach usługowych (w szczególności w zakresie szkolnictwa i służby zdrowia) oraz administracji. W Nakle duży udział tych działalności jest dodatkowo wzmacniany lokalizacją szpitala, kilku szkół ponadpodstawowych i innych obiektów użyteczności publicznej. Największymi pracodawcami w Nakle nad Notecią są:

- Krajowa Spółka Cukrowa S.A. - Oddział Cukrownia Nakło – firma zatrudnia ok. 150 osób, dodatkowo w okresach zwiększonej produkcji zatrudnianych jest dodatkowo ok. 80 osób;
- Polam Nakło S.A. - producent łączników wtyczkowych, warstwowych, skrzynek bezpiecznikowych, odgałęźników, osprzętu do napowietrznych linii izolowanych
- N.Z.M. i U.G. "Spomasz" Nakło Sp. z o.o. - producent i eksporter maszyn i urządzeń stosowanych w procesie przygotowania żywności;
- MTB Trzebińscy Sp. j. – producent rur osłonowych dla teletechnicznej kanalizacji kablowej oraz rur osłonowych do kabli energetycznych;
- P.P.H. Zelan – firma zajmuje się świadczeniem wysokiej jakości usług galwanotechnicznych, głównie dla producentów z branży metalowej, elektrotechnicznej, elektronicznej oraz dla klientów indywidualnych
- Zakład Usług Technicznych B. Cieślak, M. Sikorzyńska I Z. Niemczewska

Na poziom zatrudnienia w gminie Nakło nad Notecią wpływ mają także przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie gminy Nakło nad Notecią. Do największych z nich należą:

- Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "PATEREK" Spółka Akcyjna zlokalizowane w Paterku. Firma oferuje produkty i usługi dla potrzeb przemysłu i transportu kolejowego. Spółka zatrudnia ok. 400 osób.
- Farmaceutyczne Przedsiębiorstwo Produkcyjno Analityczno Handlowe "Prolab" powstało w 1993 roku w Paterku. Prolab to dynamicznie rozwijająca się, polska firma branży farmaceutycznej. Firma zatrudnia
- Państwowe Przedsiębiorstwo Przemysłu Meblarskiego i Budownictwa to producent kontynuujący niemal 60-letnią tradycję wytwarzania w Potulicach

mebli o najwyższej jakości i funkcjonalności. Meble Potulice, marka dotychczas kojarzona z meblami tapicerowanymi, obecnie specjalizuje się w kompleksowym wyposażaniu wnętrz w meble biurowe, gabinetowe, sądowe i hotelowe.

Analizując branżę gospodarczą w Gminie Nakło nad Notecią stwierdzono:

- Niewielką liczbę podmiotów gospodarczych związanych z branżą poza handlową, co wskazuje na niedocenienie walorów i możliwości rozwoju w gminie Nakło nad Notecią.
- Małą ilość inwestycji prorozwojowych.
- Małą ilość kapitału na rozwój firm.

4. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO GMINY

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy i posiadanych danych dokonano podziału na obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji.

Obszar zdegradowany to obszar na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, natomiast obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego cechujący się **szczególną koncentracją negatywnych zjawisk**, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego zamierza się przeprowadzić rewitalizację.

Delimitacji obszaru zdegradowanego dokonano poprzez podział miasta Nakła na tzw. jednostki struktury przestrzeni miejskiej Gminy oraz na sołectwa. Na tej podstawie wyznaczone zostały poszczególne obszary Gminy (z zachowaniem spójności przestrzennej), na których można zauważyć wyraźnie gorszą sytuację i obliczone zostały wskaźniki dla obszaru. Wskaźniki te zostały porównane ze wskaźnikami dla całej Gminy i gdy dany obszar charakteryzuje się przynajmniej jednym kryterium na gorszym poziomie w stosunku do całej Gminy, może zostać zakwalifikowany, jako obszar zdegradowany.

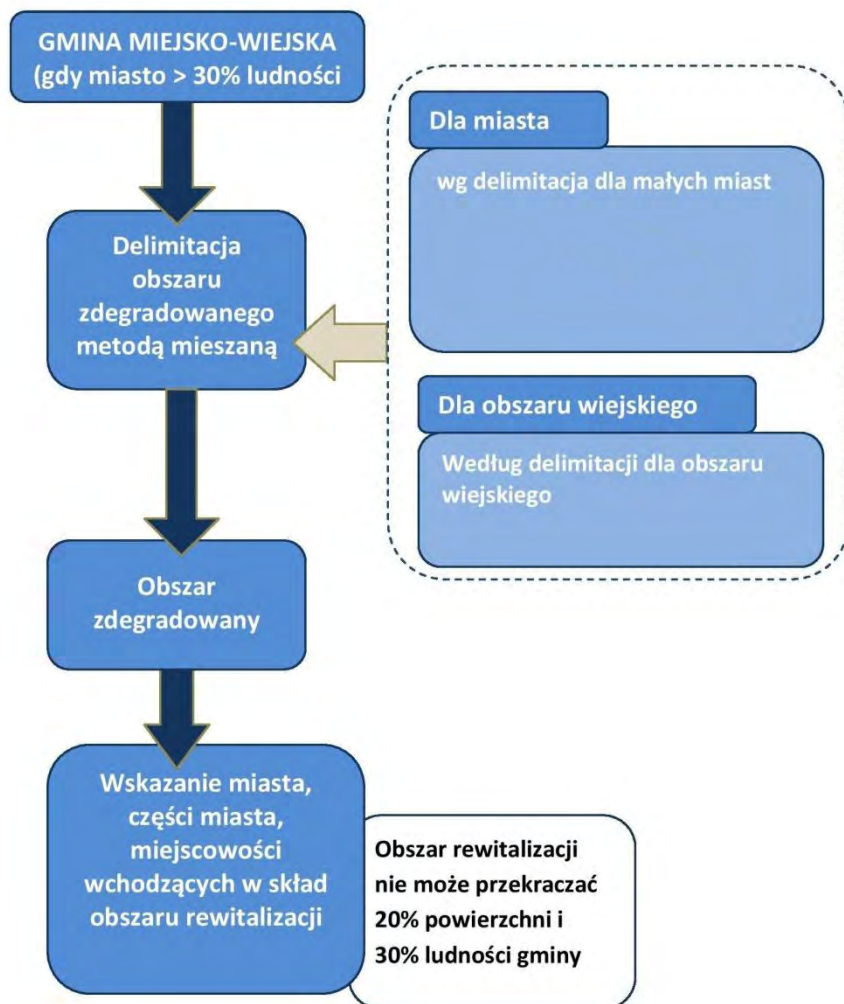
Ponieważ gmina Nakło nad Notecią ma status gminy miejsko-wiejskiej, w których miasto koncentruje więcej niż 30% ludności gminy, proces delimitacji obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji przeprowadzono według metody mieszanej tj. wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacyjnych dokonano odrębnie dla Miasta i odrębnie dla gminy .

Przy czym obszar zdegradowany gminy (znajdujący się zarówno w części miejskiej gminy jak i na obszarze wiejskim łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy.

Tym samym do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji zastosowano następujących schemat :

Rysunek 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminach miejsko-wiejskich dla których miasto koncentruje więcej niż 30% ludności gminy – uproszczony schemat

Źródło: opracowanie na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 stanowiącymi załącznik nr 10 do SZOOP RPO WK-P.

4.1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego dla Miasta Nakło

Delimitacji obszaru zdegradowanego dokonano poprzez podział miasta na 3 jednostki strukturalne.

Sytuacja obszarów miasta Nakła nad Notecią ukazana została za pomocą wskaźników:

- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

- Udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze
- Wykroczenia przeciw publicznej obyczajowości
- Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Rysunek 2 Lokalizacja Miasta Nakło nad Notecią na tle Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wikipedii

- **Jednostka strukturalna 1** obejmuje ulice: Księdza Gepperta, Łączna, Osiedle Bolesława chrobrego, Potulicka, Przecznicza, Rudki, Wąska, Wisławy Szymborskiej
- **Jednostka strukturalna 2** obejmuje ulice: Armii Krajowej, Asnyka, Baczyńskiego, Balcerzaka, Bartkowskiego, Broniewskiego, Brzozowa, Czesława Miłosza, Długa, Dożynkowa, Działkowa, Goździkowa, Karnowska, Kazimierza wielkiego, Kochanowskiego, Kołłątaja, Kraszewskiego, Księdza P. Skargi, Lelewela, Kraszewskiego, Mariana Kucharskiego, Nałkowskiej, Norwida, Olszewska, Osiedle Władysława Łokietka, Parkowa, Polna, Prusa, Reja, Reymonta, Różana, Sienkiewicza, Słowackiego, Stokrotkowa, Tuwima, Wichrowe Wzgórze, Widokowa, Wspólna.
- **Jednostka strukturalna 3** obejmuje ulice: 1 Maja, Bohaterów, Bolesława Krzywoustego, Bratkowa, Bydgoska, Cedrowa, Chopina, Dolna, Drzymały, Dworcowa, Fiołkowa, Generała Dąbrowskiego, Generała Hallera, Gimnazjalna,

Hłaski, Jackowskiego, Karłowicza, Kilińskiego, Kościelna, Leśna, Mahoniowa, Mickiewicza, Młyńska, Modrzewiowa, Moniuszki, Mrotecka, Nadskakuły, Niecała, Nowa, Nowy Świat, Orzeszkowej, Paderewskiego, Piaskowa, Plac Konopnickiej, Plac Szkolny, Plac Zamkowy, Poczтова, Podgórna, Powstańców Wielkopolskich, Poznańska, Półwiejska, Rynek, Sądowa, Staszica, Strażacka, Szymanowskiego, Świętego Wawrzyńca, Wańkowicza, Wodna, Wzgórze Wodociągowe, Zanotecie, Zielone Wzgórze.

Tabela 1 Wskaźniki dla jednostek strukturalnych Miasta Nakło nad Notecią

L	Obszary	liczba ludności	%	%	%	pomoc	pomoc	%	%
P	w	z mieszkujących	bezrob	bezrob	bezrob	społeczna	społeczna	wykrocze	zarejestrow
	mieście	obszar	ocie	ocie	ocie	% osób	%	nia	anych
			kobiety	mężczy	razem	korzystają	gospodars	przeciw	podmiotów
				zni		cych	tw	publicznej	gospodarczy
							korzystają	obyczajowości	ch w
							cych	w	stosunku do
								2015r.	liczby
									ludności
1	Jednos tka 1	2564	2,65%	2,30%	4,95%	4,37%	2,57%	0,62%	3,12%
2	Jednos tka 2	4826	3,42%	2,28%	5,70%	7,02%	3,34%	0,06%	5,22%
3	Jednos tka 3	10386	3,89%	2,68%	6,57%	9,50%	4,41%	0,28%	5,52%
	RAZEM:	17776	3,58%	2,51%	6,10%	8,09%	3,85%	0,27%	5,09%

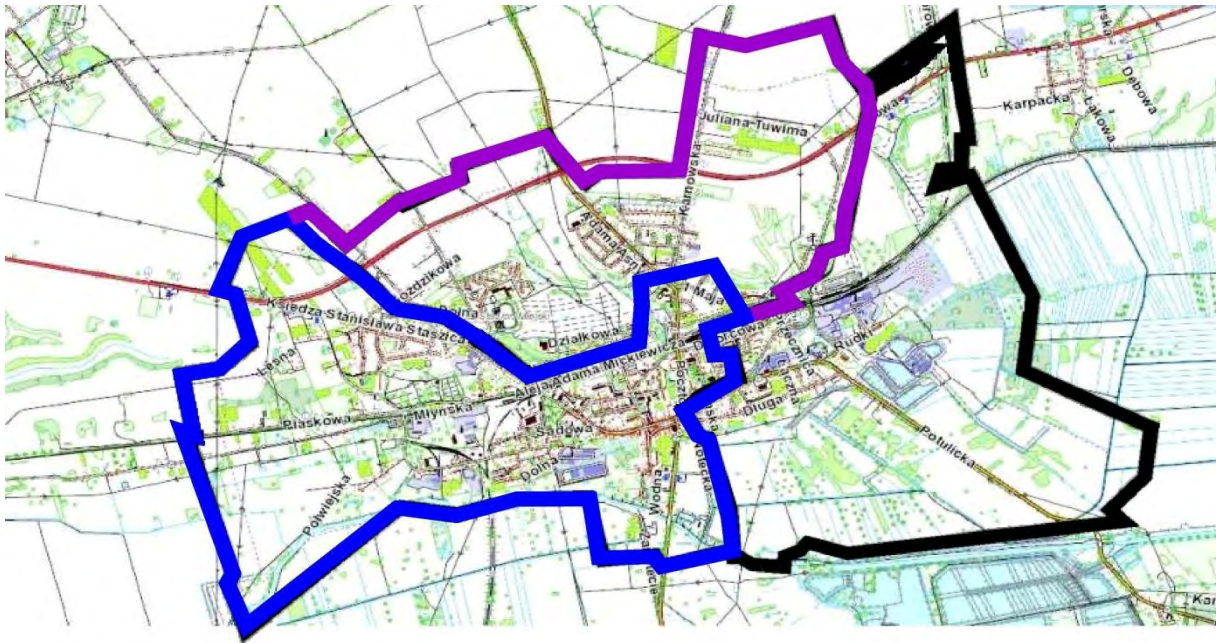
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Gminę.

Zgodnie z zaprezentowanymi wynikami **obszary kryzysowe** zauważono w jednostce strukturalnej 3 Miasta Nakła nad Notecią. Analizując dane dla tego obszaru można zauważyć wysoki wskaźnik osób bezrobotnych w stosunku do wskaźnika w całym Mieście jak i wysoki wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej. Ponadto zauważa się wysoki wskaźnik wykroczeń przeciw publicznej obyczajowości i procent zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Tym samym jako obszar zdegradowany został wyznaczony obszar obejmujący jednostkę strukturalną nr 3

Mapa 1 Jednostki strukturalne Miasta w tym obszar zdegradowany.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open street map

4.2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego dla gminy wiejskiej

Delimitacji obszaru zdegradowanego dokonano poprzez podział gminy wiejskiej na sołectwa.

Mapa 2 Podział Gminy na jednostki strukturalne - sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wikipedii

Sytuacja sołectw ukazana została za pomocą wskaźników:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
- Stosunek interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych

Tabela 2 Wskaźniki dla jednostek strukturalnych - sołectw Gminy Nakło nad Notecią

Nazwa Sołectwa	miejsowości wchodzące w skład Sołectwa	liczba ludności ogółem w każdym sołectwie	Udział bezrobotnych w danym sołectwie	Udział osób korzystających z pomocy społecznej - (raport MGOPS 2016)	Udział interwencji w stosunku do liczby ludności sołectwa 2015	Udział ludność w wieku poprodukcyjnym
Olszewka	Olszewka	598,00	5,02%	5,18%	0,67%	14,95%
Rozwarzyn	Rozwarzyn	231,00	7,36%	4,33%	0,87%	9,45%
Paterek	Paterek	2 619,00	5,80%	4,73%	1,30%	7,35%
Minikowo	Minikowo	421,00	5,94%	2,38%	0,71%	-
Kazin	Kazin	219,00	5,02%	4,57%	0,91%	-
Wartość średni dla Gminy			4,10%	6,85%	0,31%	10,64%

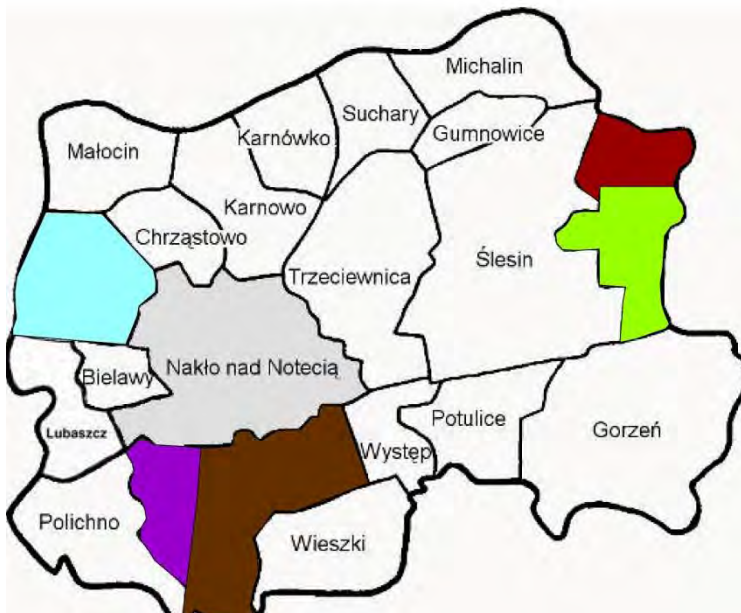
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Gminę.

Zgodnie z zaprezentowanymi wynikami wyznaczono obszary z których zidentyfikowano stan kryzysowy:

1. Obszar zdegradowany – Sołectwo Rozwarzyn,
2. Obszar zdegradowany – Sołectwo Minikowo,
3. Obszar zdegradowany – Sołectwo Kazin,
4. Obszar zdegradowany – Sołectwo Paterek,
5. Obszar zdegradowany – Sołectwo Olszewka.

Mapa 3 Obszary zdegradowane na tle gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wikipedii

✓ **Obszar zdegradowany – Sołectwo Rozwarzyn**

Obszar obejmuje teren Sołectwa Rozwarzyn. Analizując dane dla obszaru zauważyć można zauważyć wysoki wskaźnik osób bezrobotnych w sołectwie w stosunku do wskaźnika w całej gminie. Ponadto zauważa się wysoki wskaźnik wykroczeń. Tym samym obszar ten uznano za obszar na którym występują zjawiska kryzysowe wymagające interwencji.

✓ **Obszar zdegradowany – Sołectwo Minikowo**

Obszar obejmuje teren Sołectwa Minikowo. Analizując dane dla obszaru zauważyć można zauważyć wysoki wskaźnik osób bezrobotnych w sołectwie w stosunku do wskaźnika w całej gminie. Ponadto zauważa się wysoki wskaźnik wykroczeń. Tym samym obszar ten uznano za obszar na którym występują zjawiska kryzysowe wymagające interwencji.

✓ **Obszar zdegradowany – Sołectwo Kazin**

Obszar obejmuje teren Sołectwa Kazin. Analizując dane dla obszaru zauważyć można zauważyć wysoki wskaźnik osób bezrobotnych w sołectwie w stosunku do wskaźnika w całej gminie. Ponadto zauważa się wysoki wskaźnik wykroczeń. Tym samym obszar ten uznano za obszar na którym występują zjawiska kryzysowe wymagające interwencji

✓ **Obszar zdegradowany – Sołectwo Paterek**

Obszar obejmuje teren Sołectwa Paterek. Analizując dane dla obszaru zauważyć można zauważyć wysoki wskaźnik osób bezrobotnych w sołectwie w stosunku do wskaźnika w całej gminie. Ponadto zauważa się wysoki wskaźnik wykroczeń. Tym samym obszar ten uznano za obszar na którym występują zjawiska kryzysowe wymagające interwencji

Na powyższym obszarze występują również negatywne zjawiska sfery przestrzenno – funkcjonalnej w postaci braku przestrzeni (obiektu) pełniącego funkcję Środowiskowego Domu Samopomocy mającego na celu aktywizowanie lokalnej społeczności powiatu nakielskiego ze szczególnym uwzględnieniem poprawy sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych, a tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

✓ **Obszar zdegradowany – Sołectwo Olszewka**

Obszar obejmuje teren Sołectwa Paterek. Analizując dane dla obszaru zauważyć można zauważyć wysoki wskaźnik osób bezrobotnych w sołectwie w stosunku do wskaźnika w całej gminie. Ponadto zauważa się wysoki wskaźnik wykroczeń. Tym samym obszar ten uznano za obszar na którym występują zjawiska kryzysowe wymagające interwencji.

5. WYZNACZENIE OBSZARÓW REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej wymienione dane, **Gmina Nakło nad Notecią zdecydowała się wyznaczyć 9 obszarów, które podlegać będą rewitalizacji:**

- Obszar Rewitalizacji 1 - Gimnazjalna
- Obszar Rewitalizacji 2 - Mickiewicza
- Obszar Rewitalizacji 3 - Centrum
- Obszar Rewitalizacji 4 - Nowa/Mrotecka
- Obszar Rewitalizacji 5 - Rozwarzyn
- Obszar Rewitalizacji 6 - Minikowo
- Obszar Rewitalizacji 7 - Kazin
- Obszar Rewitalizacji 8 - Paterek
- Obszar Rewitalizacji 9 - Olszewka

Całkowita powierzchnia wskazanych obszarów rewitalizacji wynosi 208,59 ha co stanowi ok. 1,37 % całej powierzchni Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Natomiast całkowita liczba ludności zamieszkujące wskazane obszary wynosi 8493 osób, co stanowi ok. 27,47 % ogółu ludności Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Biorąc pod uwagę wymagania programowe RPO KP na lata 2014-2020 oraz wytyczne MR dot. przygotowania Programów Rewitalizacji, w/w dane liczbowe zgodne są z zasadą, iż **Program rewitalizacji łącznie nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców.**

- ✓ **Obszar rewitalizacji 1 – Gimnazjalna**

Mapa 4 Obszar rewitalizacyjny - Gimnazjalna

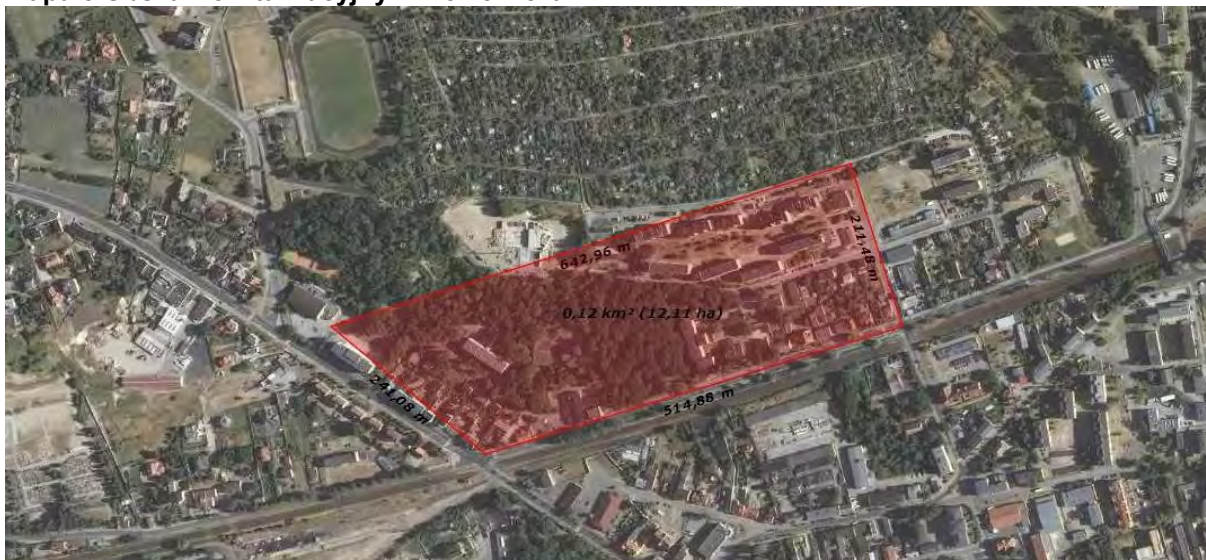
Źródło: geoportal.pl

Obszar obejmuje w całości ulice : Gimnazjalna, Krzywoustego, Poczтова. Wielkość obszaru wynosi 11,93 ha i jest zamieszkiwany przez 1567 osób.

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców i doprowadzi do ożywienia gospodarczego obszaru miasta Nakła nad Notecią.

✓ Obszar rewitalizacji 2 – Mickiewicza

Mapa 5 Obszar rewitalizacyjny - Mickiewicza

Źródło: geoportal.pl

Obszar obejmuje w całości ulice: Aleja Mickiewicza, Parkowa, Kazimierza Wielkiego i Szkolna. Wielkość obszaru wynosi 12,11 ha i jest zamieszkiwany przez 1184 osób.

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców i doprowadzi do ożywienia gospodarczego obszaru miasta Nakła nad Notecią.

✓ **Obszar rewitalizacji 3– Centrum**

Mapa 6: Obszar rewitalizacji - Centrum

Źródło: geoportal.pl

Obszar obejmuje w następujące ulice: 1/2 Dąbrowskiego, Konopnickiej, Hallera, Placu Zamkowy, 1/2 Poznańska 1/2 Bydgoska, 1/2 Ks. P. Skargi, Kościelna, Rynek. Wielkość obszaru wynosi 19,87 ha i jest zamieszkiwany przez 2093 osób.

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców i doprowadzi do ożywienia gospodarczego obszaru miasta Nakła nad Notecią.

✓ **Obszar rewitalizacji 4 – Nowa/Mrotecka**

Mapa 7: Obszar rewitalizacji - Nowa / Mrotecka

Źródło opracowanie własne na podstawie Geoportal

Obszar obejmuje w następujące ulice : 1/3 Nowa, 1/3 Mrotecka, Orzeszkowej, 1 Maja, Nadskakuły, Wańkowicza, Hłaski. Wielkość obszaru wynosi 11,78 ha i jest zamieszkiwany przez 561 osób.

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców i doprowadzi do ożywienia gospodarczego obszaru miasta Nakła nad Notecią.

✓ **Obszar rewitalizacji 5 – Rozwarzyn**

Mapa 8: Obszar rewitalizacji - Rozwarzyn

Źródło opracowanie własne na podstawie Geoportal

Powierzchnia obszaru wynosi : 39,50 ha i jest zamieszkiwany jest przez 231 osób

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze poprawi bezpieczeństwo mieszkańców, estetykę miejscowości oraz ułatwi dostęp komunikacyjny. Efektem działań będzie wzrost atrakcyjności obszaru, a także satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na podniesienie komfortu życia. Obszar wykazuje potrzebe stworzenia miejsca do rozwoju lokalnego oraz aktywizacji mieszkańców.

✓ **Obszar rewitalizacji 6 – Minikowo**

Mapa 9 Obszar rewitalizacji - Minikowo

Źródło:geoportal.pl

Powierzchnia obszaru wynosi 42,87 ha i jest zamieszkiwany jest przez 421osób.

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym poprawi bezpieczeństwo mieszkańców, estetykę miejscowości oraz ułatwi dostęp komunikacyjny. Efektem działań będzie wzrost atrakcyjności obszaru, a także satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na podniesienie komfortu życia. Obszar wykazuje potrzebę stworzenia miejsca do rozwoju lokalnego oraz aktywizacji mieszkańców.

✓ **Obszar rewitalizacji 7 – Kazin**

Mapa 10: Obszar rewitalizacji - Kazin

Źródło: geoportal.pl

Powierzchnia obszaru wynosi 12,99 ha i jest zamieszkiwany jest przez 219 osób.

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym poprawi bezpieczeństwo mieszkańców, estetykę miejscowości oraz ułatwi dostęp komunikacyjny. Efektem działań będzie wzrost atrakcyjności obszaru, a także satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na podniesienie komfortu życia. Obszar wykazuje potrzebę stworzenia miejsca do rozwoju lokalnego oraz aktywizacji mieszkańców.

✓ **Obszar rewitalizacji 8 – Paterek**

Mapa 11 Obszar rewitalizacyjny - Paterek

Źródło: geoportal.pl

Powierzchna obszaru wynosi 25,03 ha i jest zamieszkiwany jest przez 2 619 osób.

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym umożliwi mieszkańcom rozwijanie zróżnicowanych form aktywności społecznej, w tym upowszechnianie wolontariatu, partycypacji w procesach decyzyjnych, w życiu społecznym, oraz zwiększy udział osób starszych w kształtowaniu polityki publicznej. Wszystkie wymienione czynniki wpłyną na wzrost atrakcyjności obszaru i będą umożliwiały tworzenie warunków dla integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej osób starszych.

✓ **Obszar rewitalizacji 9 – Olszewka**

Mapa 12: Obszar rewitalizacji - Olszewka

Źródło: geoportal.pl

Powierzchnia obszaru wynosi 32,51 ha i jest zamieszkiwany jest przez 598 osób.

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia dostępu mieszkańców obszaru i jego okolic do obiektów infrastruktury opiekuńczej a co za tym idzie przyczyni się do zwiększenia komfortu życia podopiecznych placówki oraz ich rodzin.

6. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

W toku wcześniejszych prac wyodrębniono w gminie Nakło nad Notecią 5 obszarów na terenie gminy i miasta, uznanych za zdegradowane (odznaczające się zjawiskami kryzysowymi), oraz 9 obszarów przewidzianych do rewitalizacji.

Biorąc pod uwagę wszystkie aspekty rozwoju gminy, poniżej zostały opisane obszary interwencji wyodrębnione poprzez przeprowadzoną Diagnozę i Badania terenowe i jakościowe na terenie miasta i gminy Nakło.

Wszelkie opisy uwzględniają sytuację w mieście i Gminie Nakło nad Notecią i w miarę możliwości odniesienie do wydzielonych wstępnie podobszarów. Żeby zapewnić możliwie najbardziej dogłębną analizę wykorzystano zarówno dane zastane jak i opinie ekspertów. Z ogólnodostępnych źródeł danych można wymienić: GUS, jak również publiczne dokumenty: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nakło nad Notecią, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, Program Promocji Zatrudnienia I Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy Powiatu Nakielskiego i in.

Szczegółowe informacje na temat obszaru zdegradowanego, przewidzianego do rewitalizacji pozyskano z Urzędu Miasta i Gminy Nakło:

1. Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska
2. Biuro Obsługi Mieszkańców

Informacji udzieliły także:

3. Nakielski Ośrodek Kultury
4. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5. Komenda Powiatowa Policji
6. Powiatowy Urząd Pracy

Podczas prezentowania danych na temat miasta dla celów porównawczych wartości wskaźników odnoszono do średnich dla Miasta i Gminy. Analiza poszczególnych obszarów pozwoliła zaś pokazać wewnętrzne zróżnicowanie gminy i sprawdzić, czy rzeczywiście jest to obszar zdegradowany, który wymaga rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nakła Nad Notecią na lata 2016-2023 jest podporządkowany poprawie jakości życia mieszkańców na terenie Miasta i Gminy. Każdy z projektów będzie miał wpływ na zmniejszenie problemów na rewitalizowanych obszarach,

ale i na terenie całego Miasta. Realizacja podstawowych projektów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji przyczyni się do zmniejszenia problemów społecznych na terenie Miasta i Gminy Nakło Nad Notecią.

6.1. Obszar rewitalizacji 1 – Gimnazjalna

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Analizując dane dla obszaru zauważyć można wysoki wskaźnik udziału osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym oraz wysoki wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

- Niewielka liczba podmiotów gospodarczych związanych z branżą poza handlową, co wskazuje na niedocenienie walorów i możliwości rozwoju w gminie Nakło nad Notecią.
- Mała ilość inwestycji prorozwojowych.
- Mała ilość kapitału na rozwój firm.
- Niski wskaźnik

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W powyższym obszarze nie występują uciążliwe zjawiska w sferze środowiskowej.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej

Istniejący budynek pełniący funkcję świetlicy wymaga modernizacji i przebudowy tak aby realizował poszczególne cele:

- umożliwienie świadczenia usług edukacji kulturalnej wysokiej jakości,
- zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury kultury,
- umożliwienie organizacji wydarzeń kulturalnych dla społeczności lokalnej wysokiej jakości,
- oprawa warunków dla organizacji wydarzeń kulturalnych jako element kreowania postaw obywatelskich,
- zwiększenia ilości wydarzeń kulturalnych organizowanych w gminie a co za tym idzie zwiększenie ilości osób biorących udział w wydarzeniach,
- zapewnienie dostępu do dóbr kultury dla osób niepełnosprawnych,

- poprawa warunków dla prowadzenia działań o charakterze społecznym oraz edukacyjnym,
- utworzenie miejsca dla organizacji pozarządowych i punktu informacji gospodarczej

Uzasadnienie:

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców i doprowadzi do ożywienia gospodarczego obszaru miasta Nakła nad Notecią.

6.2. Obszar rewitalizacji 2 - Mickiewicza

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Analizując dane dla obszaru zauważyć można wysoki wskaźnik udziału osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym oraz wysoki wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

- Niewielka liczba podmiotów gospodarczych związanych z branżą poza handlową, co wskazuje na niedocenienie walorów i możliwości rozwoju w gminie Nakło nad Notecią.
- Mała ilość inwestycji prorozwojowych.
- Mała ilość kapitału na rozwój firm.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W powyższym obszarze nie występują uciążliwe zjawiska w sferze środowiskowej.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej

Budynek Nakielskiego ośrodka Kultury wymaga modernizacji wraz z przebudowa Sali kinowej tak aby mógł spełniać określone cele:

- umożliwienie świadczenia usług edukacji kulturalnej wysokiej jakości,
- zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury kultury,

- umożliwienie organizacji wydarzeń kulturalnych dla społeczności lokalnej wysokiej jakości,
- oprawa warunków dla organizacji wydarzeń kulturalnych jako element kreowania postaw obywatelskich,
- zwiększenia ilości wydarzeń kulturalnych organizowanych w gminie a co za tym idzie zwiększenie ilości osób biorących udział w wydarzeniach,
- zapewnienie dostępu do dóbr kultury dla osób niepełnosprawnych,
- poprawa warunków dla prowadzenia działań o charakterze społecznym oraz edukacyjnym,

Uzasadnienie:

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców i doprowadzi do ożywienia gospodarczego obszaru miasta Nakła nad Notecią.

6.3. Obszar rewitalizacji 3 – Centrum

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Analizując dane dla obszaru zauważyć można wysoki wskaźnik udziału osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym oraz wysoki wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

- Niewielka liczba podmiotów gospodarczych związanych z branżą poza handlową, co wskazuje na niedocenywanie walorów i możliwości rozwoju w gminie Nakło nad Notecią.
- Mała ilość inwestycji prorozwojowych.
- Mała ilość kapitału na rozwój firm.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W powyższym obszarze nie występują uciążliwe zjawiska w sferze środowiskowej.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej:

Istotnym problemem jest obecny stan ciągów komunikacyjnych które wymagają modernizacji co przyczyni się do:

- poprawy bezpieczeństwa
- poprawy estetyki miejscowości
- poprawy stanu infrastruktury drogowej
- wzrostu przedsiębiorczości

Uzasadnienie:

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców i doprowadzi do ożywienia gospodarczego obszaru miasta Nakła nad Notecią.

6.4. Obszar rewitalizacji 4 – Nowa/Mrotecka

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Analizując dane dla obszaru zauważyć można wysoki wskaźnik udziału osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym oraz wysoki wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

- Niewielka liczba podmiotów gospodarczych związanych z branżą poza handlową, co wskazuje na niedocenienie walorów i możliwości rozwoju w gminie Nakło nad Notecią.
- Mała ilość inwestycji prorozwojowych.
- Mała ilość kapitału na rozwój firm.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W powyższym obszarze nie występują uciążliwe zjawiska w sferze środowiskowej.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej:

W wybranym obszarze brakuje infrastruktury ścieżek rowerowych. Celem rewitalizacji będzie

- Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza – poprawa stanu zdrowia i komfortu życia mieszkańców
- Ograniczenie natężenia ruchu samochodowego
- Redukcja hałasu
- Poprawa estetyki obszaru
- Zwiększenie komfortu życia mieszkańców

Uzasadnienie:

Przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców i doprowadzi do ożywienia gospodarczego obszaru miasta Nakła nad Notecią.

6.5. Obszar rewitalizacji 5 – Rozwarzyn

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Obszar rewitalizacji Rozwarzyn to wieś leżąca w gminie Nakło nad Notecią. Należy do województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu nakielskiego. Wg. serwisu Polska w liczbach w 2015 roku liczba ludności we wsi Rozwarzyn to 232 z czego 50,9% mieszkańców stanowią kobiety, a 49,1% ludności to mężczyźni. Miejscowość zamieszkuje 0,7% mieszkańców gminy. W wieku poprodukcyjnym jest 11,9% kobiet i 7% mężczyzn. Wskaźnik bezrobocia utrzymuje się na poziomie 7% i jest jednym z wyższych w Gminie Nakło nad Notecią.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Rozwarzyn to obszar wiejski z typowym rolnictwem indywidualnym o niskim stopniu przedsiębiorczości oraz pełniącym funkcję „sypialni” dla miasta Nakła (rozwój budownictwa jednorodzinnego).

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W powyższym obszarze nie występują uciążliwe zjawiska w sferze środowiskowej. Obszar jest wyposażony w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną i ma zapewniony wywóz odpadów. Na obszarze zostały zlokalizowane siłownie wiatrowe.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej

Na powyższym obszarze brakuje miejsca, w którym będzie można organizować spotkania dla osób wykluczonych w celu ich aktywizacji. Istniejący obiekt pełniący funkcję świetlicy wiejskiej wymaga modernizacji polegającej na przebudowie i rozbudowie oraz dostosowaniu do osób niepełnosprawnych. Ciągi komunikacyjne prowadzące do budynku są w złym stanie i wymagają przebudowy.

Na powyższym obszarze uciążliwym aspektem dla mieszkańców jest brak dogodnej infrastruktury drogowej.

Uzasadnienie: przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym poprawi bezpieczeństwo mieszkańców, estetykę miejscowości oraz ułatwi dostęp komunikacyjny. Efektem działań będzie wzrost atrakcyjności obszaru, a także satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na podniesienie komfortu życia. Obszar wykazuje potrzebe stworzenia miejsca do rozwoju lokalnego oraz aktywizacji mieszkańców.

6.6. Obszar rewitalizacji 6 –Minikowo

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Obszar rewitalizacji Minikowo to wieś w Polsce położona leżąca w gminie Nakło nad Notecią. Według Serwisu Polska w liczbach w 2015 roku liczba ludności we wsi Minikowo to 452 osoby. Wskaźnik bezrobocia utrzymuje się na poziomie 6% i jest jednym z wyższych w Gminie Nakło nad Notecią.

Według raportu MGOPS gospodarstwa domowe 2015) – sołectwa pomocą społeczną objętych jest 25 rodzin, a wskaźnik wykroczeń w stosunku do liczby ludności sołectwa stanowi wysoki 6% poziom.

Wśród mieszkańców występuje sporo osób na emeryturze, które czują się wykluczone społecznie.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Minikowo to miejscowość w której rozwinęły się usługi publiczne, w tym m.in. funkcjonuje Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W powyższym obszarze nie występują uciążliwe zjawiska w sferze środowiskowej. Obszar jest wyposażony w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną i ma zapewniony wywóz odpadów.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej

W miejscowości brakuje obiektu dostosowanego do funkcji centrum aktywności wsi, gdzie będą organizowane spotkania dla emerytów i osób starszych a także dla pozostałych grup wykluczonych społecznie np. bezrobotnych, osób z uzależnieniami.

Na powyższym obszarze uciążliwym aspektem dla mieszkańców jest brak dogodnej infrastruktury drogowej.

Uzasadnienie: przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym poprawi bezpieczeństwo mieszkańców, estetykę miejscowości oraz ułatwi dostęp komunikacyjny. Efektem działań będzie wzrost atrakcyjności obszaru, a także satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na podniesienie komfortu życia. Obszar wykazuje potrzebę stworzenia miejsca do rozwoju lokalnego oraz aktywizacji mieszkańców.

6.7. Obszar rewitalizacji 7 –Kazin

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Obszar rewitalizacji Kazin to wieś leżąca w gminie Nakło nad Notecią. Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku liczba ludności we wsi Kazin to 230 osób.

Wśród mieszkańców szczególną rolę odgrywają kobiety, które zajmując się domem i dziećmi często od dłuższego czasu nie są obecne na rynku pracy. dzięki powstałej infrastrukturze będzie można organizować szkolenia i spotkania dla osób długotrwale bezrobotnych oraz zagrożonych różnymi nałogami. Działania wspierające rodziny osób wykluczonych.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Miejscowość z niewielkim udziałem usług lub w ogóle ich pozbawionych co jest powodem niskiego poziomu przedsiębiorczości. Występują również obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W powyższym obszarze nie występują uciążliwe zjawiska w sferze środowiskowej. Obszar jest wyposażony w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną i ma zapewniony wywóz odpadów.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej

Budynek mający pełnić funkcję– Centrum Aktywności wsi wymaga modernizacji polegającej na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu. W zakresie przewiduje się roboty budowlane konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty elektryczne i sanitarne a także dostosowanie budynku do osób niepełnosprawnych, ponieważ posiada bariery architektoniczne w postaci dużych różnic w poziomach i braku podjazdu dla osób niepełnosprawnych. Istotnym problemem jest również brak obiektów rekreacyjnych, w tym placu zabaw dla dzieci.

Uzasadnienie: przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym poprawi bezpieczeństwo mieszkańców, estetykę miejscowości oraz ułatwi dostęp komunikacyjny. Efektem działań będzie wzrost atrakcyjności obszaru, a także satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na podniesienie komfortu życia. Obszar wykazuje potrzebę stworzenia miejsca do rozwoju lokalnego oraz aktywizacji mieszkańców.

6.8. Obszar rewitalizacji 8 –Paterek

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Obszar rewitalizacji Paterek to wieś leżąca w gminie Nakło nad Notecią. Należy do województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu nakielskiego. Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku liczba ludności we wsi Paterek to 2 682 z czego 49,9% mieszkańców stanowią kobiety, a 50,1% ludności to mężczyźni. Miejscowość zamieszkuje 8,2% ludności gminy. W wieku poprodukcyjnym jest 9,9% kobiet i 4,8% mężczyzn. Wskaźnik bezrobocia utrzymuje się na poziomie 6% i jest jednym z wyższych w Gminie Nakło nad Notecią.

Według raportu MGOPS gospodarstwa domowe 2015) – sołectwa pomocą społeczną objętych jest 124 osób co stanowi 0,4% ogólnej liczby mieszkańców, a wskaźnik wykroczeń w stosunku do liczby ludności sołectwa stanowi wysoki 4% poziom.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Wieś Paterek to wieś, o małym nasyceniu gospodarstw rolnych. Mieszkańcy mieszkają w blokach lub budynkach wykupionych od swojego pracodawcy, nie wielu pracuje na miejscu, większość dojeżdża do pracy poza miejsce zamieszkania.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W powyższym obszarze nie występują uciążliwe zjawiska w sferze środowiskowej. Obszar jest wyposażony w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną i ma zapewniony wywóz odpadów.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej

Na powyższym obszarze występują negatywne zjawiska sfery przestrzenno – funkcjonalnej w postaci braku przestrzeni (obiektu) pełniącego funkcję Środowiskowego Domu Samopomocy mającego na celu aktywizowanie lokalnej społeczności powiatu nakielskiego ze szczególnym uwzględnieniem poprawy sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych, a tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Uzasadnienie: przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym umożliwi mieszkańcom rozwijanie zróżnicowanych form aktywności społecznej, w tym upowszechnianie wolontariatu, partycypacji w procesach decyzyjnych, w życiu społecznym, oraz zwiększy udział osób starszych w kształtowaniu polityki publicznej. Wszystkie wymienione czynniki wpłyną na wzrost atrakcyjności obszaru i będą umożliwiały tworzenie warunków dla integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej osób starszych.

6.9. Obszar rewitalizacji 9 – Olszewka

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Obszar rewitalizacji Olszewka to wieś leżąca w gminie Nakło nad Notecią Według Narodowego Spisu Powszechnego (III 2011 r.) liczyła 587 mieszkańców. Jest szóstą co do wielkości miejscowością gminy Nakło nad Notecią. W wieku poprodukcyjnym jest 20,7% kobiet i 9,2% mężczyzn. Wskaźnik bezrobocia utrzymuje się na poziomie 5% a na poziomie 3% utrzymuje się wskaźnik wykroczeń w stosunku do liczby ludności sołectwa.

Na terenie wsi zlokalizowane są 2 nieczynne cmentarze ewangelickie.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

Olszewka jest wsią rolniczą, w której na równi funkcjonują gospodarstwa indywidualne jak i RSP Olszewka. W miejscowości brakuje lokalnych przedsiębiorstw z sektora poza rolniczego.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej

W powyższym obszarze nie występują uciążliwe zjawiska w sferze środowiskowej. Obszar jest wyposażony w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną i ma zapewniony wywóz odpadów.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej

W miejscowości znajduje się zabytkowy pałac wraz z parkiem, obecnie pustostan niszczący na przestrzeni lat. Na powyższym obszarze brakuje obiektu pełniącego funkcje domu wsparcia dla osób przewlekle chorych i ich rodzin.

Uzasadnienie: przeprowadzenie rewitalizacji na danym obszarze zdegradowanym zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców a także poprawi estetykę obszaru co przyczyni się do zwiększenia jego atrakcyjności względem Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja projektu na danym obszarze przyczyni się do zwiększenia dostępu mieszkańców obszaru i jego okolic do obiektów infrastruktury opiekuńczej a co za tym idzie przyczyni się do zwiększenia komfortu życia podopiecznych placówki oraz ich rodzin.

7. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Przywrócenie spójności społecznej i zrównoważenie procesów rozwojowych w obszarze rewitalizacji w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej, wymaga stworzenia warunków dla:

- poprawy warunków życia mieszkańców,
- przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i aktywizacji zawodowej mieszkańców,
- wyrównania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji,
- aktywizacji gospodarczej obszaru,
- wzmocnienia tożsamości lokalnej.

Wizję tę zrealizować pozwolą cele główne i szczegółowe rewitalizacji opisane powyżej.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią jest podporządkowany poprawie jakości życia mieszkańców na terenie Gminy. Każdy z projektów podstawowych, jak i dopuszczalnych do realizacji będzie miał wpływ na zmniejszenie problemów na rewitalizowanych obszarach, ale i całej Gminy Nakło nad Notecią. Realizacja podstawowych projektów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji przyczyni się do zmniejszenia problemów społecznych na terenie Gminy, w tym w szczególności:

Tabela 3 Wpływ projektów inwestycyjnych na zniwelowanie problemów społeczno-gospodarczych w obszarze rewitalizowanym

Nazwa realizowanego zadania	Wpływ projektów
Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa • wzrost atrakcyjności miasta • rozwój zróżnicowanych form aktywności społecznej, w tym upowszechnianie wolontariatu, partycypacji w procesach decyzyjnych, w życiu społecznym, w tym udział osób starszych w kształtowaniu polityki publicznej, • tworzenie warunków dla integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej osób starszych przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej,

	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie przestarzeni dla działalności ragnizacji pozarządowych
Przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury	<ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie świadczenia usług edukacji kulturalnej wysokiej jakości, • zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury kultury, • umożliwienie organizacji wydarzeń kulturalnych dla społeczności lokalnej wysokiej jakości, • oprawa warunków dla organizacji wydarzeń kulturalnych jako element kreowania postaw obywatelskich, • zwiększenia ilości wydarzeń kulturalnych organizowanych w gminie a co za tym idzie zwiększenie ilości osób biorących udział w wydarzeniach, • zapewnienie dostępu do dóbr kultury dla osób niepełnosprawnych, • poprawa warunków dla prowadzenia działań o charakterze społecznym oraz edukacyjnym, i osób starszych i wykluczonych
Utworzenie Centrum Przesiadkowego z parkingami Park&Ride, Bike&Ride oraz ścieżki rowerowej	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie zanieczyszczeń powietrza – poprawa stanu zdrowia i komfortu życia mieszkańców • ograniczenie natężenia ruchu samochodowego • redukcja hałasu
Rewitalizacja Kościoła św. Wawrzyńca	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury kultury, • zapewnienie dostępu do dóbr kultury dla osób niepełnosprawnych

Przebudowa i modernizacja istniejących ciągów komunikacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa • poprawa stanu infrastruktury drogowej • poprawa estetyki miejscowości.
--	---

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4 Wpływ projektów inwestycyjnych na zniwelowanie problemów społeczno-gospodarczych w obszarze rewitalizowanym

Nazwa realizowanego zadania	Wpływ projektów
Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa • poprawa stanu infrastruktury drogowej • wzrost atrakcyjności gminy • zwiększenie satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na wzrost estetyki centrum miejscowości, a co za tym idzie komfortu życia • aktywizacja osób bezrobotnych • zwiększenie bezpieczeństwa spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież • integracja mieszkańców • przeciwdziałanie wykluczeniom osób starszych • poprawa estetyki miejscowości
Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Minikowo wraz z drogą dojazdową	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa • poprawa stanu infrastruktury drogowej • wzrost atrakcyjności gminy • zwiększenie satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na wzrost estetyki centrum miejscowości, a co za tym idzie komfortu życia • zwiększenie bezpieczeństwa spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież • integracja mieszkańców

	<ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie wykluczeniom osób starszych • poprawa estetyki miejscowości
Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa • wzrost atrakcyjności gminy • zwiększenie satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na wzrost estetyki centrum miejscowości, a co za tym idzie komfortu życia • wzrost przedsiębiorczości • integracja mieszkańców • przeciwdziałania wykluczeniom osób starszych • zwiększeni udziału kobiet w życiu wsi • poprawa estetyki miejscowości
Utworzenie Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa • wzrost atrakcyjności gminy • rozwój zróżnicowanych form aktywności społecznej, w tym upowszechnianie wolontariatu, partycypacji w procesach decyzyjnych, w życiu społecznym, w tym udział osób starszych w kształtowaniu polityki publicznej, • tworzenie warunków dla integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej osób starszych przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej
Dom Wsparcia dla osób starszych i przewlekle chorych oraz ich rodzin w Olszewce	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa • wzrost atrakcyjności gminy • zwiększenie satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na wzrost estetyki centrum miejscowości, a co za tym idzie

	<p>komfortu życia</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury opiekuńczej • poprawa estetyki miejscowości
--	--

Tabela 5 Wpływ projektów miękkich na zniwelowanie problemów społeczno-gospodarczych w obszarze rewitalizowanym

Nazwa realizowanego zadania	Wpływ projektów
Od pomysłu do przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> • zaaktywizowanie do działania osób posiadających pomysł biznesowy. • zwiększenie liczby osób prowadzących działalność gospodarczą. • zwiększenie umiejętności mieszkańców
Projekt „Bank czasu” / „Podaj Rękę”	<ul style="list-style-type: none"> • zaktywowanie osób starszych i wykluczonych. • zwiększenie dostępu do wsparcia osób potrzebujących. • aktywizacja osób starszych. • aktywizacja społeczności lokalnej
„Późne debiuty” - promocja miasta oczami seniorów	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie rozwoju na wielu płaszczyznach i w atrakcyjnej warsztatowej formie, • rozwój kompetencji cyfrowych • wyrównywanie szans w dostępie do zajęć wspierających ich samorozwój i aktywność własną • promowanie zasobów kultury i sztuki lokalnej poprzez organizację cyklu comiesięcznych spotkań warsztatowych poprowadzonych przez osoby zajmujące się tym tematem • zacieśnianie lokalnych więzi społecznych, szczególnie międzypokoleniowych, wzmacnianie poczucia tożsamości i identyfikacji ze swoim miejscem zamieszkania
Utworzenie małych punktów targowych dla właścicieli ogródków działkowych	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie bezrobocia • możliwości utworzenia spółdzielni socjalnej • zwiększenia szans dla osób wykluczonych społecznie.
Czytanie w plenerze – podwórkowa czytelnia	<ul style="list-style-type: none"> • włączenie społeczności lokalnej do podejmowanych przez Bibliotekę i jej filie działań kulturalnych. Dzięki udziałowi w wolontariacie na rzecz biblioteki więcej osób będzie wspierało jej projekty, będzie też możliwa realizacja większej liczby wydarzeń kulturalnych.
Targi pracy – oferty od przewoźników /pracodawców	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie bezrobocia poprzez zwiększenie ofert pracy dla mieszkańców

	<p>miasta i gminy .</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie aktywności na terenie rewitalizowanym
Projekt kolorowe biblioteki/ czytanie na podwórkach	<ul style="list-style-type: none"> • włączenie społeczności lokalnej do podejmowanych przez Bibliotekę i jej filie działań kulturalnych. Dzięki udziałowi w wolontariacie na rzecz biblioteki więcej osób będzie wspierało jej projekty, będzie też możliwa realizacja większej liczby wydarzeń kulturalnych.
Bajkoterapia dla dzieci i rodziców	<ul style="list-style-type: none"> • wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich gminy nakło nad Notecią poprzez organizację warsztatów bajkoterapii, połączonych z zajęciami wspierającymi i stymulującymi rozwój dzieci na różnych polach: językowym, ruchowym i plastycznym • rozwijanie umiejętności interpersonalnych u dzieci, rozwijanie umiejętności pracy w grupie rówieśniczej, naukę samodzielnego myślenia, uczenie się przez naśladowanie, uczenie abstrakcyjnego spojrzenia na otaczający świat, • wspieranie społeczności lokalnych we wsiach gminy Nakło nad Notecią w tworzeniu inspirującego otoczenia do rozwoju dzieci, poprzez włączenie w realizację warsztatów bibliotek wiejskich, włączenie rodziców i opiekunów podejmowania aktywnych działań w projekcie, sięgania po nowatorskie metody wspierające proces wychowawczy dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, jako tych którzy mają pierwszy i największy wpływ na dalszy rozwój dziecka, • umożliwienie rozwoju pracowników bibliotek poprzez skorzystanie z uczestnictwa w zajęciach w okresie trwania projektu w zakresie innowacyjnych form aktywizacji dzieci • wzrost czytelnictwa i wypracowanie dobrych praktyk jak np. korzystanie z zasobów bibliotek • inicjowanie oddolnych działań prospołecznych przy wykorzystaniu zasobów lokalowych wsi
Pociąg do kultury	<ul style="list-style-type: none"> • Celem projektu jest upowszechnianie, propagowanie i zachęcanie do korzystania z zasobów kulturalnych, w tym dóbr kultury i sztuki ludowej. Budowanie poprzez spotkania: więzi społecznych, wspólną naukę oraz tworzenie własnoręcznych wyrobów w tym artystycznych. Zadanie to jest nastawione na promowanie zasobów kultury i sztuki, zacieśnianie lokalnych

	<p>więzi społecznych, szczególnie międzypokoleniowych, wzmacnianie poczucia tożsamości i identyfikacji ze swoim miejscem zamieszkania. Powyższy cel ogólny będzie zrealizowany poprzez następujące cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie rozwoju na wielu płaszczyznach i w atrakcyjnej warsztatowej formie, • wyrównywanie szans w dostępie do zajęć wspierających ich samorozwój i aktywność własną • promowanie zasobów kultury i sztuki lokalnej poprzez organizację cyklu comiesięcznych spotkań warsztatowych poprowadzonych przez osoby zajmujące się tym tematem • zacieśnianie lokalnych więzi społecznych, szczególnie międzypokoleniowych, wzmacnianie poczucia tożsamości i identyfikacji ze swoim miejscem zamieszkania
<p>Rozwój lokalny to nasza inwestycja w przyszłość</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Działania będą nakierowane na rozbudzenie aktywności środowisk lokalnych mające na celu włączenie do życia społecznego. • Zacieśnianie lokalnych więzi społecznych, szczególnie międzypokoleniowych, wzmacnianie poczucia tożsamości i identyfikacji ze swoim miejscem zamieszkania • Wyrównywanie szans w dostępie do zajęć wspierających ich samorozwój i aktywność własną

Źródło: opracowanie własne.

8. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK

Celem strategicznym rewitalizacji na terenie Gminy Nakło nad Notecią do osiągnięcia w perspektywie 2023 roku jest:

Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych gminy Nakło nad Notecią oraz przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanego społecznie, ekonomicznie i przestrzennie obszaru gminy

Celami głównymi są:

- Zwiększenie rozwoju gospodarczego oraz wzrost przedsiębiorczości.
- Rozwój kapitału społecznego oraz zapobieganie i redukcja negatywnych zjawisk społecznych w obszarze rewitalizowanym.

Cele szczegółowe:

- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych.
- Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych.
- Poprawa dostępności do obiektów kultury poprzez modernizację odcinków dróg o niskich standardach w m. Nakło nad Notecią
- Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców a także rozwój przedsiębiorczości.
- Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców gminy a co za tym idzie zmniejszenie liczby osób pozostających bez zatrudnienia.
- Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych.
- Zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców obszaru objętego wsparciem w szczególności osób starszych oraz dzieci i młodzieży.

Założono, że Gminny Program Rewitalizacji będzie dokumentem długookresowym obejmującym lata 2016–2023. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie go do wymogów wynikających z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020. Z uwagi na wieloletniość obowiązywania Programu przyjęto, że będzie to dokument strategiczny skoncentrowany

terytorialnie i komplementarny problemowo, tj. mający przeciwdziałać fragmentaryzacji działań w celu wyprowadzenia wyznaczonych obszarów z sytuacji kryzysowej.

Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy Gminy Nakło nad Notecią, ale przede wszystkim skumulowane problemy społeczne na wyznaczonym obszarze rewitalizacji będzie wizja wyprowadzenia obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego oraz cele rewitalizacji na lata 2016-2023.

Cele Programu będą osiągnięte zarówno poprzez działania związane z działaniami inwestycyjnymi jak i działaniami uzupełniającymi.

9. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

9.1. Projekty wynikające z ankiet

Uzupełnieniem diagnozy potrzeb infrastrukturalnych Gminy była identyfikacja inwestycji o charakterze rewitalizacyjnym najbardziej potrzebnych do realizacji w najbliższym czasie. Respondenci najczęściej odpowiadali, że taką inwestycją powinno być utworzenie Centrum przesiadkowego w Mieście Nakło nad Notecią. Ponad 1/4 wskazań (25,6%) dotyczyła tej inwestycji, z czego 18,2% wskazań objęło budowę ścieżek rowerowych na tym obszarze, choć należy stwierdzić, że potrzebę budowy szlaków tego typu wskazywano także w szerszym zakresie, na terenie całej gminy. Niewiele mniej popularną propozycją była przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury (NOK) – 22,3% wskazań. W ramach tej inwestycji najbardziej potrzebne w opinii badanych wydaje się być przebudowanie amfiteatru w Parku. Trzecią inwestycją z największą liczbą wskazań było utworzenie ośrodków kulturalno-edukacyjnych na terenie gminy – 15,3% wskazań, choć należy zauważyć, że większość głosów o potrzebie budowy takich placówek pochodziła z sołectw, w których miałyby one powstać.

Tabela 6. Inwestycje najbardziej potrzebne w gminie Nakło nad Notecią w opiniach respondentów

inwestycje	liczba wskazań	odsetek wskazań
1. Utworzenie ośrodków kulturalno-edukacyjnych na terenie Gminy Nakło nad Notecią	229	15,3%
1.1. Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową	72	4,8%
1.2. Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Minikowo wraz z drogą dojazdową	90	6,0%
1.3. Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin	67	4,5%
2. Utworzenie Centrum przesiadkowego w Mieście Nakło nad Notecią	382	25,6%
2.1. Budowa Parkingu Park&Ride i Bike&Ride	110	7,4%
2.2. Budowa ścieżek rowerowych	272	18,2%
3. Przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury (NOK)	334	22,3%

inwestycje	liczba wskazań	odsetek wskazań
3.1. Przebudowa amfiteatru w Parku: widownia z siedzeniami wraz z częściowym zadaszeniem, modernizacja sceny, zaplecza: sanitariaty, garderoby, wyposażenie w niezbędne urządzenia techniczno-elektryczne, budowa parkingu	188	12,6%
3.2. Przebudowa węzła sanitarnego w NOK	56	3,7%
3.3. Przebudowa sali kinowej NOK	90	6,0%
4. Przebudowa Stadionu Miejskiego w Mieście Nakło nad Notecią	168	11,2%
4.1. Wymiana nawierzchni	28	1,9%
4.2. Przebudowa stadionu z dostosowaniem do funkcji stadionu lekkoatletycznego z bieżniami i innymi urządzeniami	104	7,0%
4.3. Przebudowa trybun: widownia z siedzeniami	36	2,4%
5. Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego (planowany do pozyskania i przebudowy/rewitalizacji budynek w centrum Nakła)	120	8,0%
5.1. Przebudowa obiektu w celu utworzenia głównej biblioteki publicznej, stworzenie odpowiedniej powierzchni bibliotecznej i czytelniczej	50	3,3%
5.2. Utworzenie powierzchni dla prowadzenia działalności organizacji pozarządowych	30	2,0%
5.3. Stworzenie Punktu Informacji Gospodarczej i Turystycznej	40	2,7%
6. Przebudowa niefunkcjonalnych rozwiązań drogowych w mieście Nakło	161	10,8%
6.1. Przebudowa ulic: Dąbrowskiego, Placu Konopnickiej, ks. Skargi wraz z renowacją kanalizacji deszczowej i sanitarnej w technologii bezwykopowej (dodatkowy węzeł pod starymi kamienicami) oraz rewitalizacja skweru przy ul. Dąbrowskiego	94	6,3%
6.2. Budowa nowego połączenia drogowego łączącego ul. Dąbrowskiego z ul. Poznańską	67	4,5%
7. Rewitalizacja Placu Zamkowego w mieście Nakło nad Notecią - Przebudowa targowiska, renowacja nawierzchni drogowej	74	4,9%
8. Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Paterku – (Projekt Powiatu Nakielskiego)	27	1,8%
ogółem	1495	100,0%

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 7. Działania integrujące mieszkańców potrzebne w gminie według respondentów

wyszczególnienie	liczba wskazań
koncerty	19
imprezy integracyjne i aktywizacyjne	14
festyny	12
imprezy sportowe	10
pikniki	10
imprezy kulturalne	9
imprezy okolicznościowe (dzień dziecka, mikołajki, dzień kobiet, wigilia)	6
turnieje sportowe	5
imprezy plenerowe	3
występy kabaretowe	3
rajdy rowerowe	3
turnieje dzielnic i wsi	3
warsztaty dla mieszkańców	3
wycieczki krajoznawcze	3
działalność Kół Gospodyń Wiejskich	2
wystawy	1
wspólne działania III sektora na rzecz integracji społecznej	1
spotkania z samorządowcami	1

Źródło: opracowanie własne

9.2. Projekty podstawowe wybrane do realizacji

Biorąc pod uwagę wskazania respondentów opracowano listę projektów niezbędnych do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. I tak wskazano do realizacji następujące projekty:

➤ Projekty podstawowe

- Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego – Obszar rewitalizacji nr 1 - Gimnazjalna
- Przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury - Obszar rewitalizacji nr 2 – Mickiewicza
- Przebudowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych w mieście - Obszar rewitalizacyjny nr 3 – Centrum
- Rewitalizacja Kościoła p.w. Św. Wawrzyńca - Obszar rewitalizacyjny nr 3 – Centrum
- Utworzenie Centrum Przesiadkowego wraz z parkingami Park&Ride, Bike&Ride oraz ścieżki rowerowej - Obszar rewitalizacji nr 4 - Nowa/Mrotecka
- Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową - Obszar rewitalizacyjny nr 5 – Rozwarzyn

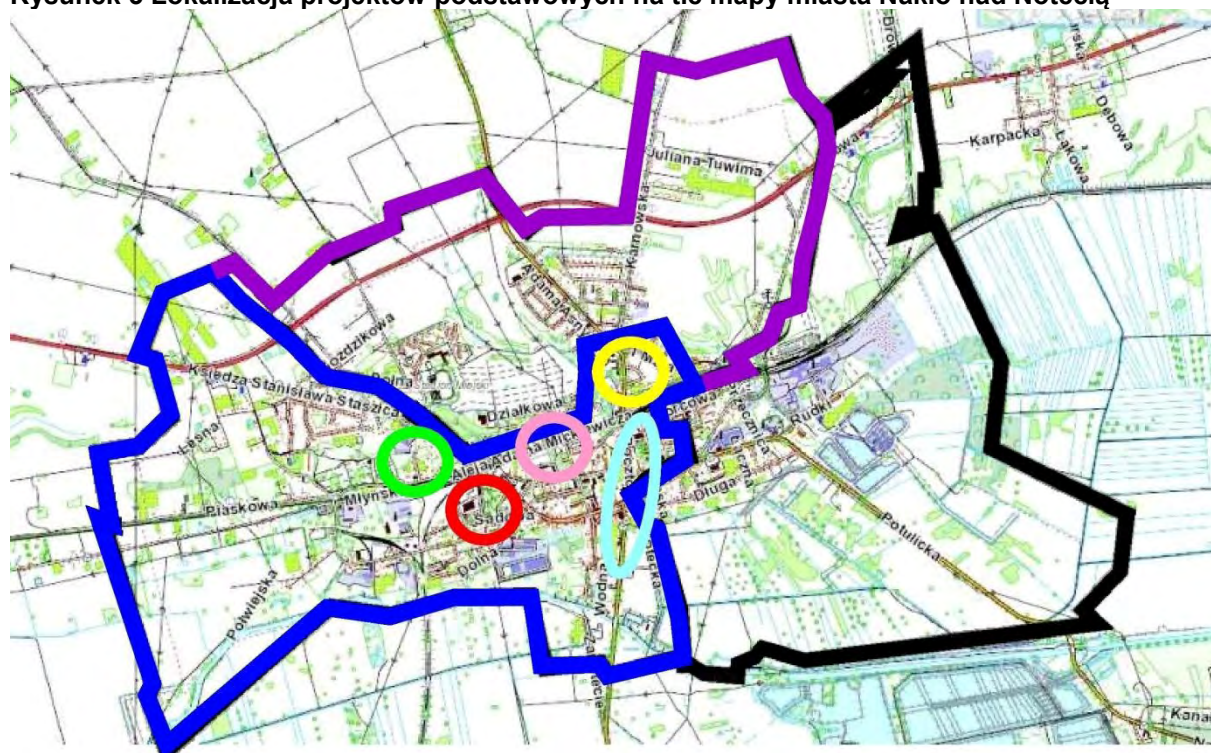
- Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Minikowo wraz z drogą dojazdową - Obszar rewitalizacyjny nr 6 - Minikowo
- Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin wraz z infrastrukturą towarzyszącą - Obszar rewitalizacji nr 7 - Kazin
- Stworzenie Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku - Obszar rewitalizacji nr 8 - Paterek
- Rewitalizacja Dworu w Olszewce na potrzeby utworzenia Domu Wsparcia osób starszych i przewlekle chorych oraz ich rodzin - Obszar rewitalizacji nr 9 – Olszewka

➤ **Projekty uzupełniające**

- Od pomysłu do przedsiębiorczości - Obszar rewitalizacyjny nr 1 Gimnazjalna
- Projekt „Bank czasu” / „Podaj Rękę” - Obszar rewitalizacyjny nr 2
- „Późne debiuty” - promocja miasta oczami seniorów - Obszar rewitalizacyjny nr 2
- Utworzenie małych punktów targowych dla właścicieli ogródków działkowych - Obszar rewitalizacyjny nr 3
- Czytanie w plenerze – podwórkowa czytelnia - Obszar rewitalizacyjny nr 3
- Targi pracy – oferty od przewoźników /pracodawców – Obszar rewitalizacji nr 4
- Bajkoterapia dla dzieci i rodziców - Obszar rewitalizacyjny nr 5,6,7
- Pociąg do kultury - Obszar rewitalizacyjny nr 5,6,7
- Cykl spotkań pod hasłem „Rozwój lokalny to nasza inwestycja w przyszłość” Obszar rewitalizacyjny nr 5,6,7
- Projekt kolorowe biblioteki/ czytanie na podwórkach - Obszar rewitalizacji nr 5, 6 ,7

Rysunek 3 Lokalizacja projektów podstawowych na tle mapy miasta Nakło nad Notecią

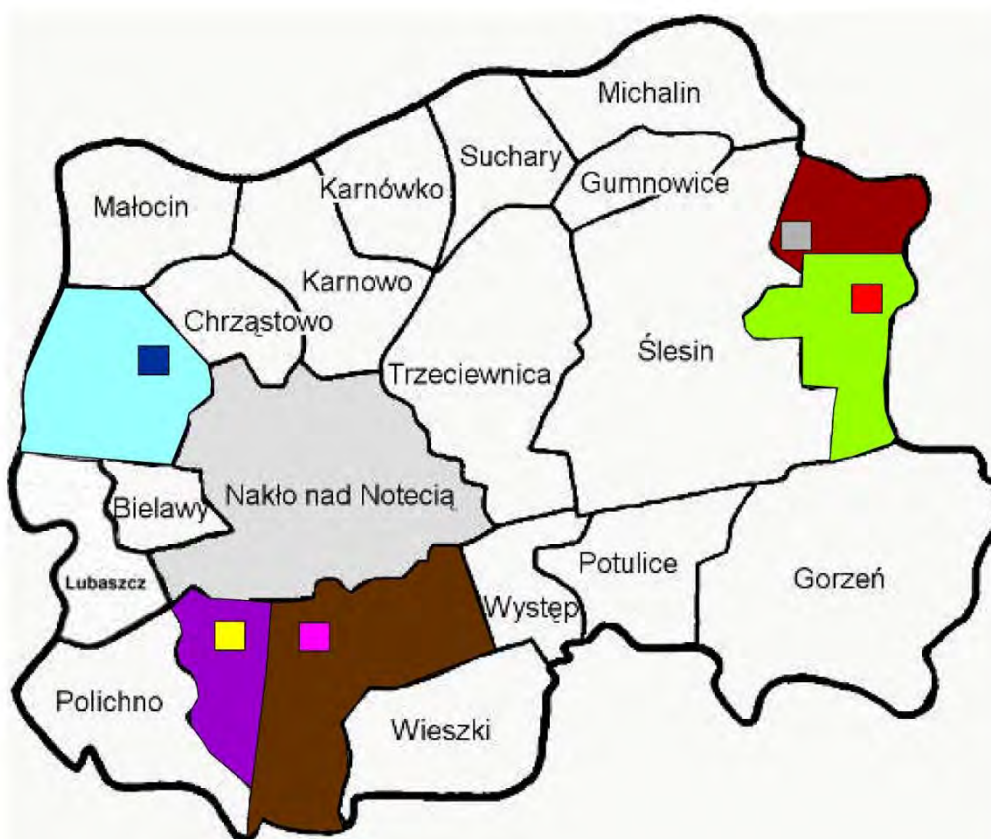

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open street map

- Lokalizacja projektu – **Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego**
- Lokalizacja projektu – **Przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury**
- Lokalizacja projektu – **Utworzenie Centrum przesiadkowego z parkingami Park&Ride, Bike&Ride oraz ścieżek rowerowych**
- Lokalizacja projektu – **Przebudowa i modernizacja istniejących ciągów komunikacyjnych**
- Lokalizacja projektu – **Rewitalizacja Kościoła p.w. Św. Wawrzyńca**

Rysunek 4 Lokalizacja projektów podstawowych na tle gminy i obszarów rewitalizowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wikipedii

- Lokalizacja projektu – **Rozwarzyn: Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową**
- Lokalizacja projektu – **Minikowo: Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Minikowo wraz z drogą dojazdową**
- Lokalizacja projektu - **Kazin – Utworzenie: Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin wraz z infrastrukturą towarzyszącą**
- Lokalizacja projektu – **Paterki: Utworzenie Centrum Akceptacji i Aktywności społecznej w Paterku**
- Lokalizacja projektu – **Olszewka: Rewitalizacja Dworu w Olszewce – Dom Wsparcia**

9.2.1. Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego – Obszar rewitalizacji nr 1 - Gimnazjalna

W ramach projektu planuje się utworzenie *Centrum Rozwoju Społecznego* (zwanego w skrócie CRS) w Nakle nad Notecią. W ramach CRS zostałyby utworzone również *Punktu Informacji Gospodarczej i Turystycznej* (zwanego w skrócie PIGiT). Projekt zakłada adaptację powierzchni istniejącego obiektu. Obiekt zlokalizowany jest w centrum Miasta przy ul. Gimnazjalnej 10. W większości jest to pustostan, który po przebudowie może pełnić funkcje zarówno dla organizacji pozarządowych i przedsiębiorców jak i dla obsługi mieszkańców.

Fotografia 1 Obiekt ul. Gimnazjalna

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 2 Obiekt ul. Gimnazjalna

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 3 Obiekt ul. Gimnazjalna

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 4 Obiekt ul. Gimnazjalna

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Cel projektu

Modernizacja obiektu spowoduje, że gmina będzie posiadała powierzchnię dla działalności organizacji pozarządowych, miejsce dla obsługi Nadnoteckiego Parku Przemysłowego w Paterku, zyska wielofunkcyjną salę dydaktyczną, szkoleniową, miejsce spotkań.

Zakres projektu

Zakres prac w ramach projektu obejmuje m.in.:

- zaprojektowanie nowego podziału układu funkcjonalnego;
- przeprowadzenie robót wykończeniowych i modernizacyjnych w tym dotyczących posadzek, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, wymiany instalacji elektrycznej i sanitarnej,
- przygotowanie wielofunkcyjnej sali szkoleniowo – dydaktycznej wraz z wyposażeniem,
- budowę parkingów

Lokalizacja obiektu w centrum Miasta powoduje, że dostępność do niego wszystkich zainteresowanych będzie bardzo ułatwiony. Ponadto wyposażenie w parking wpłynie na jeszcze lepszą dostępność. Obiekt po przeprowadzeniu prac modernizacyjnych bezpośrednio wpłynie na zwiększenie atrakcyjności tej części Miasta.

Czas realizacji

- 2018 - 2020

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

Miasto i Gmina Nakło nad Notecią.

Przewidywane rezultaty

Zostanie stworzone miejsce dla organizacji pozarządowych, punkt informacji gospodarczej,

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany

- poprawa bezpieczeństwa,
- wzrost atrakcyjności miasta,
- rozwój zróżnicowanych form aktywności społecznej, w tym upowszechnianie wolontariatu, partycypacji w procesach decyzyjnych, w życiu społecznym, w tym udział osób starszych w kształtowaniu polityki publicznej,
- tworzenie warunków dla integracji wewnątrz - i międzypokoleniowej osób starszych przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej.

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTETOWĄ 9 SOLIDARNE SPOŁECZEŃSTWO
Poddziałanie 9.4.2 Koordynacja sektora ekonomii społecznej.

9.2.2. Przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury - Obszar rewitalizacji nr 2 - Mickiewicza

W ramach projektu planuje się przebudowę Nakielskiego Ośrodka Kultury (zwanego w skrócie NOK) w Nakle nad Notecią przy ul. Mickiewicza 3. Obiekt pełni funkcję centrum kulturalnego miasta i gminy. Jest miejscem spotkań **Uniwersytetu Trzeciego Wieku** (zwanego UTW).

Obiekt od lat 60 tych XX w. nie był modernizowany wewnątrz. Aktualnie nie spełnia norm dotyczących warunków chociażby p.poż. czy sanitarnych. Ponadto brakuje sali audytorijnej dla potrzeb UTW.

Fotografia 5 Zdjęcie obiektu – Nakielski Ośrodek Kultury

Źródło: UMIG Nakło nad Notecią

Fotografia 6 Zdjęcie obiektu– Nakielski Ośrodek Kultury

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 7 Zdjęcie obiektu– Nakielski Ośrodek Kultury

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 8 Zdjęcie obiektu– Nakielski Ośrodek Kultury – Sala Kinowa

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Cel projektu

Poprzez modernizację zostanie dostosowany obiekt do dzisiejszych standardów i norm prawnych. Będzie można prowadzić zajęcia dla UTW, dzięki temu grupa osób starszych zostanie zaktywizowana.

Zakres projektu

Zakres prac w ramach projektu obejmuje m.in.:

- przebudowę sali kinowej: (aranżacja wnętrza, instalacje elektryczne, dostosowanie do przepisów p.poż. i sanitarnych, rozbudowa zaplecza sanitarnego).

Czas realizacji

- 2018 -2020: działania „twarde”, 2021-2022: działania „miękkie”.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

Miasto i Gmina

MGOPS – pomoc instytucjonalna i organizacyjna (szkolenia, spotkania), koło emerytów i rencistów, organizacje pozarządowe, Nakielski Ośrodek Kultury

Przewidywane rezultaty

Działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku zostanie rozwinięta, będą mogły odbywać się wykłady dla większej liczby osób, atrakcyjność zajęć będzie podniesiona, w zajęciach będzie uczestniczyło więcej osób.

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- umożliwienie świadczenia usług edukacji kulturalnej wysokiej jakości,
- zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury kultury,
- umożliwienie organizacji wydarzeń kulturalnych dla społeczności lokalnej wysokiej jakości,
- oprawa warunków dla organizacji wydarzeń kulturalnych jako element kreowania postaw obywatelskich,
- zwiększenia ilości wydarzeń kulturalnych organizowanych w gminie a co za tym idzie zwiększenie ilości osób biorących udział w wydarzeniach,
- zapewnienie dostępu do dóbr kultury dla osób niepełnosprawnych,
- poprawa warunków dla prowadzenia działań o charakterze społecznym oraz edukacyjnym.

9.2.3. Przebudowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych w mieście - Obszar rewitalizacyjny nr 3 – Centrum

Projekt przewiduje przebudowę i modernizację ciągów komunikacyjnych w obrębie ulic: Dąbrowskiego, Placu Konopnickiej, Hallera, Placu Zamkowego, Poznańskiej i Bydgoskiej do ul. Ks. P. Skargi. Jest to obszar centrum komunikacyjnego miasta. Przebiegają tam główne ulice i cały ruch kołowy.

Fotografia 9 Infrastruktura Centrum

Źródło: UMIG Nakło nad Notecią

Fotografia 10 Infrastruktura Centrum

Źródło: UMIG Nakło nad Notecią

Fotografia 11 Infrastruktura Centrum

Źródło: UMIG Nakło nad Notecią

Fotografia 12 Infrastruktura Centrum

Źródło: UMIG Nakło nad Notecią

Fotografia 13 Infrastruktura Centrum

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 14 Infrastruktura Centrum

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Cel projektu

Przebudowa istniejących i nowoprojektowanych dróg podnoszących komfort przejazdu i obsługę terenów zurbanizowanych.

Zakres projektu

Zakres prac w ramach projektu obejmuje m.in.:

- Przebudowę ciągów komunikacyjnych z uwzględnieniem najlepszych rozwiązań

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

Urząd Miasta i Gminy w Nakle n. Notecią

Przewidywane rezultaty

Poprawa funkcjonalności rozwiązań komunikacyjnych w Gminie

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- poprawa bezpieczeństwa
- poprawa stanu infrastruktury drogowej
- wzrost przedsiębiorczości
- poprawa estetyki miejscowości

9.2.4. Rewitalizacja Kościoła p.w. Św. Wawrzyńca - Obszar rewitalizacyjny nr 3 – Centrum

W ramach projektu przewiduje rewitalizacja Kościoła p.w. Św. Wawrzyńca w Nakle nad Notecią.

Cel projektu

Celem projektu jest zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz przywrócenie ładu przesadzonego.

Zakres projektu

Zakres prac w ramach projektu obejmuje m.in.:

- Prace konserwatorskie i modernizacyjne.

Czas realizacji

- 2017 – 2019

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- Parafia św. Wawrzyńca w Nakle nad Notecią

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury kultury,

- zapewnienie dostępu do dóbr kultury dla osób niepełnosprawnych.

9.2.5. Utworzenie Centrum Przesiadkowego wraz z parkingami Park&Ride, Bike&Ride oraz ścieżki rowerowej - Obszar rewitalizacji nr 4 - Nowa/Mrotecka

W ramach projektu przewiduje się utworzenie Centrum Przesiadkowego w mieście Nakło nad Notecią z parkingami Park&Ride, Bike&Ride oraz ścieżki rowerowej w mieście Nakło nad Notecią, (obszar - skrzyżowania ulic: Nowej i Mroteckiej) . Miejsce w mieście, które jest obszarem w części zagospodarowanym jako bocznica kolejowa przeznaczona na teren przeładunkowy. Ze względu na brak miejsc parkingowych w Mieście oraz dojazd wielu mieszkańców do Bydgoszczy do pracy planuje się budowę centrum przesiadkowego. Przebudowa obejmie tereny przejętych od PKP.

Cel projektu

Celem projektu jest obniżenie emisji gazów oraz zmniejszenie transportu osobowego na rzecz transportu publicznego.

Zakres projektu

Zakres prac w ramach projektu obejmuje m.in.:

- wybudowanie kompleksu parkingowego w obrębie szlaku kolejowego Piła – Bydgoszcz
- utwardzenie miejsc parkingowych
- budowa infrastruktury towarzyszącej (myjnia samochodowa, portiernia, parkingi rowerowe).

Czas realizacji

- 2017 – 2019

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

Miasto i Gmina w Nakle n. Notecią

Przewidywane rezultaty

Projekt będzie realizowany w ramach Działania 3.5.2 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT. Rezultatem będzie obniżenie poziomu emisji gazów, zwiększenie ilości osób korzystających z publicznych środków transportu

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany

- Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza – poprawa stanu zdrowia i komfortu życia mieszkańców
- Ograniczenie natężenia ruchu samochodowego
- Redukcja hałasu
- Zwiększenie bezpieczeństwa

9.2.6. Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową - Obszar rewitalizacyjny nr 5 – Rozwarzyn

Projekt polega na utworzeniu Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn, poprzez modernizację istniejącego obiektu. Obecnie obiekt pełni funkcję świetlicy wiejskiej nie dostosowanej do wymogów sanitarnych. Odbywają się tam nieregularne spotkania KGW, dzieci, zebrania wiejskie itp.

Obszar, gdzie ma być realizowane przedsięwzięcie to obszar wiejski z typowym rolnictwem indywidualnym oraz pełniącym funkcję „sypialni” dla miasta Nakła (rozwój budownictwa jednorodzinne).

Fotografia 15 Zdjęcie obiektu – Rozwarzyn

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 16 Zdjęcie obiektu – Rozwarzyn

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 17 Zdjęcie obiektu – Rozwarzyn

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 18 Zdjęcie obiektu – Rozwarzyn

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Cel projektu

Poprzez przebudowę planuje się zmniejszenie wykluczenia społecznego mieszkańców poprzez organizację szkoleń dla osób zagrożonych np. alkoholizmem, długotrwale bezrobotnych, kobiet itp. Działania wspierające rodziny osób wykluczonych.

Zakres projektu

Zakres prac w ramach projektu obejmuje przebudowę i rozbudowę istniejącego obiektu. W zakresie przewiduje się m.in.

- przeprowadzenie robót budowlanych w tym elektrycznych i sanitarnych
- przeprowadzenie prac wykończeniowych,
- przebudowę infrastruktury towarzyszącej w postaci ciągu komunikacyjnego prowadzącego do budynku.

Czas realizacji

- 2017 – 2018 przebudowa

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- UMiG w Nakle – pomoc instytucjonalna,
- NOK
- Rada sołecka,
- KGW

Przewidywane rezultaty

W wyniku realizacji projektu wieś Rozwarzyn zyska miejsce, w którym będzie można organizować spotkania dla osób wykluczonych – aktywizować ich (zostanie zorganizowane co najmniej jedno szkolenie dla osób wykluczonych)

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- poprawa bezpieczeństwa
- poprawa estetyki miejscowości
- poprawa stanu infrastruktury drogowej
- wzrost atrakcyjności gminy
- zwiększenie satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na wzrost estetyki centrum miejscowości, a co za tym idzie komfortu życia
- wzrost przedsiębiorczości
- zwiększenie bezpieczeństwa spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.

9.2.7. Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Minikowo wraz z drogą dojazdową - Obszar rewitalizacyjny nr 6 - Minikowo

Projekt polega na utworzeniu Centrum Aktywności Wsi w miejscowość Minikowo, poprzez modernizację istniejącego obiektu. Obiekt obecnie jest pustostanem, w którym był sklep. Mieszkańcy nie mają stałego miejsca spotkań i ich działalność nie może się w pełni rozwijać.

Fotografia 19 Zdjęcie obiektu – Minikowo

Źródło: UMIG Nakło nad Notecią

Fotografia 20 Zdjęcie obiektu – Minikowo

Źródło: UMIG Nakło nad Notecią

Cel projektu

Wśród mieszkańców występuje sporo osób na emeryturze, które czują się wykluczone społecznie. Działania będą zmierzały do tego aby istniejący obiekt dostosować do funkcji centrum aktywności wsi, gdzie będą organizowane spotkania dla emerytów i osób starszych a także dla pozostałych grup wykluczonych społecznie np. bezrobotni, osoby z uzależnieniami. Prowadzone również będą działania wspierające rodziny osób wykluczonych.

Zakres projektu

Zakres prac w ramach projektu obejmuje przebudowę i rozbudowę istniejącego obiektu. W zakresie przewiduje się m.in.

- przeprowadzenie robót budowlanych w tym elektrycznych i sanitarnych
- przeprowadzenie prac wykończeniowych,
- przebudowę infrastruktury towarzyszącej w postaci ciągu komunikacyjnego prowadzącego do budynku.

Czas realizacji

- 2017 – 2018

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- UMiG w Nakle – pomoc instytucjonalna,
- MGOPS – pomoc instytucjonalna i organizacyjna (szkolenia, spotkania),
- rada sołecka,
- KGW,
- koło emerytów.

Przewidywane rezultaty

W wyniku realizacji projektu wieś zyska miejsce, w którym będzie można organizować spotkania dla osób wykluczonych – aktywizować ich

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- poprawa bezpieczeństwa
- poprawa estetyki miejscowości
- poprawa stanu infrastruktury drogowej
- wzrost atrakcyjności gminy

- zwiększenie satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na wzrost estetyki centrum miejscowości, a co za tym idzie komfortu życia
- wzrost przedsiębiorczości
- zwiększenie bezpieczeństwa spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież

9.2.8. Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin wraz z infrastrukturą towarzyszącą - Obszar rewitalizacji nr 7 - Kazin

Projekt polega na utworzeniu Centrum Aktywności Wsi w miejscowość Kazin, poprzez modernizację istniejącego obiektu.

Fotografia 21 Zdjęcie obiektu – Kazin

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Fotografia 22 Zdjęcie obiektu – Kazin

Źródło: UMiG Nakło nad Notecią

Zakres projektu

Zakres prac w ramach projektu obejmuje przebudowę i rozbudowę istniejącego obiektu. W zakresie przewiduje się m.in.

- przeprowadzenie robót budowlanych w tym elektrycznych i sanitarnych
- przeprowadzenie prac wykończeniowych,
- budowę podjazdu dla niepełnosprawnych.

Cel projektu

Dzięki powstałej infrastrukturze będzie można organizować szkolenia i spotkania dla osób długotrwale bezrobotnych oraz zagrożonych różnymi nałogami. Ponadto będzie można przeprowadzać działania wspierające rodziny osób wykluczonych. Będzie to miejsce spotkań i integracji mieszkańców.

Czas realizacji

- 2017 – 2018

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- UMiG w Nakle – pomoc instytucjonalna,
- MGOPS – pomoc instytucjonalna i organizacyjna (szkolenia, spotkania),
- rada sołecka,
- KGW,
- koło emerytów.

Przewidywane rezultaty

W wyniku realizacji projektu sołectwo zyska miejsce, w którym będzie można organizować spotkania dla osób wykluczonych – aktywizować ich.

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- poprawa bezpieczeństwa
- poprawa estetyki miejscowości
- poprawa stanu infrastruktury drogowej
- wzrost atrakcyjności gminy
- zwiększenie satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na wzrost estetyki centrum miejscowości, a co za tym idzie komfortu życia
- .

9.2.9. Stworzenie Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku - Obszar rewitalizacji nr 8 - Paterek

Projekt polega na utworzeniu przez Starostwo Powiatowe Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej (zwane w skrócie CAiAS), w Paterku poprzez modernizację budynku położonego na działce nr ew. 269 przy ul. Wyzwolenia 13 w Paterku. Obiekt służyć będzie rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Zgodnie z założeniami w budynku mają niezależnie funkcjonować m.in. Środowiskowy Dom Samopomocy (zwany w skrócie ŚDS) oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej (zwane w skrócie WTZ).

Obecnie podobną rolę pełni Środowiskowy Dom Samopomocy w Nakle. Jest to jedyna tego typu placówka w powiecie. Cieszy się zainteresowaniem, na wolne miejsce się czeka. Placówka powstała dziesięć lat temu jako integralna część Domu Pomocy Społecznej w Nakle. Gdy ŚDS w Nakle powstawał zachęcać trzeba było rodziny, obecnie na miejsce trzeba czekać w długich kolejkach. Placówka pomimo trudności realizuje wiele zajęć, w których uczestniczą 23 osoby z zaburzeniami emocjonalnymi, psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną. Zatrudnia 6 osób-opiekunów. Placówka jest inicjatorem

wielu przedsięwzięć m.in. organizuje Nakielski Przegląd Kabaretowy Środowiskowych Domów Samopomocy "Śroka".

Starostwo Powiatowe, z uwagi na trudności lokalizacyjne ŚDS, zdecydowało o podjęciu kroków w celu znalezienia odpowiedniego budynku i lokalizacji, wśród zieleni. W celu utworzenia Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku Brany zostaną dokonane prace adaptacyjne historycznego budynku nieczynnej już szkoły w Paterku. Obiekt będzie pełnił funkcje Środowiskowego Domu Samopomocy. Podkreślenia warty jest fakt, iż obszar objęty rewitalizacją spełni cele w kilku wymiarach, kulturowych – remont zabytkowego budynku (choć nie wpisanego do rejestru), społecznym – wyjście naprzeciw potrzebom społecznym, gospodarczym – przy zwiększeniu liczby pensjonariuszy, zwiększy się także liczba osób zatrudnionych nie tylko jako opiekunów, także innych terenów tzw. administracyjnych).

Dzięki nowej infrastrukturze realizowaną będą działania na rzecz osób niepełnosprawnych. Wartością jest fakt, że gmina Nakło nad Notecią radzi sobie z problemem niepełnosprawności, aktywizuje osoby niepełnosprawne i eliminuje zagrożenia wykluczeniem społecznym i zawodowym.

Fotografia 23 Zdjęcie obiektu w Paterku

Źródło: Zasoby Gminy Nakło nad Notecią

Fotografia 24 Zdjęcie obiektu w Paterku

Źródło: Zasoby Gminy Nakło nad Notecią

Cel projektu

Głównym celem jest realizowanie polityki integracji społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności powiatu nakielskiego ze szczególnym uwzględnieniem poprawy sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych, a tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Cele szczegółowe:

- aktywna integracja osób niepełnosprawnych, w tym wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia,
- motywowanie osób niepełnosprawnych do aktywności społecznej,
- wsparcie warsztatów terapii zajęciowej,
- zapewnienie pomocy terapeutycznej i specjalistycznego wsparcia,
- doskonalenie systemu pomocy społecznej,
- upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej,
- wspomaganie stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz osób niepełnosprawnych,
- inicjowanie wzajemnej współpracy osób i rodzin z problemami niepełnosprawności oraz do współpracy z placówkami zdrowia, instytucjami i organizacjami.
- stworzenie Centrum Aktywności Społecznej.
- działania wspierające rodzinę i środowiska osób niepełnosprawnych

Kierunki działań:

- promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
- promowanie i realizowanie projektów w partnerstwie,
- tworzenie i promowanie pracy w partnerstwie,
- poradnictwo i wsparcie psychologiczne,
- terapia indywidualna i grupowa,
- działania na rzecz podniesienia umiejętności społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych,
- działania integracyjne i rehabilitacyjne,

Zakres robót

Zakres prac w ramach projektu obejmuje:

- roboty budowlane dotyczące budynku po byłej szkole w miejscowości Paterek, mające na celu kompleksową rewitalizację, w tym przebudowę i przystosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych obiektu.
- zaprojektowanie i zagospodarowanie terenu pod potrzeby ośrodka (drogi dojazdowe, parkingi, zieleń oraz mała architektura – np. wiatka wypoczynkowa z grillem, ławki, ogrodzenie itp).

Podstawowymi wymogami, które warunkują zakres robót budowlanych są zapisy w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 grudnia 2010r w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Zgodnie z przepisami dla każdego uczestnika środowiskowego domu samopomocy przewidziane jest 8m². Dotychczasowa działalność ŚDS ma zostać rozszerzona do 35 osób. Budynek będzie pozbawiony barier architektonicznych, przewidywane są najazdy dla wózków przed wejściem głównym oraz od strony ogrodu. Wyposażony zostanie w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, w tym windę. Zaprojektowana została **sala umożliwiająca** spotkania uczestników zajęć i ich rodzin (około 100 osób), **dwie sale wielofunkcyjne** do prowadzenia działalności wspierającej, aktywizującej, a przede wszystkim rehabilitacyjnej, **pokój do indywidualnego poradnictwa** psychologicznego, socjologicznego, pedagogicznego, logopedycznego, a także pełniący funkcję pokoju wyciszenia, **pomieszczenie kuchenne**, **jadalnia** pełniące rolę sali aktywizacji, odpowiednią ilość **łazienek oraz obszar zaplecza socjalnego czy warsztaty**. Pozostała część budynku ma zostać przystosowana **dla działalności rehabilitacyjnej prowadzonej przez organizacje pozarządowe działające na rzecz mieszkańców**

powiatu nakielskiego, jak również Warsztaty Terapii Zajęciowej a także biura administracyjne, psychologa oraz salkę rehabilitacyjną. Dopuszcza się w założeniach projektu wspólne korzystanie, ze względu na wiodący udział środowiskowego domu samopomocy, np. z gabinetu psychologa czy salki rehabilitacyjnej przez ŚDS i WTZ. Pomieszczenia gospodarcze i magazynowe będą zlokalizowane w istniejących piwnicach obiektu. Zaprojektowany budynek ma charakteryzować duża funkcjonalność, nowoczesność i dostęp dla osób niepełnosprawnych.

Czas realizacji

- 1.07.2017- 30.09.2018

Institucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- w modernizacji obiektu – gmina Nakło nad Notecią (wkład finansowy – w budżecie na 2017 r. jest około 300 tys. pomocy finansowej),
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Nakle nad Notecią, Towarzystwo Pomocy Dzieciom – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nakle nad Notecią,
- wszystkie jednostki wymienione w przyjętym Programie Aktywności Lokalnej na lata 2016-2018, który będzie wdrażany od 2017 r. np. ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe itp.)

Przewidywane rezultaty

Przewidywane rezultaty określone zostaną poprzez :

- liczbę osób korzystających z usług Środowiskowego Domu Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- ilość przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnych wykorzystujących nową infrastrukturę,
- ilość przedsięwzięć z zakresu aktywizacji i integracji społeczności wykorzystujących nową infrastrukturę

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- poprawa bezpieczeństwa
- wzrost atrakcyjności gminy
- rozwój zróżnicowanych form aktywności społecznej, w tym upowszechnianie wolontariatu, partycypacji w procesach decyzyjnych, w życiu społecznym, w tym udział osób starszych w kształtowaniu polityki publicznej,
- tworzenie warunków dla integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej osób starszych przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej,

9.2.10. Rewitalizacja Dworu w Olszewce na potrzeby utworzenia Domu Wsparcia osób starszych i przewlekle chorych oraz ich rodzin - Obszar rewitalizacji nr 9 - Olszewka

W ramach projektu przewiduje się utworzenie Domu Wsparcia osób starszych i przewlekle chorych oraz ich rodzin (zwanego w skrócie Domem Wsparcia) w Miejscowość Olszewka poprzez rewitalizację Dworu.

Dwór, w którym ma powstać Dom Wsparcia pochodzi z 1858 r.. Jest to budynek piętrowy, podpiwniczony, z obszernym poddaszem. Dach dwustronnie spadzisty pokryty był dachówką karpiońską. Elewacja frontowa zwrócona jest w stronę podwórza gospodarczego, w partii przyziemia występują regularnie niewielkie ozdobne półkolumny, a okna ozdobione są pilastrami. Elewacja posiada delikatne boniowanie. Na przeł. XIX i XX w. dobudowano oficynę w kształcie zbliżonym do kwadratu ze ściętym narożnikiem. Od strony zach. posiada w zwieńczeniu cztery ludzkie głowy. Posiada ciekawą architektonicznie elewację ogrodową, obecnie przesłoniętą przez samosiewy drzew. Od strony płn.-wsch. wzniesiono werandę, której dach był tarasem. Znaczna część stolarki drewnianej - poręcze, schody i okna, pamięta jeszcze dawnych właścicieli. Nie licząc drobnych przeróbek, nie zmienił się również układ pomieszczeń.

Park z poł. XIX w. o pow. 3,5ha, założony na nieregularnym planie. Zlokalizowany na łagodnym zboczu biegnącym w stronę znajdującego się niżej stawu. Całość gruntu niegdyś stanowiły trawniki, grupy krzewów i kwietne klomby. Nadal rośnie tu cenny starodrzew, głównie kasztanowce, klony, lipy, brzozy, jesiony, wierzby, buki, dęby, robinie, żywotniki, olchy i topole, a także jarzębina, lilaki pospolite i śnieguliczki. Do okazów pomnikowych należą wiąz o obw. w pierśnicy 400 cm, dwa dęby szypułkowe o obw. ponad 340 i 440cm oraz dwa kasztanowce o obw. 350 i 380cm. Obecnie w parku znajduje się plac zabaw.

Właściciele Dworu kreowali życie we wsi Olszewka. Powstała szkoła i kaplica a park służył również mieszkańcom wsi. W latach 1945 – 1949 działała w budynku Szkoła Rolna, później Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna. Od stycznia 2008 r. właścicielem Dworu i parku jest Caritas Diecezji Bydgoskiej.

Dwór od wielu lat jest nieużytkowany i niszczeje. Tym samym dzięki realizacji projektu zostanie przywrócona mu funkcja użytkowa. Jego usytuowanie będzie sprzyjało działaniom w planowanym w ramach Domu Wsparcia

Cel projektu

Celem projektu jest rewitalizacja Dworu w Olszewce oraz Utworzenie tam Domu wsparcia osób starszych i przewlekle chorych i ich rodzin. W ośrodku planuje się także stworzenie **Centrum Wolontariatu Hospicyjnego**. Zrewitalizowany obszar ma służyć społeczeństwu Powiatu Nakielskiego. Ma on być miejscem wsparcia również dla osób chorych onkologicznie i ich rodzin.

Zakres projektu

Zakres prac w ramach projektu obejmuje:

- przebudowę obejmującą elementy konstrukcyjne i wykończeniowe,
- roboty dotyczące instalacji elektrycznej i sanitarnej,
- nowy podział układu funkcjonalnego wewnątrz budynku.
- prace budowlane i modernizacyjne z zakresu robót wykończeniowych: elektryka, centralne ogrzewanie, wymiana okien i drzwi, ocieplenie oraz poprawa estetyki elewacji;

Czas realizacji

- 2017-2020

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- Caritas Diecezji Bydgoskiej,
- Parafia Rzymско – Katolicka p.w. Św. Wawrzyńca w Nakle nad Notecią,
- Fundacja Salus Homini

Przewidywane rezultaty

Rezultatem będzie objęcie wsparciem osób starszych i przewlekle chorych, oraz przygotowanie centrum wolontariatu hospicyjnego, w którym będą szkoleni kandydaci na wolontariuszy

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- poprawa bezpieczeństwa
- poprawa estetyki miejscowości
- wzrost atrakcyjności gminy
- zwiększenie satysfakcji mieszkańców wynikającej z zamieszkania w tej miejscowości z uwagi na wzrost estetyki centrum miejscowości, a co za tym idzie komfortu życia
- zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury kultury

9.3. Projekty uzupełniające

9.3.1. Od pomysłu do przedsiębiorczości - Obszar rewitalizacyjny nr 1 Gimnazjalna

Cel projektu

Cykliczne spotkania dla osób chcących otworzyć własną działalność lub wdrożyć pomysł biznesowy w postaci start up-u.

Zakres projektu

Działania skierowane są absolutnie do wszystkich, bez względu na umiejętności i kompetencje, którzy chcieliby otworzyć własną działalność.

Czas realizacji

- 2017-2020

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- Miasto i Gmina Nakło nad Notecią

Przewidywane rezultaty

Rezultatem będzie utworzenie zaaktywizowanie do działania osób posiadających pomysł biznesowy.

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- zwiększenie liczby osób prowadzących działalność gospodarczą.
- zwiększenie umiejętności mieszkańców

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 8 AKTYWNI NA RYNKU PRACY. Działanie 8.3 Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie.

9.3.2. Projekt „Bank czasu” / „Podaj Rękę” - Obszar rewitalizacyjny nr 2

Cel projektu

Jest to projekt w formule wolontariatu w zakresie **pomocy i wsparcia**, polegający przede wszystkim na aktywizacji osób starszych, aktywnych, dysponujących czasem. W ramach projektu wykorzystana zostanie otwartość osób starszych na rzecz pomocy osobom potrzebującym w tym do opieki nad innymi osobami starszymi, do pomocy matkom przy dzieciach, licznym rodzinom i in.

Zakres projektu

Aktywna starość jest wciąż jeszcze czymś nowym w polskich warunkach, ale powoli ten trend się zmienia, przede wszystkim dzięki przykładom osób starszych, które aktywnie uczestniczą w życiu społecznym, gospodarczym czy politycznym.

Zakłada się zatem wykorzystanie potencjału UTW oraz klubów emerytów czy innych organizacji senioralnych, które skupiają osoby starsze, w celu uruchomienia Grup pomocowych na zasadach Wolontariatu, przy aktywnej współpracy i wsparciu NOK-u i MGOPS w Nakle nad Notecią. Miasto będzie koordynatorem i wspierającym Wolontariat, a w razie potrzeby będzie organizować wsparcie merytoryczne (szkolenia, pogadanki) i rzeczowe.

Wymiana usług utworzy sieć oparcia społecznego, która sprawia, że ludzie w większym stopniu liczyć mogą na pomoc ze strony innych. Osoby starsze i niepełnosprawne, wcześniej samotne i niedowartościowane, zachęcą innych i wskażą, że warto wyjść z domu i spędzić czas na wspólnej pracy, nauce, rozrywce. Udział w banku pozwala na zrozumienie i poznanie istoty współdziałania, rozwija postawę odpowiedzialności społecznej.

Czas realizacji

- 2017-2020

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- Miasto i Gmina Nakło nad Notecią poprzez swoje jednostki: NOK, MGOPS

Przewidywane rezultaty

Rezultatem będzie zaktywowanie osób starszych i wykluczonych.

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- zwiększenie dostępu do wsparcia osób potrzebujących.
- aktywizacja osób starszych.

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 9, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych

9.3.3. „Późne debiuty” - promocja Miasta oczami seniorów - Obszar rewitalizacyjny nr 2

Cel projektu

Zaangażowanie grupy starszych mieszkańców miasta oraz młodzieży do realizacji projektu promocyjnego na rzecz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią. Projekt z zakresu edukacji nowych technologii dla seniorów.

Zakres projektu

Działania skierowane są absolutnie do wszystkich, bez względu na umiejętności i kompetencje oraz czy mieli wcześniej do czynienia z filmem, fotografią, teatrem, literaturą, itp. czy nie. Wykorzystanie w celu realizacji projektu techniki wideo, bazuje na włączaniu wszystkich do wzajemnej wymiany i uczenia się od siebie, nawet tak specjalistycznych zagadnień jak realizacja zdjęć filmowych czy rejestracja dźwięku. Jedną z rzeczy wyróżniających cykl „Późne debiuty” jest indywidualne i empatyczne podejście do uczestników, dzięki któremu czują się autorami, a nie przedmiotem działań.

Projekt angażuje seniorów do przedstawienia ważnych dla nich tematów związanych z miastem i gminą za pomocą filmu (ew. zdjęć) w celu promocji Nakła nad Notecią. Osoby chcące przygotować projekt muszą mieć świadomość, że film jest tylko „foremką” – najważniejsza jest kompozycja składająca się z ciekawości człowieka i jego historii, co najistotniejsze – współpracy, w tym międzypokoleniowej. Powstałe podczas warsztatów materiały filmowe i zdjęciowe mogą posłużyć do profesjonalnej promocji regionu oraz zorganizowania wystawy w NOK.

Czas realizacji

- 2017-2020

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- Miasto i Gmina Nakło nad Notecią poprzez swoje jednostki : Biuro Promocji Miasta, NOK

Przewidywane rezultaty

Rezultatem będzie zaktywowanie osób starszych i wykluczonych.

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- aktywizacja osób starszych.
- zwiększenie zaangażowania społecznego na rzecz społeczności.

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 10, Działanie 10.4 Edukacja dorosłych, Poddziałanie 10.4.1 Edukacja dorosłych w zakresie kompetencji cyfrowych i języków obcych.

9.3.4. Utworzenie małych punktów targowych dla właścicieli ogródków działkowych - Obszar rewitalizacyjny nr 3

Cel projektu

Wsparcie działań organizacji pozarządowych, działających na rzecz społeczności lokalnej w mieście i gminie Nakło nad Notecią.

Zakres projektu

W ramach wspierania organizacji pozarządowych działających w Nakle, zostanie udostępniona przestrzeń. Organizacja będzie mogła skorzystać pomieszczenia do

prowadzenia działalności, mogą być to pomieszczenia stałe (zamknięte) lub miejsca co-workingowe z możliwością korzystania z sali szkoleniowej na spotkania.

Miejsca co-workingowe będą wyposażone w miarę możliwości: w komputery, stoły, krzesła, dostęp do Internetu i drukarki. Sala szkoleniowa udostępniana na spotkania, zostanie wyposażona w podstawowy sprzęt multimedialny tj. laptop, rzutnik, tablica flipchart, naczynia, czajnik.

Czas realizacji

- 2017-2020

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- UMiG Nakło nad Notecią

Przewidywane rezultaty

Rezultatem będą zwiększone działania wspartych organizacji pozarządowych na rzecz społeczności lokalnej oraz ściślejsza współpraca na polu działań społecznych z UMiG Nakło.

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- zmniejszenie bezrobocia, możliwości utworzenia spółdzielni socjalnej
- zwiększenia szans dla osób wykluczonych społecznie.

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 9, Działanie 9.4 Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 9.4.1 Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej.

9.3.5. Czytanie w plenerze – podwórkowa czytelnia - Obszar rewitalizacyjny nr 3

Cel projektu

Wykorzystanie powstałych w wyniku rewitalizacji skwerów w celu podnoszenia poziomu czytelnictwa i rozwoju kulturalnego mieszkańców.

Zakres projektu

Organizacja ad hoc małych podwórkowych czytelni .

Czas realizacji

- 2017-2020

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- UMiG Nakło nad Notecią, Biblioteki w Nakle oraz NOK

Przewidywane rezultaty

- zwiększenie czytelnictwa w regionie
- otwarcie na potrzeby społeczne

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- zwiększenie aktywności na terenie rewitalizowanym
- nowa oferta dla mieszkańców szczególnie osób wykluczonych społecznie.

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 9, Działanie 9.2 Włączenie społeczne
Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne.

9.3.6. Targi pracy – oferty od przewoźników /pracodawców – Obszar rewitalizacji nr 4

Cel projektu

Działania na rzecz zmniejszenia bezrobocia i zwiększenia ofert pracy dla mieszkańców miasta i Gminy Nakło

Zakres projektu

Wykorzystanie powstałej w wyniku rewitalizacji pomieszczeń Centrum Przesiadkowego w celu organizacji cyklicznych Targów pracy dla przedsiębiorców poszukujących pracowników, z Bydgoszczy oraz regionów sąsiadujących z Nakłem n. Notecią

Czas realizacji

- 2017-2020

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu

- Miasto i Gmina Nakło nad Notecią,

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- zmniejszenie bezrobocia poprzez zwiększenie ofert pracy dla mieszkańców miasta i gminy .
- zwiększenie aktywności na terenie rewitalizowanym.

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 8. Działanie 8.1 Podniesienie aktywności zawodowej osób bezrobotnych poprzez działania powiatowych urzędów pracy. Działanie 8.2 Wspieranie aktywności zawodowej w regionie, Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie na rzecz podniesienia poziomu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia

9.3.7. Bajkoterapia dla dzieci i rodziców - Obszar rewitalizacyjny nr 5,6,7

Cel projektu

Będzie to nowatorski projekt w **zakresie stymulowania rozwoju skierowany** do dzieci w wieku 2-8 lat mieszkających na wsiach. Projekt będzie polegał na przeprowadzeniu warsztatów bajkoterapii dla dzieci z udziałem rodziców/opiekunów poprzedzonych warsztatami wprowadzającymi dla rodziców/opiekunów.

Zakres projektu

Warsztaty odbędą się w bibliotekach wiejskich gminy Nakło nad Notecią. W każdej wsi dzieci będą podzielone na 2 grupy: 2-4 lat i 5-8 lat. Wprowadzeniem do zajęć będzie prezentacja multimedialna, której treść, dostosowana do wieku uczestników ma pobudzić wyobraźnię i ciekawość. Dzieci zostaną wprowadzone w magiczny świat bajek, ale z morałem i odnośnikami nawiązującymi do realnego świata.

Zadania będą aktywizować dzieci tak aby przez wykorzystanie materiałów plastycznych (kredki, farby, wycinanki) mogły realizować różne formy ekspresji twórczej. Poprzez zabawę dzieci wcielają się w role swojego bohatera - ta sama scena zapamiętana przez dziecko może rozgrywać kilka razy i zawsze będzie to trochę inna opowieść. Taka formuła zajęć umożliwi kształtowanie zabawy przez uczestników.

Czas realizacji

- 2017-2020

Przewidywane rezultaty

Rezultatem będzie zapewnienie opieki nad dzieckiem i nabycie przez rodziców odpowiednich umiejętności.

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- zwiększenie dostępu do funkcji przedszkolnych.
- zwiększenie satysfakcji mieszkańców a co za tym idzie komfortu życia.

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 9, Działanie 9.2 Włączenie społeczne Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne

9.3.8. Pociąg do kultury - Obszar rewitalizacyjny nr 5,6,7

Projekt obejmować będzie cykl warsztatów tematycznych polegających na przeprowadzeniu spotkań z ludźmi podtrzymującymi twórczość artystyczną, kultywujących zwyczaje i obrzędy oraz osobami zajmującymi się tym tematem zawodowo np. etnografami na co dzień pracującymi w Muzeach i Instytucjach Kulturalnych posiadającymi dużą wiedzę na temat kultury i sztuki ludowej tego regionu.

Cel Projektu

Interaktywne wykłady połączone z warsztatami praktycznymi mają na celu pokazanie, szczególnie młodym jak duże znaczenie mają kontakty społeczne podczas wspólnych zajęć oraz przypomnienie i budowanie tradycji spotkań przy wspólnej pracy twórczej.

Zakres Projektu

Do cyklu warsztatów tematycznych włączone zostaną szkolenia i spotkania dotyczące pracy w domu i jej wartości dla rodziny:

- Warsztaty związane z tradycją Świąt Wielkiej Nocy,
- Warsztaty pielęgnacji ogródków przydomowych,
- Warsztaty wypiekania tradycyjnego wiejskiego chleba,
- Spotkanie warsztatowe (gra) z wykładem „Dom to praca” dla rodziców z dziećmi,
- Warsztaty zielarskie i zastosowanie rodzimych ziół w kuchni, lecznictwie i kosmetyce,
- Warsztaty naturalnego barwienia tkanin, Warsztaty kulinarne dla mam i dzieci,
- Warsztaty decoupage, metody odnawiania, postarzania mebli,
- Warsztaty ozdób świątecznych różnymi metodami dla rodziców i dzieci.

Czas realizacji

- 2017-2020

Przewidywane rezultaty Projektu

- aktywizacja osób starszych.
- zwiększenie zaangażowania społecznego na rzecz społeczności.

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 9, Działanie 9.2 Włączenie społeczne
Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne.

9.3.9. Cykl spotkań pod hasłem „Rozwój lokalny to nasza inwestycja w przyszłość” Obszar rewitalizacyjny nr 5,6,7

Jest to projekt Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią. Obejmuje on jednakowe działania dla miejscowości Kazin, Minikowo i Rozwarzyn (po 30 osób w każdej miejscowości), realizowane z wykorzystaniem zasobów lokalowych uzyskanych w ramach projektu rewitalizacji.

Cel projektu

Projekt skierowany będzie do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Działania będą nakierowane na rozbudzenie aktywności środowisk lokalnych mające na celu włączenie do życia społecznego.

Zakres projektu:

W ramach projektu przeprowadzone będą:

- Działania aktywizujące społecznie: warsztaty kompetencji społecznych, szkolenia z zakresu rozwoju osobistego, grupa samopomocowa, grupy wsparcia
- Działania z obszaru aktywnej integracji: festyny, pikniki, zajęcia sportowe, rekreacyjne, warsztaty rękodzielnicze, kulinarne
- Działania wspierające organizowanie społeczności lokalnej: banki czasu w tym rozwijanie sieci pomocy sąsiedzkiej w zakresie opieki nad osobami zależnymi (m.in. nad osobami starszymi, dziećmi) oraz warsztaty pt. „Skuteczny animator lokalny”.

Czas realizacji

- Planowany okres realizacji - 5 miesięcy.

Wpływ projektu na obszar rewitalizowany:

- aktywizacja osób starszych.
- zwiększenie zaangażowania społecznego na rzecz społeczności.

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 9, Działanie 9.2 Włączenie społeczne
Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne.

9.3.10. Projekt kolorowe biblioteki/ czytanie na podwórkach - Obszar rewitalizacji nr 5, 6 ,7

Cel projektu

Głównym celem projektu będzie włączenie bibliotek w przestrzeń publiczną gminy i miasta Nakło nad Notecią (pow. nakielski), wzrost zainteresowania czytelnictwem i korzystania ze zbiorów zgromadzonych we wszystkich: miejskich i wiejskich oddziałach biblioteki.

Zakres projektu

Projekt zostanie zrealizowane poprzez aktywizację miejscowej społeczności wokół biblioteki w Nakle nad Notecią. Planuje się zarekomendować biblioteki jako miejsca, które łączą najlepiej rozumianą lokalność i przekształcić je w nowoczesne centrum lokalnego życia kulturalnego dla wszystkich grup wiekowych.

Wolontariat będzie oparty na aktywnym czytaniu dzieł literackich dla dzieci przedszkolnych i szkolnych. Eventy to spotkania z ciekawymi ludźmi, którzy publikują (nie tylko książki), artystami, o których piszą media.

Posumowaniem akcji, swoistym "świętem biblioteki" będzie Nakielskie Dyktando.

Czas realizacji

- 2017-2020

Przewidywane rezultaty Projektu

- zwiększenie dostępu do obiektów infrastruktury kultury
- zwiększenie satysfakcji mieszkańców a co za tym idzie komfortu życia

Działania wpisują się w OŚ PRIORYTOWĄ 9, Działanie 9.2 Włączenie społeczne
Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne.

Tabela 8 Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obszar nr 1	CEL REWITALIZACJI: Utworzenie powierzchni dla organizacji pozarządowych, miejsca dla obsługi Nadnoteckiego Parku Przemysłowego w Paterku, wielofunkcyjnej Sali dydaktycznej, szkoleniowej i miejsca spotkań.								
	Kierunek działań: Działania mające na celu ożywienie gospodarcze i społeczne w centrum miasta.								
	1.	Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego	Techniczny Społeczny	UMiG w Nakle MGOPS koło emerytów i rencistów, organizacje pozarządowe	Przebudowa istniejącego obiektu wraz z adaptacją. Prace polegające na: Robotach wykończeniowych, zaprojektowanie nowego podziału układu funkcjonalnego (ścianki działowe), modernizacja posadzek, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektr. I sanitarnej, przygotowanie wielofunkcyjnej Sali szkoleniowo – dydaktycznej	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią, obręb ewidenc. Nakło n ad Notecią	2 000 000,00	Utworzenie miejsca dla organizacji pozarządowych i punktu informacji gospodarczej	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych
Obszar nr 2	CEL REWITALIZACJI: Dostosowanie obiektu do obecnych standardów i norm								
	Kierunek działań: Działania wspierające rodziny osób wykluczonych, aktywizacja osób starszych								
	2.	Przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury	Techniczny Społeczny	UMiG w Nakle – pomoc instytucjonalna, MGOPS – pomoc instytucjonalna i organizacyjna (szkolenia,	Przebudowa Sali kinowej: aranżacja wnętrza, instalacje elektryczne, dostosowanie do przepisów p.poż. i sanitarnych, rozbudowa	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią, obręb ewidenc. Nakło n ad Notecią	1 800 000,00	Rozwinięcie działalności uniwersytetu trzeciego wieku, będą mogły odbywać się wykłady dla większej liczby	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nakło nad Notecią na lata 2016 – 2023.

				spotkania), koło emerytów i rencistów, organizacje pozarządowe, Nakielski Ośrodek Kultury	zaplecza sanitarnego. działania zmierzające do aktywizacji osób starszych, przeciwdziałanie ich wykluczeniu, wsparcie rodzin osób starszych			osób, atrakcyjność zajęć będzie podniesiona, w zajęciach będzie uczestniczyło więcej osób	
Obszar nr 3									
CEL REWITALIZACJI: Przebudowa istniejących i nowoprojektowanych dróg.									
Kierunek działań: Podniesienie komfortu przejazdu i obsługi terenów zurbanizowanych									
3.	Przebudowa i modernizacja istniejących ciągów komunikacyjnych w mieście	Techniczny Przewidywany – funkcjonalny	Urząd Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią	Przebudowa ciągów komunikacyjnych z uwzględnieniem najlepszych rozwiązań zawartych w opracowanym studium transportowym dla miasta Nakło nad Notecią	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią, obszar – ulic: Dąbrowskiego, Placu Konopnickiej, Hallera, Placu Zamkowego, Poznańskiej i Bydgoskiej do ul. Ks. P. Skargi	5 000 000,00		Poprawa funkcjonalności rozwiązań komunikacyjnych w mieście	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych
Obszar nr 3									
CEL REWITALIZACJI: Rewitalizacja zabytkowego kościoła w Nakle nad Notecią									
Kierunek działań: Zachowanie dziedzictwa kulturowego									
4.	Rewitalizacja Kościoła p.w. Św. Wawrzyńca	Techniczny Przewidywany – funkcjonalny	Urząd Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią	Działania polegające na rewitalizacji zabytkowego kościoła w Nakle nad Notecią	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią, ulica Kościelna	2 000 000,00		Rewitalizacja zabytkowego kościoła w Nakle nad Notecią	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych
Obszar nr 4									
CEL REWITALIZACJI: obniżenie emisji gazów oraz zmniejszenie transportu osobowego na rzecz transportu publicznego									

Kierunek działań: zwiększenie ilości osób korzystających z publicznych środków transportu								
5.	Utworzenie Centrum przesiadkowego z parkingami Park&Ride, Bike&Ride oraz ścieżki rowerowej	Techniczny Przestrzenno-funkcjonalny	Urząd Miasta i Gminy w Nakle n. Notecią	Przebudowa terenów przejętych od PKP. Zostanie wybudowany kompleks parkingowy w obrębie szlaku kolejowego Piła – Bydgoszcz zakres prac: utwardzenie miejsc parkingowych budowa infrastruktury towarzyszącej (myjnia samochodowa, portiernia, parkingi rowerowe)	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią, obszar - skrzyżowania ulic: Nowej i Mroteckiej)	6 000 000,00	Rezultatem będzie obniżenie poziomu emisji gazów, zwiększenie ilości osób korzystających z publicznych środków transportu	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych
Obszar nr 8	CEL REWITALIZACJI: realizowanie polityki integracji społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności powiatu nakielskiego ze szczególnym uwzględnieniem poprawy sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych, a tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.							
	Kierunek działań: działania wspierające rodzinę i środowiska osób niepełnosprawnych							
6.	Utworzenie Centrum Akceptacji i Aktywności społecznej w Paterku	Techniczny Społeczny	gmina Nakło nad Notecią Środowiskowy Dom Samopomocy w Nakle nad Notecią, Towarzystwo Pomocy Dzieciom – Warsztaty Terapii	roboty budowlane dotyczące budynku po byłej szkole w miejscowości Paterek, na obszarze objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji gminy Nakło nad Notecią, mające na celu kompleksową	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią Paterek, ul. Wyzwolenia, gmina Nakło nad Notecią, powiat nakielski, numer działki 269, obręb ewidencyjny 0011, PATEREK	4.500.000,00 zł	aktywna integracja osób niepełnosprawnych, w tym wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia inicjowanie wzajemnej współpracy osób i	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych

			Zajęciowej w Nakle nad Notecią, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	rewitalizację, w tym przebudowę i przystosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych, wskazanego obiektu. Planuje się, po odpowiedniej przebudowie, utworzenie w budynku po byłej szkole położonym na działce nr ew. 269 przy ul. Wyzwolenia 13 w Paterku, Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej (CAiAS), będzie obiekt służący rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Zgodnie z założeniami w budynku mają niezależnie funkcjonować m.in. Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ).			rodzin z problemami niepełnosprawności oraz do współpracy z placówkami zdrowia, instytucjami i organizacjami.	
CEL REWITALIZACJI: Zmniejszenie wykluczenia społecznego mieszkańców poprzez organizację szkoleń dla osób zagrożonych								
Kierunek działań: Działania wspierające rodziny osób wykluczonych								

Obszar nr 5

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nakło nad Notecią na lata 2016 – 2023.

	7.	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową	Społeczny Techniczny	UMiG w Nakle MGOPS rada sołecka, KGW	Modernizacja polegająca na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu. W zakresie przewiduje się roboty budowlane konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty elektryczne i sanitarne. W ramach przebudowy infrastruktury towarzyszącej ujęto ciągi komunikacyjne prowadzące do budynku	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią, obręb ewidenc. Rozwarzyn	600 000,00 zł	W wyniku realizacji projektu wieś zyska miejsce, w którym będzie można organizować spotkania dla osób wykluczonych – aktywizować ich (zostanie zorganizowane co najmniej jedno szkolenie dla osób wykluczonych)	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych
CEL REWITALIZACJI: Dostosowanie obiektu do funkcji centrum aktywności wsi, gdzie będą organizowane spotkania dla emerytów i osób starszych a także dla pozostałych grup wykluczonych społecznie									
Kierunek działań: Działania wspierające rodziny osób wykluczonych.									
Obszar nr 6	8.	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Minikowo wraz z drogą dojazdową	Społeczny Techniczny	UMiG w Nakle – pomoc instytucjonalna , MGOPS – pomoc instytucjonalna i organizacyjna (szkolenia, spotkania), rada sołecka, KGW, koło emerytów	Modernizacja polegająca na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu. W zakresie przewiduje się roboty budowlane konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty elektryczne i sanitarne.	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią, obręb ewidenc. Minikowo	600 000,00 zł	W wyniku realizacji projektu wieś zyska miejsce, w którym będzie można organizować spotkania dla osób wykluczonych – aktywizować ich.	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych

CEL REWITALIZACJI: Zmniejszenie bezrobocia poprzez organizację szkoleń i spotkań dla osób długotrwale bezrobotnych oraz zagrożonych różnymi nałogami									
Kierunek działań: Działania wspierające rodziny osób wykluczonych.									
Obszar nr 7	9.	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Społeczny Techniczny	UMiG w Nakle – pomoc instytucjonalna, MGOPS – pomoc instytucjonalna i organizacyjna (szkolenia, spotkania), rada sołecka, KGW, koło emerytów	Modernizacja polegająca na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu. W zakresie przewiduje się roboty budowlane konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty elektryczne i sanitarne.	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią, obręb ewidenc. Kazin	600 000,00 zł	W wyniku realizacji projektu wieś zyska miejsce, w którym będzie można organizować spotkania dla osób wykluczonych – aktywizować ich	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych
CEL REWITALIZACJI: Rewitalizacja pałacu w Olszewce oraz utworzenie tam Domu wsparcia osób starszych i przewlekle chorych i ich rodzin.									
Kierunek działań: Stworzenie Centrum Wolontariatu Hospicyjnego.									
Obszar nr 9	10.	Rewitalizacja Dworu w Olszewce na potrzeby utworzenia Domu wsparcia osób starszych i przewlekle chorych i ich rodzin.	Techniczny Społeczny	Caritas Diecezji Bydgoskiej, Parafia Rzymsko – Katoicka p.w. Św. Wawrzyńca w Nakle nad Notecią, Fundacja Salus Homini	Modernizacja budynku będzie polegała na przebudowie obejmującej elementy konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty dotyczące instalacji elektrycznej i sanitarnej, nowy podział układu funkcjonalnego wewnątrz budynku.	Woj. Kuj. -Pom. gm. Nakło nad Notecią, obręb ewidenc. Olszewka	3 500 000,00	Objęcie wsparciem osób starszych i przewlekle chorych, Przygotowanie centrum wolontariatu hospicyjnego, w którym będą szkoleni kandydaci na wolontariuszy	Rezultat zostanie zmierzony na podstawie protokołów odbioru robót budowlanych

10. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PR

Integrowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych objętych Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią zostanie zrealizowane poprzez wpisanie w system realizacyjny stałej dbałości o:

- komplementarność problemową,
- komplementarność przestrzenną,
- komplementarność proceduralno-instytucjonalną,
- komplementarność międzyokresową,
- komplementarność źródeł finansowania,

Komplementarność problemowa

Niniejszy program spełnia wszystkie wymogi komplementarności problemowej i jest dokumentem merytorycznie spójnym, harmonijnie włączonym w system zarządzania strategicznego. Przygotowany został opis powiązań niniejszego programu z dokumentami strategicznymi, a także nakreślona została wizja stanu po zrealizowaniu programu rewitalizacji. Cele rewitalizacji zostały przedstawione w układzie hierarchicznym. Wytyczone zostały kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie zdiagnozowanych negatywnych zjawisk. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w niniejszym programie są komplementarne na poziomie ogólnym (dopełniania się rodzajami). Realizowane w ramach projektu będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program będzie oddziaływał na obszary rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennofunkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).

Komplementarność przestrzenna

Niniejszy program spełnia wymogi komplementarności przestrzennej, był budowany ze szczególną dbałością o nieprzenoszenie negatywnych zjawisk poza obszar rewitalizacji. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji zostały wytyczone zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Projekt realizowane w ramach programu rewitalizacji w ww. obszarach będą synergicznie przeciwdziałać wykrytym stanom kryzysowym i skutecznie przyczynią się do osiągnięcia założonych celów rewitalizacji.

Podczas prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią pod uwagę brano wzajemne powiązania pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi zarówno na obszarach rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nimi, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji. Dzięki temu program efektywnie oddziaływał będzie na cały dotknięty kryzysem obszar, poszczególne projekty rewitalizacyjne będą wzajemnie się dopełniały przestrzennie i zachodził będzie między nimi efekt synergii. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna,

Działania będą nadzorowane m.in. poprzez Komitet Rewitalizacji, którego zadania obejmować będą m.in. koordynowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Gminy, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych, a także planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi.

Przyjęty system zarządzania programem rewitalizacji pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Komplementarność międzyokresowa,

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią budowano z myślą o spełnieniu wymogów komplementarności między-okresowej i spójności jego przedsięwzięć rewitalizacyjnych z działaniami finansowanymi w poprzednim okresie programowania. Dokonując wyboru przedsięwzięć do realizacji brano pod uwagę ich spójność i synergiczność z przedsięwzięciami sfinansowanymi w poprzednim okresie programowania. Przy obecnie realizowanych przedsięwzięciach są wzięte pod uwagę doświadczenia (w tym – wyniki ewaluacji) projektów zrealizowanych w poprzednim okresie.

Komplementarność źródeł finansowania

Źródła finansowania projektów planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią oparte zostały w głównej mierze o budżet gminy oraz o środki pochodzące z dotacji udzielanych w ramach poszczególnych działań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

Tabela 9 Tabela komplementarności

Nr projektu	Nazwa projektu	Komplementarność przestrzenna	Komplementarność problemowa	Komplementarność proceduralna	Komplementarność międzyokresowa	Komplementarność źródeł finansowania
1.	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową	Realizacja projektu jest przestrzennie komplementarna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze tj.: 10	Realizacja projektu jest problemowo komplementarna z następującymi i projektami: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10.	Zarządzanie wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	Opisano w pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 1, 2, 3, 5, 6, 10.” (poniżej tabeli).	Środki pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 7.1 RPO WK-P 2014 – 2020.
2.	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Minikowo wraz z drogą dojazdową	Realizacja projektu jest przestrzennie komplementarna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze tj.: 10	Realizacja projektu jest problemowo komplementarna z następującymi i projektami: 1, 3, 4, 5, 6, 9, 10.	Zarządzanie wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	Opisano w pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 1, 2, 3, 5, 6, 10.” (poniżej tabeli).	Środki pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 7.1 RPO WK-P 2014 – 2020.
3.	Utworzenie	Realizacja	Realizacja	Zarządzanie	Opisano w	Środki

	Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	projektu jest przestrzennie komplementarna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze tj.: 10	projektu jest problemowo komplementarna z następującym i projektami: 1, 2, 4, 5, 6, 9, 10.	wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 1, 2, 3, 5, 6, 10.” (poniżej tabeli).	pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 7.1 RPO WK-P 2014 – 2020.
4.	Rewitalizacja Dworu w Olszewce – Dom wsparcia	Realizacja projektu jest przestrzennie komplementarna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze tj.: -	Realizacja projektu jest problemowo komplementarna z następującym i projektami: 1, 2, 3, 5, 6, 9, 10.	Zarządzanie wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	Opisano w pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 1, 2, 3, 5, 6, 10.” (poniżej tabeli).	Środki pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 7.1 RPO WK-P 2014 – 2020.
5.	Utworzenie Centrum Rozwoju	Realizacja projektu jest przestrzennie komplementarna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze	Realizacja projektu jest problemowo komplementarna z następującym i projektami: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10.	Zarządzanie wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z	Opisano w pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 1, 2, 3, 5, 6, 10.” (poniżej	Środki pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 7.1 RPO WK-P

		tj.: 6, 7, 8,		System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	tabeli).	2014 – 2020.
6.	Przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury	Realizacja projektu jest przestrzennie komplemmentarna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze tj.: 5, 7, 8.	Realizacja projektu jest problemowo komplemmentarna z następującymi i projektami: 1, 2, 3, 5, 9, 10.	Zarządzanie wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	Opisano w pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 1, 2, 3, 5, 6, 10.” (poniżej tabeli).	Środki pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 7.1 RPO WK-P 2014 – 2020.
7.	Utworzenie Centrum przesiadkowego z parkingami Park&Ride, Bike&Ride (oraz ścieżek rowerowych)	Realizacja projektu jest przestrzennie komplemmentarna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze tj.: 5, 6, 8.	Realizacja projektu jest problemowo komplemmentarna z następującymi i projektami: 8.	Zarządzanie wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	Opisano w pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 7, 8.” (poniżej tabeli).	Środki pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 6.2 RPO WK-P 2014 – 2020.
8.	Przebudowa	Realizacja	Realizacja	Zarządzanie	Opisano w	Środki

	a i modernizacja istniejących ciągów komunikacyjnych w Mieście	projektu jest przestrzennie komplemtna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze tj.: 5, 6, 7.	projektu jest problemowo komplemtna z następującymi i projektami: 7.	wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 7, 8.” (poniżej tabeli).	pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 6.2 RPO WK-P 2014 – 2020.
9.	Utworzenie Centrum Akceptacji i Aktywności społecznej w Paterku	Realizacja projektu jest przestrzennie komplemtna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze	Realizacja projektu jest problemowo komplemtna z następującymi i projektami: 1, 2, 3, 5, 6, 10.	Zarządzanie wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	Opisano w pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 1, 2, 3, 5, 6, 10.” (poniżej tabeli).	Środki pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 7.1 RPO WK-P 2014 – 2020.
10.	Rozwój lokalny to nasza inwestycja w przyszłość	Realizacja projektu jest przestrzennie komplemtna z pozostałymi działaniami realizowanym i w obszarze	Realizacja projektu jest problemowo komplemtna z następującymi i projektami: 1, 2, 3, 5, 6, 9.	Zarządzanie wdrażaniem projektu i jego późniejsza eksploatacja m realizowane będzie zgodnie z	Opisano w pkt. „Komplementarność międzyokresowa projektów nr 1, 2, 3, 5, 6, 10.” (poniżej	Środki pochodzące z budżetu Gminy Nakło nad Notecią oraz dotacja w ramach działania 7.1 RPO WK-P

		tj.: 1,2,3.		System zarządzania realizacją programu rewitalizacji opisanym w rozdz. 12.	tabeli).	2014 – 2020.
--	--	-------------	--	--	----------	--------------

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 10 Komplementarność międzyokresowa projektów nr 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Lp.	Tytuł zadania	Rodzaj funduszy europejskich	Kwota dofinansowania (w zł.)	Wartość inwestycji (w zł. z VAT)
1	„Rozbudowa istniejącego budynku z przeznaczeniem na świetlicę wiejską w Gumnowicach”	W ramach działania 313, 322, 323 „odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007- 2013	147 136,00	241 303,71
2	„Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej w Michalinie”	W ramach działania 313, 322, 323 „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007- 2013	142 974,00	234 478,41
3	„Owczę Runo – Nowoczesna Świetlica Centrum tradycji Sołectwa Małocin”	W ramach działania 413” Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” w zakresie operacji Odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007- 2013	212 230,00	597 509,40
4	„Świetlica Wiejska w Chrząstowie jako Zielony Zakątek Sołectwa”	W ramach działania 413” Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” w3 zakresie operacji Odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007- 2013	211 831,00	598 659,40
5	„Rewitalizacja obszarów położonych w pobliżu os. Kazimierza Wielkiego w Nakle nad Notecią”	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Osi priorytetowej 7. Wspieranie Przemian w miastach i obszarach wymagających odnowy. Działania 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 -2013	3 997 937,21	6 030 530,16
6	„Budowa świetlicy wiejskiej z biblioteką publiczną w miejscowości	W ramach działania 313,322,323 „odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007 -2013	201 014,00	506 447,87

	Polichno”			
7	„Organizacja małej infrastruktury turystycznej we wsi Polichno”	W ramach działania 413 „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” w zakresie małych projektów objętego PROW na lata 2007- 2013	8 053,95	13 439,86
8	„Wymiana podłogi z ociepleniem w świetlicy wiejskiej w Sucharach”	W ramach działania 413 „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” w zakresie małych projektów objętego PROW na lata 2007- 2013	25 000,00	52 482,40
9	„Rekonstrukcja Pałacu Hrabiny Anieli Potulickiej części Sali Balowej i podziemi w Potulicach”	W ramach działania 413 „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi” objętego PROW na lata 2007- 2011	387 278,00	729 247,24
1	„Zakup wyposażenia Sali balowej Pałacu Hrabiny Anieli Potulickiej”	W ramach działania 413 „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” dla małych projektów tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań osi 3. Ale przyczyniają się do osiągania celów tej osi	24 635,63	43 288, 33
1	„Budowa Centrum Ekologiczno-Kulturalnego w Trzeciewnicy”	W Ramach działania 413 „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi” objętego PROW na lata 2007- 2011	500 000,00	911 670,92
1	„Czas na zmiany-aktywna integracja naszym wspólnym celem”	W ramach działania 7.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	1 572 454,00	1 850 242,00
1	„JA + TY + ON czyli MY - RAZEM RAŻNIEJ”	W ramach działania 9.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	71 138,00	83 692,00

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 11 Komplementarność międzyokresowa projektów nr 7 i 8.

Lp.	Tytuł zadania	Rodzaj funduszy europejskich	Kwota dofinansowania (w zł.)	Wartość inwestycji (w zł. z VAT)
1	„Budowa nawierzchni ulicy Leśnej w Paterku”		224 381, 00 zł	448 762, 00 zł
2	„Budowa obejścia miasta Nakła nad Notecią na kierunku Pd-Pn w ciągu drogi 241 (Rogożno-Tuchola)”	RPO WK-P 20-7-2013	26 000 000,00	52 000 000,00 zł
3	„Przebudowa ul. Dworcowej, Ks. P.	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II	1 813 604,25	3 627 208,50

	Skargi, Bydgoskiej, Ks. I. Gepertta w Nakle nad Notecią	Bezpieczeństwo- Rozwój	Dostępność -	
4	„Budowa ścieżki rowerowo pieszej z Nakła do Paterka - III etap”	Środki własne	Nie dotyczy	151 842,68
5	„Budowa ul. Gimnazjalnej w Nakle - III etap”	Środki własne	Nie dotyczy	74 903,12
6	„Budowa ul. Prusa w Nakle - VI etap”	Środki własne	Nie dotyczy	83 963,20
7	„Budowa ul. Reja w Nakle - I etap”	Środki własne	Nie dotyczy	40 005,81
8	„Budowa skrzyżowania ul. Staszica z drogą gminną 35 KD w Nakle”	Środki własne	Nie dotyczy	33 388,00

Źródło: opracowanie własne.

11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nakło nad Notecią powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji publicznych, przedsiębiorców i pracowników Urzędu Gminy Nakło nad Notecią, przy współudziale ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców gminy, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji. Jednym z jego etapów było przeprowadzenie konsultacji społecznych.

Ze względu na kompleksowy charakter procesu rewitalizacji, kilkuletni czas realizacji oraz długofalowe rezultaty i oddziaływanie zadań realizowanych w ramach GPR – Gmina Nakło nad Notecią podjęła szereg działań zmierzających do szerokiej popularyzacji problemów w przedmiotowym zakresie. Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały przy pomocy ankiety wśród mieszkańców gminy Nakło nad Notecią. Ankieta dotyczyła w swojej tematyce szeroko pojętej jakości życia w gminie oraz określeniu kluczowych inwestycji i inicjatyw rewitalizacyjnych możliwych do zrealizowania na obszarze tej jednostki terytorialnej. Badanie ankietowe stanowiło jeden z elementów szerszych konsultacji społecznych zaaranżowanych w związku z planowanym przez Urząd Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią przystąpieniem do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w którym zawarte zostaną najważniejsze i najbardziej potrzebne działania i inwestycje służące rewitalizacji.

Zebrane podczas ankietowania dane pochodzą zarówno z ankiet audytoryjnych przeprowadzanych z użyciem wydrukowanego kwestionariusza rozdawanego mieszkańcom w miejscach użyteczności publicznej, jak i z ankiet przeprowadzonych drogą internetową. Informacja o badaniu tą drogą była zamieszczona między innymi na oficjalnym portalu internetowym Miasta i Gminy Nakło nad Notecią. Dodatkowym elementem, konsultacji były przeprowadzone bezpośrednio spotkania konsultacyjne, które odbywały się zarówno w samym Nakle, jak i w sołectwach gminy. Ich celem nadrzędnym była próba wypracowania wraz z mieszkańcami szczegółowych pomysłów dotyczących planowanych działań rewitalizacyjnych pozwalających podnieść jakość życia w gminie.

Bezpośrednim celem konsultacji społecznych było:

- zapoznanie mieszkańców z szansami, jakie daje proces rewitalizacji,
- konsultacja i gromadzenie pomysłów projektów,
- udział przy wyznaczeniu obszaru wsparcia – obszaru problemowego,
- zapoznanie mieszkańców z wynikami wcześniej prowadzonych konsultacji.

Konsultacje społeczne prowadzono w październiku 2016r.

Łącznie w konsultacjach wzięło udział 379 mieszkańców Gminy Nakło nad Notecią, w październiku 2016 r. prowadzone były badania ankietowe za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Nakło nad Notecią. Wskazana forma komunikacji stworzyła możliwość zgłaszania uwag i projektów przedsięwzięć odnośnie zakresu Gminnego Programu Rewitalizacji. Prowadzone badania ankietowe miały charakter anonimowego zestawu pytań z możliwością zamieszczenia uwag o charakterze opisowym.

12. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 12 Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁸⁸	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Pozio m dofinansowania		Źródło finansowania					
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Obszar 5	2017 – 2018 przebudowa 2019 – działania miękkie	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową	Społeczny Techniczny	Działanie w ramach EFRR: Oś priorytetowa 7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, finansowana z EFRR, PI 9d	UMiG w Nakle MGOPS rada sołecka, KGW	600 000,00 zł	85%	510 000 zł	0 zł	EFS	EFR	Budżet Miasta	90 000 zł	0 zł
	2017 – 2018 przebudowa 2019 – działania miękkie	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Minikowo wraz z drogą dojazdową	Społeczny Techniczny	Działanie w ramach EFRR: Oś priorytetowa 7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, finansowana z EFRR, PI 9d	UMiG w Nakle – pomoc instytucjonalna, MGOPS – pomoc instytucjonalna i organizacyjna (szkolenia, spotkania), rada sołecka, KGW, koło emerytów	600 000,00 zł	85%	510 000 zł	0 zł				90 000 zł	0 zł
Obszar 6														

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nakło nad Notecią na lata 2016 – 2023.

Obszar 7	2017 – 2018 przebudowa 2019 – działania miękkie	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazimierz wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Społeczny Techniczny	Działanie w ramach EFRR: Oś priorytetowa 7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, finansowana z EFRR, PI 9d	UMiG w Nakle – pomoc instytucjonalna, MGOPS – pomoc instytucjonalna i organizacyjna (szkolenia, spotkania), rada sołecka, KGW, koło emerytów	600 000,00 zł	85%	510 000 zł	0 zł	510 000 zł	90 000 zł	0 zł
Obszar 9	2017 - 2020	Rewitalizacja Dworu w Olszewce na potrzeby utworzenia Domu Wsparcia dla osób starszych i przewlekłe chorych oraz ich rodzin	Techniczny Społeczny	Działanie w ramach RPO w K- P Oś priorytetowa 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry Poddziałanie 6.1.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną	Caritas Diecezji Bydgoskiej, Parafia Rzymsko – K- atolicka p.w. Św. Wawrzyńca w Nakle nad Notecią, Fundacja Salus Homini	3 500 000,00 zł	85%	2 975 000 0 zł	0 zł	2 975 000 zł	525 000 zł	0 zł
Obszar 1	2018 - 2020 działania twarde 2021 – 2022 działania miękkie	Utworzenie Centrum Rozwoju	Techniczny Społeczny	Działanie w ramach RPO W K-P Oś priorytetowa 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry Poddziałanie	UMiG w Nakle MGOPS koło emerytów i rencistów, organizacje pozarządowe	2 000 000,00 zł	85%	1 700 000 0 zł	0 zł	1 700 000 zł	300 000 zł	0 zł

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nakło nad Notecią na lata 2016 – 2023.

				6.4.1 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach ZIT									
Obszar 2	2018 - 2020 działania twarde 2021 – 2022 działania miękkie	Przebudowa Nakielskiego Ośrodka Kultury (NOK) w Nakle nad Notecią przy ul. Mickiewicza 3	Techniczny Społeczny	Działanie w ramach RPO W K-P Oś priorytetowa 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry Poddziałanie 6.4.1 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach ZIT	UMiG w Nakle – pomoc instytucjonalna, MGOPS – pomoc instytucjonalna i organizacyjna (szkolenia, spotkania), koło emerytów i rencistów, organizacje pozarządowe, Nakielski Ośrodek Kultury	1 800 000,00 zł		85%	1 530 000 0 zł	0 zł	1 530 000 zł	270 000 zł	0 zł
Obszar 4	2017 – 2019	Utworzenie Centrum przeładkowego z parkingami Park&Ride, Bike&Ride	Techniczny Przestrzennie – funkcjonalny	Działanie w ramach RPO W K-P Oś priorytetowa 3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie, Poddziałanie 3.5.2 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT	Urząd Miasta i Gminy w Nakle n. Notecią	6 000 000,00 zł		85%	5 100 000 0 zł	0 zł	5 100 000 zł	900 000 zł	0 zł
Obszar 4		Przebudowa i modernizacja	Techniczny Przestrzennie – funkcjonalny	Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury	Urząd Miasta i Gminy w Nakle n. Notecią	5 000 000,00		85%	3 400 000 0 zł	0 zł	3 400 000 zł	600 000 zł	0 zł

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nakło nad Notecią na lata 2016 – 2023.

		istniejących ciągów komunikacyjnych w mieście		drogowej na lata 2016 – 2019 Działanie w ramach RPO W K-P Oś priorytetowa 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry Poddziałanie 6.4.1 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach ZIT			50%	500 000 zł	0 zł	500 000 zł	500 000 zł	0 zł	
Obszar 4		Rewitalizacja Kościoła p.w. Św. Wawrzyńca	Techniczny Przestrzenno – funkcjonalny	Oś priorytetowa 4. Poddziałanie 4.6.2 Wsparcie ochrony zasobów kultury w ramach ZIT	Urząd Miasta i Gminy w Nakle n. Notecią	2 000 000,00							
							85%	1 700 000 zł	0 zł	1 700 000 zł	300 000 zł	0 zł	

Obszar 8	01.07.2017 – 30.09.2018	Utworzenie Centrum Akceptacji i Aktywności społecznej w Paterku	Techniczny Społeczny	Działanie w ramach EFRR: Oś priorytetowa 7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, finansowana z EFRR, PI 9d	gmina Nakło nad Notecią Środowiskowy Dom Samopomocy w Nakle nad Notecią, Towarzystwo Pomocy Dzieciom – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nakle nad Notecią, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	4 500 000,00			85%	3 825 000 zł	0 zł	3 825 000 zł	675 000 zł	0 zł

W celu zapewnienia spójności, większej synergii i efektywności realizacji projektów rewitalizacyjnych, wskazano różne możliwe źródła ich finansowania w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS):

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014–2020.
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, 16.12.2014 (PO IŚ 2014–2020).
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, 17.12.2014 (PO WER 2014–2020).
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC 2014-2020).
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW 2014-2020).

Wykaz priorytetów inwestycyjnych w ramach których Gmina Nakło nad Notecią może aplikować o fundusze na realizację zadań objętych GPR opisano w poniższych tabelach.

Tabela 13 Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych

Program operacyjny	Priorytety inwestycyjne
	4 iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym
	4 v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
	6 c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Program Operacyjny Środowisko 2014 - 2020 Infrastruktura i	6 e(iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.
	9 a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8 ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży.
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2 a Poszerzanie zakresu dostępności łączności szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej.
	2 c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury, e-zdrowia.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 14 Źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO woj. Kujawsko - Pomorskiego

Źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO woj. Kujawsko - Pomorskiego					
Nr Działania	Nr Poddziałania	Rodzaj projektu	Typy	Max. dofinan.	Budżet działania
6.2	-	inwestycyjny	<p>1. Zagospodarowanie przestrzeni miejskich wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia,</p> <p>2. Modernizacja, remont części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych</p> <p>3. Rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, modernizacja, remont obiektów/budynków infrastruktury kulturalnej .</p> <p>4. Budowa, przebudowa, rozbudowa podstawowej infrastruktury komunalnej (np. przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych) na obszarze objętym projektem.</p> <p>5. Przebudowa, modernizacja infrastruktury dróg lokalnych w celu poprawy dostępności do rewitalizowanego obszaru.</p>	Nie dotyczy	28 641 561 EUR
7.1	-	inwestycyjny	<p>1. Działania infrastrukturalne przyczyniające się do rewitalizacji społeczno gospodarczej miejscowości wiejskich - w szczególności o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych</p> <p>2. Wsparcie inwestycyjne mikro i małych przedsiębiorstw - projekty inwestycyjne poprawiające konkurencyjność przedsiębiorstwa, związane z unowocześnieniem sposobu działania</p> <p>3. Wspieranie tworzenia i rozwoju małych inkubatorów przedsiębiorczości poprzez dostosowanie istniejących</p>		39 768 991 EUR

Uzupełniające wsparcie rewitalizacji Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego					
Nr Działania	Nr Poddziałania	Rodzaj projektu	Typy	Max. dofinan.	Budżet działania
			budowli do pełnienia funkcji inkubatora i wsparcie usług świadczonych przez inkubator. 4. Projekty grantowe		
1.4	1.4.3	inwestycyjny	<p>1. Projekty inwestycyjne dotyczące kompleksowego przygotowania i uzbrojenia terenu przeznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod działalność gospodarczą.</p> <p>2. Poszerzenie istniejącej strefy inwestycyjnej poprzez zakup i kompleksowe uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych oraz uzbrojenie terenów obecnej strefy aktywności gospodarczej,</p> <p>3. Przedsięwzięcia związane z uporządkowaniem i przygotowaniem terenów w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych (np.: obszary powojaskowe, przemysłowe, pokolejowe oraz popegeerowskie).</p> <p>4. Tworzenie i rozwój infrastruktury biznesowej</p>	Nie dotyczy	6 067 832 EUR
2.1	-	inwestycyjny	<p>1. Rozwój elektronicznych usług publicznych</p> <p>2. Informatyzacja podmiotów ze sfery administracji, zdrowia i kultury</p> <p>3. Tworzenie i rozwijanie referencyjnych rejestrów publicznych, w tym geograficznych systemów informacji przestrzennej.</p>	Nie dotyczy	5 016 958
2.2	-	inwestycyjny	Digitalizacja zasobów kulturowych, naukowych (w tym bibliotecznych), dziedzictwa regionalnego.	Nie dotyczy	
3.5	3.5.1	inwestycyjny	<p>1. Przedsięwzięcia z zakresu głębokiej i kompleksowej modernizacji energetycznej budynków publicznych</p> <p>2. Przedsięwzięcia z zakresu głębokiej i kompleksowej modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków</p>	Nie dotyczy	21 598 676

			mieszkaniowych		
3.5	3.5.2	inwestycyjny	<p>1. Projekty z zakresu rozwoju i usprawnienia systemu transportu miejskiego</p> <p>2. Realizacja pozostałych inwestycji wynikających z planów gospodarki niskoemisyjnej niemożliwych do realizacji w ramach pozostałych działań/poddziałów</p> <p>3. Działania informacyjno-promocyjne</p>	Nie dotyczy	29 758 894
4.6	4.6.1	inwestycyjny	<p>a) budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej,</p> <p>b) budowa, przebudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków,</p> <p>c) budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (przydomowych oczyszczalni ścieków) na obszarach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna,</p> <p>d) systemy zaopatrzenia w wodę, ujęcia i stacje uzdatniania wody oraz inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi</p> <p>e) budowa, przebudowa, modernizacja specjalistycznych instalacji do prowadzenia procesów odzysku lub unieszkodliwiania osadów ściekowych,</p> <p>f) urządzenia i aparatura kontrolno-pomiarowa (m.in. laboratoria i instalacje kontrolno-pomiarowe).</p>	Nie dotyczy	3 500 000
4.6	4.6.2	inwestycyjny	<p>1. Projekty obejmujące prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane w obiektach zabytkowych</p> <p>2. Rozbudowa, przebudowa instytucji kultury</p> <p>3. Konserwacja zabytków ruchomych i materiałów</p>	Do uzupełnienia	7 500 000

			archiwalnych stanowiących dziedzictwo dokumentacyjne. 4. Projekty informacyjno-promocyjne walorów środowiskowych i kulturowych regionu pod kątem komercyjnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu		
5.1	-	inwestycyjny	Budowa, przebudowa, modernizacja dróg, węzłów, skrzyżowań wraz z infrastrukturą towarzyszącą, inwestycje w bezpieczeństwo ruchu drogowego (np. elementy uspokojenia ruchu, zjazdy, zatoki przystankowe, chodniki, ciągi pieszo-rowerowe, sygnalizacja świetlna, bariery ochronne, oświetlenie, kładki dla pieszych, przejścia podziemne, inne elementy infrastrukturalne pozwalające zwiększyć bezpieczeństwo ruchu drogowego	Nie dotyczy	14 011 930
6.1	6.1.1	inwestycyjny	1. Przeprowadzenie niezbędnych z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych inwestycji, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i z niepełno sprawnościami 2. Wyposażenie w sprzęt medyczny 3. Rozwiązania w zakresie IT	Nie dotyczy	14 010 521
6.1	6.1.2	inwestycyjny	1. Przebudowa, remont zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne, wspomagane i chronione 2. Budowa, rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, remont, modernizacja oraz wyposażenie obiektów na potrzeby świadczenia usług opieki nad dziećmi do lat 3 3. Budowa, rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, remont, modernizacja oraz wyposażenie obiektów na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym,	Nie dotyczy	
6.4	6.4.2	inwestycyjny	1. Budowa, rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, modernizacja, remont obiektów na potrzeby świadczenia	Nie dotyczy	4 747 882

			usług wychowania przedszkolnego		
6.4	6.4.3	inwestycyjny	2. Działania z zakresu e-edukacji 1. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową szkół oraz centrów i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne, 2. Działania z zakresu e-edukacji	Nie dotyczy	
Uzupełniające wsparcie rewitalizacji Europejski Fundusz Społecznych					
Nr Działania	Nr Poddziałania	Rodzaj projektu	Typy	Max. dofinan.	Budżet działania
8.1		miękki	1. Wsparcie ukierunkowane na pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy 2. Instrumenty i usługi rynku pracy służące nabywaniu oraz podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych jak również lepszemu ich dopasowaniu do potrzeb rynku pracy 3. Instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców 4. Wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej.	Nie dotyczy	79 643 286 EUR
8.2	8.2.1	miękki	Wsparcie kompleksowej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i biernych zawodowo, powyżej 29 roku życia	Nie dotyczy	15 010 821 EUR
8.3	-	miękki	1. działania szkoleniowo-doradcze (w tym poradnictwo psychologiczne) dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, 2. wsparcie w formie instrumentów finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej (pożyczki preferencyjne) do wysokości 70 tys. zł na osobę,	Nie dotyczy	11 452 360 EUR

			<p>3. wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej nie wyższe niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia na osobę,</p> <p>4. wsparcie pomostowe dla osób, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej w ramach danego projektu,</p>		
9.1	9.1.1	miękki	1. Zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne a także powrót na rynek pracy	Nie dotyczy	6 000 000 EUR
9.1	9.1.2	miękki	Wsparcia na rzecz poprawy dostępu do usług opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi, w tym starszymi i z niepełnosprawnościami świadczone w lokalnej społeczności	Nie dotyczy	1 893 413 EUR
11.1	-	miękki	<p>1. Działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym</p> <p>2. Działania wspierające rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej</p> <p>3. Działania wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej,</p> <p>4. Wsparcie przygotowawcze obejmujące budowanie potencjału, szkolenie i tworzenie sieci kontaktów w celu przygotowania i wdrożenia strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność</p> <p>5. Bieżąca działalność związana z realizacją strategii oraz działania animacyjne dotyczące LSR</p> <p>6. Projekty grantowe</p>	Nie dotyczy	36 254 560 EUR

Źródło: opracowanie własne na podstawie SZOOP RPO KP 2014 -2020.

13. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

13.1. Plan finansowy rewitalizacji na lata 2014 – 2020

Można stwierdzić, iż zadania /projekty/ zapisane do realizacji w GPR w kontekście ich realizacji do roku 2022 roku:

- Faktycznie oddziałują na problemy grup docelowych;
- Trwale i realnie zmieniają (uzupełniają) dotychczasową ofertę gminy, co wpłynie na wyprowadzenie obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego w szczególności poprzez nadaniu mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju;
- Wpływają na urozmaicenie oferty regionu;
- Wprowadzają nowe innowacyjne rozwiązania bądź funkcji dla obszaru rewitalizowanego;

13.2. System wdrażania programu

Pierwszym etapem wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Nakło nad Notecią będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Gminy. Ewentualność nowelizacji dokumentu również wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej uchwały. Wszelkie dokumenty ewaluacyjne, sprawozdania z realizacji inwestycji oraz sprawozdania okresowe realizacji Programu będą adresowane do Rady Gminy. Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu należy skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiązać się będzie z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania, a także monitoring i ocenę programu. Głównym zadaniem organów Gminy Nakło nad Notecią w zarządzaniu Gminnym Programem Rewitalizacji jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, kontrolowanie i ocenie z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji Programu dla sprawnej implementacji

pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp. Szczególne znaczenie odgrywać w tym względzie będzie wyodrębniona jednostka, tj. Komitet Rewitalizacji, będący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy Nakło nad Notecią w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Pełnić będzie również funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji (w tym koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy nakło nad Notecią) zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Gminy w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Podjęcie przedmiotowej uchwały poprzedzone zostanie konsultacjami społecznymi. Po przyjęciu uchwały, poszczególni członkowie Komitetu Rewitalizacji niezwłocznie zostaną powołani przez Burmistrza Gminy Nakło nad Notecią. W skład Komitetu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in.:

- 2 reprezentantów Burmistrza Gminy, w tym Przewodniczący oraz Sekretarz,
- 1 reprezentant Rady Gminy,
- 1 reprezentant organizacji społecznych (lokalnych stowarzyszeń, OSP, klubów sportowych) wyłoniony w drodze konsultacji z tymi organizacjami,
- 1 reprezentant lokalnych przedsiębiorców.

Zadania Komitetu Rewitalizacji obejmować będą m.in.:

- koordynowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Gminy, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- opiniowanie propozycji zmian przedstawianych przez Burmistrza Radzie Gminy w zakresie Gminnego Programu Rewitalizacji,
- planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez beneficjentów/partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,
- promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym, celem rozszerzania partnerstwa i partycypacji społecznej,
- współpraca z Burmistrzem w zakresie monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ze względu na cel i charakter Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowaniu nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców obszarów kryzysowych, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych.

Komitet Rewitalizacji jako koordynator i inicjator współpracy pomiędzy interesariuszami z obszaru poddawanego rewitalizacji odpowiedzialny będzie za zapewnienie partycypacji społecznej w zakresie projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to społeczności lokalnej na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie, a także działanie na rzecz własnych interesów. Ponadto społeczność lokalna jest w stanie dostarczyć istotnych i rzetelnych informacji nt. potrzeb i problemów na obszarze, które są trudne lub wręcz niemożliwe do wychwycenia podczas przeprowadzania wstępnych analiz. Należy zatem umożliwić wymianę informacji i dyskusję o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie, mieszkańcy Gminy Nakło nad Notecią. Instrumentami służącymi do promowania działań rewitalizacyjnych będą m. in.:

- zebrania w poszczególnych miejscowościach, zwłaszcza z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego,
- informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych przekazywane za pośrednictwem tablic ogłoszeń oraz strony internetowej Gminy Nakło nad Notecią,
- spotkania, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- informatory, ulotki, informacje w prasie,
- poczta elektroniczna,
- współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi.

O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż na 7 dni przed terminem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz ogłoszenie na

stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy. Formami konsultacji społecznych są:

- zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy;
- Konsultacje społeczne prowadzi się z wykorzystaniem co najmniej dwóch form opisanych powyżej. Termin wyznaczony na składanie uwag nie może być krótszy niż 21 dni od dnia powiadomienia o terminie konsultacji. Konsultacje społeczne prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom. Niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznych opracowuje się informację podsumowującą jej przebieg, zawierającą dane o miejscu i czasie jej przeprowadzenia i omówienie jej przebiegu, wraz ze wskazaniem ewentualnych uwag.

Głównym celem działalności promocyjnej Gminnego Programu Rewitalizacji jest poinformowanie możliwie szerokiej grupy beneficjentów pośrednich (mieszkańców, turystów) o projektach rewitalizacyjnych, a także budowanie platformy współpracy dla przedsiębiorców lokalnych i regionalnych oraz organizacji pozarządowych odnośnie partnerstwa na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i wzmocnienia potencjału Gminy Nakło nad Notecią. Partycypacja społeczna powinna być zatem ukierunkowana na:

- wzmocnianie potencjału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji Gminy Nakło nad Notecią, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowego spojrzenia na problemy związane z rozwojem lokalnym

14. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PR

14.1. Ewaluacja i monitorowanie Gminnego Programu Rewitalizacji

W celu zapewnienia prawidłowości realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji konieczne jest zastosowanie systemu monitorowania postępów. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Analiza danych ilościowych i jakościowych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także umożliwi prewencję możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu:

- Monitoring rzeczowy – polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji, pozyskiwaniu informacji nt. postępów w ich realizacji, zapewnieniu zgodności z założeniami Gminnego Programu Rewitalizacji.
- Monitoring finansowy – umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz zapewni trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego będzie pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji nt. możliwych źródeł finansowania zewnętrznego inwestycji.

Poszczególne inwestycje będą objęte jednakowym systemem ewaluacji. Odpowiedzialny za to będzie Komitet Rewitalizacji. Będzie on dokonywał ewaluacji poszczególnych projektów, a także corocznej ewaluacji realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji. W roku 2023 zostanie przeprowadzona kompleksowa ocena efektów realizacji, porównanie osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu z prognozowanymi, a także zostaną podjęte kroki w celu wyznaczenie kierunków rewitalizacji na następne lata. Komitet Rewitalizacji wykona wzór karty oceny projektów, która będzie wypełniana przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Umożliwi to skwantyfikowanie wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Mając do dyspozycji karty projektów zrealizowanych już inwestycji, ocenić będzie można ich skuteczność, oszacować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowiąc to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.

14.2. Ocena oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu zostanie przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania.

14.3. System wprowadzania zmian w programie rewitalizacji /procedury uaktualniania

Gminny Program Rewitalizacji podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez burmistrza co najmniej raz na trzy lata. Przedmiotowa ocena podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, burmistrz występuje do rady gminy z prośbą o jego zmianę. Do wniosku załączona zostaje w/w opinia. Zmiana gminnego programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim on jest uchwalany, tj.:

- Przeprowadzenie konsultacji społecznych proponowanych zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji
- Złożenie przez Burmistrza wniosku do Rady Gminy o zmiany w GPR z opisem zmian, i uzasadnieniem
- Podjęcie uchwały Rady Gminy o przystąpieniu do sporządzenia aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji
- Dokonanie aktualizacji dokumentu
- Konsultacje społeczne projektu zaktualizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji
- Wniosek burmistrza o zaopiniowanie projektu zaktualizowanego gminnego programu rewitalizacji do organów i instytucji wymienionych w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777).
- Zmiana GPR nie wymaga uzyskania opinii, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777), ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:

- Nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, o których mowa w art. 15 ust 1 pkt 5 lit a ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777)
- Nie wymaga zmiany uchwały, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777)
- Wprowadzenie zmian w aktualizacji gminnego programu rewitalizacji pochodzących z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii
- Przedłożenie radzie gminy przez burmistrza projektu zaktualizowanego gminnego programu rewitalizacji.

INDEKSY I SPISY

Spis tabel

TABELA 1 WSKAŹNIKI DLA JEDNOSTEK STRUKTURALNYCH MIASTA NAKŁO NAD NOTECIĄ	32
TABELA 2 WSKAŹNIKI DLA JEDNOSTEK STRUKTURALNYCH - SOŁECTW GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ	34
TABELA 3 WPŁYW PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH NA ZNIWELOWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W OBSZARZE REWITALIZOWANYM	56
TABELA 4 WPŁYW PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH NA ZNIWELOWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W OBSZARZE REWITALIZOWANYM	58
TABELA 5 WPŁYW PROJEKTÓW MIĘKKICH NA ZNIWELOWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W OBSZARZE REWITALIZOWANYM	60
TABELA 6. INWESTYCJE NAJBARDZIEJ POTRZEBNE W GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ W OPINIACH RESPONDENTÓW	65
TABELA 7. DZIAŁANIA INTEGRUJĄCE MIESZKAŃCÓW POTRZEBNE W GMINIE WEDŁUG RESPONDENTÓW	67
TABELA 8 GŁÓWNE PROJEKTY/PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	109
TABELA 9 TABELA KOMPLEMENTARNOŚCI	117
TABELA 10 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA PROJEKTÓW NR 1, 2, 3, 5, 6, 10.	121
TABELA 11 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA PROJEKTÓW NR 7 I 8.	122
TABELA 12 GŁÓWNE PROJEKTY/PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE – HARMONOGRAM I SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE	126
TABELA 13 PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ W RAMACH KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH	131
TABELA 14 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH W RAMACH RPO WOJ. KUJAWSKO - POMORSKIEGO	133

Spis map

MAPA 1 JEDNOSTKI STRUKTURALNE MIASTA W TYM OBSZAR ZDEGRADOWANY.	33
MAPA 2 PODZIAŁ GMINY NA JEDNOSTKI STRUKTURALNE - SOŁECTWA.....	33
MAPA 3 OBSZARY ZDEGRADOWANE NA TLE GMINY.....	35
MAPA 4 OBSZAR REWITALIZACYJNY - GIMNAZJALNA	38
MAPA 5 OBSZAR REWITALIZACYJNY - MICKIEWICZA.....	38
MAPA 6: OBSZAR REWITALIZACJI - CENTRUM	39
MAPA 7: OBSZAR REWITALIZACJI - NOWA / MROTECKA.....	40
MAPA 8:OBSZAR REWITALIZACJI - ROZWARZYN	40
MAPA 9 OBSZAR REWITALIZACJI - MINIKOWO	41
MAPA 10: OBSZAR REWITALIZACJI - KAZIN	42
MAPA 11 OBSZAR REWITALIZACYJNY - PATEREK	43
MAPA 12: OBSZAR REWITALIZACJI - OLSZEWKA	44

Spis wykresów

WYKRES 1. PŁEĆ RESPONDENTÓW – ROZKŁAD PROCENTOWY.....	20
WYKRES 2. OCENA JAKOŚCI ŻYCIA W GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ ORAZ W MIEJSCU ZAMIESZKANIA RESPONDENTÓW.....	21
WYKRES 3. NATĘŻENIE WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ W OPINIACH RESPONDENTÓW.....	22
WYKRES 4. NATĘŻENIE WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW INFRASTRUKTURALNYCH W GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ ORAZ W MIEJSCU ZAMIESZKANIA RESPONDENTÓW	24

Spis fotografii

FOTOGRAFIA 1 OBIEKT UL. GIMNAZJALNA.....	71
FOTOGRAFIA 2 OBIEKT UL. GIMNAZJALNA.....	71
FOTOGRAFIA 3 OBIEKT UL. GIMNAZJALNA.....	72
FOTOGRAFIA 4 OBIEKT UL. GIMNAZJALNA.....	72

FOTOGRAFIA 5 ZDJĘCIE OBIEKTU – NAKIELSKI OŚRODEK KULTURY.....	74
FOTOGRAFIA 6 ZDJĘCIE OBIEKTU– NAKIELSKI OŚRODEK KULTURY	75
FOTOGRAFIA 7 ZDJĘCIE OBIEKTU– NAKIELSKI OŚRODEK KULTURY	75
FOTOGRAFIA 8 ZDJĘCIE OBIEKTU– NAKIELSKI OŚRODEK KULTURY – SALA KINOWA.....	76
FOTOGRAFIA 9 INFRASTRUKTURA CENTRUM	78
FOTOGRAFIA 10 INFRASTRUKTURA CENTRUM.....	78
FOTOGRAFIA 11 INFRASTRUKTURA CENTRUM.....	79
FOTOGRAFIA 12 INFRASTRUKTURA CENTRUM.....	79
FOTOGRAFIA 13 INFRASTRUKTURA CENTRUM.....	80
FOTOGRAFIA 14 INFRASTRUKTURA CENTRUM.....	80
FOTOGRAFIA 15 ZDJĘCIE OBIEKTU – ROZWARZYN FOTOGRAFIA 16 ZDJĘCIE OBIEKTU – ROZWARZYN	84
FOTOGRAFIA 17 ZDJĘCIE OBIEKTU – ROZWARZYN FOTOGRAFIA 18 ZDJĘCIE OBIEKTU – ROZWARZYN	85
FOTOGRAFIA 1 ZDJĘCIE OBIEKTU – MINIKOWO	87
FOTOGRAFIA 20 ZDJĘCIE OBIEKTU – MINIKOWO	87
FOTOGRAFIA 21 ZDJĘCIE OBIEKTU – KAZIN	89
FOTOGRAFIA 22 ZDJĘCIE OBIEKTU – KAZIN	90
FOTOGRAFIA 23 ZDJĘCIE OBIEKTU W PATERKU.....	92
FOTOGRAFIA 24 ZDJĘCIE OBIEKTU W PATERKU.....	93

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXX/581/2016
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 29 grudnia 2016 r.

ZAŁĄCZNIK NR 1 - DIAGNOZA GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ

Opracowanie

Ingenis Sp. z o.o.

ul. Łąkowa 21/19, 61-879 Poznań

Tel: (+48) 61 622 29 74

www.ingenis.pl

2016

SPIS TREŚCI

1.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA.....	3
1.1.	RYS HISTORYCZNY.....	3
1.2.	POŁOŻENIE ORAZ KOMUNIKACJA	5
1.3.	ZASOBY I STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO.....	12
1.4.	DIAGNOZA SFERY SPOŁECZNEJ.....	20
1.4.1.	<i>Demografia i problemy społeczne na obszarze rewitalizowanym .....</i>	<i>20</i>
1.4.2.	<i>Pomoc społeczna, poziom bezrobocia i zagrożenie ubóstwem.....</i>	<i>24</i>
1.4.3.	<i>Bezpieczeństwo Gminne .....</i>	<i>39</i>
1.4.4.	<i>Struktura wykształcenia społeczeństwa Poziom edukacji na obszarach wskazanych do rewitalizacji.....</i>	<i>41</i>
1.4.5.	<i>Biblioteki .....</i>	<i>47</i>
1.4.6.	<i>Struktura organizacji pozarządowych.....</i>	<i>50</i>
1.4.7.	<i>Identyfikacja problemów w obszarze społecznym .....</i>	<i>53</i>
1.5.	STREFA GOSPODARCZA	55
1.5.1.	<i>Struktura podstawowych branż gospodarki .....</i>	<i>55</i>
1.5.2.	<i>Wspieranie przedsiębiorczości .....</i>	<i>56</i>
1.5.3.	<i>Główni pracodawcy.....</i>	<i>56</i>
1.5.4.	<i>Identyfikacja problemów w branży gospodarczej .....</i>	<i>60</i>
1.6.	DIAGNOZA SFERY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ.....	60
1.6.1.	<i>Identyfikacja problemów w sferze przestrzennej .....</i>	<i>60</i>
1.7.	DIAGNOZA SFERY ŚRODOWISKOWEJ	64
1.7.1.	<i>Infrastruktura techniczna i budownictwo.....</i>	<i>64</i>
1.8.	DIAGNOZA SFERY INFRASTRUKTURALNEJ.....	69
1.8.1.	<i>Infrastruktura kultury.....</i>	<i>71</i>
1.8.2.	<i>Zabytki.....</i>	<i>73</i>
	INDEKSY I SPISY.....	83
	SPIS TABEL.....	83
	SPIS MAP	83
	SPIS WYKRESÓW	83

1. Ogólna charakterystyka

1.1. Rys historyczny

Już w XI w. Nakło było ważnym grodem warownym na ówczesnym pograniczu Pomorza. W 1109 r. uległo Bolesławowi Krzywoustemu. W 1299 r., między 29 maja a 3 czerwca, Władysław Łokietek nadał prawa budowania miasta przy grodzie na prawie magdeburskim. Miasto królewskie Nakło zostało jednocześnie uznane, jako najstarsze, za stolicę Krajny. Stanowiąc nadal graniczny gród było Nakło narażone na różne zawirowywania wojenne. Najpierw przewaliły się przez nie wojny z Zakonem Krzyżackim. Wraz z utratą Pomorza Nakło stało się granicznym miastem, o dużym znaczeniu strategicznym i gospodarczym, utrzymując kontakty handlowe z Francją, Niemcami, Czechami, Szwecją, Holandią. W 1325 r. Władysław Łokietek zawarł w Nakle z książętami pomorskimi pakt przeciwko Brandenburgii. Pięć lat później Nakło zostało zdobyte i spalone przez Krzyżaków. Za czasów Kazimierza Wielkiego Nakło stało się grodem murowanym. Przechodziło następnie w różne ręce, by w 1394 r., za Władysława Jagiełły, powrócić do Polski. W 1417 r. król Władysław poślubił Elżbietę Granowską z Nakła, wdowę po kasztelanie nakielskim. Wojna 13-letnia z Zakonem Krzyżackim również nie ominęła Nakła, a Kazimierz Jagiellończyk gromadził pod Nakłem pospolite ruszenie.

W wiekach XVI i XVII nie oszczędziły miasta pożary, zaraza i wojny szwedzkie. Wszystko to przyczyniło się do znacznego upadku miasta. W 1772 r. Nakło zostało zagarnięte przez Prusy w ramach I rozbioru i z krótką przerwą (lata 1807 - 1813) pozostawało pod zaborem do 1920 r. Mimo zmiennych kolei losów miasto się rozwijało. Postęp gospodarczy ujawnił się jeszcze za rządów Kazimierza Wielkiego. Później nakielscy mieszczaństwo otrzymali prawo do organizacji targów i jarmarków. W 1520 r. Zygmunt I Stary odnowił wcześniejsze przywileje, których zapisy uległy zniszczeniu w wyniku pożaru. Potem ożywienie przyszło w okresie pruskiego zaboru. W latach 1773-1774 z rozkazu króla pruskiego Fryderyka II wykopano 26-kilometrowy kanał spinający Notec z Bydgoszczą. Pierwszy spław kanałem ruszył we wrześniu 1774 r. Wzdłuż kanału biegnie aleja topolowa, którą polecił zasadzić w okresie Wlk. Ks. Warszawskiego gen. Aksamitowski. W latach 1828-1829 ruszyła budowa szosy Berlin – Bydgoszcz – Królewiec. W 1851 r. powstała linia kolejowa z Nakła do Gniezna i do Chojnic. Zaczęły powstawać zakłady przemysłowe (cukrownia, rzeźnia, gazownia). W 1904 r. Nakło doczekało się wodociągu, w 1907 – kanalizacji, rok później – telefonizacji.

W 1918 r. wybuchło powstanie wielkopolskie, do którego czynnie włączyli się mieszkańcy Krajny, przyczyniając się do powrotu tego regionu do macierzy (wielu z nich zapłaciło za to życiem w 1939 r., gdy wybuchła II wojna światowa i zaczęła się okupacja hitlerowska). 20 Stycznia 1920 r. oddziały 7. Pułku Strzelców Wielkopolskich wkroczyły do Nakła. Pierwszym

(tymczasowym) burmistrzem został Chmarzyński. Następnie stanowisko to objął Jan Cieślowski. W 1921 r. w rejonie Nakła odbyła się gra wojenna z udziałem Naczelnika Państwa, marsz. Józefa Piłsudskiego. W 1936 r. na ziemi krajeńskiej gościł marsz. Edward Śmigły-Rydz, któremu nadano honorowe obywatelstwo Nakła. W 1937 r. w Nakle odbyły się Igrzyska Kulturalno-Artystyczne z udziałem Feliksa Nowowiejskiego, w których uczestniczyło 25 tys. osób. Wybuch wojny i pojawienie się 3 września 1939 r. wojsk niemieckich w Nakle zapoczątkowało okres okupacji. Jeszcze w 1939 r. zniszczeniu uległ ratusz miejski, znajdujący się na rynku. Jednak o wiele większych zniszczeń doznało Nakło w styczniu, 1945 r., gdy po krwawych walkach, miasto zdobyły oddziały Armii Czerwonej. Po II wojnie światowej Nakło stało się rozwijało, tak pod względem zabudowy, jak i liczby mieszkańców. Zwiększyło zaludnienie prawie dwukrotnie, Mimo wyłączenia w 1969 r. 14 km kw. z granic miasta, jego rozwój nie uległ spowolnieniu. Do 1975 r. Nakło znajdowało się w powiecie wyrzyskim, w województwie bydgoskim.

W dniu 27 maja 1990 r. przeprowadzono w gminie, pierwsze po II wojnie światowej, demokratyczne wybory do Rady Gminy Nakło nad Notecią. Data ta stanowi początek samorządu terytorialnego w III Rzeczpospolitej. Stanowisko burmistrza od tego czasu sprawowali: Bogusław Gałdecki, Zenon Figiel, Edward Gaitkowski, Tadeusz Sobol, Piotr Centała, Zenon Grzegorek i obecnie Sławomir Napierała. W wyniku reformy administracyjnej kraju, w 1999 r. Nakło stało się stolicą odtworzonego powiatu nakielskiego. Urząd starosty piastowali: Lechosław Draeger, Piotr Hemmerling, Andrzej Kinderman, Tomasz Miłowski i Tadeusz Sobol. Rok 1992 charakteryzował się początkiem procesu prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, w wyniku, którego utworzone zostały podmioty w postaci spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, jednostki i zakłady budżetowe zajmujące się m.in. usługami komunalnymi.

W ostatnich latach wizerunek miasta uległ ogromnym przeobrażeniom. Z jego krajobrazu zniknęło szereg dużych zakładów. Powstało sporo prywatnych firm, działa kilka marketów i kilkanaście banków. Rozbudowana została baza sportowo-rekreacyjna (sale sportowe, Orliki, kryta pływalnia, korty tenisowe, ścieżka pieszo-rowerowa Nakło - Paterek). W wyniku kilkuletnich prac wybudowano obejście miasta południe - północ w ciągu drogi wojewódzkiej nr 241, mające na celu wyprowadzenie ruchu ciężkich pojazdów z centrum miasta. Była to dotąd największa inwestycja Gminy. Pod koniec 2015 r. oddano również do użytku Nadnotecki Park Przemysłowy w Paterku, który zapewni powstanie nowych miejsc pracy.

1.2. Położenie oraz komunikacja

Gmina Nakło nad Notecią położona jest przy połączeniu kanału Bydgoskiego z Notecią. Nakło leży na prawobrzeżnej ziemi nadnoteckiej, zwanej Krajną. Powierzchnia całej Gminy wynosi 17, 632 ha i stanowi 16, 69% powierzchni powiatu nakielskiego. Użytki rolne stanowią 67% a użytki leśne 19% powierzchni Gminy.

Miasto Nakło nad Notecią usytuowane jest na głównych szlakach komunikacyjnych obejmujących trasę krajową nr 10, węzeł kolejowy (Szczecin - Piła - Bydgoszcz - Warszawa) i trakt wodny (rzeka Noteć i Kanał Bydgoski).

Gmina Nakło leży w zachodniej części województwa Kujawsko-Pomorskiego w odległości (w linii prostej) 25 km od stolicy województwa Bydgoszczy. Łączna powierzchnia Gminy wynosi 187 km² - z tego na miasto przypada 10, 62 km². Teren Gminy rozdzielony jest rzeką Noteć i Kanałem Bydgoskim - na dwie części: północną obejmującą sołectwa z dobrze rozwiniętym rolnictwem i teren miasta oraz południową gdzie zlokalizowane są zwarte kompleksy leśne obejmujące sołectwa Gorzeń - Potulice oraz Paterek -Wieszki. Wzdłuż rzeki Noteć ciągnie się pas "łąk nadnoteckich".

Gmina Nakło graniczy z następującymi gminami:

- Od zachodu z gminą Sadki;
- Od północy z gminą Mrocza
- Od północnego – wschodu z gminą Sicienko;
- Od południowego wschodu z gminą Białe Błota;
- Od południa z gminami Szubin i Kcynia.

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Nakło nad Notecią na tle powiatu nakielskiego

Źródło. Opracowanie własne na podstawie https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=3&id_p=71&id_g

Mapa 2 Lokalizacja miasta Nakło nad Notecią na tle Gminy.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie Open Steet Map

Mapa 3 Sołectwa w Gminie Nakło n. Notecią

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło n. Notecią

Mapa 4 Lokalizacja Gminy Nakło n. Notecią na tle województwa zachodniopomorskiego

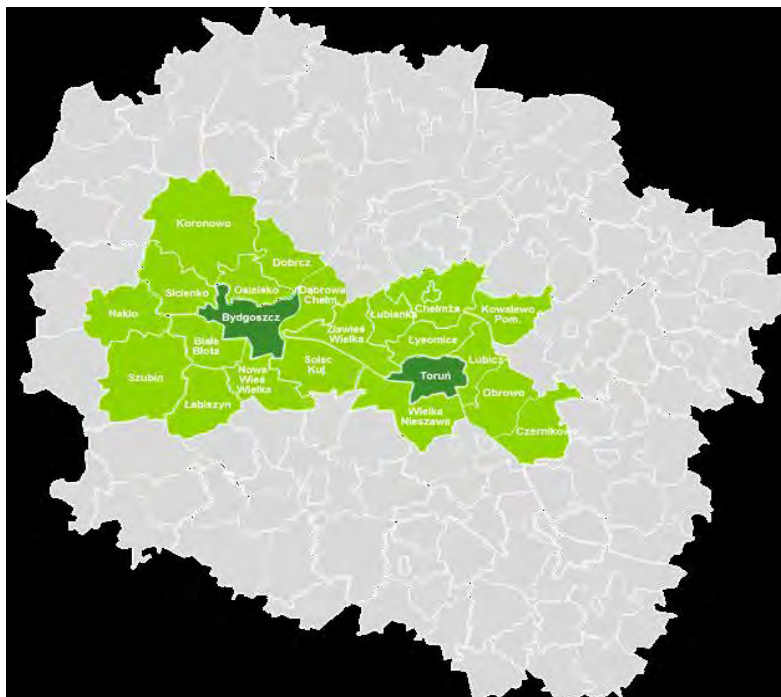
Źródło. Opracowanie własne na podstawie <http://albumpolski.pl/hmp/rows.php?woj=2>

Gmina Nakło nad Notecią jest członkiem Związku ZIT dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego (BTOF). Zgodnie z **UCHWAŁA NR 15/463/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 kwietnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia obszaru realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgoszczy, Torunia i obszaru powiązanego z nimi funkcjonalnie**, na terenie województwa kujawsko-pomorskiego występuje jeden zwarty obszar funkcjonalny, w skład, którego wchodzi zarówno Bydgoszcz, jak i Toruń. W tym województwie zatem funkcjonuje zarówno jedna Strategia ZIT, jak i jeden Związek ZIT. Zgodnie z porozumieniem członkami związku ZIT w województwie kujawsko-pomorskim są: Bydgoszcz i Toruń, wszystkie gminy z powiatów bydgoskiego i toruńskiego oraz z sąsiednich powiatów gminy Łabiszyn, **Nakło n. Notecią**, Szubin i Kowalewo Pomorskie, a także powiaty bydgoski i toruński. Jednocześnie Porozumienie uwzględnia możliwość zawierania porozumień między Związkiem ZIT a innymi Jednostkami Samorządu Terytorialnego w zakresie realizacji wspólnych, zintegrowanych projektów.

Z punktu widzenia priorytetów rozwojowych Gminy Nakło n. Notecią Strategia ZIT jest spójna ze Strategią rozwoju miasta i gminy Nakło nad Notecią 2009-2020 w szczególności w obszarach: wzrost jakości życia mieszkańców gminy, rozwój infrastruktury technicznej, dostosowanie obszarów wiejskich gminy do standardów UE, rozwój kultury, edukacja, integracja społeczna.

Mapa 5 Gminy objęte porozumieniem o utworzeniu Związku ZIT

Źródło. Opracowanie Strategia ZIT BTOF na podstawie mapy GUS

Na sprawne funkcjonowanie gminy ogromny wpływ mają dobre powiązania komunikacyjne (droga samochodowa, kolejowa i wodna). Na rozwój i znaczenie Nakła n/Notecią istotny wpływ wywiera także bliskość dwóch dużych ośrodków miejskich (przede wszystkim Bydgoszczy i Poznania).

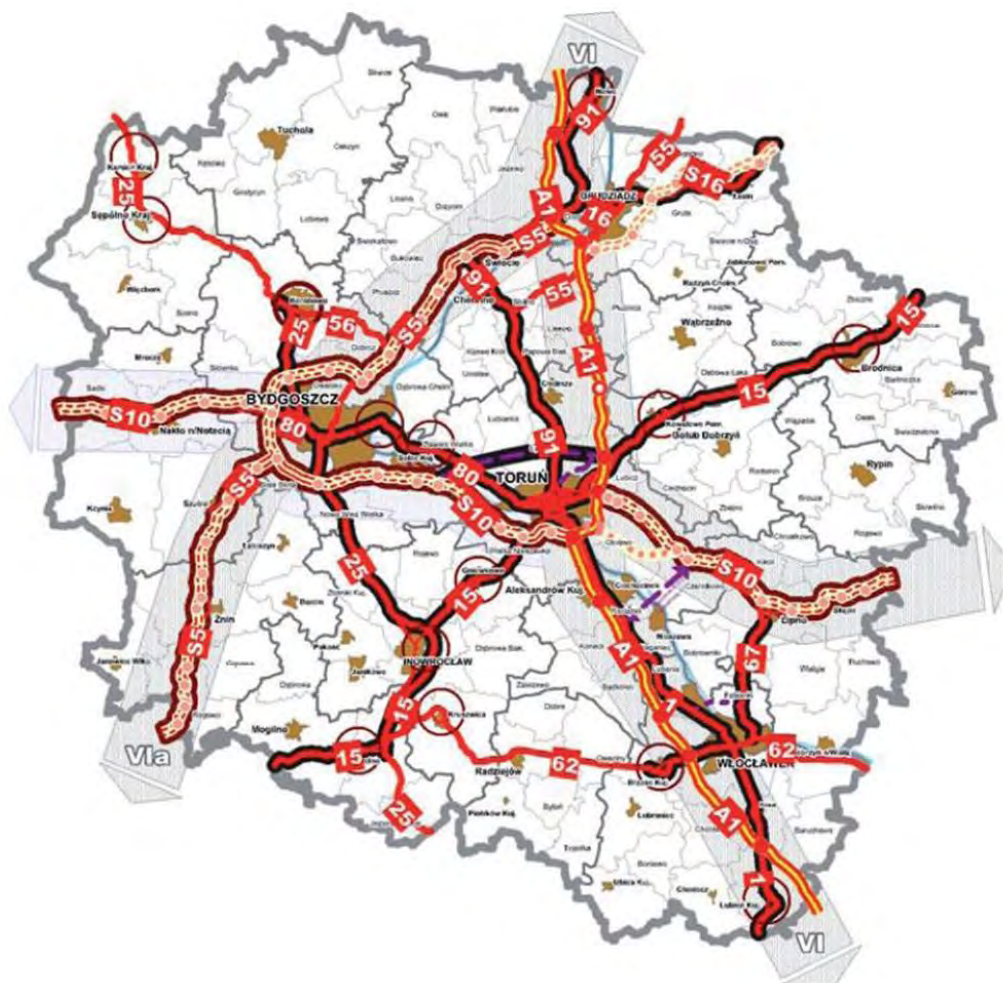
Komunikacja drogowa

Możliwości rozwojowe danego obszaru określane są m.in. poprzez dostępność sieci komunikacyjnych i ich stan. Teren powiatu przecinają dogodne połączenia komunikacyjne: droga krajowa nr 10 Szczecin - Płońsk, nr 5 Bydgoszcz – Poznań, linia kolejowa Piła – Bydgoszcz, a także trakt wodny Noteć i Kanał Bydgoski, stanowiący fragment międzynarodowej drogi wodnej E - 70 Antwerpia – Kaliningrad i międzynarodowa trasa rowerowa R1 z Francji do Rosji, biegnąca przez północną część powiatu. Największym projektem rozwojowym jest połączenie autostrady A-1 z terenem powiatu, gdzie przebudowywana jest w tym celu droga wojewódzka nr 241 na odcinku Sępólno – Kcynia oraz remont drogi wojewódzkiej nr 247 na odcinku Kcynia – Szubin i połączenie jej z drogą ekspresową S-5.

Powiat Nakielski ma generalnie korzystne położenie w sieci komunikacyjnej województwa i kraju z uwagi na bliskość dróg S10 i S5. Kujawsko-Pomorskie posiada dobre, strategiczne położenie w centralnej części Polski. Sąsiaduje z pięcioma województwami: mazowieckim (Warszawa), warmińsko-mazurskim (Olsztyn), wielkopolskim (Poznań), pomorskim (Gdańsk), łódzkim (Łódź). Tu krzyżują się najważniejsze szlaki transportowe. Województwo leży w Paneuropejskim Korytarzu Transportowym nr VI (Bałtyk-Adriatyk), który łączy Skandynawię przez Polskę z Południem Europy. Stosunkowo dobra lokalizacja Kujaw i Pomorza umożliwia dogodny dostęp do najważniejszych, zarówno polskich jak i europejskich, rynków i dostawców.

Mapa 6 Kierunki rozwoju sieci drogowej woj. kujawsko-pomorskiego.

Źródło. Opracowanie Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa Kujawsko-pomorskiego. Zróżnicowanie wewnętrzne województwa, Toruń 2012.

Komunikacja kolejowa

Kujawsko-Pomorskie dysponuje dobrze rozwiniętą siecią kolejową o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Bydgoszcz, Toruń, Włocławek i Inowrocław to najważniejsze, regionalne węzły kolejowe. Na terenie województwa zlokalizowany jest Międzynarodowy Port Lotniczy im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy. Oferuje on połączenia krajowe z Warszawą, Łodzią, Poznaniem, Zieloną Górą i Krakowem. Oprócz regularnych połączeń krajowych oferuje on także połączenia międzynarodowe.

Komunikacja rzeczna

Budowę przystani na Noteci powiązano z rewitalizacją przebiegającej przez region kujawsko-pomorski Międzynarodowej Drogi Wodnej E70 z Antwerpii do Kłajpedy i jej niewralgicznym odcinkiem jakim jest prawie 25 kilometrowy Kanał Bydgoski zbudowany w latach 1773-74

łączy zlewnie Wisły i Odry. Port usytuowano na prawym, północnym, miejskim brzegu Noteci, przez co został włączony w infrastrukturę miejską nie tylko jako obiekt szkolny, ale także rekreacyjny dla społeczności nakielskiej. Basen o powierzchni 1 ha oddzielony od nurtu Noteci stanowi bazę schronienia dla jednostek szkoły, przeznaczony jest do bezpiecznego cumowania jachtów żaglowych i motorowych oraz innych jednostek rekreacyjnych, sportowych, wypoczynkowych i ratowniczych. Budynek Przystani Powiat Nakielski spełnia funkcje turystyczne, dydaktyczne, szkoleniowe i administracyjne. Jest siedzibą Referatu Turystyki i Sportu Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią. W skład zabudowy oprócz części turystycznej wchodzi: bosmanat – pełniący funkcję punktu informacyjnego, kapitanat, warsztat szkutniczy oraz hangar przeznaczony do przechowywania sprzętu wodnego.

Wielka Pętla Wielkopolski to szlak wodny - 687,9 km - obejmujący rzekę Wartę (od Konina do Santoka - 338,4 km), rzekę Noteć (od Santoka do Nakła - 187,2 km) Kanał Bydgoski (od Nakła do Bydgoszczy - 15,7 km) i drogę wodną Kanał Bydgoski - Warta (od Bydgoszczy do Konina - 146,6 km). Ostatni odcinek najbardziej urozmaicony prowadzi przez Kanał Górnonotecki, Górną Noteć przepływającą przez kilka jezior m.in.: Gopło, od którego zaczyna się Kanał Ślesiński prowadzący do Warty przez jeziora: Czarne, Ślesińskie, Mikorzyńskie, Pątnowskie. WPW dostępna jest dla jednostek wodnych o długości maksymalnej wynoszącej dla: Warty od Santoku do Lubonia k. Poznania - 41 m, Warty od Lubonia k. Poznania do Konina - 24 m, Kanału Ślesińskiego - 57 m, J. Gopło - 67 m, Noteci górnej i Kanału Górnonoteckiego - 24 m, Kanału Bydgoskiego - 57 m, Noteci dolnej od Nakła do Krzyża - 41 m, Noteci dolnej od Krzyża do Santoku - 57 m i zanurzeniu uzależnionym od aktualnej głębokości tranzytowej występującej na danej drodze wodnej, podawanej przez administrację drogi wodnej na jej stronie internetowej. WPW zajmuje szczególne miejsce na mapie turystycznej Polski - szlak wodny prowadzący przez województwa: wielkopolskie, lubuskie i kujawsko - pomorskie. Wielka Pętla łączy drogi wodne Polski z siecią dróg wodnych Europy Zachodniej poprzez Odrę i Szprewę oraz z Europą Wschodnią przez Wisłę, Narew i Niemen. Północna część Pętli należy do Międzynarodowej Drogi Wodnej E70 prowadzącej z Antwerpii do Kłajpedy. Dlatego nie dziwi widok łodzi motorowych, a nawet kajaków turystów z Niemiec czy Holandii. Jest to niezwykle atrakcyjny szlak o zróżnicowanym środowisku przyrodniczym i kulturowym. Na niemal całej długości prowadzi przez parki krajobrazowe i obszary Natura 2000, gdzie przyroda objęta jest ochroną. Historyczne krainy: Wielkopolska, Kujawy i Ziemia Lubuska pozwolą turystom poznać miasta z interesującymi zabytkami. Dużą atrakcją są budowle hydrotechniczne. Na szlaku znajduje się 28 śluz umożliwiających pokonywanie różnic poziomu wody. Ciekawostką są ciepłe jeziora konińskie, w których temperatura wody jest wyższa około 6-11° C w wyniku

zrzutu wody z elektrowni Pątnów i Konin. Samorządy lokalne i prywatni inwestorzy od kilku lat budują sieć przystani i pomostów cumowniczych. Modernizacji poddawane są budowle hydrotechniczne: śluzy i jazy. O tym, że nadchodzą lepsze czasy dla szlaków wodnych świadczy masowy udział turystów w spływach i rajdach.

Mapa 7 Trasa Wielkiej Pętli Wielkopolski

Źródło: opracowanie UMiG Nakło nad Notecią

1.3. Zasoby i stan środowiska naturalnego

Nakło stanowi centrum trzech jednostek układu hydrologicznego: Kanału Bydgoskiego od wschodu, starej doliny Noteci od południowego wschodu oraz jest miejscem wykształcenia samej Pradoliny Noteci. Noteć, począwszy od Nakła, przybiera kierunek równoleżnikowy z niewielkimi odchyleniami głównego nurtu w postaci zakoli rzecznych. Po obu stronach zauważyć można liczne kanały melioracyjne, odprowadzające nadmiar wód. Cała gmina pozbawiona jest w zasadzie naturalnych stałych zbiorników wodnych. W przeważającej części teren gminy ukształtowany jest równinnie. Pomimo przeobrażeń środowiska naturalnego pod wpływem działalności człowieka, obszar gminy stanowi wciąż przykładowy

rozwój form polodowcowych, do których należą moreny denne i czołowe, a także rynny jeziorne.

Teren gminy rozdzielony jest rzeką Noteć i Kanałem Bydgoskim na dwie części: północną obejmującą sołectwa z dobrze rozwiniętym rolnictwem i teren miasta oraz południową, gdzie zlokalizowane są zwarte kompleksy leśne obejmujące sołectwa Gorzeń, Potulice oraz Paterek, Wieszki. Wzdłuż rzeki Noteć ciągnie się pas "łąk nadnoteckich". Na terenie gminy znajdują się rezerваты przyrody: Łąki Ślesińskie, Skarpy Ślesińskie, Las Minikowski, Rezerwat Hedera. Między nimi znajduje się obszar wody stojącej "Staw Kardynalski".

Ważnym elementem dla efektywnego zarządzania rozwojem jest kwestia zrównoważonej gospodarki i ochrony środowiska. Poszanowanie zasobów naturalnych wiąże się przede wszystkim z możliwością korzystania z ich bogactwa dla przyszłych pokoleń. Kwestia jakości stanu środowiska i jego estetyki jest ważna zarówno dla zdrowia, jak i jakości i komfortu życia, dlatego, planując wszelkie działania rozwojowe, powinno się bezwzględnie zwracać uwagę na aspekt środowiskowy.

Na terenie gminy Nakło nad Notecią zostało powołanych szereg form ochrony przyrody. Wymienić tu należy przede wszystkim obszary NATURA 2000 Dolina Noteci (PLH 300004), Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PLB 300001) oraz Równina Szubińsko-Łabiszyńska (PLH040029). Poza tym, na terenie gminy znajdują się cztery rezerваты przyrody: „Łąki Ślesińskie”, „Hedera”, „Skarpy Ślesińskie” i rezerwat „Las Minikowski”, Nadnotecki Obszar Chronionego Krajobrazu, 8 użytków ekologicznych, i 25 pomników przyrody. W stosunku do form ochrony przyrody, obowiązują ustalenia zawarte w wymienionych poniżej aktach prawnych, które będąc dokumentami nadrzędnymi w stosunku do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wyznaczają podstawowe kierunki ochrony środowiska i przyrody na terenie gminy Nakło nad Notecią

W związku z tym, iż duża część obszaru gminy została objęta ochroną prawną, nie planuje się utworzenia nowych form ochrony przyrody. Najcenniejsze obszary są już chronione, a sposób ich użytkowania regulowany jest przez ustawę o ochronie przyrody oraz inne przepisy. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku dla obszarów NATURA 2000 powinien zostać sporządzony plan ochrony, w ciągu pięciu lat od momentu powołania tego obszaru, tj. do 2014 r.

Wody i rzeki

Wody powierzchniowe w gminie Nakło nad Notecią zajmują obszar 703 ha. Stanowi to 3,76% ogólnej powierzchni gminy. Cały obszar gminy leży w położony jest w dorzeczu Noteci. Wody płynące zajmują 274 ha, wody stojące – 272 ha, a rowy 157 ha.

Rzeka Noteć wpływa na teren gminy w okolicach miejscowości Chobielin – Młyn. Stare koryto rzeki w chwili obecnej wyznacza granicę gminy. Od miasta Nakła do zachodniej granicy gminy rzeka jest skanalizowana i płynie w szerokiej dolinie (dnem pradoliną Toruńsko – Eberswaldzkiej). Całkowita długość rzeki wynosi 388 km. Jest ona największym dopływem Warty. Powierzchnia dorzecza Noteci wynosi 17.330 km².

Inne rzeki i ciek wodne płynące przez gminę Nakło nad Notecią to:

- Ciek Ślęska – wpływa do Noteci na zachód od drogi z Nakła do Paterka. Płynie dość szeroką doliną, której zbocza sięgają miejscami 30 m.
- Rokitka – na teren gminy wpływa na wschód od wsi Małocin. Odcinek ma długość 3 km. Do Noteci wpływa na terenie gminy Sadki.
- Kolczatka – jest ciekim okresowym. Ma swój początek w obniżeniu na wysoczyźnie. Płynie dnem dolinki erozyjno – denudacyjnej przecinając system poziomów tarasowych wśród zabudowy miejskiej (jest tam czesiuwo zakryta).

Jeziora i stawy

Cechą charakterystyczną gminy jest bardzo mała ilość jezior znajdujących się na jej terenie. Wskaźnik jeziorności wynosi tam zaledwie 0,01%. Nielicznymi, naturalnie powstałymi zbiornikami wodnymi są małe oczka wodne. Jedyne jezioro w gminie zajmuje powierzchnię 1,9 ha. W miejscowościach Ślesin, Suchary i Trzeciwnica Karnówko występują stawy. Zbiorniki wodne utworzone przez człowieka to stawy rybne (głównie w miejscu połączenia Noteci z Kanałem Bydgoskim) i Staw Kardynalski (ma stać się częścią rezerwatu przyrody Łąki „Ślesińskie”).

Grunty orne

Złożona budowa geomorfologiczna jest głównym czynnikiem wpływającym na poziom zróżnicowania gleb pod względem ich rodzaju i gatunku. Na terenie gminy Nakło nad Notecią gleby mułowo – torfowe, torfowe oraz gleby murszowe występują w obrębia teras

rzecznych. Na obszarze Pojezierza Krajeńskiego oraz wyższych teras występują gleby bielcowe, brunatne właściwe oraz wylugowane, czarne ziemie.

Wytworzone z glin i łąw gleby bielcowe i brunatne stanowią największą grupę ziem spotykanych na terenie gminy. Praktycznie cała pradolina Noteci pokryta jest glebami bagiennymi. Gleby wysokich teras (II i III) znaleźć można w północnej części gminy. Gleby niższych klas (IVa, IVb i V) występują na północ od linii Małocin, Karnówko – Suchary, Michalin oraz na południe od linii Olszewka – Trzeciewnica – Wybudowanie. Można tam także spotkać gleby o najniższych klasach bonitacyjnych V i VI. Spośród wszystkich rodzajów gleb spotykanych na terenie gminy jedynie gleby brunatne właściwe należą do wysokich klas bonitacyjnych.

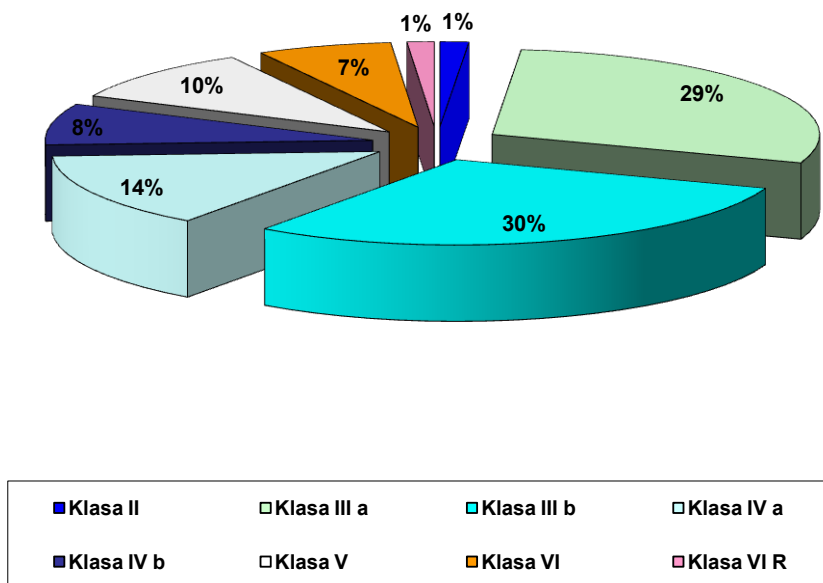
Tabela 1 Powierzchnia gruntów ornych na terenie gminy Nakło nad Notecią.

Powierzchnia gruntów ornych na terenie gminy Nakło nad Notecią.		
Lp.	Klasa bonitacyjna	Powierzchnia (w ha)
1.	II	124,0
2.	III a	2536,3
3.	III b	2577,8
4.	IV a	1239,7
5.	IV b	685,0
6.	V	877,9
7.	VI	581,1
8.	VI R	116,40
9.	Razem	8738,2

Źródło: materiały UMiG Nakło

Wykres 1 Klasy bonitacyjne gruntów ornych w gminie Nakło nad Notecią.

Źródło: materiały UMiG Nakło

Szata roślinna

Prawie 41% całkowitej powierzchni gminy pokryte jest trwałą szatą roślinności. Lasy zajmują łączną powierzchnię 3.280 ha, tereny zadrzewione i zakrzewione 218 ha, łąki – 3.141ha, a pastwiska 478 ha. Około 40ha zajmują tereny zieleni wypoczynkowej część nieużytków (bagien, muraw i mokradel). Elementy środowiska takie jak gleba, rzeźba terenu, budowa geologiczna czy warunki gruntowo – wodne w głównej mierze determinują, jak rozmieszczone w przestrzeni są zbiorowiska roślinne występujące na terenie gminy. W północnej części gminy, w miejscach gdzie występują gleby o wysokich klasach bonitacyjnych formy zalesień nie występują. Charakterystyczny dla dolin i pradolin wysoki stan wody nie pozwala na wzrost roślinności na tych obszarach. Spotyka się tam jedynie łąki i pastwiska. Ujemny wpływ na szatę roślinną w gminie miały zabiegi melioracyjne, które są powszechnie stosowane na jej terenie. Ich efektem było zubożenie składu gatunkowego roślinności łąkowej. Do dziś można spotkać cenne z ekologicznego punktu widzenia, choć już przetrzebione zarośla łozowe. Za najcenniejsze przyrodniczo i ekologicznie obszary gminy Nakło nad Notecią uchodzą tereny w okolicach Lubaszczka oraz między Występem a Nakłem.

Na podtopionych łąkach występują liczne szuwały z trzciny pospolitej, mozgi, pałki szerokolistnej i wiązówki błotnej oraz z innych roślin. Można tam także spotkać łąki trzęślicowe. Dużą rolę ekologiczną dla zachowania bioróżnorodności i zróżnicowania krajobrazu mają nieużytki (rolniczo nieproduktywne fragmenty rolniczej przestrzeni produkcyjnej).

Tabela 2 Powierzchnia użytków zielonych na terenie gminy Nakło nad Notecią.

Powierzchnia użytków zielonych na terenie gminy Nakło nad Notecią.		
Lp.	Klasa bonitacyjna	Powierzchnia (w ha)
1.	II	1,20
2.	III	847,0
3.	IV	1601,7
4.	V	728,9
5.	VI	187,6
6.	VI Z	333,52
7.	Razem	3381,1

Źródło: materiały UMiG Nakło

Lasy i grunty leśne zajmują ok. 18% powierzchni gminy. Stan własności gruntów leśnych kształtuje się następująco: grunty leśne należące do osób fizycznych i prawnych to ok. 9% powierzchni wszystkich terenów leśnych, pozostałe tereny leśne znajdują się w zarządzie Lasów Państwowych. Lasy Państwowe na terenie gminy administrowane są przez trzy nadleśnictwa: część zachodnia nadleśnictwo Szubin, część południowo-wschodnia nadleśnictwo Bydgoszcz, część północno-wschodnia nadleśnictwa Żołędowo.

Najbardziej zwarty kompleks lasów występuje w południowo-wschodniej części gminy. W tej części gminy (Wieszki, Paterek, Gorzeń) występuje przewaga siedlisk borowych. Drzewostan sosnowy jest dominujący w całej gminie, w tym w części południowo-zachodniej stanowi on 70%, a w południowo-wschodniej 85,5% ogólnego drzewostanu. Struktura drzewostanu jest podobna na całym obszarze gminy.

Lasy gospodarcze stanowią ok. 72% ogółu powierzchni drzewostanów gminy. Spośród drzew występujących na terenie gminy można wyróżnić m. in. monokultury sosny na gliniasto-piaszczystych glebach skryto bielcowych. Podszyt tych lasów, w którego skład wchodzi jałowce pospolite, jarzębiny zwyczajne i czeremchy amerykańskie, jest typowy dla borów mieszanych. Na runo leśne składają się borówka czarna, borówka brusznica, narecznica oścista, mietlica pospolita, kostrzewa owcza, dzwonek okrągłolistny i inne. Inne drzewa i krzewy występujące w lasach gminy to trzcinnik piaszkowy, orlica pospolita, dąb,

brzoza brodawkowata, świerk, olsza czarna, wierzba szara, czeremcha zwyczajna i buk pospolity.

W północnej części lasy nie zajmują dużych obszarów i występują tam jedynie w formach płatowych na zboczach pradoliny. Są to lasy grądowe, pochodzenia antropogenicznego składające się z dębów szypułkowych, klonów zwyczajnych, lip drobnolistnych, grabów i buków. Runo składa się z gatunków typowych dla zbiorowisk grądowych. W dolinkach erozyjnych występują zbiorowiska łągowe (jesion wyniosły, topola czarna, wiąz, brzoza).

Tabela 3 Powierzchnia lasów w Gminie

LEŚNICTWO W 2014 R.	
Powierzchnia lasów ogółem w ha	3410,30
w tym lasy publiczne	2824,50
w tym własność gminy	38,40
Lesistość w %	18,2

Źródło : http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_kujawsko_pomorskie/portrety_gmin/powiat_nakielski/gmina_naklo_nad_notecia.pdf

Powietrze atmosferyczne

Największy udział w zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego mają związki pochodzące z procesów spalania węgla, głównie pyły i dwutlenek siarki oraz inne związki powstające w czasie procesów spalania emitowane głównie z kotłowni przy osiedlach mieszkaniowych oraz z indywidualnych gospodarstw domowych.

Stan powietrza w gminie Nakło nad Notecią jest zróżnicowany. Na zanieczyszczenie największy wpływ mają jednostki zlokalizowane na terenie miasta Nakło. Najbardziej zanieczyszczające powietrze w gminie zakłady przemysłowe to:

- Cukrownia;
- Ciepłownia „Przecznica”;
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska.

Udział Cukrowni w emisji gazów do atmosfery przedstawia się następująco:

- Pył całkowity – 45% ogólnego zanieczyszczenia;
- Pył zawieszony – 39% ogólnego zanieczyszczenia;

- Dwutlenek siarki (SO₂) – 27% ogólnego zanieczyszczenia;
- Tlenek węgla (CO) 7,2 ogólnego zanieczyszczenia.

Na zanieczyszczenie powietrza na terenach wiejskich i w starych zasobach mieszkaniowych największy wpływ ma tzw. emisja niska z poszczególnych gospodarstw domowych. Drugorzędny wpływ na jakość powietrza na wyżej wymienionych terenach mają kotłownie grzewcze i nieliczne występujące tam zakłady przemysłowe. Działania Gminy Nakło nad Notecią zmierzające do naprawienia wyrządzonych szkód zasobom naturalnym lub zapobieganiu ich powstawania - m.in. poprzez środki służące oszczędzaniu energii i stosowaniu odnawialnych źródeł energii.

Program KAWKA ma na celu zmniejszenie narażenia ludności na oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza w strefach, w których występują znaczące przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów stężeń tych zanieczyszczeń, dla których zostały opracowane programy ochrony powietrza. Cel programu będzie osiągnięty poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM_{2,5}, PM₁₀ oraz emisji CO₂.

Dużym źródłem uciążliwości dla otoczenia są drogi komunikacyjne z uwagi na hałas i zanieczyszczenie powietrza spalinami. Zanieczyszczenia unoszące się nad miastem przyczyniają się do zmniejszenia dopływu energii słonecznej do przyziemnych warstw atmosfery. Najbardziej niekorzystne dla warunków zdrowotnych jest ograniczenie dopływu promieni nadfioletowych. Zanieczyszczenie powietrza wpływa szczególnie ujemnie na organizm ludzki przy jego dłuższym oddziaływaniu. Konkludując można przyjąć, że warunki aerosanitarnie są w Nakle dość korzystne.

Biorąc pod uwagę wpływ hałasu, można przyjąć, że jego głównym źródłem jest komunikacja w mieście. Konfiguracja układu komunikacyjnego wymusza zatrzymywanie się potoku pojazdów w najmniej odpowiednich miejscach, a liczne skrzyżowania i zakręty o łukach niedostosowanych do gabarytów TIR-ów tranzytowych, wymuszają częste zmiany kierunku ruchu i w efekcie wzmożoną emisję hałasu.

Uwarunkowania ochrony środowiska

Walory środowiska naturalnego są ważnym czynnikiem warunkującym poprawę poziomu życia mieszkańców. W swojej działalności samorząd gminy kieruje się zasadą zachowania zasobów naturalnego środowiska dla przyszłych pokoleń, a podejmowane działania przyczynią się do polepszenia stanu środowiska naturalnego.

Miasto i gmina Nakło nad Notecią posiadają opracowany wspólny Plan Gospodarki Odpadami stanowiący koncepcję świadomego dążenia do uporządkowania wszystkich działań w celu osiągnięcia wspólnego sukcesu w zakresie ochrony środowiska naturalnego i poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami.

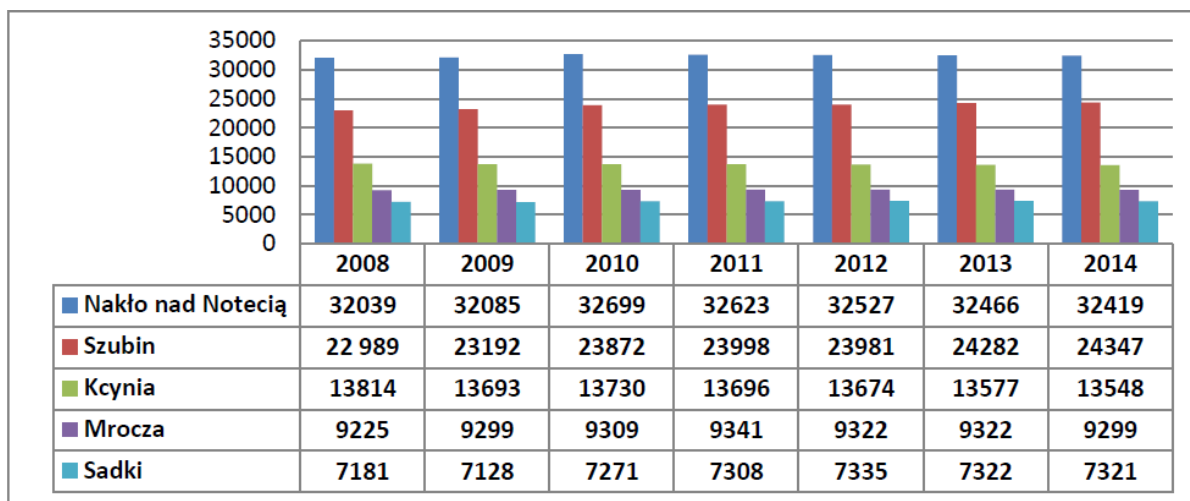
1.4. Diagnoza sfery społecznej

1.4.1. Demografia i problemy społeczne na obszarze rewitalizowanym

Łącznie w gminie obecnie zameldowanych na pobyt stały jest 30 920 mieszkańców (stan 31.12.2015). Przy czym 6 178 są to dzieci i osoby niepełnoletnie, osoby dorosłe stanowią 80% wszystkich mieszkańców czyli 25 174. Miasto n. Notecią zamieszkuje 17 946 mieszkańców, co stanowi 58,04 % ogólnej grupy mieszkańców gminy, w części wiejskiej zamieszkuje 12 974 osób, co stanowi minie wiejskiej 41,96%.

Można zauważyć również **tendencję spadkową w statystykach urodzeń**, gdyż przed pięciu laty liczba wszystkich dzieci w gminie była o 597 wyższa od obecnej. Co skutkuje tym, że społeczeństwo gminy Nakło jest społeczeństwem starzejącym się.

Wykres 2 Struktura ludności Powiatu Nakielskiego z podziałem na gminy w latach 2008– 2014.

Źródło: opracowania PUP w Nakle n. Notecią na podstawie danych z GUS – Bank Danych Lokalnych.

Prognoza demograficzna ludności na lata 2014 – 2050 przygotowana przez Główny Urząd Statystyczny w Bydgoszczy przedstawiona w tabelce nr 1, zakłada systematyczne zmniejszanie się liczby mieszkańców województwa kujawsko – pomorskiego. Według tej prognozy liczba ludności województwa kujawsko-pomorskiego w 2050 r. wyniesie niespełna 1799 tys., co w porównaniu z rokiem 2013 oznacza zmniejszenie o blisko 294 tys. osób, tj. o 14% (w kraju prognozuje się spadek o 4545 tys. osób, tj. o 11,8%).

Tabela 4 Demografia w latach 2012, 2013 oraz prognoza demograficzna ludności na lata 2014-2020 w Powiecie Nakielskim.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność ogółem (os.)	86839	86969	87099	89232	89365	89499	89633	89767	89901
Struktura ludności według miejsca zamieszkania (%)									
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Miasto	43,7	43,58	43,3	43,02	42,74	42,46	42,18	41,9	41,62
Wieś	56,3	56,42	56,7	56,98	57,26	57,54	57,82	58,1	58,38
Struktura ludności według płci (%)									
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Mężczyźni	49,55	49,58	49,64	49,7	49,76	49,82	49,88	49,94	50,0
Kobiety	50,45	50,42	50,36	50,3	50,24	50,18	50,12	50,06	50,0

Źródło. Opracowanie PUP w Nakle n. Notecią na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Zmiany w liczbie ludności i jej strukturze są determinowane przez dwa główne czynniki: saldo ruchu naturalnego oraz saldo ruchu wędrownego. Saldo ruchu naturalnego określa różnicę między liczbą urodzeń i zgonów, saldo ruchu wędrownego obrazuje różnicę między liczbą zameldowań i wymeldowań.

Gminę Nakło nad Notecią zamieszkuje 30 920 osób (31.12.2015, 32 382 osób 2014), z czego 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni. W latach 2002-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 0,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,5 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 3 Wiek mieszkańców gminy Nakło nad Notecią

Źródło. Opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Naklo_Nad_Notecia

Gmina ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 19. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,6 na 1000 mieszkańców gminy Nakło nad Notecią. W 2014 roku urodziło się 291 dzieci, w tym 49,5% dziewczynek i 50,5% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 425 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,22 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2013 roku 48,2% zgonów w gminie Nakło nad Notecią spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 27,9% zgonów w gminie Nakło nad Notecią były nowotwory, a 3,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Nakło nad Notecią przypada 8.39 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

W 2014 roku w gminie zarejestrowano 351 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 448 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Nakło nad Notecią -97. W tym samym roku 7 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 22 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -15.

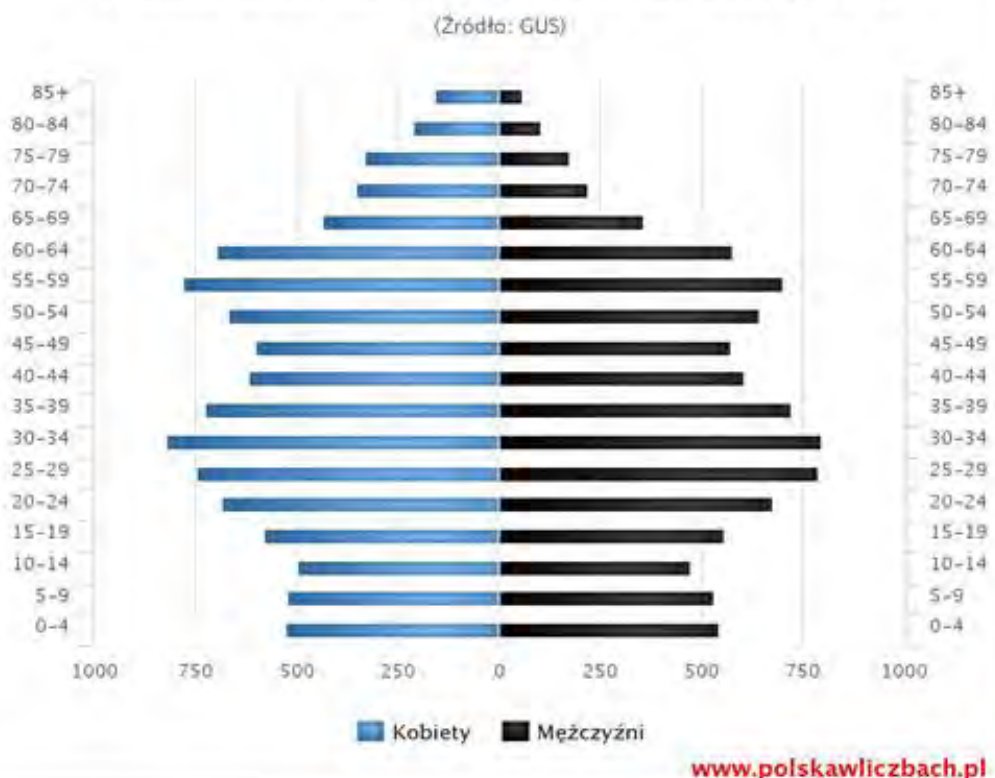

63,6% mieszkańców gminy Nakło nad Notecią jest w wieku produkcyjnym, 19,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Nakło nad Notecią jest małym miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 18 995, z czego 52,3% stanowią kobiety, a 47,7% mężczyźni. W latach 2002-2015 liczba mieszkańców zmalała o 3,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,5 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 4 Wiek mieszkańców Nakła nad Notecią

Piramida wieku mieszkańców Nakła nad Notecią, 2014

Źródło. Opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/Naklo_Nad_Notecia

Miasto ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -44. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,3 na 1000 mieszkańców Nakła nad Notecią. W 2014 roku urodziło się 153 dzieci, w tym 50,3% dziewczynek i 49,7% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 425 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,22 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2013 roku 48,2% zgonów w Nakle nad Notecią spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 27,9% zgonów w Nakle nad Notecią były nowotwory, a 3,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Nakła nad Notecią

przypada 10.31 zgonów. Jest to więcej od wartości średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz nieznacznie więcej od wartości średniej dla kraju. W 2014 roku zarejestrowano 182 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 253 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Nakła nad Notecią -71. W tym samym roku 3 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 11 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -8.

Podsumowanie

Ogólnie przyrost naturalny w Gminie ma stan dodatni i wynosi 19 osób.

Saldo migracji ma stan ujemny i wynosi -97, co oznacza tendencję spadkową ludności zamieszkującej na terenie gminy.

1.4.2. Pomoc społeczna, poziom bezrobocia i zagrożenie ubóstwem

Bezrobocie

Struktura ludności Gminy Nakło n. Notecią według ekonomicznych grup wieku jest podobna do struktury całego województwa, w której 19,5% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 63,6% osoby w wieku produkcyjnym, a 16,9 % osoby w wieku poprodukcyjnym. Z roku na rok struktura ta ulega jednak niekorzystnym przemianom, zwłaszcza przez rosnący odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym. Mocną stroną gminy jest stały odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, utrzymujący się na poziomie 19%. Mimo niewielkich na razie wahań widać, że mamy do czynienia ze stopniowym starzeniem się społeczeństwa. W przyszłości może to generować problemy wymagające interwencji ze strony administracji publicznej. Trzeba o tym pamiętać w kontekście zagrożeń, jakie niesie ze sobą proces starzenia się społeczeństwa, takich jak np. zwiększenie wydatków na ochronę zdrowia i pomoc społeczną.

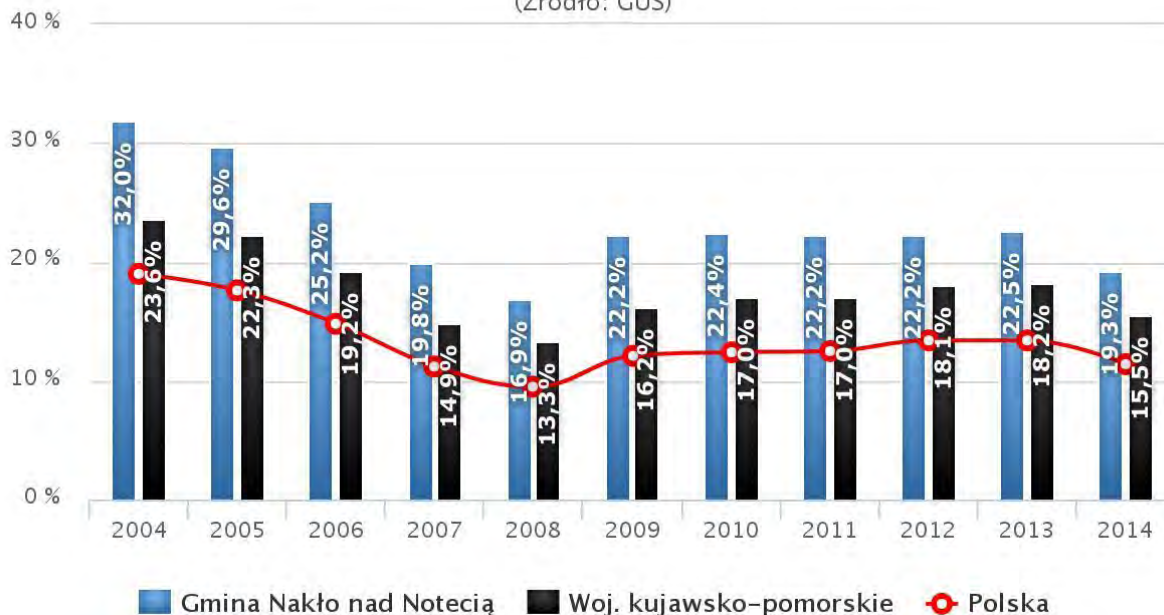
W **gminie** na 1000 mieszkańców pracuje 203 osób: 47,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 52,2% mężczyźni. Bezrobocie w gminie wynosiło w 2014 roku 19,3% (23,7% wśród kobiet i 15,3% wśród mężczyzn).

Wykres 5 Bezrobocie rejestrowane w gminie Nakło nad Notecią

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Nakło nad Notecią w latach 2004 – 2014

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Źródło. Opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Naklo_Nad_Notecia

W gminie Nakło nad Notecią 29,4% aktywnych zawodowo mieszkańców pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 20,8% w przemyśle i budownictwie, a 19,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 3,3% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 3 008 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 2 335 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -673.

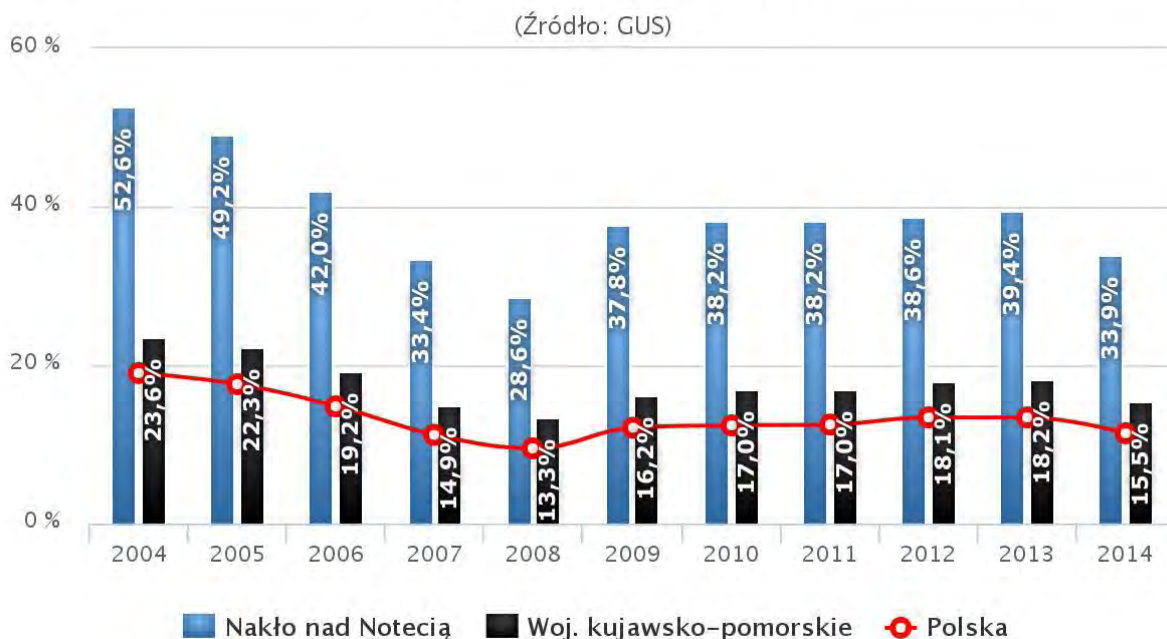
W mieście **Nakło nad Notecią** na 1000 mieszkańców pracuje 233 osób. Jest to więcej od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. 47,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 52,2% mężczyźni.

Bezrobocie w mieście wynosiło w 2014 roku 33,9% (41,4% wśród kobiet i 27,0% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia dla całej Polski.

Wykres 6 Bezrobocie rejestrowane w Nakle nad Notecią

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Nakle nad Notecią w latach 2004 – 2014

www.polskawliczbach.pl

Źródło. Opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/Naklo_Nad_Notecia

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Nakła nad Notecią 1 600 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 1 181 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -419. 29,4% aktywnych zawodowo mieszkańców Nakła nad Notecią pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 20,8% w przemyśle i budownictwie, a 19,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 3,3% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Podsumowanie

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Nakło nad Notecią wynosi 3 122,28 PLN, co odpowiada 78% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Bezrobocie w gminie Nakło nad Notecią wynosiło w 2014 roku 19,3% (23,7% wśród kobiet i 15,3% wśród mężczyzn). Natomiast w samym mieście Nakło nad Notecią wynosiło w 2014 roku 33,9% (41,4% wśród kobiet i 27,0% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia dla całej Polski.

Dane zaprezentowane w powyższym rozdziale wskazują na wysoki poziom bezrobocia w roku 2014 w mieście Nakło n. Notecią (33,9), wyższy niż ogólnie stopa bezrobocia w gminie Nakło n. Notecią (19,3%) i zdecydowanie wyższy niż stopa bezrobocia w Polsce (11,4%) w omawianym okresie. Wg danych PUP Nakło nad Notecią, na przestrzeni dwóch lat (2012, 2013) oraz I połowy roku 2014 można zauważyć zależność, iż między miesiącem luty, a miesiącem sierpień liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie spada, a następnie między miesiącem sierpień, a miesiącem styczeń kolejnego roku – rośnie. Ma to najprawdopodobniej związek ze specyfiką powiatu (sezonowość zatrudnienia), który posiada bardzo dużo terenów rolniczych, co może oznaczać, iż osoby zatrudniane są w gospodarstwach rolnych, w których zimą nie ma pracy. Informacje dotyczące poziomu bezrobocia na wsi dostarczane przez rejestry urzędów pracy oraz standardowe badania GUS nie obejmują bezrobocia ukrytego na wsi, dlatego przedstawione powyżej dane są najprawdopodobniej zaniżone. Najlepszym przykładem bezrobocia ukrytego jest rolnictwo, gdzie znaczna część osób pracuje w minimalnym wymiarze czasu (np. kilka godzin tygodniowo). A zatem z ekonomicznego punktu widzenia nie powinny one być uznane za pracujące. Skalę bezrobocia ukrytego badał Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego – bezrobocie ukryte może wynosić nawet do 20%, jednak brak szczegółowych danych utrudnia zbadanie tego zjawiska.

W końcu grudnia 2015 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w całej Polsce wyniosła 1563,3 tys. osób (w tym 816,1 tys. kobiet) i była wyższa w porównaniu z ub. miesiącem, ale niższa niż w analogicznym okresie ub. roku. Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy w końcu grudnia 2015 r. stanowili 9,8% cywilnej ludności aktywnej zawodowo (w listopadzie 2015 r. – 9,6%; w grudniu 2014 r. – 11,4%).

Zadania publicznych służb zatrudnienia skupiają się przede wszystkim na aktywizacji osób bezrobotnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 27 maja 2015 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2016, poz. 645 ze zm.). Nowelizacja ta zmieniła kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Osobami będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy są obecnie:

- bezrobotni do 30 roku życia,
- bezrobotni długotrwale,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej,

- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- bezrobotni niepełnosprawni.

Od 2014 roku do chwili obecnej (lipiec 2016), w odróżnieniu od okresu 2009 – 2013, mamy do czynienia z poprawiającą się sytuacją na lokalnym rynku pracy, nie tylko w wymiarze lokalnym, ale również, w silnie oddziaływującym, regionalnym rynku pracy. Poprawa szczególnie widoczna jest w miesiącach wzmożonego zapotrzebowania na pracę. Bieżący rok to kolejny rok widocznej poprawy na lokalnym rynku pracy, przejawiający się chociażby zmniejszeniem liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych.

W powiecie nakielskim zarejestrowanych było, na koniec lipca 2016 r., 4477 osób bezrobotnych, w tym 2627 kobiet. Zatem, porównując aktualne dane statystyczne z ubiegłorocznymi, biorąc pod uwagę płeć, zarejestrowanych jest mniej o 98 mężczyzn i 209 kobiet (odpowiednio o 5,0% i 7,4% mniej). W analogicznym okresie liczba bezrobotnych mieszkanek miasta i gminy Nakło nad Notecią zmniejszyła się o 2,1% (22 kobiety) oraz o 3,2% mężczyzn (21).

Tabela 5 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców powiatu nakielskiego.

		lipiec 2013		lipiec 2014		lipiec 2015		lipiec 2016		Udział wśród ogółu bezrobotnych w lipcu 2016 r.	
		ogółem	kobiet	ogółem	kobiet	ogółem	kobiet	ogółem	kobiet	ogółem	kobiety
Bezrobotni z prawem do zasiłku	miasto Nakło n Not.	312	156	225	131	184	111	200	122	20,4%	20,5%
	obszar wiejski gminy Nakło n Not.	201	101	169	94	138	82	141	80	21,0%	19,4%
	miasto Szubin	146	81	127	64	122	69	110	57	29,5%	26,3%
	obszar wiejski gminy Szubin	264	121	191	86	167	93	163	77	23,2%	20,1%
	miasto Mrocza	78	38	53	32	46	22	40	24	16,6%	16,1%
	obszar wiejski gminy Mrocza	73	36	50	16	41	17	44	24	13,1%	12,6%

	miasto Kcynia	50	23	39	16	40	21	39	16	15,3%	12,3%
	obszar wiejski gminy Kcynia	100	43	69	20	72	36	63	27	12,3%	9,2%
	gmina Sadki	98	47	71	31	68	35	68	38	16,7%	15,0%
	Ogółem	1322	646	994	490	878	486	868	465	19,4%	17,7%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców powiatu nakielskiego.

Tabela 6 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminach powiatu nakielskiego

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Liczba osób bezrobotnych w:						
	powiecie nakielskim	mieście i gminie Nakło nad Notecią	udział % do miasta i gminy	mieście i gminie Kcynia	mieście i gminie Mrocza	mieście i gminie Szubin	gminie Sadki
do 25 roku życia	1441	472	20,8%	292	190	348	139
powyżej 50 roku życia	1268	487	21,5%	206	171	314	90
długotrwale	3302	1166	51,4%	634	484	725	293
bez kwalifikacji zawodowych	1935	639	28,1%	367	291	466	172
bez doświadczenia zawodowego	1358	435	19,2%	283	194	318	128
bez wykształcenia średniego	4200	1503	66,2%	729	625	989	354
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	759	302	13,3%	125	108	160	64
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	969	338	14,9%	185	161	199	86

którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	111	29	1,3%	27	13	35	7
niepełnosprawni	329	133	5,9%	46	38	86	26
ogółem bezrobotni	6302	2270	x	1083	839	1568	542

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

W 2015 roku stopa bezrobocia, będąca wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo, w odniesieniu do powiatu nakielskiego zmniejszyła się o 3,0 p.p. (z poziomu 20,7% w grudniu 2014 r. do 17,7% na koniec 2015 roku, a w 2014 r. spadła o 2,9 p.p.). W tym samym czasie w województwie kujawsko – pomorskim stopa bezrobocia spadła o 2,2 p.p. (z 15,5% do 13,3%), a w kraju zanotowano spadek o 1,6 p.p. (z 11,4% do 9,8%). Stopa bezrobocia (za czerwiec 2016 r.) wynosi 16,9%. Wyższą stopę bezrobocia od powiatu nakielskiego mają powiaty: włocławski ziemski, lipnowski, radziejowski, inowrocławski, sępoleński oraz aleksandrowski, a porównywalną powiat grudziądzki. Dla województwa kujawsko – pomorskiego wskaźnik ten wynosi 12,2%, a dla kraju 8,8%. W 2015 roku stopa bezrobocia za miesiąc czerwiec przedstawiała się w następujący sposób:

- a) dla Polski – 10,2%,
- b) dla województwa kujawsko – pomorskiego – 13,6%,
- c) dla Powiatu Nakielskiego – 18,0%.

Ustawowe ograniczenie kategorii osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy nie zmienia faktu, iż niemal co trzeci bezrobotny mieszkaniec miasta i gminy Nakło nad Notecią nie posiada kwalifikacji zawodowych (532 osoby), a co szósty również doświadczenia zawodowego (266 osób). Sytuacja ta dotyczy wszystkich grup wiekowych. Osoby te mają ograniczone możliwości zdobycia zatrudnienia na otwartym rynku pracy i do nich skierowane są działania odmienne od stosowanych wobec osób posiadających konkretne uprawnienia do wykonywania zawodu. Poniżej przedstawiono porównanie udziału bezrobotnych mieszkańców miasta i gminy Nakło nad Notecią oraz powiatu nakielskiego, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Tabela 7 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w mieście i gminie Nakło nad Notecią oraz powiecie nakielskim. Stan w dniu 31 lipca 2016 r.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Miasto i gmina Nakło nad Notecią				Powiat nakielski	
	Miasto Nakło n. Not.	Obszar wiejski gminy Nakło n. Not.	Miasto i gmina Nakło n. Not.	Udział wśród ogółu bezrobotnych mieszkańców miasta i gminy Nakło n. Not.	Powiat nakielski	Udział wśród ogółu bezrobotnych mieszkańców powiatu nakielskiego
	osoby	osoby	osoby	%	osoby	%
Liczba bezrobotnych	978	671	1649	100%	4477	100%
w tym:						
do 30 roku życia	244	210	454	27,5%	1343	30,0%
w tym do 25 roku	118	107	225	13,6%	694	15,5%
długotrwale	594	347	941	57,1%	2554	57,0%
powyżej 50 roku życia	259	164	423	25,7%	1087	24,3%
korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	29	11	40	2,4%	107	2,4%
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku	207	155	362	22,0%	897	20,0%
posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	2	1	3	0,2%	9	0,2%
niepełnosprawni	57	24	81	4,9%	200	4,5%
bez kwalifikacji zawodowych	315	217	532	32,3%	1508	33,7%
bez doświadczenia zawodowego	160	106	266	16,1%	810	18,1%
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	187	132	319	19,3%	868	19,4%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Biorąc pod uwagę wiek bezrobotnych mieszkańców miasta i gminy Nakło nad Notecią, najliczniejszą grupą są bezrobotni w przedziale wieku od 25 do 34 lat, których jest 485, w tym 355 kobiet.

Tabela 8 Struktura osób bezrobotnych w mieście i gminie Nakło w podziale na płeć i wiek

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Udział kobiet	Udział mężczyzn
18 – 24 lata	138	87	225	61,3%	38,7%
25 – 34 lata	355	130	485	73,2%	26,8%
35 – 44 lata	237	129	366	64,8%	35,2%
45 – 54 lata	158	132	290	54,5%	45,5%
55 – 59 lat	100	91	191	52,4%	47,6%
60 – 64 lata	19	73	92	20,7%	79,3%
RAZEM	1007	642	1649		

Zródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Zgodnie z ustawą lepszymu adresowaniu aktywizacji zawodowej służyć ma profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych. Ustawa wprowadza trzy profile: I profil pomocy (przewidziany dla osób aktywnych o największym potencjale na rynku pracy), II profil pomocy (dla osób wymagających wsparcia) i III profil pomocy (dla osób oddalonych od rynku pracy, których powrót jest bardzo utrudniony). Profil pomocy dla bezrobotnego ustalany jest na podstawie dwóch zmiennych: oddalenia od rynku pracy i gotowości do wejścia lub powrotu na rynek pracy.

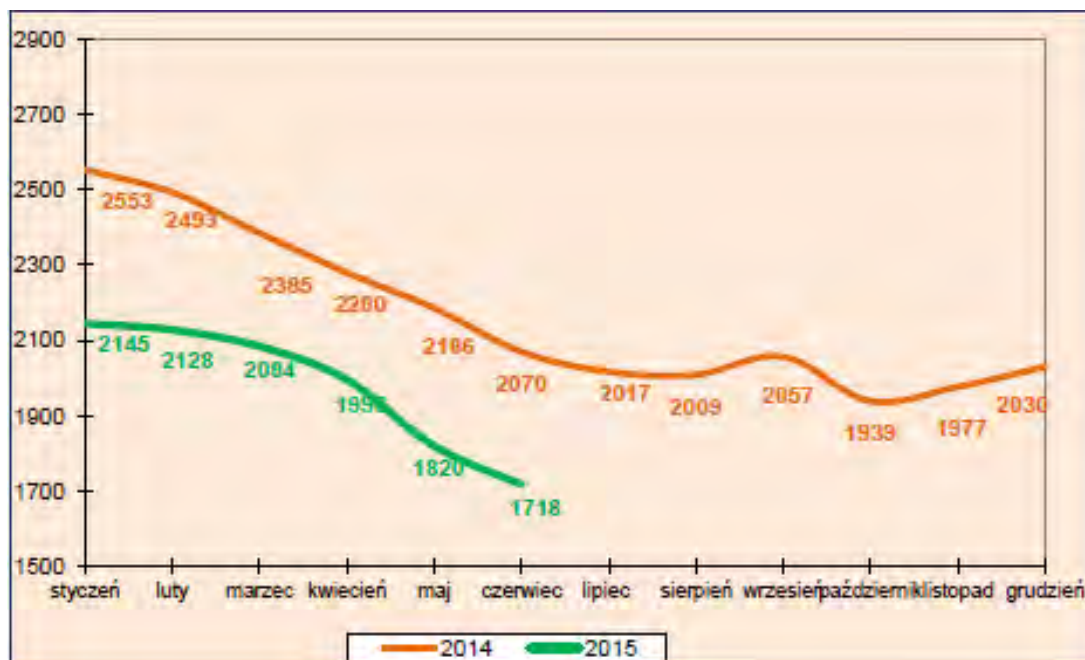
Przez oddalenie od rynku pracy rozumie się czynniki utrudniające bezrobotnemu wejście lub powrót na rynek pracy. Informacje, na podstawie których urząd pracy ustala oddalenie bezrobotnego od rynku pracy to: wiek, płeć, poziom wykształcenia, doświadczenie zawodowe, znajomość języków obcych, orzeczony stopień niepełnosprawności, czas pozostawania bez pracy, uprawnienia zawodowe, umiejętności, miejsce zamieszkania pod względem oddalenia od potencjalnych miejsc pracy, możliwość dojazdu do pracy, przyczyny utrudniające podjęcie pracy, dostęp do nowoczesnych form komunikowania się z powiatowym urzędem pracy i pracodawcami.

Przez gotowość do wejścia lub powrotu na rynek pracy rozumie się czynniki wskazujące na potrzebę i chęć bezrobotnego do podjęcia pracy. Informacje, na podstawie których urząd pracy ustali gotowość do wejścia lub powrotu na rynek pracy to: dotychczasowa oraz aktualna gotowość do współpracy z powiatowym urzędem pracy, zaangażowanie w samodzielne poszukiwanie pracy, powody rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, gotowość do dostosowania się do wymagań rynku pracy, dyspozycyjność, powody skłaniające do podjęcia pracy.

Liczba bezrobotnych na terenie gminy Nakło systematycznie maleje, a liczba podjęć pracy wykazuje prawie stałą tendencję rosnącą, co obrazują poniższe wykresy.

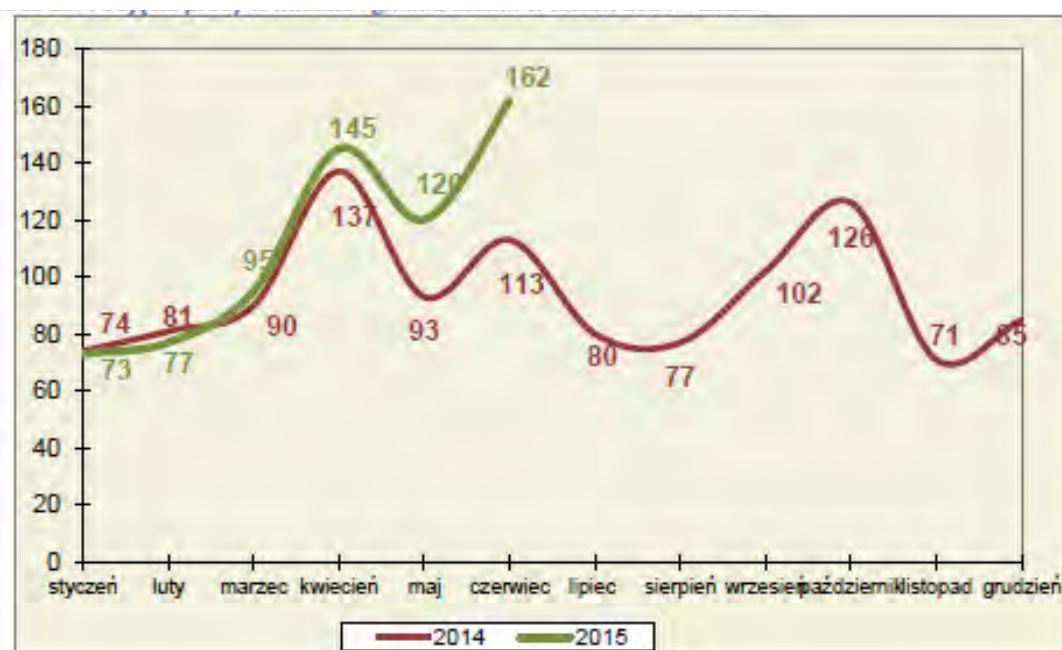

Wykres 7 Zmiany liczby bezrobotnych w mieście i gminie Nakło nad Notecią w latach 2014 – 2015.

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Wykres 8 Podjęcia pracy w mieście i gminie Szubin w latach 2014 – 2015.

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Pomoc społeczna

W Nakle n. Notecią funkcjonuje Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, którego celem Notecią jest umożliwianie osobom i rodzinom przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości - poprzez wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb, i umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Udzielana pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Długotrwałe bezrobocie jest kluczowym zjawiskiem wpływającym na niedostatek materialny powodujący konieczność ubiegania się mieszkańców o wsparcie z Ośrodków Pomocy Społecznej. Do kluczowych czynników powodujących konieczność ubiegania się o wsparcie ze strony pomocy społecznej należy zaliczyć ubóstwo wynikające często z długoterminowego bezrobocia. Kolejnymi czynnikami kwalifikującymi do wsparcia z pomocy społecznej są niepełnosprawność (fizyczna i umysłowa), zły stan zdrowia oraz uzależnienia. Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo- wychowawczych jest również istotnym czynnikiem rodzącym zapotrzebowanie na wsparcie. W zależności od czynnika, który kwalifikuje daną osobę/rodzinę do wsparcia przez pomoc społeczną powinny być wykorzystywane różne instrumenty wsparcia.

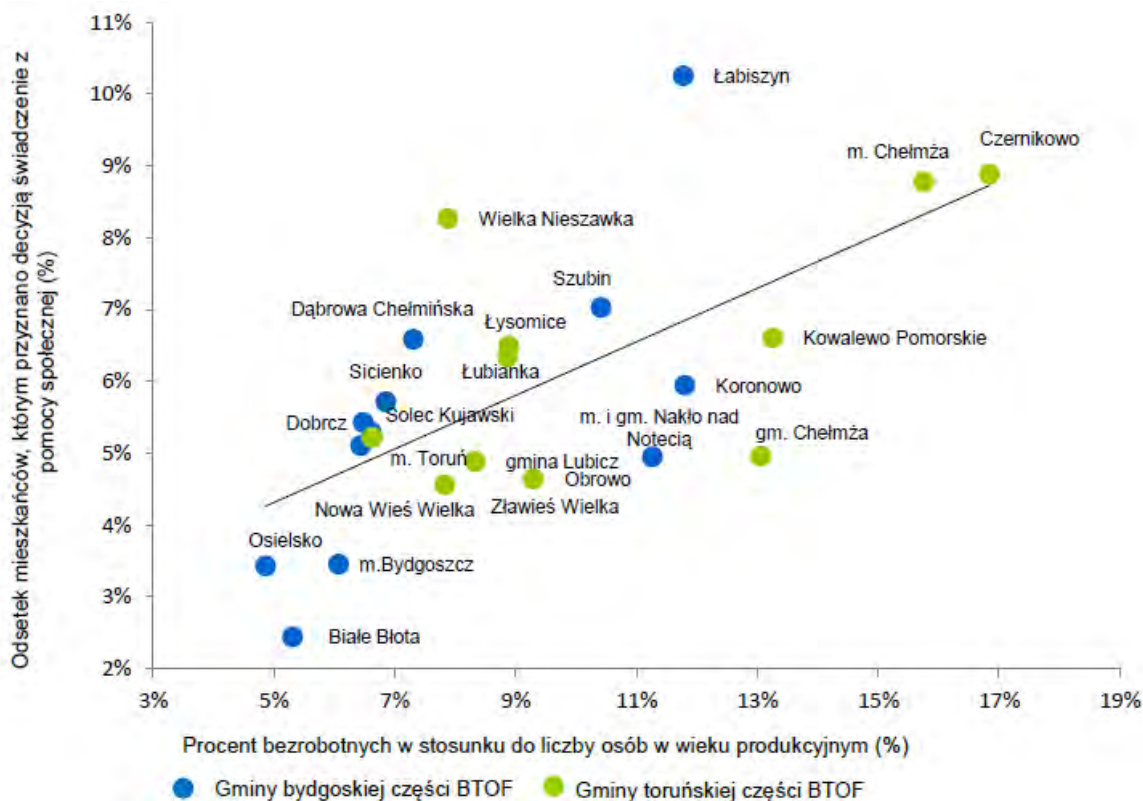
W przypadku, gdy powodem zwrócenia się danej osoby do pomocy społecznej jest jej długotrwałe bezrobocie osoba taka powinna zostać wsparta w uzyskaniu nowej pracy. Najczęściej przybiera to formę:

- Doradztwa zawodowego
- Możliwości uczestnictwa w kursach doszkalających i podnoszących kwalifikacje zawodowe;
- Poprzez wsparcie w aktywnym poszukiwaniu pracy (np. organizacja szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy

Poniższy wykres przedstawia zależność pomiędzy wskaźnikiem bezrobocia (liczonym, jako procent bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym) oraz odsetkiem mieszkańców poszczególnych gmin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.

Wykres 9 Korelacja pomiędzy odsetkiem osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej wg gmin w 2012 r.

Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu

MGOPS przede wszystkim podejmuje działania z zakresu pomocy społecznej mające na celu przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin zamieszkujących na terenie Miasta i Gminy, rozwój infrastruktury społecznej, podejmowanie działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu oraz realizacja innych, powierzonych przez Gminę zadań. Obszary działania MGOPS obejmują ponadto ustalanie prawa do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, pracę socjalną, współpracę z organizacjami pozarządowymi, wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze poprzez realizację usługi asystentury rodzinnej i organizowanie wsparcia w placówkach wsparcia dziennego, ustalanie uprawnień i wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, stypendiów i zasiłków szkolnych, realizację zadań w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, realizację zadań z ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek realizuje także zadania wynikające z realizacji programów lub lokalnych polityk, w tym Kartę Dużej Rodziny, Wielicką Kartę Dużej Rodziny 3+, a także program pomocy państwa w wychowaniu dzieci – program Rodzina 500 plus.

W latach 2013-2015 odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w gminie (1438+2230 = 3 668) wahał się między 9,0% a 8,6 %. Warto przypomnieć, że podobszary przeznaczone do rewitalizacji zamieszkuje 7,5% ludności całej Gminy.

Tabela 9 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Nakło nad Notecią

W 2014 r. wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi wyniosły 585 tys. zł.

Źródło: http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_kujawsko-pomorskie/portrety_gmin/powiat_nakielski/gmina_naklo_nad_notecia.pdf

Do grudnia 2015 r. z pomocy społecznej skorzystało 1438 osób mieszkańców miasta Nakło, co stanowi 4,5% mieszkańców gminy i 2230 osób mieszkańców sołectw. Sytuacja w poszczególnych podobszarach, w odniesieniu do ogółu klientów pomocy społecznej w mieście i gminie Nakło n. Notecią kształtuje się następująco:

Ze świadczeń w największym stopniu korzystają osoby w wieku 41-60 lat, a zatem osoby w wieku niemobilnym, niechętnie zmianom zarówno w kwestii wykonywanej pracy, jak i podnoszenia swoich kwalifikacji. Z tego powodu te osoby wymagają odmiennego podejścia niż w przypadku ludzi młodych, co powinno zostać wzięte pod uwagę przy planowaniu działań aktywizujących. Jeśli wziąć pod uwagę pozycję na rynku pracy widać, że najczęściej osób korzystających ze świadczeń pozostaje bierne zawodowo. Brak chęci ze strony takich osób jest czynnikiem, który może znacząco wpłynąć na powodzenie działań aktywizujących, dlatego powinny one zostać jak najlepiej dopasowane do potrzeb użytkowników. W przypadku wykształcenia najwyższy odsetek klientów MGOPS występuje u osób z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, co wskazuje na potrzebę nabywania i rozwijania umiejętności wśród tej grupy. Kolejnym czynnikiem, który powinien zostać uwzględniony w kwestii rewitalizacji jest płeć potencjalnych odbiorców. We wszystkich podobszarach większość klientów MGOPS stanowiły kobiety, co wskazuje na potrzebę kierowania oferty do tej grupy w sposób bardziej intensywny, by zniwelować niekorzystne różnice.

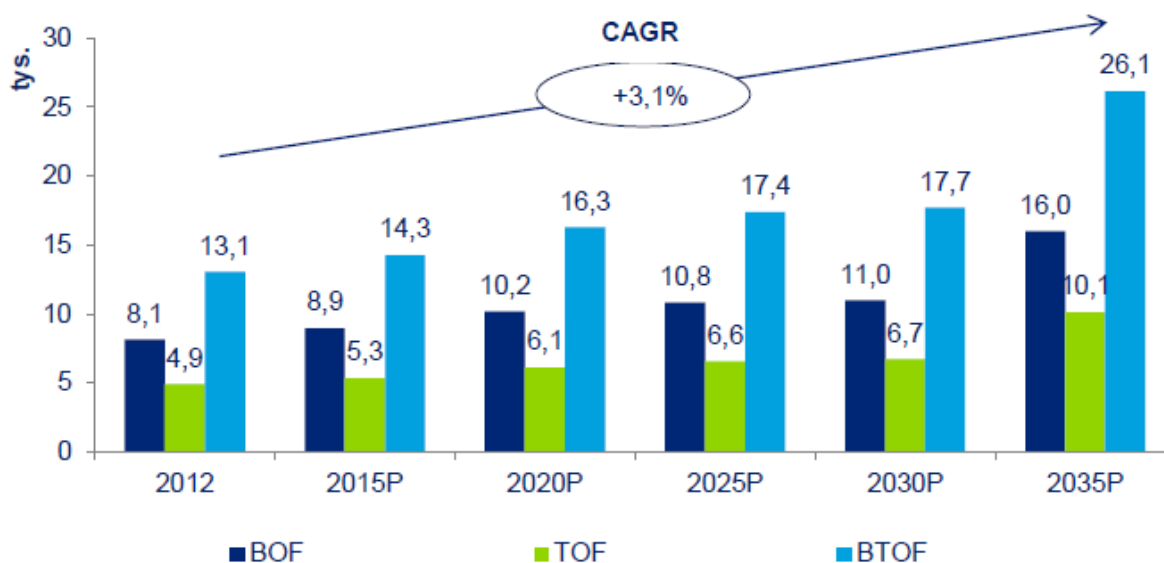
Na skutek zmian demograficznych znacząco wzrastają potrzeby związane z opieką nad osobami starszymi. Kluczowa z punktu widzenia oszacowania rozmiaru potrzeb pomocy społecznej jest analiza trendów demograficznych występujących na terenie Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Zgodnie z prognozami GUS liczba mieszkańców ogółem na obszarze BTOF spadnie o 4% do około 819 tysięcy w 2035 roku. Należy jednak zwrócić uwagę na duże różnice pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi. Według prognoz udział emerytów wśród wszystkich mieszkańców BTOF wzrośnie w związku z tym z 17,9% w 2012 roku do 25,2% w roku 2035. Trend ten jest jeszcze bardziej widoczny, gdy weźmiemy pod uwagę wskaźnik obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym. Wskaźnik ten na koniec 2012 roku wyniósł 55,6%, zaś w roku 2035 r. będzie to już 68,3%.

Rosnąca liczba ludzi starszych jest szczególnie widoczna, kiedy spojrzymy na grupę wiekową 85+, która w okresie 2012-2035 podwoi się. Należy zaznaczyć, że w kolejnych latach spodziewać się można jeszcze większego przyrostu osób z najstarszej grupy wiekowej, jako że 85 rok życia osiągać będą wtedy kolejne roczniki wyżu z lat 50.

Poniższy wykres przedstawia prognozę liczby osób w grupie wiekowej 85+ na terenie Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego (BTOF), do którego należy Gmina Nakło n. Notecią.

Wykres 10 Liczba osób w grupie wiekowej 85+ - prognoza na lata 2015-2035

Źródło: Bank Danych Lokalnych, dostęp 10.04.2014

Zmiany demograficzne powodują konieczność wprowadzenia efektywnego systemu wsparcia dla osób starszych. Kluczowym aspektem jest stworzenie efektywnego wsparcia dla osób starszych pozwalającego im jak najdłużej funkcjonować w swoim środowisku domowym. Wsparcie to powinno obejmować pomoc w prostych czynnościach dnia codziennego takich jak zrobienie zakupów czy przygotowanie posiłków, a także obejmować powinno specjalistyczne usługi opiekuńcze np. zabiegi rehabilitacyjne. Obecnie na terenie BTOF występują już problemy z dostępnością miejsc w domach pomocy społecznej dla seniorów. Wraz ze zwiększaniem się liczby osób w grupie wiekowej 85+, problem ten będzie się nasilał. Niezbędne jest, więc podjęcie działań prowadzących do zwiększenia dostępności miejsc w domach opieki społecznej dla osób starszych. Zwiększenie dostępności miejsc w domach opieki dla seniorów można zrealizować zarówno poprzez rozbudowywanie sieci domów pomocy społecznej zarządzanych przez ośrodki pomocy społecznej jak również poprzez stworzenie atrakcyjnych warunków dla podmiotów prywatnych, które mogłyby odciążać placówki publiczne.

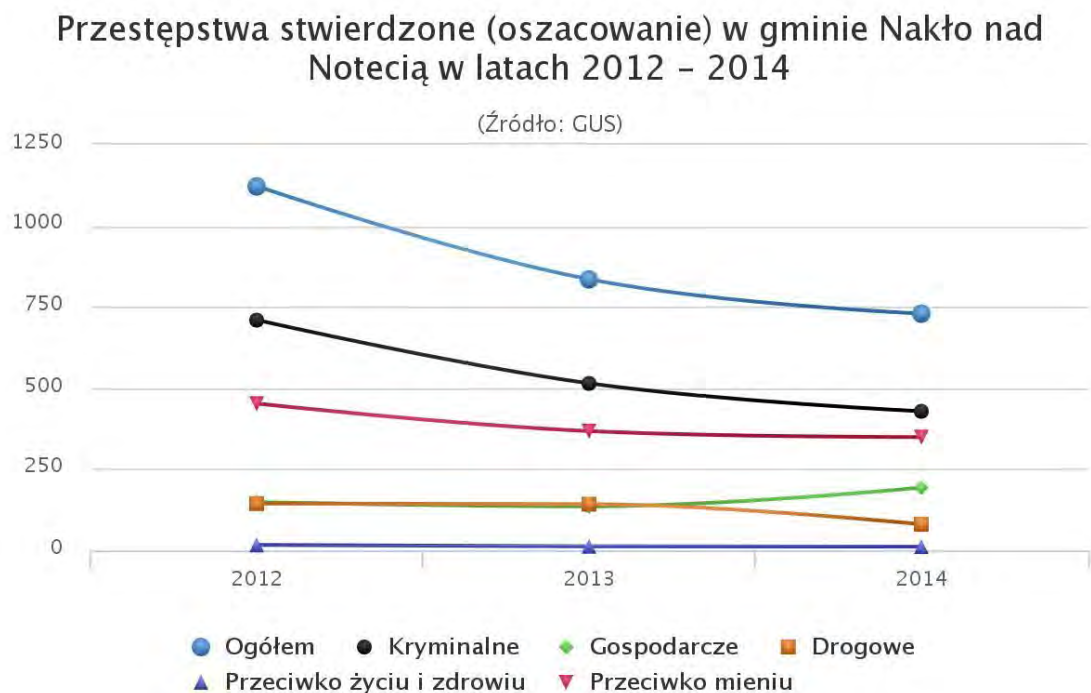
Podsumowanie

Według lokalnych ekspertów ilościowa dominacja kobiet wśród osób korzystających z pomocy społecznej wynika m.in. z podejścia do tego typu formy pomocy – kobiety częściej i chętniej zgłaszają się po nią z własnej inicjatywy. Wśród klientek MGOPS dominują matki (z małymi dziećmi lub z rodzin wielodzietnych), a także samotne seniorki ok. 80-90 r.ż., często, z racji wieku, o ograniczonej sprawności fizycznej

1.4.3. Bezpieczeństwo Gminne

Główną instytucją odpowiedzialną za bezpieczeństwo w Nakle n. Notecią jest Komenda Powiatowa Policji, która gromadzi dane dotyczące przestępstw zgłoszonych i prewencyjnych. Dane gromadzone są bez podziału na obszar miejski i wiejski, co pozwala na wyciągnięcie wniosków o charakterze ogólnym. Analizując sytuację na przestrzeni czterech lat można zauważyć, że liczba popełnionych przestępstw systematycznie spada, rośnie natomiast liczba wykroczeń ujawnionych przez służby prewencyjne.

Wykres 11 Gmina Nakło nad Notecią - Poziom przestępczości

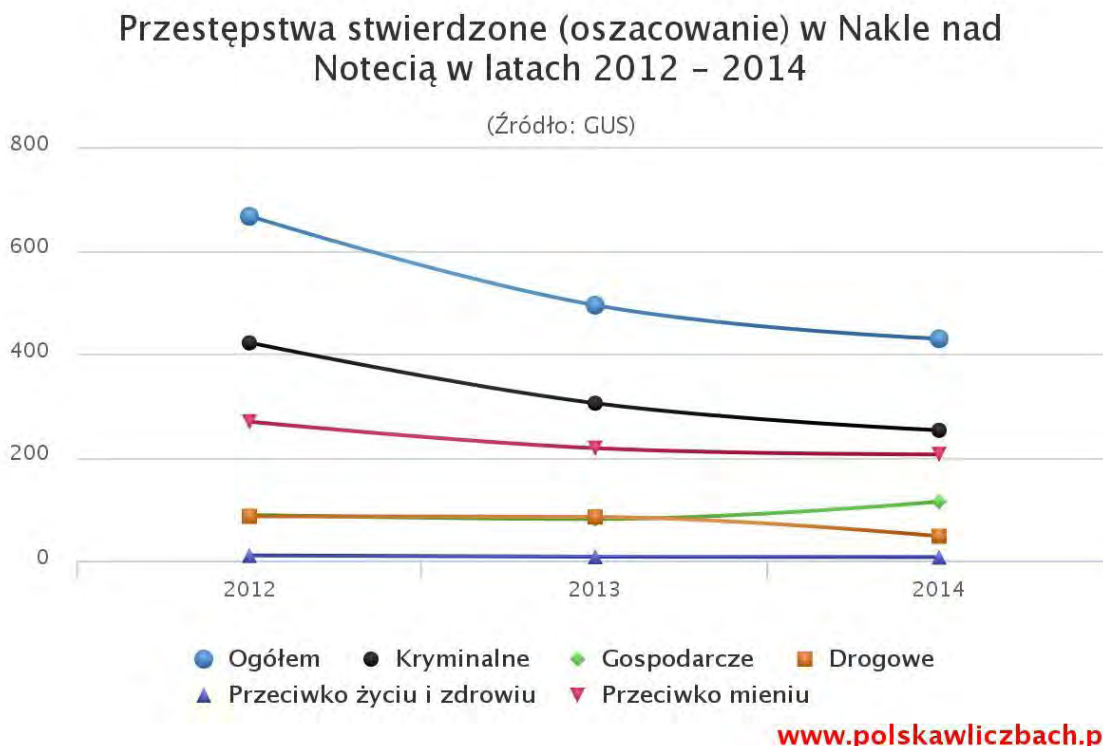

www.polskawliczbach.pl

Źródło. Opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Naklo_Nad_Notecia

Wykres 12 Nakło nad Notecią - Poziom przestępczości

Źródło. Opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/Naklo_Nad_Notecia

KPP w Nakle nad Notecią w ramach działań w zakresie bezpieczeństwa przeprowadziła na terenie gminy Nakło nad Notecią konsultacje społeczne założeń „Krajowej mapy zagrożeń bezpieczeństwa w Polsce”. W ramach tworzonej „Krajowej Mapy zagrożeń bezpieczeństwa w Polsce”, na terenie gminy odbyło się dziesięć konsultacji społecznych na poziomie lokalnym: Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią przedstawili założenia tworzonej mapy, omówili kwestie które zostaną poruszone, przeprowadzili rozpoznanie wśród mieszkańców, jakich dokładnie oczekują informacji zawartych w mapach. W spotkaniach uczestniczyło ok. 320 mieszkańców i przedstawiciele 5 podmiotów gospodarczych. Poruszone zostały ważne tematy jak: zwiększenie liczby patroli szczególnie w godzinach wieczorowo-nocnych, kontrole rejonów przyległych do placów zabaw dla dzieci, problem szeroko rozumianego bezpieczeństwa ruchu drogowego. Rekomendowano, dostępność „map” również w formie papierowej, z zaznaczeniem punktów np. gdzie dochodzi do największej liczby wypadków drogowych lub innych przestępstw i wykroczeń.

Na obszarach miejskich koncentruje się ponad połowa wszystkich interwencji na terenie gminy, w każdym podobszarze zdarzają się sytuacje związane z przemocą domową i według

lokalnych ekspertów każdy ze wskazanych podobszarów nadaje się do rewitalizacji pod względem bezpieczeństwa.

Działania, które umożliwią zmianę tej sytuacji powinny z jednej strony koncentrować się na stwarzaniu miejsc i oferty spędzania czasu wolnego – szczególnie dla młodzieży (zapewnienie alternatywy dla łatwo dostępnych używek) czy na intensyfikacji programów motywacyjnych związanych z wychodzeniem z uzależnień, a z drugiej być uzupełniane o rozwiązania techniczne np. doświetlenie niektórych ulic i osiedli oraz obszarów we wsiach gminy.

1.4.4. Struktura wykształcenia społeczeństwa Poziom edukacji na obszarach wskazanych do rewitalizacji

Wpływ edukacji na pozostałe obszary społeczne jest coraz bardziej zauważalny. Poziom i jakość edukacji może wpływać w przyszłości na odsetek bezrobocia czy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej.

Świadomość wielkiego znaczenia gospodarki lokalnej opartej na wiedzy łączy się z oczekiwaniami pod adresem polityki oświatowej miast i gmin, organizacji pozarządowych, wymaganiami względem edukacji: zróżnicowania ofert i form kształcenia, jego jakości i adekwatności do potrzeb rynku pracy, aspiracji i potrzeb edukacyjnych jednostek.

System lokalnych usług oświatowych może przyczynić się w mieście i gminie do wzrostu poziomu wykształcenia i kwalifikacji, pobudzania przedsiębiorczych postaw i umiejętności mieszkańców oraz szans dzieci i młodzieży.

Na terenie miasta i gminy działają powiatowe i miejsko-gminne placówki oświatowo – wychowawcze.

Do powiatowych placówek szkolno – wychowawczych należą:

- Liceum Ogólnokształcące im Bolesława Krzywoustego wraz z Internatem,
- Zespół Szkół Zawodowych wraz z Internatem,
- Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej w Nakle nad Notecią
- Zespół Szkół Specjalnych w Karnowie.

Obsługą w/w placówek zajmuje się Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią.

Zespół Obsługi Oświaty i Rekreacji w Nakle nad Notecią zajmuje się miejsko-gminnymi placówkami oświatowo – wychowawczymi do których należy: siedem szkół podstawowych oraz sześć szkół gimnazjalnych.

- Szkoła Podstawowa nr 2, w Nakle n. Notecią przy ul. Bydgoskiej,
- Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum nr 3 w Nakle n. Notecią przy ul. Mroteckiej,
- Gimnazjum nr 4 w Nakle n. Notecią na Os. Wł. Łokietka,
- Zespół Szkół w Paterku
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum nr 1 przy ul. Kcyńskiej,
- Zespół Szkół (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum nr 2.) w Potulicach przy ul. Szkolnej,
- Zespół Szkół (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum nr 5) w Ślesinie przy ul. Dworcowej
- Zespół Szkół (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum nr 6) w Występie przy ul. Wiejskiej.

Pięć przedszkoli publicznych w mieście i gminie:

- nr 2 p w Nakle n. Notecią przy ul. Powstańców Wielkopolskich,
- nr 3 w Nakle nad Notecią na Os. Wł. Łokietka ,
- w Ślesinie przy ul. Kazińskiej,
- w Paterku przy ul Spacerowej
- w Potulicach przy ul. Szkolnej

W mieście Nakło nad Notecią działają poza tym niepubliczne placówki wychowawcze do których należą następujące przedszkola: „Donald” przy ul. Ks. P. Skargi , Katolickie przy Parafii św. Wawrzyńca, ul Kościelna oraz Społeczne Towarzystwo Oświaty Przedszkolnej Przedszkole „Wesoła Piątka” przy ul. Bydgoskiej.

8 339 mieszkańców gminy Nakło nad Notecią jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 4 122 kobiet oraz 4 217 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,2% ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,6% wykształcenie policealne, 10,5% średnie ogólnokształcące, a 15,5% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 32,1% mieszkańców gminy Nakło nad Notecią, gimnazjalnym 5,8%, natomiast 23,1% podstawowym ukończonym. 1,1% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa kujawsko-pomorskiego mieszkańcy gminy Nakło nad Notecią mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Nakło nad Notecią największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (26,9%) oraz zasadnicze zawodowe (23,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (40,9%) oraz podstawowe ukończone (19,2%). 18,4% mieszkańców gminy Nakło nad Notecią w wieku potencjalnej

nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,7% wśród dziewczynek i 19,2% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 756 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,26 dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 24,4% ludności (24,7% wśród dziewczynek i 24,0% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 19 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 93,43.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,3% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (12,2% wśród dziewczyn i 12,3% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 21 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 103,71.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 18,4% mieszkańców (18,6% wśród dziewczyn i 18,3% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 1 uczniów. 18 uczniów przypada na oddział w zasadniczych szkołach zawodowych. 25 uczniów przypada na oddział w szkołach średnich zawodowych i artystycznych.

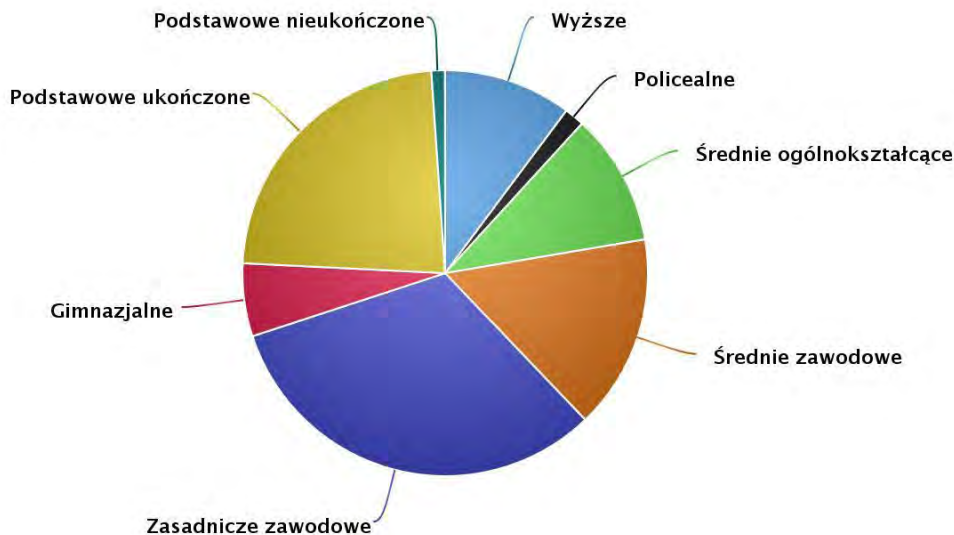
W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 26,5% mieszkańców gminy Nakło nad Notecią w wieku potencjalnej nauki (26,8% kobiet i 26,2% mężczyzn).

Wykres 13 Gmina Nakło nad Notecią - Edukacja i szkolnictwo

Poziom wykształcenia – Gmina Nakło nad Notecią

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

www.polskawliczbach.pl

Źródło. Opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Naklo_Nad_Notecia

4 901 mieszkańców Nakła nad Notecią jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 2 461 kobiet oraz 2 437 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,2% ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,6% wykształcenie policealne, 10,5% średnie ogólnokształcące, a 15,5% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 32,1% mieszkańców Nakła nad Notecią, gimnazjalnym 5,8%, natomiast 23,1% podstawowym ukończonym. 1,1% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa kujawsko-pomorskiego mieszkańcy Nakła nad Notecią mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Nakle nad Notecią największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (26,9%) oraz zasadnicze zawodowe (23,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (40,9%) oraz podstawowe ukończone (19,2%).

18,4% mieszkańców Nakła nad Notecią w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,7% wśród dziewczynek i 19,2% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 993 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 0,97 dzieci w wieku przedszkolnym. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 24,4% ludności (24,7% wśród dziewczynek i 24,0%

wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 22 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 104,62.

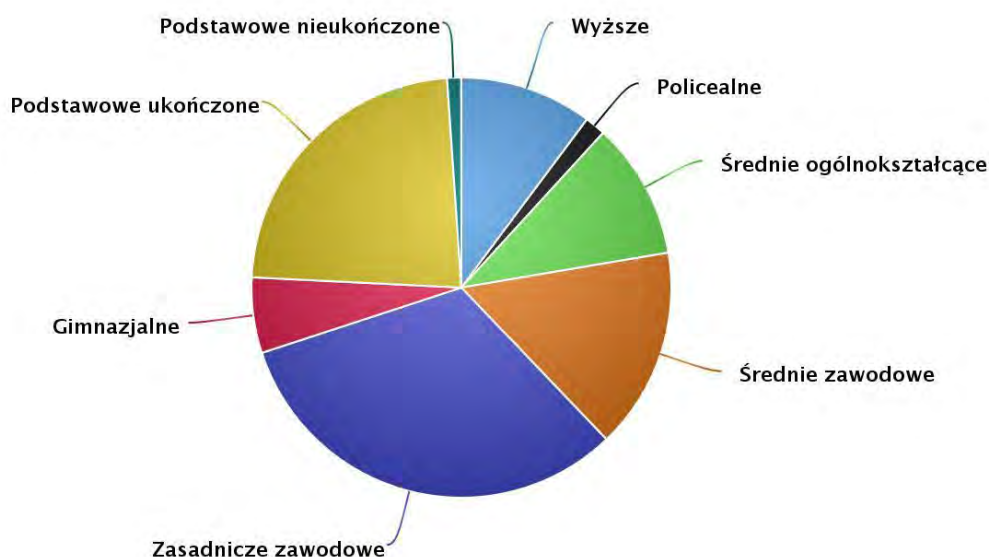
Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,3% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (12,2% wśród dziewczyn i 12,3% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 24 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 120,64. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 18,4% mieszkańców (18,6% wśród dziewczyn i 18,3% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 2 uczniów. 21 uczniów przypada na oddział w zasadniczych szkołach zawodowych. 25 uczniów przypada na oddział w szkołach średnich zawodowych i artystycznych.

W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 26,5% mieszkańców Nakła nad Notecią w wieku potencjalnej nauki (26,8% kobiet i 26,2% mężczyzn).

Wykres 14 Nakło nad Notecią - Edukacja i szkolnictwo

Poziom wykształcenia – Nakło nad Notecią

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

www.polskawliczbach.pl

Źródło. Opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/Naklo_Nad_Notecia

Wykres 15 Placówki oświatowe w Gminie Nakło n. Notecią

ŻŁOBKI	2012	2013	2014
Żłobki i kluby dziecięce	1	1	2
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych (w ciągu roku)	33	31	44

EDUKACJA	2012/13	2013/14	2014/15
Placówki wychowania przedszkolnego	16	17	17
w tym przedszkola	9	10	11
Miejsca w przedszkolach	699	758	881
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	1139	1177	1069
w tym w przedszkolach	774	810	827
Szkoły podstawowe	11	11	11
Uczniowie szkół podstawowych	1990	1952	2089
Szkoły gimnazjalne	7	8	8
Uczniowie szkół gimnazjalnych	1123	1115	1061
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach:			
podstawowych	19	19	19
gimnazjalnych	23	21	21

W 2014 r. subwencja oświatowa w gminie wyniosła
21604,5 tys. zł

W 2014 r. wydatki na oświatę i wychowanie
wyniosły **36379 tys. zł.**

Źródło: http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_kujawsko-pomorskie/portrety_gmin/powiat_nakielski/gmina_naklo_nad_notecia.pdf

1.4.5. Biblioteki

Oprócz edukacji warto przyjrzeć się wskaźnikowi czytelnictwa, który także może świadczyć o jakości kapitału społecznego i perspektywach jego rozwoju.

Biblioteki publiczne w mieście i gminie Nakło nad Notecią pracują w sieci, którą tworzy Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna przy ul. Bartkowskiego 1 wraz z Wypożyczalnią książek dla dorosłych przy ul. Dąbrowskiego 20 oraz filie biblioteczne:

- Dziecięca przy ul. Bartkowskiego 1 w Nakle nad Notecią
- w Szpitalu przy ul. Mickiewicza 7 w Nakle nad Notecią
- Ogólna na Os. Łokietka 15 w Nakle nad Notecią
- w Paterku, ul. Wyzwolenia 3
- w Potulicach, ul. Działkowa 8
- w Ślesinie, ul. Strażacka 2
- w Trzeciewnicy, ul. Powstańców Wielkopolskich 25

Zadania Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nakle nad Notecią.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Nakle poza gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów bibliotecznych realizuje zadania w zakresie upowszechniania czytelnictwa, kultury, oświaty. Podejmuje działania kultywujące tradycje patriotyczne, propaguje historię miasta i regionu. Organizując różnego rodzaju imprezy, konkursy, lekcje biblioteczne, wycieczki, zajęcia świetlicowe dąży do pobudzania aktywności twórczej i rozwijania zainteresowań wśród dzieci i młodzieży. Wypełniając zadania biblioteki powiatowej służy m.in. doradztwem merytorycznym 23 placówkom bibliotecznym powiatu nakielskiego. Wszystkie placówki wyposażone są komputery, drukarki, kserokopiarki, skanery, aparaty fotograficzne, PiMBP w Nakle ponadto w 2 laptopy, rzutnik i ekran oraz nagłośnienie.

PiMBP w Nakle udostępnia katalog elektroniczny swoich zbiorów - <http://www.naklo-pimbp.sowwwa.pl>.; z katalogiem można się łączyć również poprzez link na stronie www.biblioteka-naklo.pl Od stycznia 2015 r. we wszystkich placówkach Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nakle działa elektroniczny system rejestracji czytelników i udostępniania zbiorów. Natomiast od 1 września 2015 r. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Nakle rozszerzyła swoją ofertę umożliwiając czytelnikom dostęp do 1248 tytułów w czytelni wirtualnej IBUK Libra.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. zbiory Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nakle nad Notecią wraz z filiami bibliotecznymi liczyły 82 416 jednostek ewidencyjnych (w tym 46 audiobooków, 63 dokumenty dźwiękowe, 5 druków muzycznych).

W 2015 r. biblioteki miasta i gminy Nakło zarejestrowały 4001 użytkowników oraz 67 633 odwiedziny. Na zewnątrz wypożyczono 73 752 książki, 2 899 czasopism, natomiast na miejscu udostępniono 625 książek i 3 877 czasopism.

Z usług bibliotecznych skorzystało:

- Internet – 9 029 os.
- usługi kserograficzne i wydruki komputerowe – 837 os.
- wypożyczenia międzybiblioteczne – 53 os.

Wypożyczalnia książek przy ul. Dąbrowskiego 20 w Nakle realizuje formę udostępniania zbiorów pn.: „Książka na telefon” adresowaną do niepełnosprawnych i chorych mieszkańców Nakła. Na telefoniczne życzenie czytelnika bibliotekarz dostarcza literaturę do domu. W roku 2015 z tej formy korzystano 37 razy.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Nakle nad Notecią w swoich działaniach wykracza poza standardowe wypożyczanie książek. Pracownicy biblioteki systematycznie wychodzą z inicjatywami uwzględniając potrzeby i zainteresowania odbiorców.

W katalog inicjatyw PiMBP w Nakle oraz jej filii o charakterze popularyzatorskim w 2015 r. wpisały się następujące imprezy i przedsięwzięcia:

- Ekspozycje wystawiennicze
- Dyskusyjne Kluby Książki
- Kluby „Zręczne ręce” w Nakle i „Kreatywny kącik” w Paterku
- Wykłady z historii sztuki
- Edukacja czytelnicza i medialna
- Spotkania autorskie
- Wieczory poetycko-muzyczne
- Spotkania z podróżnikami
- Popularyzacja Internetu

Jednym z priorytetowych zadań Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nakle jest też krzewienie idei czytania oraz organizowanie inicjatyw upowszechniających książkę i

czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży. W związku z tym placówki biblioteczne starają się wdrażać różne formy animacji pracy z dziećmi i młodzieżą. Obok stałych zajęć kameralnego czytania bajek, zajęć plastycznych, rywalizacji konkursowych organizowane są spotkania autorskie z pisarzami książki dziecięcej i młodzieżowej.

Corocznie, w maju Filia Dziecięca organizuje dla swych czytelników „Noc w bibliotece”. Oprócz wesołych zabaw i konkursów odbył się też pokaz rycerski. W kalendarium działań na stałe wpisane zostały też zajęcia dla dzieci w okresie ferii zimowych oraz wakacji letnich.

Na dwutygodniowych wakacyjnych spotkaniach uczestniczyło 821 osób, natomiast na zajęciach bibliotecznych w okresie ferii zimowych 385 osób.

Poprzez swoje działania pracownicy Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nakle nad Notecią dążą do stworzenia takiego modelu instytucji bibliotecznej, która zaspokoi potrzeby mieszkańców wsi i miast powiatu nakielskiego, pobudzi aktywność kulturalną, umożliwi poszerzanie wiedzy i zapewni miłe spędzanie wolnego czasu.

Rolę uzupełniającą wobec bibliotek publicznych stanowią w gminie Nakło n. Notecią biblioteki szkolne. Biblioteka szkolna jest ośrodkiem informacji dla uczniów, nauczycieli i rodziców. Jest też ośrodkiem edukacji czytelniczej i medialnej uczniów oraz częścią szkoły, która bierze udział w realizacji podstawowych funkcji placówki w stosunku do uczniów: kształcąco - wychowawczej, opiekuńczo - wychowawczej i kulturalno - rekreacyjnej.

Ośrodki te - poprzez swoje zbiory i warsztat informacyjny - stwarzają możliwość samodzielnego zdobywania wiedzy, zarówno w aspekcie potrzeb ucznia jak i nauczyciela. Realizując cele wynikające z założeń programowych szkoły, biblioteka szkolna odgrywa znaczną rolę. Jest miejscem, gdzie nie tylko udostępnia się zbiory biblioteczne, ale można oddziaływać na użytkowników kształtując ich świadomość.

Wychowanie jest procesem mającym na celu wywołanie określonych zmian w osobowości czytelników, kształtowanie ich postaw, przekonań, poglądu na świat, stosunku do ludzi, systemu wartości i celu życia. Bibliotekarz realizuje głównie wychowanie czytelnicze, mające na celu kształtowanie dyspozycji motywujących do zachowań czytelniczych. Dzisiaj, kiedy w życiu codziennym dominują masowe, przekazywane w uproszczony sposób informacje, niezwykle ważna jest rola bibliotek w kształtowaniu wyobraźni i otwartości na świat.

Tabela 10 Liczba uczniów w szkołach, w których działa biblioteka

SZKOŁA	LICZBA UCZNIÓW/ETATÓW
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 IM. K. STEFANA WYSZYŃSKIEGO PRYMASA TYSIĄCLECIA W NAKLE NAD NOTECIĄ	- 524 uczniów/ 1 etat
ZESPÓŁ SZKOLNO-PRZEDSZKOLNY NR 3 W NAKLE NAD NOTECIĄ	- 336 uczniów/ 1 etat
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 IM. ARMII KRAJOWEJ W NAKLE NAD NOTECIĄ	- 565 uczniów/ 1 etat
GIMNAZJUM NR 3 W NAKLE NAD NOTECIĄ	- 329 uczniów/ 1 etat
GIMNAZJUM NR 4 W NAKLE NAD NOTECIĄ	- 391 uczniów/ 1 etat
ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. J. PAWŁA II W PATERKU	- 342 uczniów/ 1 etat
ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. PRZYJACIÓŁ PRZYRODY W WYSTĘPIE	- 201 uczniów/ 1 etat
ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. KPT. WIKTORA ROSSY W ŚLESINIE	- 155 uczniów/ ½ etatu
ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. DZIECI POTULIC W POTULICACH	- 211 uczniów/ ½ etatu

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło n. Notecią

Tabela 11 Czytelnictwo w Gminie

	2014
 Biblioteki i filie	8
Czytelnicy w bibliotekach publicznych	4280
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	16

Źródło: http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_kujawsko-pomorskie/portrety_gmin/powiat_nakielski/gmina_naklo_nad_notecia.pdf

1.4.6. Struktura organizacji pozarządowych

Zakres współpracy Gminy Nakło nad Notecią z organizacjami pozarządowymi oraz innymi organizacjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego określa ustawa O działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późniejszymi zmianami) oraz Program współpracy Gminy Nakło nad Notecią z organizacjami pozarządowymi oraz innymi organizacjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, uchwalany przez Radę Miejską na każdy rok kalendarzowy. Szczegóły dotyczące działań i współpracy z poszczególnymi stowarzyszeniami i klubami sportowymi, z uwagi na ich różnorodność, ustalane są w bezpośrednich kontaktach pracowników urzędu z przedstawicielami danej organizacji. Udzielana jest również pomoc ułatwiająca organizacjom bieżącą działalność np. drukowanie formularzy, kserowanie, ustalanie danych adresowych.

Ważną formą współpracy z organizacjami pozarządowymi jest wsparcie pozafinansowe i pomoc lokalowa. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kluby sportowe, korzystają nieodpłatnie z lokali i pomieszczeń użyczonych przez gminę oraz z obiektów sportowych.

W Gminie Nakło n. Notecią funkcjonuje 47 organizacji pozarządowych, klubów i stowarzyszeń, w tym 15 sportowych.

Z każdym rokiem przybywa ciekawych i nowatorskich propozycji. Obok działań, które mają już swoją tradycję i na stałe wpisały się w kalendarz sportowy i kulturalny (np. letnie koncerty organowe w Nakle, popularyzacja muzyki i tradycji orkiestry dętej OSP, działalność klubów sportowych), stowarzyszenia realizowały nowe, ciekawe zadania. Do ciekawych inicjatyw należy zaliczyć działalność teatru przy Towarzystwie Miłośników Kultury Ludowej DOMAN w Slesinie i zrealizowanie zadania pt. „Z Nikiforem przez Krajną i Polskę” oraz propagowanie tradycyjnych tańców, muzyki i obrzędów ludowych naszego regionu w ramach projektu „Z pieśnią i tańcem przez Krajną — wydanie płyty audio-video zawierającej muzykę, pieśni i tańce z regionu Krajny”, zrealizowanego przez Stowarzyszenie KRAJNA. Z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Nakła, w ramach projektu „Gmina przyjazna rowerzystom”, w mieście powstały dwa profesjonalne stanowiska dla rowerów. Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Olszewki i Lubaszczka zorganizowało dla mieszkańców sołectwa zajęcia artystyczne w ramach projektu „Wiosna w Krajeńskiej chacie”, Fundacja w Kuźni realizowała „Cykliczne spotkania artystyczne, a Stowarzyszenie Razem Raźniej zaproponowało najmłodszym mieszkańcom zajęcia „Z bajkowym morałem przez życie”.

Cieszy również wzrost różnorodności działań, podejmowanych przez stowarzyszenia i kluby sportowe, w zakresie upowszechniania kultury fizycznej. Obok popularnej piłki nożnej, piłki siatkowej oraz lekkoatletyki, zrealizowano inne ciekawe projekty skierowane do lokalnej społeczności (m.in. KS SPARTA i UKS WDK PATEREK promowały grę w tenisa stołowego, a Stowarzyszenie Sportowe „YAMABUSHI” prowadziło treningi i uczestniczyło w rywalizacji sportowej w zakresie sportów walki). Nowością był projekt „Promocja i nauka gry w darta”, rozpoczęty w 2015 roku przez Stowarzyszenie Dart Nakło. W ramach tego projektu zostały zakupione i przekazane szkołom gimnazjalnym zestawy do gry w darta, a członkowie Stowarzyszenia podczas spotkań z uczniami dzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem. Kontynuowane były także, zainicjowane w 2014 roku, projekty : Uczniowskiego Klubu Sportowego KRZYWOUSTY projekt dotyczący sportów wodnych „Nakielska liga pływania” oraz Fundacji „CIVITAS”, która zachęcała wszystkich mieszkańców gminy do biegania. W ramach projektu „Z biegiem po zdrowie” były prowadzone zajęcia przez wykwalifikowanych trenerów i dietetyków.

Dobra współpraca i pomoc udzielana przez Gminę Nakło nad Notecią organizacjom i klubom sportowym, przyczynia się do podnoszenia wyników sportowych i atrakcyjności realizowanych zadań. W zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniom i Patologiom Społecznym oraz Profilaktyki i promowania zdrowego stylu życia, Gmina Nakło nad Notecią, ze szczególną uwagą wspiera działania Nakielskiego Ośrodka Terapii Uzależnień KOLIBER — Towarzystwo Promocji Zdrowia Psychicznego, Nakielskiego Klubu Abstynenta, Fundacji CIVITAS oraz Fundacji SALUS HOMINI.

Pomoc samorządu w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii umożliwia zwiększenie dostępności do terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym. Prowadzone były również warsztaty i szkolenia dla młodzieży, rodziców i wychowawców (terapia w NOTU Koliber oraz cykl zajęć i warsztatów w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych). Nakielski Klub Abstynenta promuje trzeźwy styl życia. Prowadząc grupy wsparcia dla osób trzeźwiejących i ich rodzin aktywnie uczestniczył w powrocie osób, zagrożonych wykluczeniem społecznym, do aktywnego - zawodowego życia. Już po raz czwarty, dzięki dotacji z budżetu Gminy Nakło nad Notecią, odbył się trzeźwościowy festyn rodzinny na Nakielskich Łazienkach. Wsparcie finansowe -przekazane Fundacji SALUS HOMINI - pozwoliło nieść pomoc rodzinom po traumatycznych przeżyciach, szczególnie dzieciom po stracie rodziców. Istotne znaczenie ma także praca wolontariuszy na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych, wpisana w działalność Fundacji SALUS HOMINI. W otwartym konkursie ofert na 2015 rok finansowany był trzeci rok z rzędu ciekawy projekt, skierowany do osób i rodzin przeżywających kryzys. „Nakielski program mediacji i terapii” realizowany przez Fundację „CIVITAS” został doceniony również w Województwie Kujawsko-Pomorskim — otrzymał nagrodę i tytuł „RODZYNKI Z POZARZĄDOWKI” w Konkursie Nagród Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego na najlepsze inicjatywy społeczne, realizowane przez organizacje pozarządowe. W zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniom i Patologiom Społecznym oraz Profilaktyki i promowania zdrowego stylu życia, Gmina Nakło nad Notecią, ze szczególną uwagą wspiera działania Nakielskiego Ośrodka Terapii Uzależnień KOLIBER — Towarzystwo Promocji Zdrowia Psychicznego, Nakielskiego Klubu Abstynenta, Fundacji CIVITAS oraz Fundacji SALUS HOMINI. OIKOS Stowarzyszenie Ekologiczne Ziemi Nakielskiej, kontynuując projekt „Ekologiczne inspiracje w Dolinie Noteci”, przyczynia się do zaangażowania młodych ludzi w działania na rzecz ochrony przyrody i środowiska naturalnego, promocji obszarów Natura 2000 oraz rozwijania postaw proekologicznych w społeczeństwie.

Stowarzyszenie Europejska Integracja 2000 skierowało swój projekt „Poznajemy kraje europejskie”, celem projektu jest zawiązywanie przyjaźni młodych mieszkańców miast i gmin

partnerskich oraz poznawanie zwyczajów, historii i kultury przyjaciół z sąsiednich krajów. Z każdym rokiem wzrasta poziom współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi, przynoszącej korzyści gminie i jej mieszkańcom. Zaangażowanie tych organizacji i rosnąca aktywność mieszkańców gminy, wsparte środkami finansowymi, pomocą pozafinansową i pomocą oferowaną przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią, przyczyniają się do podnoszenia atrakcyjności projektów realizowanych przez organizacje. Dobra współpraca przynosi, w równym stopniu, wymierne korzyści Organizacjom i Gminie Nakło nad Notecią. Wszystkie wspólne działania przyczyniają się do aktywizacji lokalnej społeczności i podnoszenia poziomu życia wszystkich mieszkańców naszej Gminy.

Aktywność wyborcza

Państwowa Komisja Wyborcza podała frekwencję w wyborach parlamentarnych 2015, które odbywają się w dniu dzisiejszym. Średnia frekwencja na godz. 17:00 w kraju wynosiła 38,97%, a w województwie kujawsko-pomorskim - 35,99%. Na terenie powiatu nakielskiego frekwencja na godzinę 17:00 była o wiele niższa i wynosiła 33,55%. Najwyższa była na terenie gminy Szubin - 34,90% i trochę wyższa niż w gminie Nakło nad Notecią - 34,78% a najniższa nadal na terenie gminy Sadki -29,25%. W pozostałych gminach odnotowano frekwencję: gminie Mroczka - 30,78% i gminie Kcynia - 32,52%.

1.4.7. Identyfikacja problemów w obszarze społecznym

W strefie społecznej zdiagnozowano następujące problemy:

1. Niski poziom średniego wynagrodzenia.
2. Rosnąca ilość osób starszych.
3. Zmniejszanie się na przestrzeni lat stanu ludności w wieku przedprodukcyjnym a zwiększanie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.
4. Wysoki poziom bezrobocia w porównaniu z pozostałymi gminami Powiatu Nakielskiego i średnimi: wojewódzką i krajową.
5. Niskie kwalifikacje osób pozostających bez pracy.
6. Niska stopa życiowa mieszkańców gminy mierzona wysokim wskaźnikiem przyznawanej pomocy społecznej z powodu ubóstwa.
7. Wysoki odsetek gospodarstw domowych, utrzymujących się z niezarobkowych źródeł jak emerytury, renty, zasiłki.
8. Problemy z dostępnością miejsc w domach pomocy społecznej dla seniorów

9. Niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy (23,1% mieszkańców posiada ukończone wykształcenie na poziomie podstawowym)
10. Alkoholizm
11. Przestępczość

Kompleksowa diagnoza zasobów organizacyjnych pomocy społecznej na terenie województwa kujawsko - pomorskiego przedstawiona w „Wojewódzkiej strategii w zakresie polityki społecznej na lata 2007-2020” wskazuje, że posiadane zasoby instytucjonalne nie w pełni zaspokajają potrzeby. Świadczy o tym liczba osób oczekujących na umieszczenie w placówkach wsparcia, która według prognoz będzie systematycznie rosła wraz z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa oraz z pogłębieniem się różnic w funkcjonowaniu społeczno-materialnym.

Opisane powyżej tendencje mają odzwierciedlenie w liczbie określonych rodzajów świadczeń przyznawanych decyzją administracyjną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią.

Według danych MOPS systematycznie rośnie liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej ze względu na stan zdrowia i brak możliwości zapewnienia wystarczającej opieki w środowisku.

Istotny wzrost odnotowano również w zakresie zapotrzebowania na pomoc w formie mieszkań chronionych. Pomoc ta skierowana jest w znacznej mierze do tej grupy mieszkańców miasta, których trudne położenie spowodowane jest przez te same czynniki tj. m.in. podeszły wiek, choroba, niepełnosprawność.

We wrześniu 2016 r., wchodzi w życie zmiany ustawy o pomocy społecznej w zakresie standardów dla placówek pomagających osobom bezdomnym. Standardy będą dotyczyły również samych obiektów, w których prowadzone będą noclegownie, schroniska dla bezdomnych oraz ogrzewalnie. Placówki działające w dniu wejścia w życie nowelizacji ustawy o pomocy społecznej (tj. 5 października 2015 r.), będą miały 36 miesięcy na dostosowanie ich do nowych standardów. Budynek Noclegowni działającej w Paterku przy ul. Przemysłowej, jest to jedynie zapewnienie noclegu osobom bezdomnym. Na znaczną część dnia bezdomni muszą opuścić obiekt bez możliwości zagwarantowania innego schronienia. Nie są to warunki pozwalające na prowadzenie efektywnej aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym realizowanie programów wychodzenia z bezdomności zmierzających do wyprowadzania z bezdomności konkretnych osób i grup społecznych,

rokujących perspektywy przezwyciężenia tej sytuacji. Budynek posiada bariery architektoniczne.

1.5. Strefa gospodarcza

1.5.1. Struktura podstawowych branż gospodarki

Poziom rozwoju gospodarczego w Powiecie nakielskim klasyfikuje się na dosyć niskim poziomie w porównaniu z powiatem bydgoskim, inowrocławskim czy żnińskim. Rozwój Powiatu nakielskiego lokuje się jednak na poziomie wyższym niż w powiecie lipnowskim.

Rozwój miejscowej gospodarki jest szczególnie istotny dla mieszkańców miasta, głównie ze względu na szansę zmniejszenia stopy bezrobocia i wzrost poziomu jakości życia. Zagadnienie to jest także ważne dla miasta powiatowego, pełniącego rolę ośrodka usługowo-administracyjnego, gospodarczego i kulturalnego. W warunkach gospodarki rynkowej możliwości rozwoju gospodarczego poszczególnych obszarów są zróżnicowane. Uzależnione są one od wewnętrznych i zewnętrznych ograniczeń oraz szans rozwoju. Szanse te zwiększają się, jeżeli podmioty lokalne prowadzą aktywną politykę rozwoju i wprowadzają do działania elementy strategicznego planowania. Planowanie strategiczne, zmierza do ustalenia podstawowych kierunków rozwoju lokalnego, ma dostarczyć władzom lokalnym podstaw racjonalnego działania. Jest też formą działania w nurcie szybko zachodzących przeobrażeń a jego istotną cechą jest zmienność w czasie, uwzględniająca długi, jak i krótki horyzont rozwiązywania uprzednio zdefiniowanych problemów rozwoju.

Strategie w oparciu, o które funkcjonuje Gmina jak: Strategia rozwoju lokalnego w powiązaniu z budżetem gminy oraz Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego i Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego staje się ważnym instrumentem działania władz samorządowych. Dokumenty te pełnią funkcję drogowskazu w realizacji przedsięwzięć podmiotów lokalnych, przy czym wraz z zmieniającymi się warunkami wewnętrznymi i zewnętrznymi należy ją aktualizować oraz poszerzać i to na każdym poziomie planowania.

Dane statystyczne za lata 2008 – 2013 dotyczące liczby wpisów do rejestru REGON pokazują systematyczny wzrost liczby podmiotów na terenie Powiatu Nakielskiego od roku 2011, niestety jest on wywołany wyłącznie wzrostem liczby wpisów w Nakle i Szubinie.

1.5.2. Wspieranie przedsiębiorczości

W celu pobudzenia lokalnej przedsiębiorczości w gminie i powiecie nakielskim, a także przyciągnięcia inwestorów zewnętrznych i kreowania nowych miejsc pracy Urząd Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią, w roku 2016 zostanie oddana do użytku inwestycja Parku Przemysłowego, realizowana w Paterku. Zarządcą tego miejsca jest Nakielska Administracja Domów Mieszkalnych Sp. z o.o., której miasto jest właścicielem. Po uruchomieniu tej Strefy ekonomicznej, której zadaniem jest udostępnienie przedsiębiorstwom nowej infrastruktury w ramach parku przemysłowego, aby tym samym doprowadzić do ożywienia gospodarczego, zwiększenia aktywizacji zawodowej ludności oraz wzrostu konkurencyjności Gminy Nakło nad Notecią.

Tabela 12. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON – ogółem w powiecie Nakielskim lata 2008-2013

Jednostka terytorialna	ogółem					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
KUJAWSKO-POMORSKIE	192182	18203 1	186007	18436 5	187996	191252
Powiat nakielski	6824	6124	6111	6057	6076	6152
Nakło nad Notecią	3126	2527	2637	2659	2664	2650
Szubin	1689	1701	1708	1676	1696	1780
Kcynia	924	930	763	766	769	776
Mrocza	644	617	621	585	574	593
Sadki	441	349	382	371	373	353

Źródło. Opracowanie, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Tabela 13 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON wg wybranych powiatów w 2013 r. i 2014 r.

JST	2013	2014
KUJAWSKO-POMORSKIE	191 252	192 078
Powiat bydgoski	11 769	12 117
Powiat m. Bydgoszcz	43 430	42 725
Powiat inowrocławski	13 514	13 449
Powiat lipnowski	4 748	4 801
Powiat nakielski	6 152	6 263
Powiat żniński	5 257	5 346

Źródło. Opracowanie, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

1.5.3. Główni pracodawcy

Na terenie powiatu istnieje tylko kilka znaczących w regionie przedsiębiorstw takich, jak:

- Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "PATEREK" Spółka Akcyjna,
- Nakielskie Zakłady Maszyn i Urządzeń Gastronomicznych SPOMASZ – NAKŁO,
- "MTB" Trzebińscy s.j. (rury osłonowe),
- Zakłady Sprzętu Instalacyjnego POLAM-NAKŁO,
- Browar Krajan,
- ZPChr Zelan,
- SOWKAM (opony),
- PROLAB (farmacja),
- PATEREK TEXTILE.
- ponadto w Nakle nad Notecią znajduje się cukrownia Krajowej Spółki Cukrowej S.A., jedna z 3 cukrowni znajdujących się w województwie kujawsko-pomorskim (pozostałe 2 cukrownie znajdują się w Chełmży oraz w Kruszwicy). Pozostałe podmioty gospodarcze należą głównie do sektora mikro i małych firm.

Przedsiębiorstwa produkcyjne reprezentują głównie branże: rolno-spożywczą, elektroinstalacyjną, maszynową, materiałów budowlanych, drzewną, meblarską i odzieżową. Obecnie nie powstają duże zakłady przemysłowe, nie są prowadzone inwestycje przedsiębiorców na szeroką skalę, powstają przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa.

Tabela 14 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON – ogółem w gminie Nakło n. Notecią stan na 2014 r.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON W 2014 R.		
	Powiat	Gmina
Ogółem	6264	2634
w tym w sektorze: rolniczym	213	55
przemysłowym	705	337
budowlanym	904	337
na 10 tys. ludności	721	812
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	540	592

Źródło: http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_kujawsko-pomorskie/portrety_gmin/powiat_nakielski/gmina_naklo_nad_notecia.pdf

Gmina Nakło nad Notecią ma jasno określone priorytety na najbliższe lata. Najważniejsze z nich mają koncentrować się na dalszym rozwoju gospodarczym oraz społecznym regionu. Między innymi w tym celu realizowana jest inwestycja dotycząca uzbrojenia Nadnoteckiego

Parku Przemysłowego w Paterku. Wyposażone w niezbędne media tereny inwestycyjne mają przyciągnąć uwagę krajowych i zagranicznych inwestorów oraz przedsiębiorców. Park przemysłowy to istotny element strategii dotyczącej rozwoju gminy, polegający na stworzeniu klimatu inwestycyjnego w gminie Nakło nad Notecią.

Za inwestowaniem w parku przemawia także m.in. doskonała lokalizacja terenów, skomunikowanie z najważniejszymi drogami, możliwość korzystania z biura obsługi inwestora czy przygotowane liczne ulgi finansowe. Działania te są nakierowane na szczególnie redukcję stopy bezrobocia w gminie.

Poniżej przedstawiono wysokość dochodu budżetu Miasta Nakło nad Notecią według działów, a także wskazano wartość dochodu na mieszkańca w odniesieniu do sytuacji w województwie oraz kraju.

Tabela 15 Wysokość dochodu budżetu Miasta Nakło nad Notecią według działów.

Dział	Ogółem	Na 1 mieszkańca	Udział w całości budżetu
756 – dochody od osób prawnych, fizycznych i innych jednostek	35 377 729 zł	1 868,90 zł	28%
758 – różne rozliczenia	30 117 064 zł	1 591,00 zł	23,8%
600 – transport i łączność	18 288 184 zł	966,10 zł	14,5%
900 – gospodarka komunalna i ochrona środowiska	16 687 451 zł	881,50 zł	13,2%
852 – pomoc społeczna	14 180 530 zł	749,10 zł	11,2%
700 – gospodarka mieszkaniowa	4 996 070 zł	263,90 zł	4%
801 – oświata i wychowanie	3 116 413 zł	164,60 zł	2,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie serwisu Polska w liczbach

Tabela 16 Wartość dochodu na mieszkańca w odniesieniu do sytuacji w województwie oraz kraju

	Miasto Nakło nad Notecią	Województwo Kujawsko - Pomorskie	Polska
Wartość dochodu	4 100,00 zł	4 970,41	5583,03 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL

W chwili obecnej szacuje się, że większa liczba osób zatrudniona jest w handlu detalicznym oraz w usługach. Cechą charakterystyczną struktury zatrudnienia w Nakle nad Notecią, oddająca struktury typowe dla całego województwa kujawsko-pomorskiego, jest duży udział zatrudnienia w działalnościach handlowych (zarówno detalicznych i hurtowych), jak również w działalnościach usługowych (w szczególności w zakresie szkolnictwa i służby zdrowia) oraz administracji. W Nakle duży udział tych działalności jest dodatkowo wzmacniany lokalizacją szpitala, kilku szkół ponadpodstawowych i innych obiektów użyteczności publicznej. Największymi pracodawcami w Nakle nad Notecią są:

- Krajowa Spółka Cukrowa S.A. - Oddział Cukrownia Nakło – firma zatrudnia ok. 150 osób, dodatkowo w okresach zwiększonej produkcji zatrudnianych jest dodatkowo ok. 80 osób;
- Polam Nakło S.A. - producent łączników wtyczkowych, warstwowych, skrzynek bezpiecznikowych, odgałęźników, osprzętu do napowietrznych linii izolowanych
- N.Z.M. i U.G. "Spomasz" Nakło Sp. z o.o. - producent i eksporter maszyn i urządzeń stosowanych w procesie przygotowania żywności;
- MTB Trzebińscy Sp. j. – producent rur osłonowych dla teletechnicznej kanalizacji kablowej oraz rur osłonowych do kabli energetycznych;
- P.P.H. Zelan – firma zajmuje się świadczeniem wysokiej jakości usług galwanotechnicznych, głównie dla producentów z branży metalowej, elektrotechnicznej, elektronicznej oraz dla klientów indywidualnych
- Zakład Usług Technicznych B. Cieślak, M. Sikorzyńska i Z. Niemczewska

Na poziom zatrudnienia w gminie Nakło nad Notecią wpływ mają także przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie gminy Nakło nad Notecią. Do największych z nich należą:

- Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "PATEREK" Spółka Akcyjna zlokalizowane w Paterku. Firma oferuje produkty i usługi dla potrzeb przemysłu i transportu kolejowego. Spółka zatrudnia ok. 400 osób.
- Farmaceutyczne Przedsiębiorstwo Produkcyjno Analityczno Handlowe "Prolab" powstało w 1993 roku w Paterku. Prolab to dynamicznie rozwijająca się, polska firma branży farmaceutycznej. Firma zatrudnia
- Państwowe Przedsiębiorstwo Przemysłu Meblarskiego i Budownictwa to producent kontynuujący niemal 60-letnią tradycję wytwarzania w Potulicach mebli o najwyższej jakości i funkcjonalności. Meble Potulice, marka dotychczas kojarzona z meblami tapicerowanymi, obecnie specjalizuje się w

kompleksowym wyposażeniu wnętrz w meble biurowe, gabinetowe, sądowe i hotelowe.

1.5.4. Identyfikacja problemów w branży gospodarczej

Analizując branżę gospodarczą w Gminie Nakło nad Notecią stwierdzono:

- Niewielką liczbę podmiotów gospodarczych związanych z branżą poza handlową, co wskazuje na niedocenienie walorów i możliwości rozwoju w gminie Nakło nad Notecią.
- Małą ilość inwestycji prorozwojowych.
- Małą ilość kapitału na rozwój firm.

1.6.   *Diagnoza sfery funkcjonalno-przestrzennej*

Sposób użytkowania terenów

Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

1.6.1. Identyfikacja problemów w sferze przestrzennej

Diagnoza obecnego stanu w zakresie strefa przestrzenno - funkcjonalnej objęta zagadnień dotyczących:

- Lokalizacji gminy wraz z komunikowaniem obszaru,
- Zasobów naturalne
- Usytuowanie przestrzeni inwestycyjnych,
- Wyposażenie gminy w odpowiednią infrastrukturę
  - Instytucje kultury
- Zabudowy wraz z zabudowa zabytkową.

Analiza struktury przestrzenno-funkcjonalnej pozwala zidentyfikować najważniejsze problemy przestrzenne oraz wynikające z tego zagrożenia i szanse.

Gmina zlokalizowana jest w strukturze przestrzennej Aglomeracji bydgosko-toruńska – aglomeracja bicentryczna w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, obejmującej dwa główne miasta: Bydgoszcz i Toruń oraz okoliczne gminy. Obszar ten w zależności od koncepcji obejmuje od 2514,5 do 3861,8 km², a zamieszkuje go od 754 tys. do

872 tys. osób. Pozostałymi miastami należącymi do aglomeracji prócz dwóch miast centralnych są: Aleksandrów Kujawski, Ciechocinek, Solec Kujawski. W zależności od koncepcji aglomeracji także miasta: Chełmża, Koronowo, Nakło nad Notecią, Nieszawa, Szubin.

Stowarzyszenie gminy z BOTF oraz w Aglomeracji bydgosko-toruńskiej, w dużej mierze rzutuje na procesy przestrzenne zachodzące w mieście i gminie. Istotnym wśród nich jest rozwój miasta i gminy jako miejsca zamieszkania - dobrze skomunikowanego z Bydgoszczą i Toruniem. Powinno to powodować stawianie wysokich wymagań w zakresie dbałości o jakość środowiska zamieszkania w gminie i mieście. Jest to o tyle istotne, iż zauważalne jest zdominowanie strefy centralnej miasta przez pojazdy samochodowe, obniżające jakość przestrzeni publicznej w strefie centralnej miasta oraz ograniczające aktywność mieszkańców w tej strefie.

Ukształtowana na przestrzeni wieków sieć osadnicza gminy Nakło nad Notecią została zachowana do czasów obecnych w mało zmienionej formie. Historycznie zachowany układ urbanistyczny posiadają wsie: Minikowo, Ślesin, Trzeciewnica, Olszewka, Karnowo, Karnówko, Suchary, Chrzęstowo, Małocin, Lubaszcz, Wieszki, Występ, Paterek, Potulice, Gorzeń, Gumnowice, Kazin oraz Rozwarzyn. Na terenie wsi Polichno, Gabrielin, Bielawy, Michalin i Janowo układy przestrzenne uległy znacznemu uproszczeniu. Położenie miasta Nakło nad Notecią na skraju Wysoczyzny Krajeńskiej, na prawym brzegu rzeki Noteci miało znaczenie obronne. Obecnie warunki fizjograficzne stanowią przeszkodę dla dalszego rozwoju przestrzennego miasta. Tereny zalewowe Noteci sąsiadujące z miastem od strony południowej w naturalny sposób ograniczają rozwój zabudowy i inwestycji. Droga krajowa nr 10 Szczecin – Piła – Bydgoszcz – Toruń - Płońsk ogranicza miasto od strony północnej. Utrudniona komunikacja terenów położonych na północ od obwodnicy miejskiej (w ciągu drogi krajowej nr 10) powoduje, iż jest ona istotną barierą dla rozwoju przestrzennego miasta.

Ograniczenia fizjograficzne przestrzeni inwestycyjnych na terenie miasta rekompensuje bliskie sąsiedztwo wsi Paterek posiadającej rozległe rezerwy terenowe dla inwestycji produkcyjno-usługowych oraz mieszkaniowych. Ponadto miejscowości takie jak Występ, Potulice, Trzeciewnica, Ślesin, Olszewka, Gorzeń zlokalizowane w sąsiedztwie miasta i posiadają dość dużą powierzchnię oraz dogodne skomunikowanie siecią dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Dzięki powyższym uwarunkowaniom miejscowości te stanowią zaplecza mieszkaniowe zarówno dla Nakła nad Notecią jak i dla pobliskiej Bydgoszczy.

Położenie miasta i gminy Nakło nad Notecią w bliskim sąsiedztwie (25km) od Bydgoszczy sprawia, iż obszar gminy jest atrakcyjnym terenem inwestycyjnym.

Zasadniczo predyspozycje i jednocześnie bariery dla rozwoju gminy Nakło nad Notecią wynikają przede wszystkim z jej położenia na trasie ważnych połączeń komunikacyjnych, dużym zapleczu terenów inwestycyjnych związanych z przemysłem oraz uwarunkowań środowiska przyrodniczego:

- 1) przez teren gminy przebiega (na trasie wschód-zachód) droga krajowa nr 10 – planowana do przebudowy do klasy drogi ekspresowej (S10);
- 2) przez teren gminy przebiega (na trasie wschód-zachód) linia kolejowa nr 18 o znaczeniu regionalnym i krajowym;
- 3) przez teren gminy przebiega (na trasie wschód-zachód) droga wodna rzeka Noteć wraz z Kanałem Bydgoskim stanowiące element drogi wodnej Warta – Odra sklasyfikowanej w II klasie żeglugowej;
- 4) na terenie gminy, w sołectwie Paterek znajduje się zaplecze terenów inwestycyjnych dla przemysłu i usług uciążliwych (tereny Zakładu Naprawczego Taboru Kolejowego Paterek S.A i sąsiednie);
- 5) na terenie miasta znajduje się zaplecze terenów inwestycyjnych dla przemysłu i usług uciążliwych - w północno-wschodnim (tereny Cukrowni Nakło S.A.) i północno-zachodnim krańcu miasta (Polskie Młyny S.A.);
- 6) na terenie gminy znajdują się obszary NATURA 2000 Dolina Noteci (PLH300004), Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PLB300001) oraz Równina Szubińsko-Łabiszyńska (PLH040029);
- 7) na terenie gminy znajdują się obszary i obiekty objęte ochroną przyrody: cztery rezerваты przyrody: „Łąki Ślesińskie”, „Hedera”, „Skarpy Ślesińskie” i rezerwat „Las Minikowski”, Nadnotecki Obszar Chronionego Krajobrazu, 8 użytków ekologicznych, i 25 pomników przyrody;
- 8) położenie na terenie gminy obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla rzeki Noteci;
- 9) ponadto gmina Nakło nad Notecią graniczy bezpośrednio od wschodu z miastem Bydgoszcz, która jest centralnym ośrodkiem administracyjno-usługowym regionu.

Gmina posiada również wysokie walory środowiska przyrodniczego (w jej środkowej części), które powodują, iż istnieje możliwość zwiększenia atrakcyjności gminy i jakości życia mieszkańców. Z uwagi na wpływ i powiązania z Bydgoszczą wschodnie rubieże gminy staną się z wolna „sypialnią” dla mieszkańców Bydgoszczy, którzy chcą zmienić miejsce zamieszkania na bardziej spokojne i położone w pobliżu przyrodniczych obszarów

chronionych. Pomysłem na rozwój i aktywizację gminy jest kontynuowanie inwestycji uciążliwych w południowej części gminy, promocja walorów turystycznych gminy na bazie obszarów chronionych oraz Noteci i Kanału Bydgoskiego, rozwój terenów mieszkaniowych we wschodniej części gminy będących zapleczem dla rozwijającej się Bydgoszczy oraz rozwój i wspieranie rolnictwa w północnej części gminy.

Kierunek rozwoju gminy Nakło nad Notecią będzie zdominowany przez uwarunkowania wynikające z dogodnego położenia na trasie ciągów komunikacyjnych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym oraz istniejącą bazę terenową i infrastrukturalną dla rozwoju przemysłu. W związku z tym prawdopodobnie nastąpi wzrost inwestycji związanych z przemysłem i usługami uciążliwymi, zwłaszcza w rejonie miejscowości Paterek. Północna część gminy charakteryzuje się bardzo wysoką jakością gleb, w związku, z czym jest niezwykle korzystnym obszarem dla rolnictwa i wszelkiego rodzaju upraw.

Stymulatorem rozwoju gminy jest jej położenie względem znaczących ciągów, przez obszar gminy przebiegają droga krajowa nr 10 (przyszła S10), droga wodna o znaczeniu międzynarodowym Warta - Odra oraz linia kolejowa nr 18 o znaczeniu krajowym.

Głównym założeniem polityki przestrzennej jest właściwe wykorzystanie przestrzeni gminy. Rozwój równoważący sfery: środowiskową, społeczną i gospodarczą powinien odbywać się bez degradacji środowiska, to jedyny możliwy i najbardziej obiecujący kierunek wspólnych działań.

Aby zapewnić mieszkańcom gminy realizację zamierzeń inwestycyjnych chroniąc jednocześnie walory przyrodnicze i kulturowe gminy wprowadzono:

- 1) zasady ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych wraz z uwzględnieniem powiązania ich z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- 2) zasady rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu powiązań ponadlokalnych a służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu;
- 3) zasady kształtowania i poprawy ładu przestrzennego (harmonizacja struktur przestrzennych i ich powiązanie z cechami i walorami środowiska oraz koordynacja rozwoju zagospodarowania);
- 4) zasady harmonijnego rozwoju tkanki osadniczej, jej powiązanie z cechami i walorami środowiska oraz koordynacja rozwoju zagospodarowania;
- 5) zasady realizacji zadań o znaczeniu ponadlokalnym, oddziałujących bezpośrednio i pośrednio na życie mieszkańców miasta i gminy;

6) zasady i kierunki zagospodarowania w zakresie obrony cywilnej powinny być zgodne z ustaleniami zawartymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjętego uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 roku oraz przepisami odrębnymi regulującymi zasady zagospodarowania w tym zakresie.

Wśród problemów dotyczących sfery zagospodarowania przestrzennego na szczególną uwagę zasługują:

- słabo wykorzystane tereny nadnoteckie - małe wykorzystanie położenia miasta nad Notecią;
- niska jakość bazy służącej do organizacji wydarzeń sportowo – rekreacyjnych;
- występowanie w strukturze miejskiej obszarów, dla których wskaźnik zdegradowania osiąga wartości rzędu 40% – 60%.

1.7.   *Diagnoza sfery środowiskowej*

1.7.1. Infrastruktura techniczna i budownictwo

Infrastruktura techniczna jest niezwykle istotnym elementem danej jednostki terytorialnej. Spełnia kilka ważnych funkcji: jest czynnikiem spajającym całą gminę, a jej dobry standard zwiększa jakość życia mieszkańców. Niniejszy podrozdział będzie opierał się na opisie istniejącej infrastruktury technicznej, a także identyfikacji najważniejszych problemów występujących w jej zakresie.

Zaopatrzenie w wodę, kanalizacja

Zaopatrzeniem w wodę mieszkańców miasta zajmuje się Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Nakle nad Notecią Sp. z o.o.

Woda dla miasta dostarczana jest z dwóch ujęć (Bielawy I i Bielawy II) z czwartorzędowej warstwy wodonośnej. Ujęcia mają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej o promieniu 7,5 i 11,5 m. Woda uzdatnia jest w 9 odżelaziaczach z centralnym napowietrzaniem z aeratora. Dzienna wydajność stacji wynosi 4 .570 m³.

Całkowita długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 38,8 km (bez przyłączy). Z miejskiego wodociągu korzysta 98% mieszkańców.

Tabela 17 Zaopatrzenie w wodę, długość sieci wodociągowej

Sieć wodociągowa (razem)			
	2013	2014	2015
Magistralna	3,9 km	3,9 km	3,9 km
Rozdzielcza (bez przyłączy)	50,1 km	50,7 km	51,8 km
Ilość przyłączy	1843	1876	1917

Sieć wodociągowa (z podziałem)						
	2013		2014		2015	
	Ob. miejski	Ob. wiejski	Ob. miejski	Ob. wiejski	Ob. miejski	Ob. wiejski
Magistralna	3,9 km	0 km	3,9 km	0 km	3,9 km	0 km
Rozdzielcza (bez przyłączy)	45,4 km	6,4 km	44,3 km	6,4 km	43,7 km	6,4 km
Ilość przyłączy	1730	113	1753	123	1783	128

Źródło. Opracowanie Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

Tabela 18 Liczba przyłączy wod-kan na terenie miasta i gminy Nakło n. Notecią

Ilość odbiorców (w układzie odbiorców mieszanych – wod i kan. w rubryce ścieki dane przybliżone na podstawie zużycia wody)						
	2013		2014		2015	
	woda	ścieki	woda	ścieki	woda	ścieki
Nakło	2804	2607	2829	2688	2867	2724
Lubaszcz, Sadki, Śmielin	0	1	0	2	0	2
Trzeciewnica	0	89	0	93	0	94
Paterek	0	149	0	153	0	168
Kazin	0	34	0	36	0	34
Ślesin	0	183	0	217	0	240
Minikowo	0	43	0	42	0	41
Chrzastowo	16	13	15	13	15	13
Olszewka	86	54	83	46	85	46

Źródło. Opracowanie Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

Tabela 19 Sieć kanalizacyjna długość sieci, ogółem liczba przyłączy

Sieć kanalizacyjna (razem)			
	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików)	64,0 km	67,4 km	68,0 km
Ilość przyłączy	1351	1412	1465

Sieć kanalizacyjna (z podziałem)						
	2013		2014		2015	
	Ob. miejski	Ob. wiejski	Ob. miejski	Ob. wiejski	Ob. miejski	Ob. wiejski
Rozdzielcza (bez przyłączy)	32,7 km	31,3 km	32,7 km	34,7 km	33,3 km	34,7 km
Ilość przyłączy	977	374	987	425	1023	442

Źródło. Opracowanie Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

Tabela 20. Zrealizowana infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna w Gminie Nakło n. Notecią

I.p.	Miejscowość – ulica	Średnica - materiał	Długość m	Ilość odbiorców	Ilość działek do przyłączenia
System wodociągowy					
1	Występ -ul. Wiejska	φ 110 PE	630	2	4
2	Występ -ul. Rybacka	φ 110 PE	271	2	2
3	Gorzeń	φ 90 PE	324	4	11
4	Karnowo	φ 90 PE	490	2	13
5	Paterek ul. Leśna zasilanie parku przemysłowego	φ 200 PE	1008	1	0
6	Paterek ul. Malinowa	φ 90 PE	67	1	3
7	Paterek ul. Poziomkowa	φ 90 PE, φ 110 PE	151	2	3
8	Paterek od ul. Cichej	φ 90 PVC	60	1	3
9	Paterek ul. Diamentowa	φ 90 PE, φ 160 PE	325	2	13
10	Paterek ul. Keyńska	φ 110 PE	143	1	7
11	Paterek od ul. Szubińskiej	φ 90 PE	139	1	2
12	Potulice -Występ	φ 160 PE	1614	1	2
13	Nowakówko – Karnówko	φ 110 PE	1792	4	2
14	Ślesin ul. Krótka	φ 90 PE	97	1	3
Razem			7111	25	68
System kanalizacyjny					
1	Występ ul. Fiolkowa, Goździkowa, Narcyzowa, Wrzosowa, Krokusowa, Wiejska, makowa i Tulipanowa	φ 200 PVC	2279	129	

**Zrealizowana infrastruktura techniczna w gminie Nakło n. Not
w I półroczu 2016 roku**

I.p.	Miejscowość – ulica	Średnica - materiał	Długość m	Ilość odbiorców	Ilość działek do przyłączenia
System wodociągowy					
1	Gorzeń	φ 90 PE	243	2	8

Źródło. Opracowanie Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

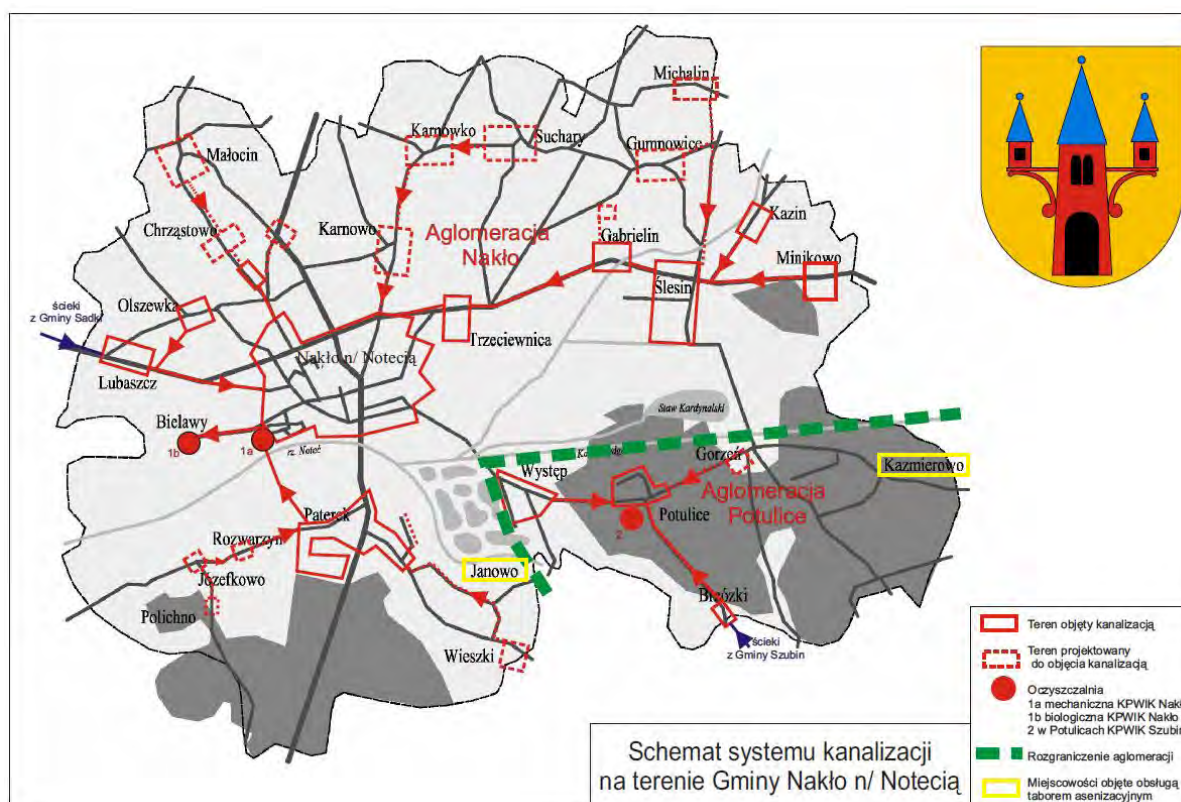

Tabela 21 Liczba oczyszczalni komunalnych i prywatnych

Liczba oczyszczalni ścieków w gminie w 2014 r. wyniosła: 2	
Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniosła:	
w gminie	27602
w powiecie	50476
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych w 2014 r.	
- instalacje i urządzenia:	
zbiorniki bezodpływowe	951
oczyszczalnie przydomowe	115

Źródło.: http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_kujawsko-pomorskie/portrety_gmin/powiatnakielski/gmina_naklo_nad_notecia.pdf

Mapa 8 Schemat systemu kanalizacji w Gminie Nakło nad Notecią

Źródło. Opracowanie Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

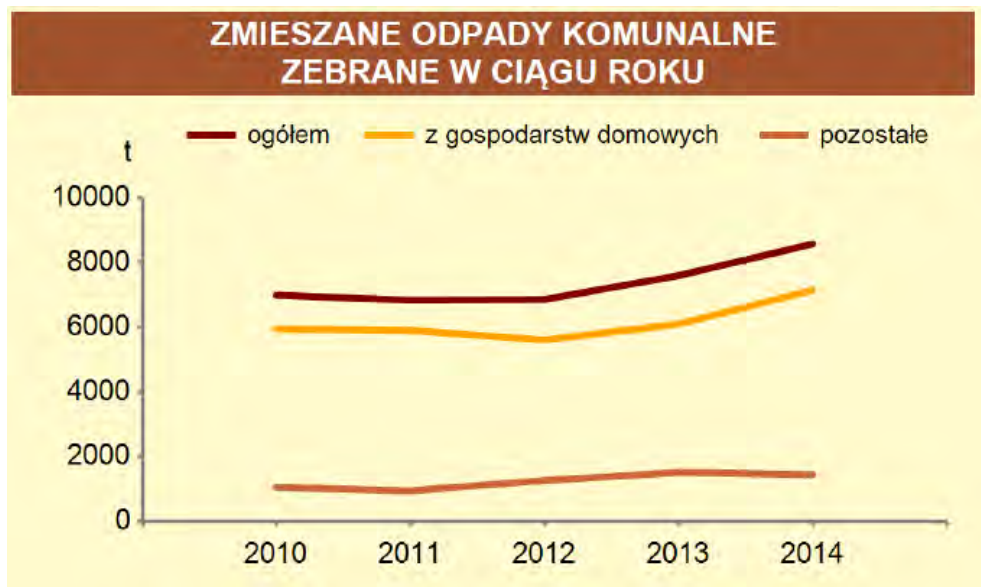

Gospodarka odpadami

Nowatorskie rozwiązania związane z gospodarką odpadami komunalnymi, jakie zastosowano w Nakle nad Notecią, stały się wzorcem dla innych gmin i miast w Polsce. Wprowadzony system mini PSZOK-ów sprawdził się w praktyce. Jednak jak się okazuje mini PSZOK-i mogą służyć nie tylko segregacji.

Udostępnienie mini PSZOK-ów do zbiórki rzeczy dla potrzebujących (np. zabawki, sprzęt AGD), które będą następnie odbierane przez PCK i dystrybuowane wśród podopiecznych. Na miejscu do wypełnienia będzie karta (patrz zdjęcie), w której ofiarodawca wpisze rodzaj przekazanego przedmiotu wraz z potwierdzeniem zrzeczenia się jego na rzecz PCK. Udostępnienie mini PSZOK-ów jako punktów informacji PCK (ogłoszenia). W przypadku rzeczy o większych gabarytach (np. meble) ofiarodawca zgłasza wolę przekazania w mini PSZOK-u. Stamtąd informacja będzie przekazywana do PCK, który zapewni transport z domu ofiarodawcy.

Wykres 16 Odpady komunalne w gminie

Źródło: http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_kujawsko-pomorskie/portrety_gmin/powiat_nakielski/gmina_naklo_nad_notecia.pdf

Zaopatrzenie w energię elektryczną.

W Nakle zlokalizowanych jest 65 stacji transformatorowych na ogólną liczbę około 100 stacji w całej gminie. Przez gminę przebiegają 3 linie wysokiego napięcia (110 kV) z 3 różnych tras Głównych Punktów Zasilania. Są to:

- GPZ Bydgoszcz Osowa Góra – GPZ Nakło nad Notecią;
- GPZ Nakło nad Notecią – GPZ Wyrzysk;
- GPZ Paterek – GPZ Sępólno Krajeńskie.

Linie wysokiego i średniego napięcia doprowadzają prąd do odbiorców, z tym, że odbiorcy o zapotrzebowaniu powyżej 4,0 MW są zasilani bezpośrednio z Głównych Punktów Zasilania liniami średniego napięcia (15 kV), a odbiorcy o zapotrzebowaniu na energię elektryczną w zakresie 0,5 – 4,0 MW są zasilani przelotowo z linii średniego napięcia.

Ciepłownictwo

Nad zaopatrzeniem miasta w energię ciepłą jest odpowiedzialne Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bydgoszczy. Głównym źródłem ciepła jest Kotłownia KR Przeczница wyposażona w 4 kotły grzewcze. W chwili obecnej gmina jest jedynie częściowo zgazyfikowana. Gaz doprowadzany jest do stacji redukcyjno – pomiarowej I stopnia w Paterku z kierunku Kcyni.

1.8. Diagnoza sfery infrastrukturalnej

Zabudowa na terenie Gminy Nakło n. Notecią

Analizując obecne zagospodarowanie obszaru gminy oraz kierunki jego przekształceń w pierwszej kolejności wyodrębniono obszary predestynowane do zachowania jako otwarte, z ograniczonymi prawami do zabudowy oraz obszary zainwestowane lub przeznaczone do zainwestowania. Następnie kierując się charakterem zagospodarowania i uwarunkowaniami przestrzennymi oraz prognozowanymi kierunkami rozwoju gminy wyodrębniono sześć typów jednostek osadniczych. Poszczególne typy jednostek osadniczych różnią się od siebie przede wszystkim charakterem zagospodarowania oraz funkcjami w strukturze osadniczej gminy. Granice jednostek osadniczych zostały wskazane na rysunku polityki studium. W ten sposób powstało sześć różnych jednostek osadniczych skupiających w sumie 33 miejscowości. Poza jednostkami osadniczymi, przeznaczonym pod różne formy zabudowy, na terenie gminy znajdują się tereny otwarte, wśród których dominują tereny użytkowane rolniczo, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, nieużytki oraz tereny lasów i wód powierzchniowych.

Poza jednostkami osadniczymi, przeznaczonym pod różne formy zabudowy, na terenie gminy znajdują się tereny otwarte, wśród których dominują tereny użytkowane rolniczo, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, nieużytki oraz tereny lasów i wód powierzchniowych.

Tabela 22 Podział na jednostki osadnicze

jednostka strukturalno-planistyczna	nazwa miejscowości	charakter przestrzeni
A	Nakło nad Notecią	Ośrodek administracji szczebla powiatowego o obszarze obsługi obejmującym 5 gmin, oraz administracji szczebla gminnego, ośrodek centralny w zakresie handlu i usług, służby zdrowia, szkolnictwa ponadpodstawowego, główne skupienie miejsc pracy, najważniejszy węzeł komunikacyjny gminy o korzystnym położeniu tranzytowym. W przestrzeni dominuje zwarta zabudowa głównie wielorodzinna, liczne usługi o znaczeniu ponadlokalnym, obiekty produkcyjne, składowe i magazynowe.
B	Ślesin	Ośrodek uzupełniający dla północno-wschodniej części gminy obsługujący sołectwa: Ślesin, Minikowo, Gumnowice i Michalin. W Ślesinie mieszczą się liczne ośrodki usług publicznych takie jak: gimnazjum i szkoła podstawowa, kościół parafialny, przedszkole, biblioteka, wiejski ośrodek kultury i urząd pocztowy. W przestrzeni dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa, liczne usługi w tym usługi publiczne, nieliczna zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Występują też obiekty produkcyjne, składowe i magazynowe, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.
C	Paterek Potulice obszar na granicy sołectw Olszewka i Bielawy	Miejscowości lub ich części wyposażone w bardzo szeroką gamę usług, ale ich działalność skupia się przede wszystkim na obsłudze własnych mieszkańców, w mniejszym stopniu mieszkańców sąsiednich miejscowości. W miejscowościach tych mieszczą się gimnazja i szkoły podstawowe, kościoły parafialne, przedszkola, biblioteki ponadto w Paterku wiejski ośrodek kultury, w Potulicach urząd pocztowy i zakład karny (obiekt o znaczeniu krajowym). W Paterku znajdują się znaczne obszary inwestycyjne dla obiektów produkcyjnych, składowych i magazynowych. w Potulicach również znajduje się zaplecze dla tego typu obiektów.
D	Kaźmierowo Występ	Cechą charakterystyczną tych miejscowości lub ich części jest (obecny oraz planowany) duży udział budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego stanowiącego zaplecze mieszkaniowe dla miasta Nakło nad Notecią i Bydgoszczy.
E	Gorzeń Karnowo Minikowo Olszewka Polichno Suchary Trzeciewnica Wieszki Lubaszcz	Miejscowości lub ich części, w których rozwinęły się usługi publiczne na poziomie podstawowym. Dominuje zabudowa zagrodowa, występują również obiekty przemysłowo-składowe oraz obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.
F	Bielawy Gostusza Chrzastowo Gabrielin Gumnowice Janowo Karnówko Kazin Małocin Michalin Nowakówko Olszewka Mała Rozwarzyn	Miejscowości lub ich części z niewielkim udziałem usług lub w ogóle ich pozbawione, dominuje zabudowa zagrodowa, występują również obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.

Źródło: Opracowanie „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nakło nad Notecią

Obszary wyznaczone wstępnie do rewitalizacji różnią się typami i charakterystyką zabudowy.

1.8.1. Infrastruktura kultury

Koordinacją życia kulturalnego na terenie miasta i gminy zajmuje się Nakielski Ośrodek Kultury w Nakle nad Notecią, Wiejskie Domy Kultury w Paterku i Potulicach oraz Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle nad Notecią. Instytucje te są nie tylko organizatorem wielu imprez kulturalnych, ale także kadrowo wspierają animatorów życia kulturalnego, amatorskie zespoły artystyczne oraz działalność świetlic wiejskich funkcjonujących w obiektach sołectw gminy Nakło nad Notecią, które w większości stanowią własność komunalną. Sytuacja funkcjonowania świetlic wiejskich w sołectwach wymaga określonych nakładów inwestycyjnych na ich remonty i modernizację. Działalność Nakielskiego Ośrodka Kultury im. Zygmunta Kornaszewskiego opiera się głównie w ramach określonych między innymi Statutem przyjętym przez Radę Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią.

Nakielski Ośrodek Kultury jest instytucją wielopoziomową strukturalnie, w jej skład wchodzi Ośrodek w Nakle oraz Wiejskie Domy Kultury w Paterku, Potulicach i Ślesinie. Ponadto NOK zajmuje się administrowaniem i pomocą merytoryczną przy funkcjonowaniu świetlic wiejskich na terenie gminy Nakło nad Notecią.

Do głównych zadań NOK należy w szczególności:

- Upowszechnianie kultury i organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowywania przez sztukę oraz zapobieganie i przeciwdziałanie postawom społecznej destrukcji.
- Tworzenie warunków do indywidualnego i zbiorowego rozwoju aktywności twórczej, propagowanie i wspieranie amatorskich ruchów artystycznych.
- Stymulacja i zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców.
- Działanie prowadzące do zachowania tradycji i rozwoju folkloru i rękodzieła ludowego i artystycznego.
- Promocja i ochrona odrębności kulturowej regionu Krajny przy jednoczesnej integracji społeczności lokalnych.
- Gromadzenie, dokumentacja i ochrona dóbr kultury.
- Współpraca z instytucjami kulturalnymi Miasta i Gminy Nakło nad Notecią i regionu, placówkami oświatowo-wychowawczymi oraz innymi organizacjami społecznymi na terenie kraju i za granicą.
- Organizacja działań kulturalnych na terenach wiejskich Gminy Nakło nad Notecią.

- Emisja programów radiowych z zakresu edukacji i upowszechniania kultury, sprawowanie patronatu radiowego nad organizowanymi przedsięwzięciami kulturalnymi.

Imprezy organizowane przez NOK to m.in.:

- konkursy i przeglądy literackie, teatralne, taneczne
- koncerty muzyki klasycznej,
- koncerty muzyki pop,
- koncerty chóralne,
- koncerty z okazji świąt

Misją Muzeum Ziemi Krajeńskiej jest samorządową instytucją kultury, której celem jest gromadzenie i ochrona materialnego i duchowego dziedzictwa Krajny i jej historycznej stolicy Nakła nad Notecią. Ponadto, ważnym zadaniem Muzeum jest upowszechnianie wiedzy o historii, kulturze, tradycji i zabytkach Regionu. Warto podkreślić, iż do dzisiaj Muzeum lwia część swych nabytków zawdzięcza ofiarności mieszkańców miasta i okolic. W 1967 r. Muzeum zostało przeniesione do Powiatowego Domu Kultury (obecnie Nakielski Ośrodek Kultury) przy ulicy Mickiewicza w Nakle i tam osiadło na długie lata. Oprócz udostępniania zbiorów licznym zwiedzającym, instytucja aktywnie uczestniczyła w życiu kulturalnym i społecznym Nakła, angażując się między innymi w uroczyste obchody Dni Nakła czy organizując liczne konkursy i wystawy. O znaczeniu placówki dla kultury, nie tylko najbliższego regionu, świadczy choćby to, iż została ona ujęta w Przewodniku po muzeach i zbiorach w Polsce wydany w 1971 r., autorstwa znakomitego historyka sztuki prof. dr Stanisława Lorentza. Stale powiększające się zbiory i chęć zaktywizowania życia kulturalnego miasta zmusiły do zastanowienia się nad inną lokalizacją Muzeum.

Obecnie Muzeum Ziemi Krajeńskiej mieści się w trzykondygnacyjnym odrestaurowanym spichlerzu, który pochodzi z końca XIX w. i zbudowany został w charakterystycznej technice szkieletowej (tzw. „pruski mur”) ze spadzistym dachem krytym dachówką oraz z oknami zabezpieczonymi drewnianymi okiennicami. Budynek zaadaptowano na potrzeby muzeum po rekonstrukcji w 1990 roku. Na parterze oraz na I piętrze prezentowane są wystawy czasowe, piętro II zajmuje ekspozycja stała z zabytkami archeologicznymi, historycznymi i etnograficznymi, które muzeum pozyskuje od początku swego istnienia. W przyległym do budynku ogródku urządzono lapidarium. Ponadto muzeum oferuje zwiedzającym: lekcje muzealne, warsztaty plastyczne, pokazy tematyczne. Nakielskie muzeum jest także organizatorem imprezy plenerowej aranżowanej w ostatnią niedzielę maja, tzw. Jarmarku św. Wawrzyńca.

1.8.2. Zabytki

Ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego jest obok ochrony środowiska naturalnego najważniejszym celem publicznym polityki przestrzennej gminy. Na terenie gminy występują obszary i obiekty, o różnym stopniu wymagań ochronnych, w zależności od zachowanych, lub koniecznych do uczytelnienia i ekspozycji, walorów zasobu kulturowego, na których obowiązują powszechne standardy ochrony wynikające z obowiązującego prawa.

Ustala się zasady ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, które powinny być uwzględnione w prawie lokalnym. Zabytki, chronione na podstawie wpisu do rejestru podlegają ustawowym procedurom, a na ich terenie zapisy prawa miejscowego mają charakter ograniczony, do istotnych ustaleń komunikacyjnych i inżynierskich nieingerujących w struktury chronione.

Zabytki, wskazane do ochrony prawem miejscowym, podlegają w całości ustaleniom planów, a prawidłowość tych ustaleń jest weryfikowana w procedurach opiniowania i uzgodnień odpowiednich organów. Dla zabytków niewpisanych do rejestru, chronionych prawem miejscowym, w tym zabytków archeologicznych wykazanych w AZP – Archeologiczne Zdjęcie Polski - (ewidencja archeologiczna), przedmiot i zasady ochrony ustala się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z polityką UMiG Nakło n. Notecią.

Postępowanie z obiektami w ewidencji zabytków:

1. wymagane jest uzgadnianie z właściwymi służbami ochrony zabytków prac remontowych, adaptacyjnych i rozbiórek;
2. wskazane jest dostosowanie nowej zabudowy wprowadzanej na obszar parceli do budynków historycznych pod względem gabarytów, kompozycji bryły, elewacji, kształtu i pokrycia dachu, oraz uzgodnienie prac z właściwymi służbami ochrony zabytków.

Podstawową przesłanką waloryzacji i kwalifikacji zabytków do różnego stopnia ochrony jest wartość naukowa, edukacyjna, regionalna i fizjonomiczna stanu istniejącego, poddanego niezbędnym działaniom poznawczym i porządkowym – opieka nad zabytkami.

Celami ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego na terenie Gminy Nakło n. Notecią są:

1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego, utrzymanie i wyeksponowanie zachowanych zasobów i struktury krajobrazu kulturowego, w tym:

- układu i reliktywów osadnictwa prahistorycznego i średniowiecznego (stanowisk archeologicznych),
  - średniowiecznej i nowożytnej struktury osadniczej,
  - historycznych nawarstwień i przekształceń cywilizacyjno-kulturowych,
  - niematerialnych wartości historycznych i społecznych.
2. Zachowanie i kształtowanie wartościowego środowiska antropogenicznego i zapewnienie jego trwałego użytkowania poprzez:
- ochronę prawno-konserwatorską zabytków archeologicznych,
  - ochronę prawno-konserwatorską wskazanych w studium osadniczych układów przestrzennych,
  - ochronę prawno-konserwatorską zabytków budownictwa, techniki i zieleni zabytkowej,
  - ochronę prawno-administracyjną wskazanych w studium lokalnych form zagospodarowania terenu,
  - prawne kształtowanie współczesnych form zabudowy i zagospodarowania terenu z poszanowaniem tradycji i wykorzystaniem wzorców regionalnych,
  - utrzymanie podstawowej funkcji terenu, determinujących fizjonomię krajobrazu poszczególnych miejscowości,
  - zachowanie w formie naturalnej cieków, stawów i terenów bagiennych w granicach miejscowości wskazanych w studium,
  - zachowanie krawędzi leśnych zamykających obszary otwarte jako otoczenia miejscowości,
  - zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym dominant kulturowych i krajobrazowych, utrzymanie ich roli w krajobrazie,
  - zahamowanie niekorzystnych procesów degradujących krajobraz, powstałych poprzez ugorowanie terenów rolnych, wycinanie zadrzewień przydrożnych i śródpolnych, intensywne pozyskiwanie kruszyw, prowadzenie zrębów zupełnych w dolinach rzecznych, na zboczach dolin,
  - likwidowanie skutków oddziaływania (rekultywacja) obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii (wyrębiska kruszyw, farmy hodowlane, tereny stawów hodowlanych).
  - utrzymanie zabudowy w granicach historycznych układów przestrzennych wsi, z kontynuacją zasad lokalizacji zabudowy i zagospodarowania terenu,
  - wypełnienie ubytków tradycyjnej niwy siedliskowej,
  - przeciwdziałanie chaotycznej parcelacji terenu,

- utrzymanie i nie ograniczanie ekspozycji: układów przestrzennych siedlisk, pomników i krzyży, urządzeń technicznych i komunikacyjnych,
- utrzymanie i nie ograniczanie ekspozycji układów komponowanej zieleni parków, cmentarzy i obsadzeń przydrożnych i śródpolnych,
- utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci dróg,
- utrzymanie charakterystycznych przekrojów, nawierzchni i rodzaju obsadzeń istniejącego układu dróg,
- utrzymanie i eksponowanie zabudowy historycznej, wskazanej w studium oraz zaproponowanej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego: jej proporcji, formy, dachów, wielkości i układu otworów, rodzaju stolarki i jej zdobnictwa, materiału budowlanego,
- kształtowanie walorów estetycznych nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjno-turystycznej i produkcyjnej poprzez nawiązywanie do tradycji i wartości regionalnych, w zakresie określania formy architektonicznej i materiałów budowlanych,
- zezwalanie na lokalizację siłowni wiatrowych na obszarze gminy na terenach rolnych, zgodnie z rysunkiem studium,
- estetyzacja i humanizacja zabudowy i zagospodarowania terenu osiedli byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych i blokowych oraz współczesnej zabudowy techniczno-produkcyjnej,
- ochronę miejsc kultu religijnego – krzyży i kapliczek przydrożnych (związanych między innymi z kultem maryjnym),
- opracowanie materiałów pomocniczych do nauczania i propagowania historii i tradycji regionu.

Tabela 23. Wykaz zabytków

Obszar	Podobszar	Ulica/sołectwo	Zabytek
I	I	Rozwarzyn,	CMENTARZ EWANGELICKI
	II	Minikowo,	DWÓR PARK PODWORSKI WOZOWNIA STODOŁA SPICHLERZ
	III	Kazin,	RZĄDCÓWKA POZOSTAŁOŚCI PARKU SPICHLERZ ZBOŻOWY CZWORAK

	IV	Paterek	CMENTARZ RZYMSKO - KATOLICKI KAPLICA CMENTARNA DAWNY CMENTARZ EWANGELICKI CMENTARZ EWANGELICKI
	V	Karnówko	CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI PARK OBORA KUŹNIA
	VI	Karnowo	CMENTARZ EWANGELICKI CMENTARZ EWANGELICKI
	VII	Olszewka	KAPLICA OB. KOŚCIÓŁ P.W. MATKI BOSKIEJ SIEWNEJ SZKOŁA BUDYNEK GOSPODARCZY DWÓR - PAŁAC PARK SPICHLERZ STAJNIA FOLWARCZNA
	VIII	Bielawy	BRAK
	IX	Trzeciewnica	CMENTARZ RZYMSKO KAT. PARAFII P.W. ŚW. STANISŁAWA B. I. M W NAKLE KAPLICZKA NA CMENTARZU SZKOŁA EKONOMÓWKA - CZĘŚĆ ZESPOŁU DWORSKIEGO STAJNIA CZEŚĆ ZESPOŁU DWORSKIEGO DAWNY MŁYN CZĘŚĆ ZESPOŁU DWORSKIEGO POZOSTAŁOŚCI PARKU CZĘŚĆ ZESPOŁU DWORSKIEGO CMENTARZ EWANGELICKI
	I	Mrotecka	DOM
	I	Nowa	GORZELNIA
	II	II	Dworcowa

		KAMIENICA DOM
III	Skargi	KOŚCIÓŁ EWANGELICKI - ob. kościół parafialny, rzym. kat. p.w. św. Stanisława Biskupa i Męczennika KAMIENICA WILLA WILLA KAMIENICA PASTORÓWKA WYŻSZA SZKOŁA ŻENSKA WILLA INSPEKTORA DRÓG WODNYCH WILLA KAMIENICA WILLA VIOLA WILLA
	Pocztowa	SPICHLERZ SPICHLERZ DOM DOM KAMIENICA KAMIENICA DOM KAMIENICA POCZTA
	Długa	MAGAZYN KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA
III	Potulicka	WILLA ALEKSANDRA WILLA WILLA KAMIENICA DOM KAMIENICA
III	Rudki	BELWEDER SUSZARNIA MAGAZYN CUKRU STAJNIA
III	Wąska	KAMIENNICA
IV	Generała hallera	BANK KAMIENICA KAMIENICA DOM DAWNA KAPLICA BAPTYSTÓW DOM CHATA SZYPRA
IV	Plac zamkowy	DOM DOM DOM DOM DOM
IV	Podgórna	KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA

	IV	Rynek	KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA
	V	Bolesława krzywoustego	DOM DOM DOM DOM WILLA KAMIENICA POD ATLASAMI
	V	Gimnazjalna	GIMNAZJUM ob. Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Krzywoustego SALA GIMNASTYCZNA część zespołu dawnego Gimnazjum ob. Liceum Ogól. Kszt. im. B. Krzywoustego PODWÓRZEZ SZKOLNE część zespołu dawnego Gimnazjum ob. Liceum. Ogól. Kształ. im. B. Krzywoustego WILLA MECENASA TUCHOŁKI DAWNA ELEKTROWNIA
	V	Jackowskiego	DOM - DAWNA FABRYKA DOM DOM
	V	Plac szkolny	KAMIENICA
	V	Powstańców wielkopolskich	KAMIENICA DOM SPICHLERZ DOM KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA SPICHLERZ
	VI	Plac konopnickiej	SPICHLERZ DOM
	VII	Dolna	DOM
	VII	Kilińskiego	DOM MIESZKALNY, część zespołu dawnych koszar pruskich KAMIENICA

	VII	Kościelna	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY, RZYMSKO - KATOLICKI P.W. ŚW. WAWRZYŃCA (FARA), fragment zespołu kościoła p.w. św. Wawrzyńca CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY - część zespołu kościoła parafialnego p.w. św. Wawrzyńca OGRODZENIE Z BRAMAMI KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA PLEBANIA PARAFII P.W. ŚW. WAWRZYŃCA
	VII	Młyńska	CMENTARZ ŻYDOWSKI
	VII	Sądowa	KOSZARY - część zespołu dawnych koszarpruskich, ob. Sąd i prokuratura rejonowa DAWNA UJEŹDŻALNIA część zespołu dawnych koszar pruskich KAMIENICA WIKARÓWKA WILLA WETERYNARZA
	VIII	Bohaterów	CMENTARZ RZYMSKO - KATOLICKI PARAFII P.W. ŚW. WAWRZYŃCA I PARAFII P.W. ŚW. STANISŁAWA B. I. M. GROBOWIEC RODZINY BINIAKOWSKICH fragment zespołu cmentarza rzymsko katolickiego PROCHOWNIA, kaplica, fragment zespołu cmentarza rzymsko - katolickiego GROBOWIEC RODZINY MANTEJEWSKICH część zespołu cmentarza rzy. kat. parafii św. Wawrzyńca i parafii św. Stanisława KAPLICA CMENTARNA CMENTARZ EWANGELICKI Z MOGIŁAMI WOJENNYMI ŻOŁNIERZY ARMII RADZIECKIEJ
	VIII	Staszica	STARY KOMISARIAT KAMIENICA KAMIENICA MŁYN MALCZEWSKIEGO DOM PRACOWNIKÓW KOLEI DOM PRACOWNIKÓW KOLEI CZĘŚĆ ZESPOŁU DWORCA KOLEJOWEGO

			KAMIENICA DOM HOTEL DU NORD (POLONIA) DOM KAMIENICA KAMIENICA DOM KAMIENICA KAMIENICA BAERWALDÓW DOM DOM KAMIENICA DOM KAMIENICA DOM DOM - oficyna KAMIENICA KAMIENICA DOM KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA KAMIENICA NOWA SZKOŁA KATOLICKA - STAROSTWO POWIATOWE WILLA ANNA
XI	Mickiewicza		DOM DOM DOM DOM STRASZNY DWÓR
XI	Parkowa		WIEŻA WIDOKOWA

Źródło: opracowanie własne

Jednym z dokumentów, który również odnosić się do sfery przesmażonej jest **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nakło nad Notecią** (UCHWAŁA NR XVIII/308/2016 RADY MIEJSKIEJ W NAKLE NAD NOTECIĄ z dnia 28 stycznia 2016 r. o zmianie SUPiKZPG Nakło nad Notecią).

Zgodnie z jego zapisami naczelnym celem polityki przestrzennej jest kształtowanie struktury przestrzennej sprzyjającej zrównoważonemu wykorzystywaniu cech, zasobów i walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem poziomu i jakości życia oraz trwałym zachowaniem wartości środowiska.

Na obszarze całej gminy Nakło nad Notecią w wyniku analizy stanu istniejącego, jakości istniejącej zabudowy oraz układu przestrzennego wyodrębniono obszary wymagające działań porządkujących w odniesieniu do jakości zabudowy i zagospodarowania.

W granicach miasta Nakło nad Notecią wskazuje się do rewitalizacji następujące obszary:

1. Obszary zabudowy, w którym dominują obiekty produkcyjne, składy i magazyny, obok zabudowy jednorodzinnej oraz wielkopowierzchniowych obiektów handlowych w rejonie ulicy Sądowej – granice obszaru objętego rehabilitacją istniejącej zabudowy wskazano na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego niniejszego studium;
2. Zespół zabudowy wielorodzinnej, usług, składów i magazynów w rejonie ulic: Gimnazjalnej, Jackowskiego, Plac Szkolny - granice obszaru objętego rehabilitacją istniejącej zabudowy wskazano na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego niniejszego studium;
3. Zespół zabudowy śródmiejskiej, wielorodzinnej, w rejonie ulic: Generała Józefa Hallera, Plac Zamkowy, Kościelnej i Generała Henryka Dąbrowskiego - granice obszaru objętego rewitalizacją istniejącej zabudowy wskazano na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego niniejszego studium.

W granicach gminy Nakło nad Notecią wskazuje się do rehabilitacji następujące obszary:

1. Zespół zabudowy miejscowości Minikowo wraz z historycznym założeniem folwarczno-rezydencjonalnym - granice obszaru objętego rehabilitacją istniejącej zabudowy wskazano na rysunku polityki do niniejszego studium;
2. Zespół zabudowy miejscowości Potulice, wraz z historycznym założeniem podworskim i obiektem zakładu karnego (byłego obozu jenieckiego) - granice obszaru objętego rehabilitacją istniejącej zabudowy wskazano na rysunku polityki do niniejszego studium.

W pierwszej kolejności, jako najcenniejsze pod względem historycznym, powinny zostać zrehabilitowane obszary na terenie miasta zwłaszcza tereny w rejonie ulicy Gimnazjalnej, Jackowskiego, Plac Szkolny oraz zespół zabudowy śródmiejskiej w rejonie ulic: Generała Józefa Hallera, Plac Zamkowy, Kościelnej i Generała Henryka Dąbrowskiego. Rehabilitacji wymagają zarówno zabudowania jak i otoczenie budynków. Krajobrazowe założenia folwarczno-rezydencjonalne wymagają rewitalizacji i odtworzenia zabytkowych układów oraz uzupełnienia materiału roślinnego i obiektów małej architektury na podstawie przeprowadzonych badań i zachowanych materiałów konserwatorskich.

Szczegółowego opracowania koncepcji remontów elewacji zewnętrznych, dachów, detali architektonicznych wymaga istniejąca zabudowa pierzejowa w szczególności w rejonie śródmiejskim.

Wszystkie tereny zabudowań byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych i zabudowy wielorodzinnej na obszarach wiejskich wymagają rehabilitacji lub całkowitej likwidacji (w przypadku ruiny i pustostanów istniejących zabudowań). W przypadku likwidacji zabudowań po byłych PGR tereny należy zrehabilitować. Rehabilitacji wymagają również obszary poeksploatacyjne oraz miejsca składowania odpadów (składowisko odpadów w Rozwarzynie).

Odnośnie wszystkich obszarów objętych rewitalizacją, wskazuje się:

1. Uzupełnienie zabudowy w ramach zabudowy pierzejowej może nastąpić wyłącznie zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi przez budynki zlokalizowane na sąsiednich działkach wzdłuż danej ulicy. Wysokość budynku, kształt dachu, układ kalenicy powinny być w sposób najbardziej zbliżony do obiektów budowlanych zlokalizowanych na działkach sąsiednich (z wykluczeniem zabudowy substandardowej, która powinna być wymieniona) z jednoczesnym uwzględnieniem zakazu realizowania obiektów z dachami pulpitowymi i asymetrycznymi oraz dachów, których połacie schodzą do powierzchni ziemi oraz zakazu stosowania schodkowych zwieńczeń ścian.
2. Dla miejscowości wiejskich należy uporządkować obszary istniejącej zabudowy, doprowadzić do likwidacji obiektów gospodarczych i garażowych oraz zabudowy.

INDEKSY I SPISY

Spis tabel

TABELA 2 POWIERZCHNIA GRUNTÓW ORNYCH NA TERENIE GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ.....	15
TABELA 3 POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ZIELONYCH NA TERENIE GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ.....	17
TABELA 4 POWIERZCHNIA LASÓW W GMINIE	18
TABELA 4 DEMOGRAFIA W LATACH 2012, 2013 ORAZ PROGNOZA DEMOGRAFICZNA LUDNOŚCI NA LATA 2014-2020 W POWIECIE NAKIELSKIM.....	21
TABELA 5 LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH MIESZKAŃCÓW POWIATU NAKIELSKIEGO.....	28
TABELA 6 LICZBA ZAREJESTROWANYCH OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINACH POWIATU NAKIELSKIEGO.....	29
TABELA 7 BEZROBOTNI W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY W MIEŚCIE I GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ ORAZ POWIECIE NAKIELSKIM. STAN W DNIU 31 LIPCA 2016 R.	31
TABELA 8 STRUKTURA OSÓB BEZROBOTNYCH W MIEŚCIE I GMINIE NAKŁO W PODZIALE NA PŁEĆ I WIEK	32
TABELA 9 ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ	36
TABELA 10 LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH, W KTÓRYCH DZIAŁA BIBLIOTEKA.....	50
TABELA 11 CZYTELNICTWO W GMINIE	50
TABELA 12. PODMIOTY GOSPODARCZE WPISANE DO REJESTRU REGON – OGÓŁEM W POWIECIE NAKIELSKIM LATA 2008-2013	56
TABELA 15 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON WG WYBRANYCH POWIATACH W 2013 R. I 2014 R.	56
TABELA 14 PODMIOTY GOSPODARCZE WPISANE DO REJESTRU REGON – OGÓŁEM W GMINIE NAKŁO N. NOTECIĄ STAN NA 2014 R.	57
TABELA 15 WYSOKOŚĆ DOCHODU BUDŻETU MIASTA NAKŁO NAD NOTECIĄ WEDŁUG DZIAŁÓW.....	58
TABELA 16 WARTOŚĆ DOCHODU NA MIESZKAŃCA W ODNIESIENIU DO SYTUACJI W WOJEWÓDZTWIE ORAZ KRAJU	58
TABELA 17 ZAOPATRZENIE W WODĘ, DŁUGOŚĆ SIECI WODOCIĄGOWEJ	65
TABELA 18 LICZBA PRZYŁĄCZY WOD-KAN NA TERENIE MIASTA I GMINY NAKŁO N. NOTECIĄ.....	65
TABELA 19 SIEĆ KANALIZACYJNA DŁUGOŚĆ SIECI, OGÓŁEM LICZBA PRZYŁĄCZY.....	66
TABELA 20. ZREALIZOWANA INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA W GMINIE NAKŁO N. NOTECIĄ.....	66
TABELA 21 LICZBA OCZYSZCZALNI KOMUNALNYCH I PRYWATNYCH	67
TABELA 22 PODZIAŁ NA JEDNOSTKI OSADNICZE	70
TABELA 23. WYKAZ ZABYTKÓW	75

Spis map

MAPA 1 LOKALIZACJA GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ NA TLE POWIATU NAKIELSKIEGO	6
MAPA 2 LOKALIZACJA MIASTA NAKŁO NAD NOTECIĄ NA TLE GMINY.	6
MAPA 3 SOŁECTWA W GMINIE NAKŁO N. NOTECIĄ.....	7
MAPA 4 LOKALIZACJA GMINY NAKŁO N. NOTECIĄ NA TLE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO.....	7
MAPA 5 GMINY OBJĘTE POROZUMIENIEM O UTWORZENIU ZWIĄZKU ZIT	8
MAPA 6 KIERUNKI ROZWOJU SIECI DROGOWEJ WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIEGO.....	10
MAPA 7 TRASA WIELKIEJ PĘTLI WIELKOPOLSKI.....	12
MAPA 8 SCHEMAT SYSTEMU KANALIZACJI W GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ.....	67

Spis wykresów

WYKRES 1 KLASY BONITACYJNE GRUNTÓW ORNYCH W GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ.....	16
WYKRES 5 STRUKTURA LUDNOŚCI POWIATU NAKIELSKIEGO Z PODZIAŁEM NA GMINY W LATACH 2008– 2014.....	20
WYKRES 6 WIEK MIESZKAŃCÓW GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ.....	22
WYKRES 7 WIEK MIESZKAŃCÓW NAKŁA NAD NOTECIĄ.....	23
WYKRES 8 BEZROBOCIE REJESTROWANE W GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ	25
WYKRES 9 BEZROBOCIE REJESTROWANE W NAKLE NAD NOTECIĄ	26
WYKRES 7 ZMIANY LICZBY BEZROBOTNYCH W MIEŚCIE I GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ W LATACH 2014 – 2015.	33
WYKRES 8 PODJĘCIA PRACY W MIEŚCIE I GMINIE SZUBIN W LATACH 2014 – 2015.	33

WYKRES 9 KORELACJA POMIĘDZY ODSETKIEM OSÓB BEZROBOTNYCH I KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ WG GMIN W 2012 R.	35
WYKRES 10 LICZBA OSÓB W GRUPIE WIEKOWEJ 85+ - PROGNOZA NA LATA 2015-2035	38
WYKRES 11 GMINA NAKŁO NAD NOTECIĄ - POZIOM PRZESTĘPCZOŚCI.....	39
WYKRES 12 NAKŁO NAD NOTECIĄ - POZIOM PRZESTĘPCZOŚCI	40
WYKRES 13 GMINA NAKŁO NAD NOTECIĄ - EDUKACJA I SZKOLNICTWO	44
WYKRES 14 NAKŁO NAD NOTECIĄ - EDUKACJA I SZKOLNICTWO.....	45
WYKRES 15 PLACÓWKI OŚWIATOWE W GMINIE NAKŁO N. NOTECIĄ	46
WYKRES 16 ODPADY KOMUNALNE W GMINIE.....	68

Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr XXX/581/2016
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 29 grudnia 2016 r.

Źródło: Geoportal

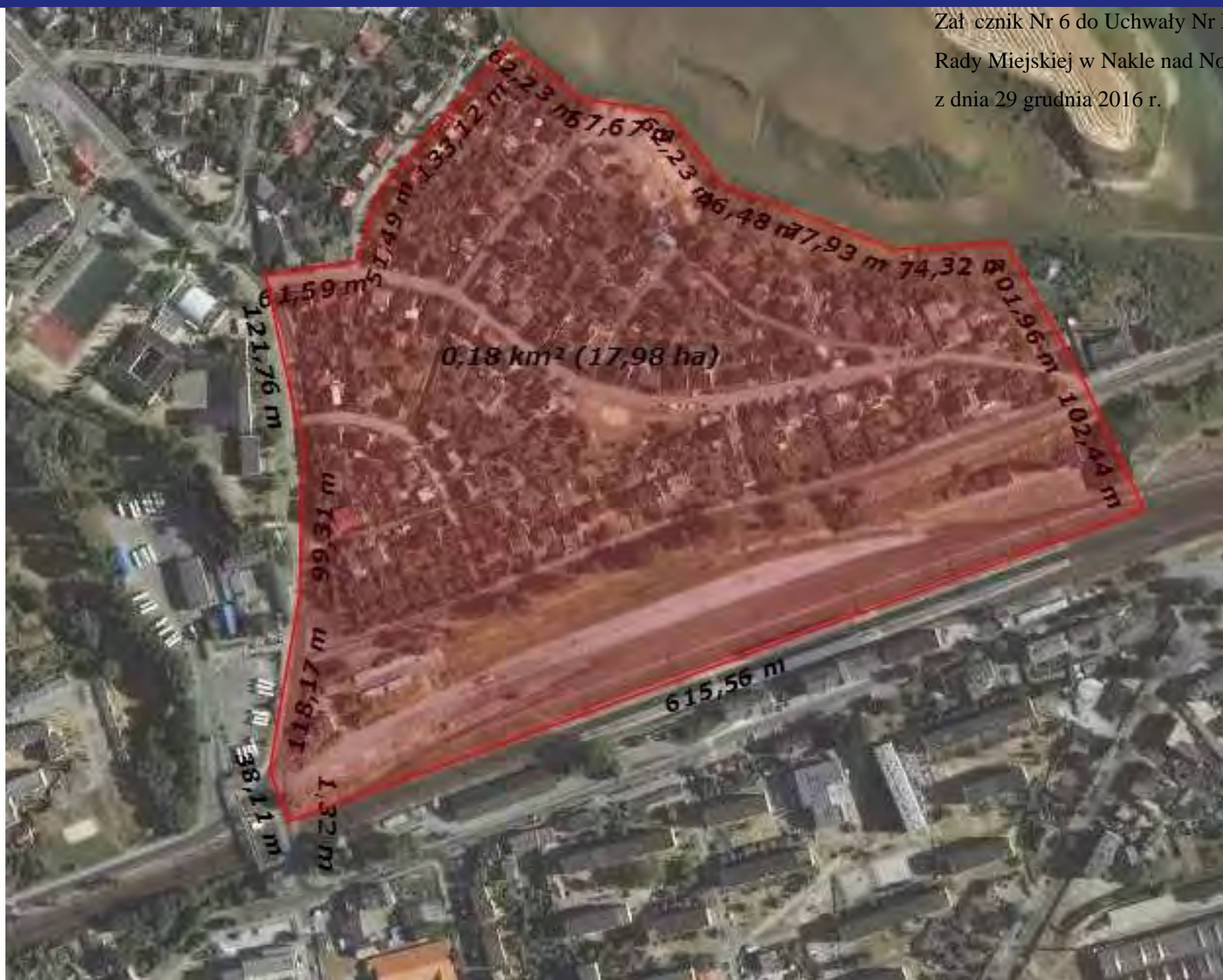
Źródło: Geoportal

Źródło: Geoportal

Załącznik Nr 6 do Uchwały Nr XXX/581/2016
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 29 grudnia 2016 r.

Źródło: Geoportal

Załącznik Nr 7 do Uchwały Nr XXX/581/2016
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 29 grudnia 2016 r.

Źródło: Geoportal

Źródło: Geoportal

Załącznik Nr 9 do Uchwały Nr XXX/581/2016
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 29 grudnia 2016 r.

Źródło: Geoportal

Załącznik Nr 10 do Uchwały Nr XXX/581/2016
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 29 grudnia 2016 r.

Źródło: Geoportal

Załącznik Nr 11 do Uchwały Nr XXX/581/2016
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 29 grudnia 2016 r.

Zródło: Geoportal

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, zwana dalej Ustawą, określa zasady i tryb przygotowania, prowadzenia i ocenę rewitalizacji oraz uznaje przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do jej prowadzenia, a także prowadzenie działań rewitalizacyjnych

w zakresie właściwości gminy za jej zadanie własne. Zgodnie z Ustawą prowadzenie procesu rewitalizacji stanowi podstawę do podjęcia interwencji z zakresu rewitalizacji na obszarach szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych o podłożu społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Celem Gminnego Programu Rewitalizacji jest znalezienie rozwiązań, w oparciu o czynny udział interesariuszy, które przywrócą obszarom objętym rewitalizacją utracone wartości oraz zwiększą ich atrakcyjność jako miejsca zamieszkania, przebywania i prowadzenia działalności gospodarczej, kulturalnej i społecznej. Ponadto Gminny Program Rewitalizacji stanowił będzie niezbędny dokument, umożliwiający ubieganie się o środki unijne na projekty rewitalizacyjne w ramach programów operacyjnych w perspektywie finansowej 2014 – 2020. Aby obiegać się o środki z funduszy UE na realizację projektów rewitalizacyjnych gminy zobowiązane są przygotować programy rewitalizacji zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020.